ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಪರಾಶರಮಹರ್ಷಿಪ್ರಣೀತೇ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ

॥ ಪ್ರಥಮೋಂಽಶಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ವಿಷಯಸೂಚೀ

1	ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**3**
2	ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**7**
3	ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**15**
4	ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**18**
5	ಪಂಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**25**
6	ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**32**
7	ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**37**
8	ಅಷ್ಟಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**42**
9	ನವಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**46**
10	ದಶಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**62**
11	ಏಕಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**65**
12	ದ್ವಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**72**
13	ತ್ರಯೋದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**83**
14	ಚತುರ್ದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**93**
15	ಪಂಚದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**99**
16	ಷೋಡಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**116**
17	ಸಪ್ತದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**118**
18	ಅಷ್ಟಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**130**
19	ಏಕೋನವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ	**136**

20 ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ **146**

21 ಏಕವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ **151**

22 ದ್ವಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ **156**

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ನಾರಾಯಣಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ನರಂ ಚೈವ ನರೋತ್ತಮಂ।
ದೇವೀಂ ಸರಸ್ವತೀಂ ವ್ಯಾಸಂ ತತೋ ಜಯಮುದೀರಯೇತ್ ॥

ಶ್ರೀಸೂತ ಉವಾಚ

ಓಂ ಪರಾಶರಂ ಮುನಿವರಂ ಕೃತಪೌರ್ವಾಹ್ಣಿಕಕ್ರಿಯಂ।
ಮೈತ್ರೇಯಃ ಪರಿಪಪ್ರಚ್ಛ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯಾಭಿವಾದ್ಯ ಚ ॥ **1** ॥ 1

ತ್ವತ್ತೋ ಹಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನಮಧೀತಮಖಿಲಂ ಗುರೋ।
ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ತಥಾಂಗಾನಿ ಯಥಾಕ್ರಮಂ ॥ **2** ॥ 2

ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾನ್ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾಮನ್ಯೇ ನಾಕೃತಶ್ರಮಂ।
ವಕ್ಷ್ಯಂತಿ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ಪ್ರಾಯಶೋ ಯೇಽಪಿ ವಿದ್ವಿಷಃ ॥ **3** ॥ 3

ಸೋಽಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಶ್ರೋತುಂ ತ್ವತ್ತೋ ಯಥಾ ಜಗತ್।
ಬಭೂವ ಭೂಯಶ್ಚ ಯಥಾ ಮಹಾಭಾಗ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **4** ॥ 4

ಯನ್ಮಯಂ ಚ ಜಗದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯತಶ್ಚೈತಚ್ಚರಾಚರಂ।
ಲೀನಮಾಸೀದ್ಯಥಾ ಯತ್ರ ಲಯಮೇಷ್ಯತಿ ಯತ್ರ ಚ ॥ **5** ॥ 5

ಯತ್ಪ್ರಮಾಣಾನಿ ಭೂತಾನಿ ದೇವಾದೀನಾಂ ಚ ಸಂಭವಂ।
ಸಮುದ್ರಪರ್ವತಾನಾಂ ಚ ಸಂಸ್ಥಾನಂ ಚ ಯಥಾ ಭುವಃ ॥ **6** ॥ 6

ಸೂರ್ಯಾದೀನಾಂ ಚ ಸಂಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ಮುನಿಸತ್ತಮ।
ದೇವಾದೀನಾಂ ತಥಾ ವಂಶಾನ್ಮನೂನ್ಮನ್ವಂತರಾಣಿ ಚ ॥ **7** ॥ 7

ಕಲ್ಪಾನ್ ಕಲ್ಪವಿಭಾಗಾಂಶ್ಚ ಚಾತುರ್ಯುಗವಿಕಲ್ಪಿತಾನ್।
ಕಲ್ಪಾಂತಸ್ಯ ಸ್ವರೂಪಂ ಚ ಯುಗಧರ್ಮಾಂಶ್ಚ ಕೃತ್ಸ್ನಶಃ ॥ **8** ॥ 8

ದೇವರ್ಷಿಪಾರ್ಥಿವಾನಾಂ ಚ ಚರಿತಂ ಯನ್ಮಹಾಮುನೇ।
ವೇದಶಾಖಾಪ್ರಣಯನಂ ಯಥಾವದ್ವ್ಯಾಸಕರ್ತೃಕಂ ॥ **9** ॥ 9

ಧರ್ಮಾಂಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದೀನಾಂ ತಥಾ ಚಾಶ್ರಮವಾಸಿನಾಂ।
ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಸರ್ವಂ ತ್ವತ್ತೋ ವಾಸಿಷ್ಠನಂದನ ॥ **10** ॥ 10

ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪ್ರಸಾದಪ್ರವಣಂ ಕುರುಷ್ವ ಮಯಿ ಮಾನಸಂ।
ಯೇನಾಹಮೇತಜ್ಜಾನೀಯಾಂ ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾನ್ಮಹಾಮುನೇ ॥ **11** ॥ 11

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಸಾಧು ಮೈತ್ರೇಯ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸ್ಮಾರಿತೋಽಸ್ಮಿ ಪುರಾತನಂ।
ಪಿತುಃ ಪಿತಾ ಮೇ ಭಗವಾನ್ ವಸಿಷ್ಠೋ ಯದುವಾಚ ಹ ॥ **12** ॥ 12

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಪ್ರಯುಕ್ತೇನ ರಕ್ಷಸಾ ಭಕ್ಷಿತಃ ಪುರಾ।
ಶ್ರುತಸ್ತಾತಸ್ತತಃ ಕ್ರೋಧೋ ಮೈತ್ರೇಯಾಭೂನ್ಮಮಾತುಲಃ ॥ **13** ॥ 13

ತತೋಽಹಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ಸತ್ರಂ ವಿನಾಶಾಯ ಸಮಾರಭಂ।
ಭಸ್ಮೀಭೂತಾಶ್ಚ ಶತಶಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಸತ್ರೇ ನಿಶಾಚರಾಃ ॥ **14** ॥ 14

ತತಃ ಸಂಕ್ಷೀಯಮಾಣೇಷು ತೇಷು ರಕ್ಷಸ್ಸ್ವಶೇಷತಃ।
ಮಾಮುವಾಚ ಮಹಾಭಾಗೋ ವಸಿಷ್ಠೋ ಮತ್ಪಿತಾಮಹಃ ॥ **15** ॥ 15

ಅಲಮತ್ಯಂತಕೋಪೇನ ತಾತ ಮನ್ಯುಮಿಮಂ ಜಹಿ।
ರಾಕ್ಷಸಾ ನಾಪರಾಧ್ಯಂತಿ ಪಿತುಸ್ತೇ ವಿಹಿತಂ ಹಿ ತತ್ ॥ **16** ॥ 16

ಮೂಢಾನಾಮೇವ ಭವತಿ ಕ್ರೋಧೋ ಜ್ಞಾನವತಾಂ ಕುತಃ।
ಹನ್ಯತೇ ತಾತ ಕಃ ಕೇನ ಯತಃ ಸ್ವಕೃತಭುಕ್ಪುಮಾನ್ ॥ **17** ॥ 17

ಸಂಚಿತಸ್ಯಾಪಿ ಮಹತಾ ವತ್ಸ ಕ್ಲೇಶೇನ ಮಾನವೈಃ।
ಯಶಸಸ್ತಪಸಶ್ಚೈವ ಕ್ರೋಧೋ ನಾಶಕರಃ ಪರಃ ॥ **18** ॥ 18

ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗವ್ಯಾಸೇಧಕಾರಣಂ ಪರಮರ್ಷಯಃ।
ವರ್ಜಯಂತಿ ಸದಾ ಕ್ರೋಧಂ ತಾತ ಮಾ ತದ್ವಶೋ ಭವ ॥ **19** ॥ 19

ಅಲಂ ನಿಶಾಚರೈರ್ದಗ್ಧೈರ್ದೀನೈರನಪಕಾರಿಭಿಃ।
ಸತ್ರಂ ತೇ ವಿರಮತ್ವೇತತ್ಕ್ಷಮಾಸಾರಾ ಹಿ ಸಾಧವಃ ॥ **20** ॥ 20

ಏವಂ ತಾತೇನ ತೇನಾಹಮನುನೀತೋ ಮಹಾತ್ಮನಾ।
ಉಪಸಂಹೃತವಾನ್ಸತ್ರಂ ಸದ್ಯಸ್ತದ್ವಾಕ್ಯಗೌರವಾತ್ ॥ **21** ॥ 21

ತತಃ ಪ್ರೀತಃ ಸ ಭಗವಾನ್ವಸಿಷ್ಠೋ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ।
ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಶ್ಚ ತದಾ ತತ್ರ ಪುಲಸ್ತ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸುತಃ ॥ **22** ॥ 22

ಪಿತಾಮಹೇನ ದತ್ತಾರ್ಘ್ಯಃ ಕೃತಾಸನಪರಿಗ್ರಹಃ।
ಮಾಮುವಾಚ ಮಹಾಭಾಗೋ ಮೈತ್ರೇಯ ಪುಲಹಾಗ್ರಜಃ ॥ **23** ॥ 23

ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ

ವೈರೇ ಮಹತಿ ಯದ್ವಾಕ್ಯಾದ್ಗುರೋರದ್ಯಾಶ್ರಿತಾ ಕ್ಷಮಾ।
ತ್ವಯಾ ತಸ್ಮಾತ್ತಮಸ್ತಾನಿ ಭವಾಂಶ್ಚಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ವೇತ್ಸ್ಯತಿ ॥ **24** ॥ 24

ಸಂತತೇರ್ನ ಮಮೋಚ್ಛೇದಃ ಕ್ರುದ್ಧೇನಾಪಿ ಯತಃ ಕೃತಃ।
ತ್ವಯಾ ತಸ್ಮಾನ್ಮಹಾಭಾಗ ದದಾಮ್ಯನ್ಯಂ ಮಹಾವರಂ ॥ **25** ॥ 25

ಪುರಾಣಸಂಹಿತಾಕರ್ತಾ ಭವಾನ್ವತ್ಸ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ದೇವತಾಪಾರಮಾರ್ಥ್ಯಂ ಚ ಯಥಾವದ್ವೇತ್ಸ್ಯತೇ ಭವಾನ್ ॥ **26** ॥ 26

ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಚ ನಿವೃತ್ತೇ ಚ ಕರ್ಮಣ್ಯಸ್ತಮಲಾ ಮತಿಃ।
ಮತ್ಪ್ರಸಾದಾದಸಂದಿಗ್ಧಾ ತವ ವತ್ಸ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **27** ॥ 27

ತತಶ್ಚ ಪ್ರಾಹ ಭಗವಾನ್ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೇ ಪಿತಾಮಹಃ।
ಪುಲಸ್ತ್ಯೇನ ಯದುಕ್ತಂ ತೇ ಸರ್ವಮೇತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **28** ॥ 28

ಇತಿ ಪೂರ್ವಂ ವಸಿಷ್ಠೇನ ಪುಲಸ್ತ್ಯೇನ ಚ ಧೀಮತಾ।
ಯದುಕ್ತಂ ತತ್ಸಮ್ಮತಿಂ ಯಾತಿ ತ್ವತ್ಪ್ರಶ್ನಾದಖಿಲಂ ಮಮ ॥ **29** ॥ 29

ಸೋಽಹಂ ವದಾಮ್ಯಶೇಷಂ ತೇ ಮೈತ್ರೇಯ ಪರಿಪೃಚ್ಛತೇ।
ಪುರಾಣಸಂಹಿತಾಂ ಸಮ್ಯಕ್ ತಾಂ ನಿಬೋಧ ಯಥಾತಥಂ ॥ **30** ॥ 30

ವಿಷ್ಣೋಃ ಸಕಾಶಾದುದ್ಭೂತಂ ಜಗತ್ತತ್ರೈವ ಚ ಸ್ಥಿತಂ।
ಸ್ಥಿತಿಸಂಯಮಕರ್ತಾಽಸೌ ಜಗತೋಽಸ್ಯ ಜಗಚ್ಚ ಸಃ ॥ **31** ॥ 31

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಅವಿಕಾರಾಯ ಶುದ್ಧಾಯ ನಿತ್ಯಾಯ ಪರಮಾತ್ಮನೇ।
ಸದೈಕರೂಪರೂಪಾಯ ವಿಷ್ಣವೇ ಸರ್ವಜಿಷ್ಣವೇ ॥ **1** ॥ 32

ನಮೋ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಾಯ ಹರಯೇ ಶಂಕರಾಯ ಚ।
ವಾಸುದೇವಾಯ ತಾರಾಯ ಸರ್ಗಸ್ಥಿತ್ಯಂತಕಾರಿಣೇ ॥ **2** ॥ 33

ಏಕಾನೇಕಸ್ವರೂಪಾಯ ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮಾತ್ಮನೇ ನಮಃ।
ಅವ್ಯಕ್ತವ್ಯಕ್ತರೂಪಾಯ ವಿಷ್ಣವೇ ಮುಕ್ತಿಹೇತವೇ ॥ **3** ॥ 34

ಸರ್ಗಸ್ಥಿತಿವಿನಾಶಾನಾಂ ಜಗತೋ ಯೋ ಜಗನ್ಮಯಃ।
ಮೂಲಭೂತೋ ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ವಿಷ್ಣವೇ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ॥ **4** ॥ 35

ಆಧಾರಭೂತಂ ವಿಶ್ವಸ್ಯಾಪ್ಯಣೀಯಾಂಸಮಣೀಯಸಾಂ।
ಪ್ರಣಮ್ಯ ಸರ್ವಭೂತಸ್ಥಮಚ್ಯುತಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ॥ **5** ॥ 36

ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಮತ್ಯಂತನಿರ್ಮಲಂ ಪರಮಾರ್ಥತಃ।
ತಮೇವಾರ್ಥಸ್ವರೂಪೇಣ ಭ್ರಾಂತಿದರ್ಶನತಃ ಸ್ಥಿತಂ ॥ **6** ॥ 37

ವಿಷ್ಣುಂ ಗ್ರಸಿಷ್ಣುಂ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಸ್ಥಿತೌ ಸರ್ಗೇ ತಥಾ ಪ್ರಭುಂ।
ಪ್ರಣಮ್ಯ ಜಗತಾಮೀಶಮಜಮಕ್ಷಯಮವ್ಯಯಂ ॥ **7** ॥ 38

ಕಥಯಾಮಿ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ದಕ್ಷಾದ್ಯೈರ್ಮುನಿಸತ್ತಮೈಃ।
ಪೃಷ್ಟಃ ಪ್ರೋವಾಚ ಭಗವಾನಬ್ಜಯೋನಿಃ ಪಿತಾಮಹಃ ॥ **8** ॥ 39

ತೈಶ್ಚೋಕ್ತಂ ಪುರುಕುತ್ಸಾಯ ಭೂಭುಜೇ ನರ್ಮದಾತಟೇ।
ಸಾರಸ್ವತಾಯ ತೇನಾಪಿ ಮಹ್ಯಂ ಸಾರಸ್ವತೇನ ಚ ॥ **9** ॥ 40

ಪರಃ ಪರಾಣಾಂ ಪರಮಃ ಪರಮಾತ್ಮಾತ್ಮಸಂಸ್ಥಿತಃ।
ರೂಪವರ್ಣಾದಿನಿರ್ದೇಶವಿಶೇಷಣವಿವರ್ಜಿತಃ ॥ **10** ॥ 41

ಅಪಕ್ಷಯವಿನಾಶಾಭ್ಯಾಂ ಪರಿಣಾಮರ್ಧಿಜನ್ಮಭಿಃ।
ವರ್ಜಿತಃ ಶಕ್ಯತೇ ವಕ್ತುಂ ಯಃ ಸದಾಸ್ತೀತಿ ಕೇವಲಂ ॥ **11** ॥ 42

ಸರ್ವತ್ರಾಸೌ ಸಮಸ್ತಂ ಚ ವಸತ್ಯತ್ರೇತಿ ವೈ ಯತಃ।
ತತಃ ಸ ವಾಸುದೇವೇತಿ ವಿದ್ವದ್ಭಿಃ ಪರಿಪಠ್ಯತೇ ॥ **12** ॥ 43

ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಮಂ ನಿತ್ಯಮಜಮಕ್ಷಯಮವ್ಯಯಂ।
ಏಕಸ್ವರೂಪಂ ತು ಸದಾ ಹೇಯಾಭಾವಾಚ್ಚ ನಿರ್ಮಲಂ ॥ **13** ॥ 44

ತದೇವ ಸರ್ವಮೇವೈತದ್ವ್ಯಕ್ತಾವ್ಯಕ್ತಸ್ವರೂಪವತ್।
ತಥಾ ಪುರುಷರೂಪೇಣ ಕಾಲರೂಪೇಣ ಚ ಸ್ಥಿತಂ ॥ **14** ॥ 45

ಪರಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ರೂಪಂ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಥಮಂ ದ್ವಿಜ।
ವ್ಯಕ್ತಾವ್ಯಕ್ತೇ ತಥೈವಾನ್ಯೇ ರೂಪೇ ಕಾಲಸ್ತಥಾ ಪರಂ ॥ **15** ॥ 46

ಪ್ರಧಾನಪುರುಷವ್ಯಕ್ತಕಾಲಾನಾಂ ಪರಮಂ ಹಿ ಯತ್।
ಪಶ್ಯಂತಿ ಸೂರಯಃ ಶುದ್ಧಂ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ ॥ **16** ॥ 47

ಪ್ರಧಾನಪುರುಷವ್ಯಕ್ತಕಾಲಾಸ್ತು ಪ್ರವಿಭಾಗಶಃ।
ರೂಪಾಣಿ ಸ್ಥಿತಿಸರ್ಗಾಂತವ್ಯಕ್ತಿಸದ್ಭಾವಹೇತವಃ ॥ **17** ॥ 48

ವ್ಯಕ್ತಂ ವಿಷ್ಣುಸ್ತಥಾವ್ಯಕ್ತಂ ಪುರುಷಃ ಕಾಲ ಏವ ಚ।
ಕ್ರೀಡತೋ ಬಾಲಕಸ್ಯೇವ ಚೇಷ್ಟಾಂ ತಸ್ಯ ನಿಶಾಮಯ ॥ **18** ॥ 49

ಅವ್ಯಕ್ತಂ ಕಾರಣಂ ಯತ್ತತ್ಪ್ರಧಾನಮೃಷಿಸತ್ತಮೈಃ।
ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಪ್ರಕೃತಿಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾ ನಿತ್ಯಂ ಸದಸದಾತ್ಮಕಂ ॥ **19** ॥ 50

ಅಕ್ಷಯ್ಯಂ ನಾನ್ಯದಾಧಾರಮಮೇಯಮಜರಂ ಧ್ರುವಂ।
ಶಬ್ದಸ್ಪರ್ಶವಿಹೀನಂ ತದ್ರೂಪಾದಿಭಿರಸಂಹಿತಂ ॥ **20** ॥ 51

ತ್ರಿಗುಣಂ ತಜ್ಜಗದ್ಯೋನಿರನಾದಿಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯಂ।
ತೇನಾಗ್ರೇ ಸರ್ವಮೇವಾಸೀದ್ವ್ಯಾಪ್ತಂ ವೈ ಪ್ರಲಯಾದನು ॥ **21** ॥ 52

ವೇದವಾದವಿದೋ ವಿದ್ವನ್ನಿಯತಾ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ।
ಪಠಂತಿ ಚೈತಮೇವಾರ್ಥಂ ಪ್ರಧಾನಪ್ರತಿಪಾದಕಂ ॥ **22** ॥ 53

ನಾಹೋ ನ ರಾತ್ರಿರ್ನ ನಭೋ ನ ಭೂಮಿ -
ರ್ನಾಸೀತ್ತಮೋಜ್ಯೋತಿರಭೂಚ್ಚ ನಾನ್ಯತ್।
ಶ್ರೋತ್ರಾದಿಬುದ್ಧ್ಯಾನುಪಲಭ್ಯಮೇಕಂ
ಪ್ರಾಧಾನಿಕಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪುಮಾಂಸ್ತದಾಸೀತ್ ॥ **23** ॥ 54

ವಿಷ್ಣೋಃ ಸ್ವರೂಪಾತ್ಪರತೋ ಹಿ ತೇ ದ್ವೇ
ರೂಪೇ ಪ್ರಧಾನಂ ಪುರುಷಶ್ಚ ವಿಪ್ರ।
ತಸ್ಯೈವ ತೇಽನ್ಯೇನ ಧೃತೇ ವಿಯುಕ್ತೇ
ರೂಪಾಂತರಂ ತದ್ದ್ವಿಜ ಕಾಲಸಂಜ್ಞಂ ॥ **24** ॥ 55

ಪ್ರಕೃತೌ ಸಂಸ್ಥಿತಂ ವ್ಯಕ್ತಮತೀತಪ್ರಲಯೇ ತು ಯತ್।
ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಕೃತಸಂಜ್ಞೋಽಯಮುಚ್ಯತೇ ಪ್ರತಿಸಂಚರಃ ॥ **25** ॥ 56

ಅನಾದಿರ್ಭಗವಾನ್ಕಾಲೋ ನಾಂತೋಽಸ್ಯ ದ್ವಿಜ ವಿದ್ಯತೇ।
ಅವ್ಯುಚ್ಛಿನ್ನಾಸ್ತತಸ್ತ್ವೇತೇ ಸರ್ಗಸ್ಥಿತ್ಯಂತಸಂಯಮಾಃ ॥ **26** ॥ 57

ಗುಣಸಾಮ್ಯೇ ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಧಾನೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತೇ।
ಕಾಲಸ್ವರೂಪಂ ತದ್ವಿಷ್ಣೋರ್ಮೈತ್ರೇಯ ಪರಿವರ್ತತೇ ॥ **27** ॥ 58

ತತಸ್ತು ತತ್ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮಾ ಜಗನ್ಮಯಃ।
ಸರ್ವಗಃ ಸರ್ವಭೂತೇಶಃ ಸರ್ವಾತ್ಮಾ ಪರಮೇಶ್ವರಃ ॥ **28** ॥ 59

ಪ್ರಧಾನಪುರುಷೌ ಚಾಪಿ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾತ್ಮೇಚ್ಛಯಾ ಹರಿಃ।
ಕ್ಷೋಭಯಾಮಾಸ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸರ್ಗಕಾಲೇ ವ್ಯಯಾವ್ಯಯೌ ॥ **29** ॥ 60

ಯಥಾ ಸನ್ನಿಧಿಮಾತ್ರೇಣ ಗಂಧಃ ಕ್ಷೋಭಾಯ ಜಾಯತೇ।
ಮನಸೋ ನೋಪಕರ್ತ್ರ್ಯತ್ವಾತ್ತಥಾಽಸೌ ಪರಮೇಶ್ವರಃ ॥ **30** ॥ 61

ಸ ಏವ ಕ್ಷೋಭಕೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಕ್ಷೋಭ್ಯಶ್ಚ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ।
ಸ ಸಂಕೋಚವಿಕಾಸಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಧಾನತ್ವೇಽಪಿ ಚ ಸ್ಥಿತಃ ॥ **31** ॥ 62

ವಿಕಾಸಾಣುಸ್ವರೂಪೈಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಾದಿಭಿಸ್ತಥಾ।
ವ್ಯಕ್ತಸ್ವರೂಪಶ್ಚ ತಥಾ ವಿಷ್ಣುಃ ಸರ್ವೇಶ್ವರೇಶ್ವರಃ ॥ **32** ॥ 63

ಗುಣಸಾಮ್ಯೋತ್ತತಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಾಧಿಷ್ಠಿತಾನ್ಮುನೇ।
ಗುಣವ್ಯಂಜನಸಂಭೂತಿಃ ಸರ್ಗಕಾಲೇ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ॥ **33** ॥ 64

ಪ್ರಧಾನತತ್ತ್ವಮುದ್ಭೂತಂ ಮಹಾಂತಂ ತತ್ಸಮಾವೃಣೋತ್।
ಸಾತ್ತ್ವಿಕೋ ರಾಜಸಶ್ಚೈವ ತಾಮಸಶ್ಚ ತ್ರಿಧಾ ಮಹಾನ್ ॥ **34** ॥ 65

ಪ್ರಧಾನತತ್ತ್ವೇನ ಸಮಂ ತ್ವಚಾ ಬೀಜಮಿವಾವೃತಂ।
ವೈಕಾರಿಕಸ್ತೈಜಸಶ್ಚ ಭೂತಾದಿಶ್ಚೈವ ತಾಮಸಃ ॥ **35** ॥ 66

ತ್ರಿವಿಧೋಽಯಮಹಂಕಾರೋ ಮಹತ್ತತ್ತ್ವಾದಜಾಯತ।
ಭೂತೇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಹೇತುಸ್ಸ ತ್ರಿಗುಣತ್ವಾನ್ಮಹಾಮುನೇ।
ಯಥಾ ಪ್ರಧಾನೇನ ಮಹಾನ್ಮಹತಾ ಸ ತಥಾವೃತಃ ॥ **36** ॥ 67

ಭೂತಾದಿಸ್ತು ವಿಕುರ್ವಾಣಃ ಶಬ್ದತನ್ಮಾತ್ರಕಂ ತತಃ।
ಸಸರ್ಜ ಶಬ್ದತನ್ಮಾತ್ರಾದಾಕಾಶಂ ಶಬ್ದಲಕ್ಷಣಂ ॥ **37** ॥ 68

ಶಬ್ದಮಾತ್ರಂ ತಥಾಕಾಶಂ ಭೂತಾದಿಃ ಸ ಸಮಾವೃಣೋತ್।
ಆಕಾಶಸ್ತು ವಿಕುರ್ವಾಣಃ ಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರಂ ಸಸರ್ಜ ಹ ॥ **38** ॥ 69

ಬಲವಾನಭವದ್ವಾಯುಸ್ತಸ್ಯ ಸ್ಪರ್ಶೋ ಗುಣೋ ಮತಃ।
ಆಕಾಶಂ ಶಬ್ದಮಾತ್ರಂ ತು ಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರಂ ಸಮಾವೃಣೋತ್ ॥ **39** ॥ 70

ತತೋ ವಾಯುರ್ವಿಕುರ್ವಾಣೋ ರೂಪಮಾತ್ರಂ ಸಸರ್ಜ ಹ।
ಜ್ಯೋತಿರುತ್ಪದ್ಯತೇ ವಾಯೋಸ್ತದ್ರೂಪಗುಣಮುಚ್ಯತೇ ॥ **40** ॥ 71

ಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರಂ ತು ವೈ ವಾಯೂ ರೂಪಮಾತ್ರಂ ಸಮಾವೃಣೋತ್।
ಜ್ಯೋತಿಶ್ಚಾಪಿ ವಿಕುರ್ವಾಣಂ ರಸಮಾತ್ರಂ ಸಸರ್ಜ ಹ ॥ **41** ॥ 72

ಸಂಭವಂತಿ ತತೋಽಂಭಾಂಸಿ ರಸಾಧಾರಾಣಿ ತಾನಿ ಚ।
ರಸಮಾತ್ರಾಣಿ ಚಾಂಭಾಂಸಿ ರೂಪಮಾತ್ರಂ ಸಮಾವೃಣೋತ್ ॥ **42** ॥ 73

ವಿಕುರ್ವಾಣಾನಿ ಚಾಂಭಾಂಸಿ ಗಂಧಮಾತ್ರಂ ಸಸರ್ಜಿರೇ।
ಸಂಘಾತೋ ಜಾಯತೇ ತಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಯ ಗಂಧೋ ಗುಣೋ ಮತಃ ॥ **43** ॥ 74

ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ತನ್ಮಾತ್ರಂ ತೇನ ತನ್ಮಾತ್ರತಾ ಸ್ಮೃತಾ ॥ **44** ॥ 75

ತನ್ಮಾತ್ರಾಣ್ಯವಿಶೇಷಾಣಿ ಅವಿಶೇಷಾಸ್ತತೋ ಹಿ ತೇ ॥ **45** ॥ 76

ನ ಶಾಂತಾ ನಾಪಿ ಘೋರಾಸ್ತೇ ನ ಮೂಢಾಶ್ಚಾವಿಶೇಷಿಣಃ।
ಭೂತತನ್ಮಾತ್ರಸರ್ಗೋಽಯಮಹಂಕಾರಾತ್ತು ತಾಮಸಾತ್ ॥ **46** ॥ 77

ತೈಜಸಾನೀಂದ್ರಿಯಾಣ್ಯಾಹುರ್ದೇವಾ ವೈಕಾರಿಕಾ ದಶ।
ಏಕಾದಶಂ ಮನಶ್ಚಾತ್ರ ದೇವಾ ವೈಕಾರಿಕಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **47** ॥ 78

ತ್ವಕ್ ಚಕ್ಷುರ್ನಾಸಿಕಾ ಜಿಹ್ವಾ ಶ್ರೋತ್ರಮತ್ರ ಚ ಪಂಚಮಂ।
ಶಬ್ದಾದೀನಾಮವಾಪ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಬುದ್ಧಿಯುಕ್ತಾನಿ ವೈ ದ್ವಿಜ ॥ **48** ॥ 79

ಪಾಯೂಪಸ್ಥೌ ಕರೌ ಪಾದೌ ವಾಕ್ ಚ ಮೈತ್ರೇಯ ಪಂಚಮೀ।
ವಿಸರ್ಗಶಿಲ್ಪಗತ್ಯುಕ್ತಿ ಕರ್ಮ ತೇಷಾಂ ಚ ಕಥ್ಯತೇ ॥ **49** ॥ 80

ಆಕಾಶವಾಯುತೇಜಾಂಸಿ ಸಲಿಲಂ ಪೃಥಿವೀ ತಥಾ।
ಶಬ್ದಾದಿಭಿರ್ಗುಣೈರ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ಸಂಯುಕ್ತಾನ್ಯುತ್ತರೋತ್ತರೈಃ ॥ **50** ॥ 81

ಶಾಂತಾ ಘೋರಾಶ್ಚ ಮೂಢಾಶ್ಚ ವಿಶೇಷಾಸ್ತೇನ ತೇ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **51** ॥ 82

ನಾನಾವೀರ್ಯಾಃ ಪೃಥಗ್ಭೂತಾಸ್ತತಸ್ತೇ ಸಂಹತಿಂ ವಿನಾ।
ನಾಶಕ್ನುವನ್ಪ್ರಜಾಃ ಸ್ರಷ್ಟುಮಸಮಾಗಮ್ಯ ಕೃತ್ಸ್ನಶಃ ॥ **52** ॥ 83

ಸಮೇತ್ಯಾನ್ಯೋನ್ಯಸಂಯೋಗಂ ಪರಸ್ಪರಸಮಾಶ್ರಯಾಃ।
ಏಕಸಂಘಾತಲಕ್ಷ್ಯಾಶ್ಚ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯೈಕ್ಯಮಶೇಷತಃ ॥ **53** ॥ 84

ಪುರುಷಾಧಿಷ್ಠಿತತ್ವಾಚ್ಚ ಪ್ರಧಾನಾನುಗ್ರಹೇಣ ಚ।
ಮಹದಾದ್ಯಾ ವಿಶೇಷಾಂತಾ ಹ್ಯಂಡಮುತ್ಪಾದಯಂತಿ ತೇ ॥ **54** ॥ 85

ತತ್ಕ್ರಮೇಣ ವಿವೃದ್ಧಂ ಸಜ್ಜಲಬುದ್ಬುದವತ್ಸಮಂ।
ಭೂತೇಭ್ಯೋಽಂಡಂ ಮಹಾಬುದ್ಧೇ ಮಹತ್ತದುದಕೇಶಯಂ।
ಪ್ರಾಕೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋಃ ಸ್ಥಾನಮನುತ್ತಮಂ ॥ **55** ॥ 86

ತತ್ರಾವ್ಯಕ್ತಸ್ವರೂಪೋಽಸೌ ವ್ಯಕ್ತರೂಪೋ ಜಗತ್ಪತಿಃ।
ವಿಷ್ಣುರ್ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪೇಣ ಸ್ವಯಮೇವ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ॥ **56** ॥ 87

ಮೇರುರುಲ್ಬಮಭೂತ್ತಸ್ಯ ಜರಾಯುಶ್ಚ ಮಹೀಧರಾಃ।
ಗರ್ಭೋದಕಂ ಸಮುದ್ರಾಶ್ಚ ತಸ್ಯಾಸನ್ಸುಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **57** ॥ 88

ಸಾದ್ರಿದ್ವೀಪಸಮುದ್ರಾಶ್ಚ ಸಜ್ಯೋತಿರ್ಲೋಕಸಂಗ್ರಹಃ।
ತಸ್ಮಿನ್ನಂಡೇಽಭವದ್ವಿಪ್ರ ಸದೇವಾಸುರಮಾನುಷಃ ॥ **58** ॥ 89

ವಾರಿವಹ್ನ್ಯನಿಲಾಕಾಶೈಸ್ತತೋ ಭೂತಾದಿನಾ ಬಹಿಃ।
ವೃತಂ ದಶಗುಣೈರಂಡಂ ಭೂತಾದಿರ್ಮಹತಾ ತಥಾ ॥ **59** ॥ 90

ಅವ್ಯಕ್ತೇನಾವೃತೋ ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಸಹಿತೋ ಮಹಾನ್।
ಏಭಿರಾವರಣೈರಂಡಂ ಸಪ್ತಭಿಃ ಪ್ರಾಕೃತೈರ್ವೃತಂ।
ನಾರಿಕೇಲಫಲಸ್ಯಾಂತರ್ಬೀಜಂ ಬಾಹ್ಯದಲೈರಿವ ॥ **60** ॥ 91

ಜುಷನ್ ರಜೋ ಗುಣಂ ತತ್ರ ಸ್ವಯಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರೋ ಹರಿಃ।
ಬ್ರಹ್ಮಾ ಭೂತ್ವಾಸ್ಯ ಜಗತೋ ವಿಸೃಷ್ಟೌ ಸಂಪ್ರವರ್ತತೇ ॥ **61** ॥ 92

ಸೃಷ್ಟಂ ಚ ಪಾತ್ಯನುಯುಗಂ ಯಾವತ್ಕಲ್ಪವಿಕಲ್ಪನಾ।
ಸತ್ತ್ವಭೃದ್ಭಗವಾನ್ವಿಷ್ಣುರಪ್ರಮೇಯಪರಾಕ್ರಮಃ ॥ **62** ॥ 93

ತಮೋದ್ರೇಕೀ ಚ ಕಲ್ಪಾಂತೇ ರುದ್ರರೂಪೀ ಜನಾರ್ದನಃ।
ಮೈತ್ರೇಯಾಖಿಲಭೂತಾನಿ ಭಕ್ಷಯತ್ಯತಿದಾರುಣಃ ॥ **63** ॥ 94

ಭಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ಚ ಭೂತಾನಿ ಜಗತ್ಯೇಕಾರ್ಣವೀಕೃತೇ।
ನಾಗಪರ್ಯಂಕಶಯನೇ ಶೇತೇ ಚ ಪರಮೇಶ್ವರಃ ॥ **64** ॥ 95

ಪ್ರಬುದ್ಧಶ್ಚ ಪುನಃ ಸೃಷ್ಟಿಂ ಕರೋತಿ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಧೃಕ್ ॥ **65** ॥ 96

ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತ್ಯಂತಕರಣೀಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವಾತ್ಮಿಕಾಂ।
ಸ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಯಾತಿ ಭಗವಾನೇಕ ಏವ ಜನಾರ್ದನಃ ॥ **66** ॥ 97

ಸೃಷ್ಟಾ ಸೃಜತಿ ಚಾತ್ಮಾನಂ ವಿಷ್ಣುಃ ಪಾಲ್ಯಂ ಚ ಪಾತಿ ಚ।
ಉಪಸಂಹ್ರಿಯತೇ ಚಾಂತೇ ಸಂಹರ್ತಾ ಚ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಭುಃ ॥ **67** ॥ 98

ಪೃಥಿವ್ಯಾಪಸ್ತಥಾ ತೇಜೋ ವಾಯುರಾಕಾಶ ಏವ ಚ।
ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾಂತಃಕರಣಂ ಪುರುಷಾಖ್ಯಂ ಹಿ ಯಜ್ಜಗತ್ ॥ **68** ॥ 99

ಸ ಏವ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಾ ವಿಶ್ವರೂಪೋ ಯತೋಽವ್ಯಯಃ।
ಸರ್ಗಾದಿಕಂ ತು ತಸ್ಯೈವ ಭೂತಸ್ಥಮುಪಕಾರಕಂ ॥ **69** ॥ 100

ಸ ಏವ ಸೃಜ್ಯಃ ಸ ಚ ಸರ್ಗಕರ್ತಾ
ಸ ಏವ ಪಾತ್ಯತ್ತಿ ಚ ಪಾಲ್ಯತೇ ಚ।

ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಯವಸ್ಥಾಭಿರಶೇಷಮೂರ್ತಿ -
ರ್ವಿಷ್ಣುರ್ವರಿಷ್ಠೋ ವರದೋ ವರೇಣ್ಯಃ ॥ **70** ॥ 101

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ನಿರ್ಗುಣಸ್ಯಾಪ್ರಮೇಯಸ್ಯ ಶುದ್ಧಸ್ಯಾಪ್ಯಮಲಾತ್ಮನಃ।
ಕಥಂ ಸರ್ಗಾದಿಕರ್ತೃತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽಭ್ಯುಪಗಮ್ಯತೇ ॥ **1** ॥ 102

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಶಕ್ತಯಃ ಸರ್ವಭಾವಾನಾಮಚಿಂತ್ಯಜ್ಞಾನಗೋಚರಾಃ।
ಯತೋಽತೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತಾಸ್ತು ಸರ್ಗಾದ್ಯಾ ಭಾವಶಕ್ತಯಃ।
ಭವಂತಿ ತಪತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾವಕಸ್ಯ ಯಥೋಷ್ಣತಾ ॥ **2** ॥ 103

ತನ್ನಿಬೋಧ ಯಥಾ ಸರ್ಗೇ ಭಗವಾನ್ಸಂಪ್ರವರ್ತತೇ।
ನಾರಾಯಣಾಖ್ಯೋ ಭಗವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ ॥ **3** ॥ 104

ಉತ್ಪನ್ನಃ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ವಿದ್ವನ್ನಿತ್ಯಮೇವೋಪಚಾರತಃ ॥ **4** ॥ 105

ನಿಜೇನ ತಸ್ಯ ಮಾನೇನ ಆಯುರ್ವರ್ಷಶತಂ ಸ್ಮೃತಂ।
ತತ್ಪರಾಖ್ಯಂ ತದರ್ದ್ಧಂ ಚ ಪರಾರ್ದ್ಧಮಭಿಧೀಯತೇ ॥ **5** ॥ 106

ಕಾಲಸ್ವರೂಪಂ ವಿಷ್ಣೋಶ್ಚ ಯನ್ಮಯೋಕ್ತಂ ತವಾನಘ।
ತೇನ ತಸ್ಯ ನಿಬೋಧ ತ್ವಂ ಪರಿಮಾಣೋಪಪಾದನಂ ॥ **6** ॥ 107

ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಚೈವ ಜಂತೂನಾಂ ಚರಾಣಾಮಚರಾಶ್ಚ ಯೇ।
ಭೂಭೂಭೃತ್ಸಾಗರಾದೀನಾಮಶೇಷಾಣಾಂ ಚ ಸತ್ತಮ ॥ **7** ॥ 108

ಕಾಷ್ಠಾ ಪಂಚದಶಾಖ್ಯಾತಾ ನಿಮೇಷಾ ಮುನಿಸತ್ತಮ।
ಕಾಷ್ಠಾ ತ್ರಿಂಶತ್ಕಲಾ ತ್ರಿಂಶತ್ಕಲಾ ಮೌಹೂರ್ತಿಕೋ ವಿಧಿಃ ॥ **8** ॥ 109

ತಾವತ್ಸಂಖ್ಯೈರಹೋರಾತ್ರಂ ಮುಹೂರ್ತ್ತೈರ್ಮಾನುಷಂ ಸ್ಮೃತಂ।
ಅಹೋರಾತ್ರಾಣಿ ತಾವಂತಿ ಮಾಸಃ ಪಕ್ಷದ್ವಯಾತ್ಮಕಃ ॥ **9** ॥ 110

ತೈಃ ಷಡ್ಭಿರಯನಂ ವರ್ಷಂ ದ್ವೇಽಯನೇ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರೇ।
ಅಯನಂ ದಕ್ಷಿಣಂ ರಾತ್ರಿರ್ದೇವಾನಾಮುತ್ತರಂ ದಿನಂ ॥ **10** ॥ 111

ದಿವ್ಯೈರ್ವರ್ಷಸಹಸ್ರೈಸ್ತು ಕೃತತ್ರೇತಾದಿಸಂಜ್ಞಿತಂ।
ಚತುರ್ಯುಗಂ ದ್ವಾದಶಭಿಸ್ತದ್ವಿಭಾಗಂ ನಿಬೋಧ ಮೇ ॥ **11** ॥ 112

ಚತ್ವಾರಿ ತ್ರೀಣಿ ದ್ವೇ ಚೈಕಂ ಕೃತಾದಿಷು ಯಥಾಕ್ರಮಂ।
ದಿವ್ಯಾಬ್ದಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಯುಗೇಷ್ವಾಹುಃ ಪುರಾವಿದಃ ॥ **12** ॥ 113

ತತ್ಪ್ರಮಾಣೈಃ ಶತೈಃ ಸಂಧ್ಯಾ ಪೂರ್ವಾ ತತ್ರಾಭಿಧೀಯತೇ।
ಸಂಧ್ಯಾಂಶಶ್ಚೈವ ತತ್ತುಲ್ಯೋ ಯುಗಸ್ಯಾನಂತರೋ ಹಿ ಸಃ ॥ **13** ॥ 114

ಸಂಧ್ಯಾಸಂಧ್ಯಾಂಶಯೋರಂತರ್ಯಃ ಕಾಲೋ ಮುನಿಸತ್ತಮ।
ಯುಗಾಖ್ಯಃ ಸ ತು ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಕೃತತ್ರೇತಾದಿಸಂಜ್ಞಿತಃ ॥ **14** ॥ 115

ಕೃತಂ ತ್ರೇತಾ ದ್ವಾಪರಶ್ಚ ಕಲಿಶ್ಚೈವ ಚತುರ್ಯುಗಂ।
ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ತತ್ಸಹಸ್ರಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ದಿವಸಂ ಮುನೇ ॥ **15** ॥ 116

ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ದಿವಸೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮನವಸ್ತು ಚತುರ್ದಶ।
ಭವಂತಿ ಪರಿಮಾಣಂ ಚ ತೇಷಾಂ ಕಾಲಕೃತಂ ಶೃಣು ॥ **16** ॥ 117

ಸಪ್ತರ್ಷಯಃ ಸುರಾಃ ಶಕ್ರೋ ಮನುಸ್ತತ್ಸೂನವೋ ನೃಪಾಃ।
ಏಕಕಾಲೇ ಹಿ ಸೃಜ್ಯಂತೇ ಸಂಹ್ರಿಯಂತೇ ಚ ಪೂರ್ವವತ್ ॥ **17** ॥ 118

ಚತುರ್ಯುಗಾಣಾಂ ಸಂಖ್ಯಾತಾ ಸಾಧಿಕಾ ಹ್ಯೇಕಸಪ್ತತಿಃ।
ಮನ್ವಂತರಂ ಮನೋಃ ಕಾಲಃ ಸುರಾದೀನಾಂ ಚ ಸತ್ತಮ ॥ **18** ॥ 119

ಅಷ್ಟೌ ಶತ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಯಾ ಸಂಖ್ಯಯಾ ಸ್ಮೃತಂ।
ದ್ವಿಪಂಚಾಶತ್ತಥಾನ್ಯಾನಿ ಸಹಸ್ರಾಣ್ಯಧಿಕಾನಿ ತು ॥ **19** ॥ 120

ತ್ರಿಂಶತ್ಕೋಟ್ಯಸ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣಾಃ ಸಂಖ್ಯಾತಾಃ ಸಂಖ್ಯಯಾ ದ್ವಿಜ।
ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿಸ್ತಥಾನ್ಯಾನಿ ನಿಯುತಾನಿ ಮಹಾಮುನೇ ॥ **20** ॥ 121

ವಿಂಶತಿಸ್ತು ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕಾಲೋಽಯಮಧಿಕಂ ವಿನಾ।
ಮನ್ವಂತರಸ್ಯ ಸಂಖ್ಯೇಯಂ ಮಾನುಷೈರ್ವತ್ಸರೈರ್ದ್ವಿಜ ॥ **21** ॥ 122

ಚತುರ್ದಶಗುಣೋ ಹ್ಯೇಷ ಕಾಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಮಹಃ ಸ್ಮೃತಂ।
ಬ್ರಾಹ್ಮೋ ನೈಮಿತ್ತಿಕೋ ನಾಮ ತಸ್ಯಾಂತೇ ಪ್ರತಿಸಂಚರಃ ॥ **22** ॥ 123

ತದಾ ಹಿ ದಹ್ಯತೇ ಸರ್ವಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಭೂರ್ಭುವಾದಿಕಂ।
ಜನಂ ಪ್ರಯಾಂತಿ ತಾಪಾರ್ತಾ ಮಹರ್ಲೋಕನಿವಾಸಿನಃ ॥ **23** ॥ 124

ಏಕಾರ್ಣವೇ ತು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಾ ನಾರಾಯಣಾತ್ಮಕಃ।
ಭೋಗಿಶಯ್ಯಾಂ ಗತಃ ಶೇತೇ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಗ್ರಾಸಬೃಂಹಿತಃ ॥ **24** ॥ 125

ಜನಸ್ಥೈರ್ಯೋಗಿಭಿರ್ದೇವಶ್ಚಿಂತ್ಯಮಾನೋಽಬ್ಜಸಂಭವಃ।
ತತ್ಪ್ರಮಾಣಾಂ ಹಿ ತಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ತದಂತೇ ಸೃಜತೇ ಪುನಃ ॥ **25** ॥ 126

ಏವಂ ತು ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವರ್ಷಮೇವಂ ವರ್ಷಶತಂ ಚ ಯತ್।
ಶತಂ ಹಿ ತಸ್ಯ ವರ್ಷಾಣಾಂ ಪರಮಾಯುರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **26** ॥ 127

ಏಕಮಸ್ಯ ವ್ಯತೀತಂ ತು ಪರಾರ್ದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽನಘ।
ತಸ್ಯಾಂತೇಽಭೂನ್ಮಹಾಕಲ್ಪಃ ಪಾದ್ಮ ಇತ್ಯಭಿವಿಶ್ರುತಃ ॥ **27** ॥ 128

ದ್ವಿತೀಯಸ್ಯ ಪರಾರ್ದ್ಧಸ್ಯ ವರ್ತಮಾನಸ್ಯ ವೈ ದ್ವಿಜ।
ವಾರಾಹ ಇತಿ ಕಲ್ಪೋಽಯಂ ಪ್ರಥಮಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥ **28** ॥ 129

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಬ್ರಹ್ಮಾ ನಾರಾಯಣಾಖ್ಯೋಽಸೌ ಕಲ್ಪಾದೌ ಭಗವಾನ್ಯಥಾ।
ಸಸರ್ಜ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ತದಾಚಕ್ಷ್ವ ಮಹಾಮುನೇ ॥ **1** ॥ 130

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಪ್ರಜಾಃ ಸಸರ್ಜ ಭಗವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ನಾರಾಯಣಾತ್ಮಕಃ।
ಪ್ರಜಾಪತಿಪತಿರ್ದೇವೋ ಯಥಾ ತನ್ಮೇ ನಿಶಾಮಯ ॥ **2** ॥ 131

ಅತೀತಕಲ್ಪಾವಸಾನೇ ನಿಶಾಸುಪ್ತೋತ್ಥಿತಃ ಪ್ರಭುಃ।
ಸತ್ತ್ವೋದ್ರಿಕ್ತಸ್ತಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಶೂನ್ಯಂ ಲೋಕಮವೈಕ್ಷತ ॥ **3** ॥ 132

ನಾರಾಯಣಃ ಪರೋಽಚಿಂತ್ಯಃ ಪರೇಷಾಮಪಿ ಸ ಪ್ರಭುಃ।
ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪೀ ಭಗವಾನನಾದಿಃ ಸರ್ವಸಂಭವಃ ॥ **4** ॥ 133

ಇಮಂ ಚೋದಾಹರಂತ್ಯತ್ರ ಶ್ಲೋಕಂ ನಾರಾಯಣಂ ಪ್ರತಿ।
ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪಿಣಂ ದೇವಂ ಜಗತಃ ಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯಂ ॥ **5** ॥ 134

ಆಪೋ ನಾರಾ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಆಪೋ ವೈ ನರಸೂನವಃ।
ಅಯನಂ ತಸ್ಯ ತಾಃ ಪೂರ್ವಂ ತೇನ ನಾರಾಯಣಃ ಸ್ಮೃತಃ ॥ **6** ॥ 135

ತೋಯಾಂತಃಸ್ಥಂ ಮಹೀಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಜಗತ್ಯೇಕಾರ್ಣವೀಕೃತೇ।
ಅನುಮಾನಾತ್ತದುದ್ಧಾರಂ ಕರ್ತುಕಾಮಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥ **7** ॥ 136

ಅಕರೋತ್ಸ್ವತನೂಮನ್ಯಾಂ ಕಲ್ಪಾದಿಷು ಯಥಾ ಪುರಾ।
ಮತ್ಸ್ಯಕೂರ್ಮಾದಿಕಾಂ ತದ್ವದ್ವಾರಾಹಂ ವಪುರಾಸ್ಥಿತಃ ॥ **8** ॥ 137

ವೇದಯಜ್ಞಮಯಂ ರೂಪಮಶೇಷಜಗತಃ ಸ್ಥಿತೌ।
ಸ್ಥಿತಃ ಸ್ಥಿರಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಾತ್ಮಾ ಪರಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥ **9** ॥ 138

ಜನಲೋಕಗತೈಸ್ಸಿದ್ಧೈಸ್ಸನಕಾದ್ಯೈರಭಿಷ್ಟುತಃ।
ಪ್ರವಿವೇಶ ತದಾ ತೋಯಮಾತ್ಮಾಧಾರೋ ಧರಾಧರಃ ॥ **10** ॥ 139

ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ತಂ ತದಾ ದೇವೀ ಪಾತಾಲತಲಮಾಗತಂ।
ತುಷ್ಟಾವ ಪ್ರಣತಾ ಭೂತ್ವಾ ಭಕ್ತಿನಮ್ರಾ ವಸುಂಧರಾ ॥ **11** ॥ 140

ಪೃಥಿವ್ಯುವಾಚ

ನಮಸ್ತೇ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರ।
ಮಾಮುದ್ಧರಾಸ್ಮಾದದ್ಯ ತ್ವಂ ತ್ವತ್ತೋಽಹಂ ಪೂರ್ವಮುತ್ಥಿತಾ ॥ **12** ॥ 141

ತ್ವಯಾಹಮುದ್ಧೃತಾ ಪೂರ್ವಂ ತ್ವನ್ಮಯಾಹಂ ಜನಾರ್ದನ।
ತಥಾನ್ಯಾನಿ ಚ ಭೂತಾನಿ ಗಗನಾದೀನ್ಯಶೇಷತಃ ॥ **13** ॥ 142

ನಮಸ್ತೇ ಪರಮಾತ್ಮಾತ್ಮನ್ಪುರುಷಾತ್ಮನ್ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ।
ಪ್ರಧಾನವ್ಯಕ್ತಭೂತಾಯ ಕಾಲಭೂತಾಯ ತೇ ನಮಃ ॥ **14** ॥ 143

ತ್ವಂ ಕರ್ತಾ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತ್ವಂ ಪಾತಾ ತ್ವಂ ವಿನಾಶಕೃತ್।
ಸರ್ಗಾದಿಷು ಪ್ರಭೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುರುದ್ರಾತ್ಮರೂಪಧೃಕ್ ॥ **15** ॥ 144

ಸಂಭಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ಸಕಲಂ ಜಗತ್ಯೇಕಾರ್ಣವೀಕೃತೇ।
ಶೇಷೇ ತ್ವಮೇವ ಗೋವಿಂದ ಚಿಂತ್ಯಮಾನೋ ಮನೀಷಿಭಿಃ ॥ **16** ॥ 145

ಭವತೋ ಯತ್ಪರಂ ತತ್ತ್ವಂ ತನ್ನ ಜಾನಾತಿ ಕಶ್ಚನ।
ಅವತಾರೇಷು ಯದ್ರೂಪಂ ತದರ್ಚಂತಿ ದಿವೌಕಸಃ ॥ **17** ॥ 146

ತ್ವಾಮಾರಾಧ್ಯ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಯಾತಾ ಮುಕ್ತಿಂ ಮುಮುಕ್ಷವಃ।
ವಾಸುದೇವಮನಾರಾಧ್ಯ ಕೋ ಮೋಕ್ಷಂ ಸಮವಾಪ್ಸ್ಯತಿ ॥ **18** ॥ 147

ಯತ್ಕಿಂಚಿನ್ಮನಸಾ ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಯದ್ವಾಹ್ಯಂ ಚಕ್ಷುರಾದಿಭಿಃ।
ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಚ ಯತ್ಪರಿಚ್ಛೇದ್ಯಂ ತದ್ರೂಪಮಖಿಲಂ ತವ ॥ **19** ॥ 148

ತ್ವನ್ಮಯಾಹಂ ತ್ವದಾಧಾರಾ ತ್ವತ್ಸೃಷ್ಟಾ ತ್ವತ್ಸಮಾಶ್ರಯಾ।
ಮಾಧವೀಮಿತಿ ಲೋಕೋಽಯಮಭಿಧತ್ತೇ ತತೋ ಹಿ ಮಾಂ ॥ **20** ॥ 149

ಜಯಾಖಿಲಜ್ಞಾನಮಯ ಜಯ ಸ್ಥೂಲಮಯಾವ್ಯಯ।
ಜಯಾಽನಂತ ಜಯಾವ್ಯಕ್ತ ಜಯ ವ್ಯಕ್ತಮಯ ಪ್ರಭೋ ॥ **21** ॥ 150

ಪರಾಪರಾತ್ಮನ್ವಿಶ್ವಾತ್ಮಂಜಯ ಯಜ್ಞಪತೇಽನಘ।
ತ್ವಂ ಯಜ್ಞಸ್ತ್ವಂ ವಷಟ್ಕಾರಸ್ತ್ವಮೋಂಕಾರಸ್ತ್ವಮಗ್ನಯಃ ॥ **22** ॥ 151

ತ್ವಂ ವೇದಾಸ್ತ್ವಂ ತದಂಗಾನಿ ತ್ವಂ ಯಜ್ಞಪುರುಷೋ ಹರೇ।
ಸೂರ್ಯಾದಯೋ ಗ್ರಹಾಸ್ತಾರಾ ನಕ್ಷತ್ರಾಣ್ಯಖಿಲಂ ಜಗತ್ ॥ **23** ॥ 152

ಮೂರ್ತಾಮೂರ್ತಮದೃಶ್ಯಂ ಚ ದೃಶ್ಯಂ ಚ ಪುರುಷೋತ್ತಮ।
ಯಚ್ಚೋಕ್ತಂ ಯಚ್ಚ ನೈವೋಕ್ತಂ ಮಯಾತ್ರ ಪರಮೇಶ್ವರ।
ತತ್ಸರ್ವಂ ತ್ವಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಭೂಯೋ ಭೂಯೋ ನಮೋ ನಮಃ ॥ **24** ॥ 153

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ತು ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಧರಣೀಧರಃ।
ಸಾಮಸ್ವರಧ್ವನಿಃ ಶ್ರೀಮಾಂಜಗರ್ಜ ಪರಿಘರ್ಘರಂ ॥ **25** ॥ 154

ತತಃ ಸಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಧರಾಂ ಸ್ವದಂಷ್ಟ್ರಯಾ
ಮಹಾವರಾಹಃ ಸ್ಫುಟಪದ್ಮಲೋಚನಃ।
ರಸಾತಲಾದುತ್ಪಲಪತ್ರಸನ್ನಿಭಃ
ಸಮುತ್ಥಿತೋ ನೀಲ ಇವಾಚಲೋ ಮಹಾನ್ ॥ **26** ॥ 155

ಉತ್ತಿಷ್ಠತಾ ತೇನ ಮುಖಾನಿಲಾಹತಂ
ತತ್ಸಂಭವಾಂಭೋ ಜನಲೋಕಸಂಶ್ರಯಾನ್।
ಪ್ರಕ್ಷಾಲಯಾಮಾಸ ಹಿ ತಾನ್ಮಹಾದ್ಯುತೀನ್
ಸನಂದನಾದೀನಪಕಲ್ಮಷಾನ್ ಮುನೀನ್ ॥ **27** ॥ 156

ಪ್ರಯಾಂತಿ ತೋಯಾನಿ ಖುರಾಗ್ರವಿಕ್ಷತ -
ರಸಾತಲೇಽಧಃ ಕೃತಶಬ್ದಸಂತತಿ।
ಶ್ವಾಸಾನಿಲಾಸ್ತಾಃ ಪರಿತಃ ಪ್ರಯಾಂತಿ
ಸಿದ್ಧಾ ಜನೇ ಯೇ ನಿಯತಾ ವಸಂತಿ ॥ **28** ॥ 157

ಉತ್ತಿಷ್ಠತಸ್ತಸ್ಯ ಜಲಾರ್ದ್ರಕುಕ್ಷೇ -
ಮಹಾವರಾಹಸ್ಯ ಮಹೀಂ ವಿಗೃಹ್ಯ।
ವಿಧುನ್ವತೋ ವೇದಮಯಂ ಶರೀರಂ
ರೋಮಾಂತರಸ್ಥಾ ಮುನಯಃ ಸ್ತುವಂತಿ ॥ **29** ॥ 158

ತಂ ತುಷ್ಟುವುಸ್ತೋಷಪರೀತಚೇತಸೋ
ಸನಂದನಾದ್ಯಾ ಹ್ಯತಿನಮ್ರಕಂಧರಾ।
ಲೋಕೇ ಜನೇ ಯೇ ನಿವಸಂತಿ ಯೋಗಿನಃ
ಧರಾಧರಂ ಧೀರತರೋದ್ಧತೇಕ್ಷಣಂ ॥ **30** ॥ 159

ಜಯೇಶ್ವರಾಣಾಂ ಪರಮೇಶ ಕೇಶವ
ಪ್ರಭೋ ಗದಾಶಂಖಧರಾಸಿಚಕ್ರಧೃಕ್।
ಪ್ರಸೂತಿನಾಶಸ್ಥಿತಿಹೇತುರೀಶ್ವರ -
ಸ್ತ್ವಮೇವ ನಾನ್ಯತ್ಪರಮಂ ಚ ಯತ್ಪದಂ ॥ **31** ॥ 160

ಪಾದೇಷು ವೇದಾಸ್ತವ ಯೂಪದಂಷ್ಟ್ರ
ದಂತೇಷು ಯಜ್ಞಾಶ್ಚಿತಯಶ್ಚ ವಕ್ತ್ರೇ।
ಹುತಾಶಜಿಹ್ವೋಽಸಿ ತನೂರುಹಾಣಿ
ದರ್ಭಾಃ ಪ್ರಭೋ ಯಜ್ಞಪುಮಾಂಸ್ತ್ವಮೇವ ॥ **32** ॥ 161

ವಿಲೋಚನೇ ರಾತ್ರ್ಯಹನೀ ಮಹಾತ್ಮನ್ -
ಸರ್ವಾಶ್ರಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಂ ಶಿರಸ್ತೇ।
ಸೂಕ್ತಾನ್ಯಶೇಷಾಣಿ ಸಟಾಕಲಾಪೋ
ಘ್ರಾಣಂ ಸಮಸ್ತಾನಿ ಹವೀಂಷಿ ದೇವ ॥ **33** ॥ 162

ಸ್ರುಕ್ತುಂಡ ಸಾಮಸ್ವರಧೀರನಾದ
ಪ್ರಾಗ್ವಂಶಕಾಯಾಖಿಲಸತ್ರಸಂಧೇ।
ಪೂರ್ತೇಷ್ಟಧರ್ಮಶ್ರವಣೋಽಸಿ ದೇವ
ಸನಾತನಾತ್ಮನ್ಭಗವನ್ಪ್ರಸೀದ ॥ **34** ॥ 163

ಪದಕ್ರಮಾಕ್ರಾಂತಭುವಂ ಭವಂತ -
ಮಾದಿಸ್ಥಿತಂ ಚಾಕ್ಷರ ವಿಶ್ವಮೂರ್ತೇ।
ವಿಶ್ವಸ್ಯ ವಿದ್ಮಃ ಪರಮೇಶ್ವರೋಽಸಿ
ಪ್ರಸೀದ ನಾಥೋಽಸಿ ಪರಾವರಸ್ಯ ॥ **35** ॥ 164

ದಂಷ್ಟ್ರಾಗ್ರವಿನ್ಯಸ್ತಮಶೇಷಮೇತದ್ -
ಭೂಮಂಡಲಂ ನಾಥ ವಿಭಾವ್ಯತೇ ತೇ।
ವಿಗಾಹತಃ ಪದ್ಮವನಂ ವಿಲಗ್ನಂ
ಸರೋಜಿನೀಪತ್ರಮಿವೋಢಪಂಕಂ ॥ **36** ॥ 165

ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವ್ಯೋರತುಲಪ್ರಭಾವ
ಯದಂತರಂ ತದ್ವಪುಷಾ ತವೈವ।
ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಜಗದ್ವ್ಯಾಪ್ತಿಸಮರ್ಥದೀಪ್ತೇ
ಹಿತಾಯ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ವಿಭೋ ಭವ ತ್ವಂ ॥ **37** ॥ 166

ಪರಮಾರ್ಥಸ್ತ್ವಮೇವೈಕೋ ನಾನ್ಯೋಽಸ್ತಿ ಜಗತಃ ಪತೇ।
ತವೈಷ ಮಹಿಮಾ ಯೇನ ವ್ಯಾಪ್ತಮೇತಚ್ಚರಾಚರಂ ॥ **38** ॥ 167

ಯದೇತದ್ ದೃಶ್ಯತೇ ಮೂರ್ತ್ತಮೇತಜ್ಜ್ಞಾನಾತ್ಮನಸ್ತವ।
ಭ್ರಾಂತಿಜ್ಞಾನೇನ ಪಶ್ಯಂತಿ ಜಗದ್ರೂಪಮಯೋಗಿನಃ ॥ **39** ॥ 168

ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಮಖಿಲಂ ಜಗದೇತದಬುದ್ಧಯಃ।
ಅರ್ಥಸ್ವರೂಪಂ ಪಶ್ಯಂತೋ ಭ್ರಾಮ್ಯಂತೇ ಮೋಹಸಂಪ್ಲವೇ ॥ **40** ॥ 169

ಯೇ ತು ಜ್ಞಾನವಿದಃ ಶುದ್ಧಚೇತಸಸ್ತೇಽಖಿಲಂ ಜಗತ್।
ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ತ್ವದ್ರೂಪಂ ಪರಮೇಶ್ವರ ॥ **41** ॥ 170

ಪ್ರಸೀದ ಸರ್ವ ಸರ್ವಾತ್ಮನ್ವಾಸಾಯ ಜಗತಾಮಿಮಾಂ।
ಉದ್ಧರೋರ್ವೀಮಮೇಯಾತ್ಮಂಛನ್ನೋ ದೇಹ್ಯಬ್ಜಲೋಚನ ॥ **42** ॥ 171

ಸತ್ಕ್ಷ್ವೇದ್ರಿಕ್ತೋಽಸಿ ಭಗವನ್ ಗೋವಿಂದ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ।
ಸಮುದ್ಧರ ಭವಾಯೇಶ ಶನ್ನೋ ದೇಹ್ಯಬ್ಜಲೋಚನ ॥ **43** ॥ 172

ಸರ್ಗಪ್ರವೃತ್ತಿರ್ಭವತೋ ಜಗತಾಮುಪಕಾರಿಣೀ।
ಭವತ್ಪೇಷಾ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಶನ್ನೋ ದೇಹ್ಯಬ್ಜಲೋಚನ ॥ **44** ॥ 173

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ತು ಪರಮಾತ್ಮಾ ಮಹೀಧರಃ।
ಉಜ್ಜಹಾರ ಕ್ಷಿತಿಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ನ್ಯಸ್ತವಾಂಶ್ಚ ಮಹಾಂಭಸಿ ॥ **45** ॥ 174

ತಸ್ಯೋಪರಿ ಜಲೌಘಸ್ಯ ಮಹತೀ ನೌರಿವ ಸ್ಥಿತಾ।
ವಿತತತ್ವಾತ್ತು ದೇಹಸ್ಯ ನ ಮಹೀ ಯಾತಿ ಸಂಪ್ಲವಂ ॥ **46** ॥ 175

ತತಃ ಕ್ಷಿತಿಂ ಸಮಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಸೋಽಚಿನೋದ್ಗಿರೀನ್।
ಯಥಾವಿಭಾಗಂ ಭಗವಾನನಾದಿಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ ॥ **47** ॥ 176

ಪ್ರಾಕ್ಸರ್ಗದಗ್ಧಾನಖಿಲಾನ್ಪರ್ವತಾನ್ಪೃಥಿವೀತಲೇ।
ಅಮೋಘೇನ ಪ್ರಭಾವೇಣ ಸಸರ್ಜಾಮೋಘವಾಂಛಿತಃ ॥ **48** ॥ 177

ಭೂವಿಭಾಗಂ ತತಃ ಕೃತ್ವಾ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಾನ್ಯಥಾತಥಂ।
ಭೂರಾದ್ಯಾಂಶ್ಚತುರೋ ಲೋಕಾನ್ಪೂರ್ವವತ್ಸಮಕಲ್ಪಯತ್ ॥ **49** ॥ 178

ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಧರೋ ದೇವಸ್ತತೋಽಸೌ ರಜಸಾ ವೃತಃ।
ಚಕಾರ ಸೃಷ್ಟಿಂ ಭಗವಾಂಶ್ಚತುರ್ವಕ್ತ್ರಧರೋ ಹರಿಃ ॥ **50** ॥ 179

ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರಮೇವಾಽಸೌ ಸೃಜ್ಯಾನಾಂ ಸರ್ಗಕರ್ಮಣಿ।
ಪ್ರಧಾನಕಾರಣೀಭೂತಾ ಯತೋ ವೈ ಸೃಜ್ಯಶಕ್ತಯಃ ॥ **51** ॥ 180

ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರಂ ಮುಕ್ತ್ವೈವಂ ನಾನ್ಯತ್ಕಿಂಚಿದಪೇಕ್ಷತೇ।
ನೀಯತೇ ತಪತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ವಶಕ್ತ್ಯಾ ವಸ್ತು ವಸ್ತುತಾಂ ॥ **52** ॥ 181

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಪಂಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಯಥಾ ಸಸರ್ಜ ದೇವೋಽಸೌ ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃದಾನವಾನ್।
ಮನುಷ್ಯತಿರ್ಯಗ್ವೃಕ್ಷಾದೀನ್ಭೂವ್ಯೋಮಸಲಿಲೌಕಸಃ ॥ **1** ॥ 182

ಯದ್ಗುಣಂ ಯತ್ಸ್ವಭಾವಂ ಚ ಯದ್ರೂಪಂ ಚ ಜಗದ್ವಿಜ।
ಸರ್ಗಾದೌ ಸೃಷ್ಟವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ತನ್ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಕೃತ್ಸ್ನಶಃ ॥ **2** ॥ 183

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಮೈತ್ರೇಯ ಕಥಯಾಮ್ಯೇತಚ್ಛೃಣುಷ್ವ ಸುಸಮಾಹಿತಃ।
ಯಥಾ ಸಸರ್ಜ ದೇವೋಽಸೌ ದೇವಾದೀನಖಿಲಾನ್ವಿಭುಃ ॥ **3** ॥ 184

ಸೃಷ್ಟಿಂ ಚಿಂತಯತಸ್ತಸ್ಯ ಕಲ್ಪಾದಿಷು ಯಥಾ ಪುರಾ।
ಅಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕಃ ಸರ್ಗಃ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತಸ್ತಮೋಮಯಃ ॥ **4** ॥ 185

ತಮೋ ಮೋಹೋ ಮಹಾಮೋಹಸ್ತಾಮಿಸ್ರೋ ಹ್ಯಂಧಸಂಜ್ಞಿತಃ।
ಅವಿದ್ಯಾ ಪಂಚಪರ್ವೈಷಾ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **5** ॥ 186

ಪಂಚಧಾಽವಸ್ಥಿತಃ ಸರ್ಗೋ ಧ್ಯಾಯತೋಽಪ್ರತಿಬೋಧವಾನ್।
ಬಹಿರಂತೋಽಪ್ರಕಾಶಶ್ಚ ಸಂವೃತಾತ್ಮಾ ನಗಾತ್ಮಕಃ ॥ **6** ॥ 187

ಮುಖ್ಯಾ ನಗಾ ಯತಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಮುಖ್ಯಸರ್ಗಸ್ತತಸ್ತ್ವಯಂ ॥ **7** ॥ 188

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಽಸಾಧಕಂ ಸರ್ಗಮಮನ್ಯದಪರಂ ಪುನಃ ॥ **8** ॥ 189

ತಸ್ಯಾಭಿಧ್ಯಾಯತಃ ಸರ್ಗಸ್ತಿರ್ಯಕ್ಸ್ರೋತಾಭ್ಯವರ್ತ್ತತ।
ಯಸ್ಮಾತ್ತಿರ್ಯಕ್ಪ್ರವೃತ್ತಿಸ್ಸ ತಿರ್ಯಕ್ಸ್ರೋತಾಸ್ತತಃ ಸ್ಮೃತಃ ॥ **9** ॥ 190

ಪಶ್ಚಾದಯಸ್ತೇ ವಿಖ್ಯಾತಾಸ್ತಮಃ ಪ್ರಾಯಾ ಹ್ಯವೇದಿನಃ।
ಉತ್ಪಥಗ್ರಾಹಿಣಶ್ಚೈವ ತೇಽಜ್ಞಾನೇ ಜ್ಞಾನಮಾನಿನಃ ॥ **10** ॥ 191

ಅಹಂಕೃತಾ ಅಹಮ್ಮಾನಾ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶದ್ವಧಾತ್ಮಕಾಃ।
ಅಂತಃ ಪ್ರಕಾಶಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ಆವೃತಾಶ್ಚ ಪರಸ್ಪರಂ ॥ **11** ॥ 192

ತಮಪ್ಯಸಾಧಕಂ ಮತ್ವಾ ಧ್ಯಾಯತೋಽನ್ಯಸ್ತತೋಽಭವತ್।
ಊರ್ಧ್ವಸ್ರೋತಾಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಸಾತ್ತ್ವಿಕೋರ್ಧ್ವಮವರ್ತ್ತತ ॥ **12** ॥ 193

ತೇ ಸುಖಪ್ರೀತಿಬಹುಲಾ ಬಹಿರಂತಸ್ತ್ವನಾವೃತಾಃ।
ಪ್ರಕಾಶಾ ಬಹಿರಂತಶ್ಚ ಊರ್ಧ್ವಸ್ರೋತೋದ್ಭವಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **13** ॥ 194

ತುಷ್ಟಾತ್ಮನಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ದೇವಸರ್ಗಸ್ತು ಸ ಸ್ಮೃತಃ।
ತಸ್ಮಿನ್ಸರ್ಗೇಽಭವತ್ಪ್ರೀತಿರ್ನಿಷ್ಪನ್ನೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತದಾ ॥ **14** ॥ 195

ತತೋಽನ್ಯಂ ಸ ತದಾ ದಧ್ಯೌ ಸಾಧಕಂ ಸರ್ಗಮುತ್ತಮಂ।
ಅಸಾಧಕಾಂಸ್ತು ತಾನ್ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮುಖ್ಯಸರ್ಗಾದಿಸಂಭವಾನ್ ॥ **15** ॥ 196

ತಥಾಭಿಧ್ಯಾಯತಸ್ತಸ್ಯ ಸತ್ಯಾಭಿಧ್ಯಾಯಿನಸ್ತತಃ।
ಪ್ರಾದುರ್ಬಭೂವ ಚಾವ್ಯಕ್ತಾದರ್ವಾಕ್ಸ್ರೋತಾಸ್ತು ಸಾಧಕಃ ॥ **16** ॥ 197

ಯಸ್ಮಾದರ್ವಾಗ್ವ್ಯವರ್ತ್ತಂತ ತತೋಽರ್ವಾಕ್ಸ್ರೋತಸಸ್ತು ತೇ।
ತೇ ಚ ಪ್ರಕಾಶಬಹುಲಾಸ್ತಮೋದ್ರಿಕ್ತಾ ರಜೋಽಧಿಕಾಃ ॥ **17** ॥ 198

ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ದುಃಖಬಹುಲಾ ಭೂಯೋಭೂಯಶ್ಚ ಕಾರಿಣಃ।
ಪ್ರಕಾಶಾ ಬಹಿರಂತಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಸಾಧಕಾಸ್ತು ತೇ ॥ **18** ॥ 199

ಇತ್ಯೇತೇ ಕಥಿತಾಃ ಸರ್ಗಾಃ ಷಡತ್ರ ಮುನಿಸತ್ತಮ।
ಪ್ರಥಮೋ ಮಹತಃ ಸರ್ಗೋ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತು ಸಃ ॥ **19** ॥ 200

ತನ್ಮಾತ್ರಾಣಾಂ ದ್ವಿತೀಯಶ್ಚ ಭೂತಸರ್ಗೋ ಹಿ ಸ ಸ್ಮೃತಃ।
ವೈಕಾರಿಕಸ್ತೃತೀಯಸ್ತು ಸರ್ಗ ಐಂದ್ರಿಯಕಃ ಸ್ಮೃತಃ ॥ **20** ॥ 201

ಇತ್ಯೇಷ ಪ್ರಾಕೃತಃ ಸರ್ಗಃ ಸಂಭೂತೋ ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕಃ।
ಮುಖ್ಯಸರ್ಗಶ್ಚತುರ್ಥಸ್ತು ಮುಖ್ಯಾ ವೈ ಸ್ಥಾವರಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **21** ॥ 202

ತಿರ್ಯಕ್ಸ್ರೋತಾಸ್ತು ಯಃ ಪ್ರೋಕ್ತಸ್ತೈರ್ಯಗ್ಯೋನ್ಯಃ ಸ ಉಚ್ಯತೇ।
ತದೂರ್ಧ್ವಸ್ರೋತಸಾಂ ಷಷ್ಠೋ ದೇವಸರ್ಗಸ್ತು ಸಂಸ್ಮೃತಃ ॥ **22** ॥ 203

ತತೋಽರ್ವಾಕ್ಸ್ರೋತಸಾಂ ಸರ್ಗಃ ಸಪ್ತಮಃ ಸ ತು ಮಾನುಷಃ ॥ **23** ॥ 204

ಅಷ್ಟಮೋಽನುಗ್ರಹಃ ಸರ್ಗಃ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಸ್ತಾಮಸಶ್ಚ ಸಃ।
ಪಂಚೈತೇ ವೈಕೃತಾಃ ಸರ್ಗಾಃ ಪ್ರಾಕೃತಾಸ್ತು ತ್ರಯಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **24** ॥ 205

ಪ್ರಾಕೃತೋ ವೈಕೃತಶ್ಚೈವ ಕೌಮಾರೋ ನವಮಃ ಸ್ಮೃತಃ।
ಇತ್ಯೇತೇ ವೈ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ನವ ಸರ್ಗಾಃ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ ॥ **25** ॥ 206

ಪ್ರಾಕೃತಾ ವೈಕೃತಾಶ್ಚೈವ ಜಗತೋ ಮೂಲಹೇತವಃ।
ಸೃಜತೋ ಜಗದೀಶಸ್ಯ ಕಿಮನ್ಯಚ್ಛ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ ॥ **26** ॥ 207

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಸಂಕ್ಷೇಪಾತ್ಕಥಿತಃ ಸರ್ಗೋ ದೇವಾದೀನಾಂ ಮುನೇ ತ್ವಯಾ।
ವಿಸ್ತರಾಚ್ಛ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವತ್ತೋ ಮುನಿವರೋತ್ತಮ ॥ **27** ॥ 208

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಕರ್ಮಭಿರ್ಭಾವಿತಾಃ ಪೂರ್ವೈಃ ಕುಶಲಾಕುಶಲೈಸ್ತು ತಾಃ।
ಖ್ಯಾತ್ಯಾ ತಯಾ ಹ್ಯನಿರ್ಮುಕ್ತಾಃ ಸಂಹಾರೇ ಹ್ಯುಪಸಂಹೃತಾಃ ॥ **28** ॥ 209

ಸ್ಥಾವರಾಂತಾಃ ಸುರಾದ್ಯಾಸ್ತು ಪ್ರಜಾ ಬ್ರಹ್ಮಂಶ್ಚತುರ್ವಿಧಾಃ।
ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕುರ್ವತಃ ಸೃಷ್ಟಿಂ ಜಜ್ಞಿರೇ ಮಾನಸಾಸ್ತು ತಾಃ ॥ **29** ॥ 210

ತತೋ ದೇವಾಸುರಪಿತೄನ್ಮನುಷ್ಯಾಂಶ್ಚ ಚತುಷ್ಟಯಂ।
ಸಿಸೃಕ್ಷುರಂಭಾಂಸ್ಯೇತಾನಿ ಸ್ವಮಾತ್ಮಾನಮಯೂಯುಜತ್ ॥ **30** ॥ 211

ಯುಕ್ತಾತ್ಮನಸ್ತಮೋಮಾತ್ರಾ ಹ್ಯುದ್ರಿಕ್ತಾಽಭೂತ್ಪ್ರಜಾಪತೇಃ।
ಸಿಸೃಕ್ಷೋರ್ಜಘನಾತ್ಪೂರ್ವಮಸುರಾ ಜಜ್ಞಿರೇ ತತಃ ॥ **31** ॥ 212

ಉತ್ಸಸರ್ಜ ತತಸ್ತಾಂ ತು ತಮೋಮಾತ್ರಾತ್ಮಿಕಾಂ ತನುಂ।
ಸಾ ತು ತ್ಯಕ್ತಾ ತನುಸ್ತೇನ ಮೈತ್ರೇಯಾಭೂದ್ವಿಭಾವರೀ ॥ **32** ॥ 213

ಸಿಸೃಕ್ಷುರನ್ಯದೇಹಸ್ಥಃ ಪ್ರೀತಿಮಾಪ ತತಃ ಸುರಾಃ।
ಸತ್ತ್ವೋದ್ರಿಕ್ತಾಃ ಸಮುದ್ಭೂತಾ ಮುಖತೋ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ದ್ವಿಜ ॥ **33** ॥ 214

ತ್ಯಕ್ತಾ ಸಾಪಿ ತನುಸ್ತೇನ ಸತ್ತ್ವಪ್ರಾಯಮಭೂದ್ದಿನಂ।
ತತೋ ಹಿ ಬಲಿನೋ ರಾತ್ರಾವಸುರಾ ದೇವತಾ ದಿವಾ ॥ **34** ॥ 215

ಸತ್ತ್ವಮಾತ್ರಾತ್ಮಿಕಾಮೇವ ತತೋಽನ್ಯಾಂ ಜಗೃಹೇ ತನುಂ।
ಪಿತೄವನ್ಮನ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಪಿತರಸ್ತಸ್ಯ ಜಜ್ಞಿರೇ ॥ **35** ॥ 216

ಉತ್ಸಸರ್ಜ ತತಸ್ತಾಂ ತು ಪಿತೄನ್ಸೃಷ್ಟ್ವಾಪಿ ಸ ಪ್ರಭುಃ।
ಸಾ ಚೋತ್ಸೃಷ್ಟಾಭವತ್ಸಂಧ್ಯಾ ದಿನನಕ್ತಾಂತರಸ್ಥಿತಾ ॥ **36** ॥ 217

ರಜೋಮಾತ್ರಾತ್ಮಿಕಾಮನ್ಯಾಂ ಜಗೃಹೇ ಸ ತನುಂ ತತಃ।
ರಜೋಮಾತ್ರೋತ್ಕಟಾ ಜಾತಾ ಮನುಷ್ಯಾ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ॥ **37** ॥ 218

ತಾಮಪ್ಯಾಶು ಸ ತತ್ಯಾಜ ತನುಂ ಸದ್ಯಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ।
ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಸಮಭವತ್ಸಾಪಿ ಪ್ರಾಕ್ಸಂಧ್ಯಾ ಯಾಽಭಿಧೀಯತೇ ॥ **38** ॥ 219

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಗಮೇ ತು ಬಲಿನೋ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಿತರಸ್ತಥಾ।
ಮೈತ್ರೇಯ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯೇ ತಸ್ಮಾದೇತೇ ಭವಂತಿ ವೈ ॥ **39** ॥ 220

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ರಾತ್ರ್ಯಹನೀ ಸಂಧ್ಯಾ ಚತ್ವಾರ್ಯೇತಾನಿ ವೈ ಪ್ರಭೋಃ।
ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತು ಶರೀರಾಣಿ ತ್ರಿಗುಣೋಪಾಶ್ರಯಾಣಿ ತು ॥ **40** ॥ 221

ರಜೋಮಾತ್ರಾತ್ಮಿಕಾಮೇವ ತತೋಽನ್ಯಾಂ ಜಗೃಹೇ ತನುಂ।
ತತಃ ಕ್ಷುದ್ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಜಾತಾ ಜಜ್ಞೇ ಕಾಮಸ್ತಯಾ ತತಃ ॥ **41** ॥ 222

ಕ್ಷುತ್ಕಾಮಾನಂಧಕಾರೇಽಥ ಸೋಽಸೃಜದ್ಭಗವಾಂಸ್ತತಃ।
ವಿರೂಪಾಃ ಶ್ಮಶ್ರುಲಾ ಜಾತಾಸ್ತೇಽಭ್ಯಧಾವಂಸ್ತತಃ ಪ್ರಭುಂ ॥ **42** ॥ 223

ಮೈವಂ ಭೋ ರಕ್ಷ್ಯತಾಮೇಷ ಯೈರುಕ್ತಂ ರಾಕ್ಷಸಾಸ್ತು ತೇ।
ಊಚುಃ ಖಾದಾಮ ಇತ್ಯನ್ಯೇ ಯೇ ತೇ ಯಕ್ಷಾಸ್ತು ಜಕ್ಷಣಾತ್ ॥ **43** ॥ 224

ಅಪ್ರಿಯೇಣ ತು ತಾಂದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೇಶಾಃ ಶೀರ್ಯಂತ ವೇಧಸಃ।
ಹೀನಾಶ್ಚ ಶಿರಸೋ ಭೂಯಃ ಸಮಾರೋಹಂತ ತಚ್ಛಿರಃ ॥ **44** ॥ 225

ಸರ್ಪಣಾತ್ತೇಽಭವನ್ ಸರ್ಪಾ ಹೀನತ್ವಾದಹಯಃ ಸ್ಮೃತಾಃ।
ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಜಗತ್ಸ್ರಷ್ಟಾ ಕ್ರೋಧಾತ್ಮಾನೋ ವಿನಿರ್ಮಮೇ।
ವರ್ಣೇನ ಕಪಿಶೇನೋಗ್ರಭೂತಾಸ್ತೇ ಪಿಶಿತಾಶನಾಃ ॥ **45** ॥ 226

ಗಾಯತೋಽಂಗಾತ್ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ಗಂಧರ್ವಾಸ್ತಸ್ಯ ತತ್ಕ್ಷಣಾತ್।
ಪಿಬಂತೋ ಜಜ್ಞಿರೇ ವಾಚಂ ಗಂಧರ್ವಾಸ್ತೇನ ತೇ ದ್ವಿಜ ॥ **46** ॥ 227

ಏತಾನಿ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಗವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ತಚ್ಛಕ್ತಿಚೋದಿತಃ।
ತತಃ ಸ್ವಚ್ಛಂದತೋಽನ್ಯಾನಿ ವಯಾಂಸಿ ವಯಸೋಽಸೃಜತ್ ॥ **47** ॥ 228

ಅವಯೋ ವಕ್ಷಸಶ್ಚಕ್ರೇ ಮುಖತೋಽಜಾಃ ಸ ಸೃಷ್ಟವಾನ್।
ಸೃಷ್ಟವಾನುದರಾದ್ಗಾಶ್ಚ ಪಾರ್ಶ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥ **48** ॥ 229

ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಚಾಶ್ವಾನ್ಸಮಾತಂಗಾನ್ರಾಸಭಾನ್ಗವಯಾನ್ಮೃಗಾನ್।
ಉಷ್ಟ್ರಾನಶ್ವತರಾಂಶ್ಚೈವ ನ್ಯಂಕೂನನ್ಯಾಶ್ಚ ಜಾತಯಃ ॥ **49** ॥ 230

ಓಷಧ್ಯಃ ಫಲಮೂಲಿನ್ಯೋ ರೋಮಭ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಜಜ್ಞಿರೇ।
ತ್ರೇತಾಯುಗಮುಖೇ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಕಲ್ಪಸ್ಯಾದೌ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ।
ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಶ್ವೋಷಧೀಃ ಸಮ್ಯಗ್ಯುಯೋಜ ಸ ತದಾಧ್ವರೇ ॥ **50** ॥ 231

ಗೌರಜಃ ಪುರುಷೋ ಮೇಷಶ್ಚಾಶ್ವಾಶ್ವತರಗರ್ದಭಾಃ।
ಏತಾನ್ಗ್ರಾಮ್ಯಾನ್ಪಶೂನಾಹುರಾರಣ್ಯಾಂಶ್ಚ ನಿಬೋಧ ಮೇ ॥ **51** ॥ 232

ಶ್ವಾಪದಾ ದ್ವಿಖುರಾ ಹಸ್ತೀ ವಾನರಾಃ ಪಕ್ಷಿಪಂಚಮಾಃ।
ಔದಕಾಃ ಪಶವಃ ಷಷ್ಠಾಃ ಸಪ್ತಮಾಸ್ತು ಸರೀಸೃಪಾಃ ॥ **52** ॥ 233

ಗಾಯತ್ರಂ ಚ ಋಚಶ್ಚೈವ ತ್ರಿವೃತ್ಸೋಮಂ ರಥಂತರಂ।
ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಂ ಚ ಯಜ್ಞಾನಾಂ ನಿರ್ಮಮೇ ಪ್ರಥಮಾನ್ಮುಖಾತ್ ॥ **53** ॥ 234

ಯಜೂಂಷಿ ತ್ರೈಷ್ಟುಭಂ ಛಂದಃ ಸ್ತೋಮಂ ಪಂಚದಶಂ ತಥಾ।
ಬೃಹತ್ಸಾಮ ತಥೋಕ್ಥಂ ಚ ದಕ್ಷಿಣಾದಸೃಜನ್ಮುಖಾತ್ ॥ **54** ॥ 235

ಸಾಮಾನಿ ಜಗತೀಛಂದಃ ಸ್ತೋಮಂ ಸಪ್ತದಶಂ ತಥಾ।
ವೈರೂಪಮತಿರಾತ್ರಂ ಚ ಪಶ್ಚಿಮಾದಸೃಜನ್ಮುಖಾತ್ ॥ **55** ॥ 236

ಏಕವಿಂಶಮಥರ್ವಾಣಮಾಪ್ತೋರ್ಯಾಮಾಣಮೇವ ಚ।
ಅನುಷ್ಟುಭಂ ಚ ವೈರಾಜಮುತ್ತರಾದಸೃಜನ್ಮುಖಾತ್ ॥ **56** ॥ 237

ಉಚ್ಚಾವಚಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಗಾತ್ರೇಭ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಜಜ್ಞಿರೇ।
ದೇವಾಸುರಪಿತೄನ್ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಮನುಷ್ಯಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥ **57** ॥ 238

ತತಃ ಪುನಃ ಸಸರ್ಜಾದೌ ಸಂಕಲ್ಪಸ್ಯ ಪಿತಾಮಹಃ।
ಯಕ್ಷಾನ್ ಪಿಶಾಚಾನ್ಗಂಧರ್ವಾನ್ ತಥೈವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣಾನ್ ॥ **58** ॥ 239

ನರಕಿನ್ನರರಕ್ಷಾಂಸಿ ವಯಃ ಪಶುಮೃಗೋರಗಾನ್।
ಅವ್ಯಯಂ ಚ ವ್ಯಯಂ ಚೈವ ಯದಿದಂ ಸ್ಥಾಣುಜಂಗಮಂ ॥ **59** ॥ 240

ತತ್ಸಸರ್ಜ ತದಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಭಗವಾನಾದಿಕೃತ್ಪ್ರಭುಃ।
ತೇಷಾಂ ಯೇ ಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರಾಕ್ಸೃಷ್ಟ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿಪೇದಿರೇ।
ತಾನ್ಯೇವ ತೇ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ಸೃಜ್ಯಮಾನಾಃ ಪುನಃ ಪುನಃ ॥ **60** ॥ 241

ಹಿಂಸ್ರಾಹಿಂಸ್ರೇ ಮೃದುಕ್ರೂರೇ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಾವೃತಾನೃತೇ।
ತದ್ಭಾವಿತಾಃ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ತಸ್ಯ ರೋಚತೇ ॥ **61** ॥ 242

ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥೇಷು ಭೂತೇಷು ಶರೀರೇಷು ಚ ಸ ಪ್ರಭುಃ।
ನಾನಾತ್ವಂ ವಿನಿಯೋಗಂ ಚ ಧಾತೈವಂ ವ್ಯಸೃಜತ್ಸ್ವಯಂ ॥ **62** ॥ 243

ನಾಮ ರೂಪಂ ಚ ಭೂತಾನಾಂ ಕೃತ್ಯಾನಾಂ ಚ ಪ್ರಪಂಚನಂ।
ವೇದಶಬ್ದೇಭ್ಯ ಏವಾದೌ ದೇವಾದೀನಾಂ ಚಕಾರ ಸಃ ॥ **63** ॥ 244

ಋಷೀಣಾಂ ನಾಮಧೇಯಾನಿ ಯಥಾ ವೇದಶ್ರುತಾನಿ ವೈ।
ತಥಾ ನಿಯೋಗಯೋಗ್ಯಾನಿ ಹ್ಯನ್ಯೇಷಾಮಪಿ ಸೋಽಕರೋತ್ ॥ **64** ॥ 245

ಯಥರ್ತುಷ್ವೃತುಲಿಂಗಾನಿ ನಾನಾರೂಪಾಣಿ ಪರ್ಯಯೇ।
ದೃಶ್ಯಂತೇ ತಾನಿ ತಾನ್ಯೇವ ತಥಾ ಭಾವಾ ಯುಗಾದಿಷು ॥ **65** ॥ 246

ಕರೋತ್ಯೇವಂವಿಧಾಂ ಸೃಷ್ಟಿಂ ಕಲ್ಪಾದೌ ಸ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ಸಿಸೃಕ್ಷಾಶಕ್ತಿಯುಕ್ತೋಽಸೌ ಸೃಜ್ಯಶಕ್ತಿಪ್ರಚೋದಿತಃ ॥ **66** ॥ 247

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಪಂಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಅರ್ವಾಕ್ಸ್ರೋತಾಸ್ತು ಕಥಿತೋ ಭವತಾ ಯಸ್ತು ಮಾನುಷಃ।
ಬ್ರಹ್ಮನ್ವಿಸ್ತರತೋ ಬ್ರೂಹಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತಮಸೃಜದ್ಯಥಾ ॥ **1** ॥ 248

ಯಥಾ ಚ ವರ್ಣಾನಸೃಜದ್ಯದ್ಗುಣಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ।
ಯಚ್ಚ ತೇಷಾಂ ಸ್ಮೃತಂ ಕರ್ಮ ವಿಪ್ರಾದೀನಾಂ ತದುಚ್ಯತಾಂ ॥ **2** ॥ 249

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಸತ್ಯಾಭಿಧ್ಯಾಯಿನಃ ಪೂರ್ವಂ ಸಿಸೃಕ್ಷೋರ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಜಗತ್।
ಅಜಾಯಂತ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಸತ್ತ್ವೋದ್ರಿಕ್ತಾ ಮುಖಾತ್ಪ್ರಜಾಃ ॥ **3** ॥ 250

ರಕ್ಷಸೋ ರಜಸೋದ್ರಿಕ್ತಾಸ್ತಥಾ ವೈ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽಭವನ್।
ರಜಸಾ ತಮಸಾ ಚೈವ ಸಮುದ್ರಿಕ್ತಾಸ್ತಥೋರುತಃ ॥ **4** ॥ 251

ಪದ್ಭ್ಯಾಮನ್ಯಾಃ ಪ್ರಜಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಸರ್ಜ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ।
ತಮಃ ಪ್ರಧಾನಾಸ್ತಾಃ ಸರ್ವಾಶ್ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಮಿದಂ ತತ ॥ **5** ॥ 252

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ವೈಶ್ಯಾಃ ಶೂದ್ರಾಶ್ಚ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ।
ಪಾದೋರುವಕ್ಷಃಸ್ಥಲತೋ ಮುಖತಶ್ಚ ಸಮುದ್ಗತಾಃ ॥ **6** ॥ 253

ಯಜ್ಞನಿಷ್ಪತ್ತಯೇ ಸರ್ವಮೇತದ್ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚಕಾರ ವೈ।
ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯ ಮಹಾಭಾಗ ಯಜ್ಞಸಾಧನಮುತ್ತಮಂ ॥ **7** ॥ 254

ಯಜ್ಞೈರಾಪ್ಯಾಯಿತಾ ದೇವಾ ವೃಷ್ಟ್ಯುತ್ಸರ್ಗೇಣ ವೈ ಪ್ರಜಾಃ।
ಆಪ್ಯಾಯಯಂತೇ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಯಜ್ಞಾಃ ಕಲ್ಯಾಣಹೇತವಃ ॥ **8** ॥ 255

ನಿಷ್ಪಾದ್ಯಂತೇ ನರೈಸ್ತೈಸ್ತು ಸ್ವಧರ್ಮಾಭಿರತೈಸ್ಸದಾ।
ವಿಶುದ್ಧಾಚರಣೋಪೇತೈಃ ಸದ್ಭಿಃ ಸನ್ಮಾರ್ಗಗಾಮಿಭಿಃ ॥ **9** ॥ 256

ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗೌ ಮಾನುಷ್ಯಾತ್ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ನರಾ ಮುನೇ।
ಯಚ್ಚಾಭಿರುಚಿತಂ ಸ್ಥಾನಂ ತದ್ಯಾಂತಿ ಮನುಜಾ ದ್ವಿಜ ॥ **10** ॥ 257

ಪ್ರಜಾಸ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸೃಷ್ಟಾಶ್ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ।
ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರದಾಸಮಾಚಾರಪ್ರವಣಾ ಮುನಿಸತ್ತಮ ॥ **11** ॥ 258

ಯಥೇಚ್ಛಾವಾಸನಿರತಾಃ ಸರ್ವಬಾಧಾವಿವರ್ಜಿತಾಃ।
ಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣಾಃ ಶುದ್ಧಾಃ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನನಿರ್ಮಲಾಃ ॥ **12** ॥ 259

ಶುದ್ಧೇ ಚ ತಾಸಾಂ ಮನಸಿ ಶುದ್ಧೇಽಂತಃ ಸಂಸ್ಥಿತೇ ಹರೌ।
ಶುದ್ಧಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ವಿಷ್ಣ್ವಖ್ಯಂ ಯೇನ ತತ್ಪದಂ ॥ **13** ॥ 260

ತತಃ ಕಾಲಾತ್ಮಕೋ ಯೋಽಸೌ ಸ ಚಾಂಶಃ ಕಥಿತೋ ಹರೇಃ।
ಸ ಪಾತಯತ್ಯಘಂ ಘೋರಮಲ್ಪಮಲ್ಪಾಲ್ಪಸಾರವತ್ ॥ **14** ॥ 261

ಅಧರ್ಮಬೀಜಸಮುದ್ಭೂತಂ ತಮೋಲೋಭಸಮುದ್ಭವಂ।
ಪ್ರಜಾಸು ತಾಸು ಮೈತ್ರೇಯ ರಾಗಾದಿಕಮಸಾಧಕಂ ॥ **15** ॥ 262

ತತಃ ಸಾ ಸಹಜಾ ಸಿದ್ಧಿಸ್ತಾಸಾಂ ನಾತೀವ ಜಾಯತೇ।
ರಸೋಲ್ಲಾಸಾದಯಶ್ಚಾನ್ಯಾಃ ಸಿದ್ಧಯೋಽಷ್ಟೌ ಭವಂತಿ ಯಾಃ ॥ **16** ॥ 263

ತಾಸು ಕ್ಷೀಣಾಸ್ವಶೇಷಾಸು ವರ್ದ್ಧಮಾನೇ ಚ ಪಾತಕೇ।
ದ್ವಂದ್ವಾಭಿಭವದುಃಖಾರ್ತಾಸ್ತಾ ಭವಂತಿ ತತಃ ಪ್ರಜಾಃ ॥ **17** ॥ 264

ತತೋ ದುರ್ಗಾಣಿ ತಾಶ್ಚಕ್ರುರ್ಧಾನ್ವಂ ಪಾರ್ವತಮೌದಕಂ।
ಕೃತ್ರಿಮಂ ಚ ತಥಾ ದುರ್ಗಂ ಪುರಖರ್ವಟಕಾದಿಕಂ ॥ **18** ॥ 265

ಗೃಹಾಣಿ ಚ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ತೇಷು ಚಕ್ರುಃ ಪುರಾದಿಷು।
ಶೀತಾತಪಾದಿಬಾಧಾನಾಂ ಪ್ರಶಮಾಯ ಮಹಾಮತೇ ॥ **19** ॥ 266

ಪ್ರತೀಕಾರಮಿಮಂ ಕೃತ್ವಾ ಶೀತಾದೇಸ್ತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪುನಃ।
ವಾರ್ತೋಪಾಯಂ ತತಶ್ಚಕ್ರುರ್ಹಸ್ತಸಿದ್ಧಿಂ ಚ ಕರ್ಮಜಾಂ ॥ **20** ॥ 267

ವ್ರೀಹಯಶ್ಚ ಯವಾಶ್ಚೈವ ಗೋಧೂಮಾಶ್ಚಾಣವಸ್ತಿಲಾಃ।
ಪ್ರಿಯಂಗವೋ ಹ್ಯುದಾರಾಶ್ಚ ಕೋರದೂಷಾಃ ಸತೀನಕಾಃ ॥ **21** ॥ 268

ಮಾಷಾ ಮುದ್ಗಾ ಮಸೂರಾಶ್ಚ ನಿಷ್ಪಾವಾಃ ಸಕುಲತ್ಥಕಾಃ।
ಆಢಕ್ಯಶ್ಚಣಕಾಶ್ಚೈವ ಶಣಾಃ ಸಪ್ತದಶ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **22** ॥ 269

ಇತ್ಯೇತಾ ಓಷಧೀನಾಂ ತು ಗ್ರಾಮ್ಯಾನಾಂ ಜಾತಯೋ ಮುನೇ।
ಓಷಧ್ಯೋ ಯಜ್ಞಿಯಾಶ್ಚೈವ ಗ್ರಾಮ್ಯಾರಣ್ಯಾಶ್ಚತುರ್ದಶ ॥ **23** ॥ 270

ವ್ರೀಹಯಸ್ಸಯವಾ ಮಾಷಾ ಗೋಧೂಮಾಶ್ಚಾಣವಸ್ತಿಲಾಃ।
ಪ್ರಿಯಂಗುಸಪ್ತಮಾ ಹ್ಯೇತೇ ಅಷ್ಟಮಾಸ್ತು ಕುಲತ್ಥಕಾಃ ॥ **24** ॥ 271

ಶ್ಯಾಮಾಕಾಸ್ತ್ವಥ ನೀವಾರಾ ಜರ್ತಿಲಾಃ ಸಗವೇಧುಕಾಃ।
ತಥಾ ವೇಣುಯವಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಸ್ತಥಾ ಮರ್ಕಟಕಾ ಮುನೇ ॥ **25** ॥ 272

ಗ್ರಾಮ್ಯಾರಣ್ಯಾಃ ಸ್ಮೃತಾ ಹ್ಯೇತಾ ಓಷಧ್ಯಸ್ತು ಚತುರ್ದಶ।
ಯಜ್ಞನಿಷ್ಪತ್ತಯೇ ಯಜ್ಞಸ್ತಥಾಸಾಂ ಹೇತುರುತ್ತಮಃ ॥ **26** ॥ 273

ಏತಾಶ್ಚ ಸಹ ಯಜ್ಞೇನ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಕಾರಣಂ ಪರಂ।
ಪರಾವರವಿದಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಸ್ತತೋ ಯಜ್ಞಾನ್ವಿತನ್ವತೇ ॥ **27** ॥ 274

ಅಹನ್ಯಹನ್ಯನುಷ್ಠಾನಂ ಯಜ್ಞಾನಾಂ ಮುನಿಸತ್ತಮ।
ಉಪಕಾರಕರಂ ಪುಂಸಾಂ ಕ್ರಿಯಮಾಣಾಘಶಾಂತಿದಂ ॥ **28** ॥ 275

ಯೇಷಾಂ ತು ಕಾಲಸೃಷ್ಟೋಽಸೌ ಪಾಪಬಿಂದುರ್ಮಹಾಮುನೇ।
ಚೇತಃಸು ವವೃಧೇ ಚಕ್ರುಸ್ತೇ ನ ಯಜ್ಞೇಷು ಮಾನಸಂ ॥ **29** ॥ 276

ವೇದವಾದಾಂಸ್ತಥಾ ವೇದಾನ್ಯಜ್ಞಕರ್ಮಾದಿಕಂ ಚ ಯತ್।
ತತ್ಸರ್ವಂ ನಿಂದಯಾಮಾಸುರ್ಯಜ್ಞವ್ಯಾಸೇಧಕಾರಿಣಃ ॥ **30** ॥ 277

ಪ್ರವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗವ್ಯುಚ್ಛಿತ್ತಿಕಾರಿಣೋ ವೇದನಿಂದಕಾಃ।
ದುರಾತ್ಮಾನೋ ದುರಾಚಾರಾ ಬಭೂವುಃ ಕುಟಿಲಾಶಯಾಃ ॥ **31** ॥ 278

ಸಂಸಿದ್ಧಾಯಾಂ ತು ವಾರ್ತಾಯಾಂ ಪ್ರಜಾಃ ಸೃಷ್ಟಾ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ।
ಮರ್ಯಾದಾಂ ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಯಥಾಸ್ಥಾನಂ ಯಥಾಗುಣಂ ॥ **32** ॥ 279

ವರ್ಣಾನಾಮಾಶ್ರಮಾಣಾಂ ಚ ಧರ್ಮಾಂಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ।
ಲೋಕಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವವರ್ಣಾನಾಂ ಸಮ್ಯಗ್ಧರ್ಮಾನುಪಾಲಿನಾಂ ॥ **33** ॥ 280

ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಸ್ಮೃತಂ ಸ್ಥಾನಂ ಕ್ರಿಯಾವತಾಂ।
ಸ್ಥಾನಮೈಂದ್ರಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಸಂಗ್ರಾಮೇಷ್ವನಿವರ್ತಿನಾಂ ॥ **34** ॥ 281

ವೈಶ್ಯಾನಾಂ ಮಾರುತಂ ಸ್ಥಾನಂ ಸ್ವಧರ್ಮಮನುವರ್ತಿನಾಂ।
ಗಾಂಧರ್ವಂ ಶೂದ್ರಜಾತೀನಾಂ ಪರಿಚರ್ಯಾನುವರ್ತಿನಾಂ ॥ **35** ॥ 282

ಅಷ್ಟಾಶೀತಿಸಹಸ್ರಾಣಿ ಮುನೀನಾಮೂರ್ಧ್ವರೇತಸಾಂ।
ಸ್ಮೃತಂ ತೇಷಾಂ ತು ಯತ್ಸ್ಥಾನಂ ತದೇವ ಗುರುವಾಸಿನಾಂ ॥ **36** ॥ 283

ಸಪ್ತರ್ಷೀಣಾಂ ತು ಯತ್ಸ್ಥಾನಂ ಸ್ಮೃತಂ ತದ್ವೈ ವನೌಕಸಾಂ।
ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂ ಗೃಹಸ್ಥಾನಾಂ ನ್ಯಾಸಿನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಜ್ಞಿತಂ ॥ **37** ॥ 284

ಯೋಗಿನಾಮಮೃತಂ ಸ್ಥಾನಂ ಸ್ವಾತ್ಮಸಂತೋಷಕಾರಿಣಾಂ ॥ **38** ॥ 285

ಏಕಾಂತಿನಃ ಸದಾ ಬ್ರಹ್ಮಧ್ಯಾಯಿನೋ ಯೋಗಿನಶ್ಚ ಯೇ।
ತೇಷಾಂ ತು ಪರಮಂ ಸ್ಥಾನಂ ಯತ್ತತ್ಪಶ್ಯಂತಿ ಸೂರಯಃ ॥ **39** ॥ 286

ಗತ್ವಾ ಗತ್ವಾ ನಿವರ್ತಂತೇ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಾದಯೋ ಗ್ರಹಾಃ।
ಅದ್ಯಾಪಿ ನ ನಿವರ್ತಂತೇ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರಚಿಂತಕಾಃ ॥ **40** ॥ 287

ತಾಮಿಸ್ರಮಂಧತಾಮಿಸ್ರಂ ಮಹಾರೌರವರೌರವೌ।
ಅಸಿಪತ್ರವನಂ ಘೋರಂ ಕಾಲಸೂತ್ರಮವೀಚಿಕಂ ॥ **41** ॥ 288

ವಿನಿಂದಕಾನಾಂ ವೇದಸ್ಯ ಯಜ್ಞವ್ಯಾಘಾತಕಾರಿಣಾಂ।
ಸ್ಥಾನಮೇತತ್ಸಮಾಖ್ಯಾತಂ ಸ್ವಧರ್ಮತ್ಯಾಗಿನಶ್ಚ ಯೇ ॥ **42** ॥ 289

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತತೋಽಭಿಧ್ಯಾಯತಸ್ತಸ್ಯ ಜಜ್ಞಿರೇ ಮಾನಸಾಃ ಪ್ರಜಾಃ।
ತಚ್ಛರೀರಸಮುತ್ಪನ್ನೈಃ ಕಾರ್ಯೈಸ್ತೈಃ ಕರಣೈಃ ಸಹ।
ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಾಃ ಸಮವರ್ತ್ತಂತ ಗಾತ್ರೇಭ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ ॥ **1** ॥ 290

ತೇ ಸರ್ವೇ ಸಮವರ್ತ್ತಂತ ಯೇ ಮಯಾ ಪ್ರಾಗುದಾಹೃತಾಃ।
ದೇವಾದ್ಯಾಃ ಸ್ಥಾವರಾಂತಾಶ್ಚ ತ್ರೈಗುಣ್ಯವಿಷಯೇ ಸ್ಥಿತಾಃ ॥ **2** ॥ 291

ಏವಂಭೂತಾನಿ ಸೃಷ್ಟಾನಿ ಚರಾಣಿ ಸ್ಥಾವರಾಣಿ ಚ ॥ **3** ॥ 292

ಯದಾಸ್ಯ ತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾ ನ ವ್ಯವರ್ಧಂತ ಧೀಮತಃ।
ಅಥಾನ್ಯಾನ್ಮಾನಸಾನ್ಪುತ್ರಾನ್ಸದೃಶಾನಾತ್ಮನೋಽಸೃಜತ್ ॥ **4** ॥ 293

ಭೃಗುಂ ಪುಲಸ್ತ್ಯಂ ಪುಲಹಂ ಕ್ರತುಮಂಗಿರಸಂ ತಥಾ।
ಮರೀಚಿಂ ದಕ್ಷಮತ್ರಿಂ ಚ ವಸಿಷ್ಠಂ ಚೈವ ಮಾನಸಾನ್ ॥ **5** ॥ 294

ನವ ಬ್ರಹ್ಮಾಣ ಇತ್ಯೇತೇ ಪುರಾಣೇ ನಿಶ್ಚಯಂ ಗತಾಃ ॥ **6** ॥ 295

ಖ್ಯಾತಿಂ ಭೂತಿಂ ಚ ಸಂಭೂತಿಂ ಕ್ಷಮಾಂ ಪ್ರೀತಿಂ ತಥೈವ ಚ।
ಸನ್ನತಿಂ ಚ ತಥೈವೋರ್ಜಾಮನಸೂಯಾಂ ತಥೈವ ಚ ॥ **7** ॥ 296

ಪ್ರಸೂತಿಂ ಚ ತತಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ದದೌ ತೇಷಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ।
ಪಲ್ಯೋ ಭವಧ್ವಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತೇಷಾಮೇವ ತು ದತ್ತವಾನ್ ॥ **8** ॥ 297

ಸನಂದನಾದಯೋ ಯೇ ಚ ಪೂರ್ವಸೃಷ್ಟಾಸ್ತು ವೇಧಸಾ।
ನ ತೇ ಲೋಕೇಷ್ವಸಜ್ಜಂತ ನಿರಪೇಕ್ಷಾಃ ಪ್ರಜಾಸು ತೇ ॥ **9** ॥ 298

ಸರ್ವೇ ತೇಽಭ್ಯಾಗತಜ್ಞಾನಾ ವೀತರಾಗಾ ವಿಮತ್ಸರಾಃ।
ತೇಷ್ವೇವಂ ನಿರಪೇಕ್ಷೇಷು ಲೋಕಸೃಷ್ಟೌ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **10** ॥ 299

ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽಭೂನ್ಮಹಾನ್ ಕ್ರೋಧಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದಹನಕ್ಷಮಃ।
ತಸ್ಯ ಕ್ರೋಧಾತ್ಸಮುದ್ಭೂತಜ್ವಾಲಾಮಾಲಾತಿದೀಪಿತಂ।
ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽಭೂತ್ತದಾ ಸರ್ವಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಖಿಲಂ ಮುನೇ ॥ **11** ॥ 300

ಭ್ರುಕುಟೀಕುಟಿಲಾತ್ತಸ್ಯ ಲಲಾಟಾತ್ಕ್ರೋಧದೀಪಿತಾತ್।
ಸಮುತ್ಪನ್ನಸ್ತದಾ ರುದ್ರೋ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಾರ್ಕಸಮಪ್ರಭಃ ॥ **12** ॥ 301

ಅರ್ಧನಾರೀನರವಪುಃ ಪ್ರಚಂಡೋಽತಿಶರೀರವಾನ್।
ವಿಭಜಾತ್ಮಾನಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂತರ್ದಧೇ ತತಃ ॥ **13** ॥ 302

ತಥೋಕ್ತೋಽಸೌ ದ್ವಿಧಾ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಂ ಪುರುಷತ್ವಂ ತಥಾಽಕರೋತ್।
ವಿಭೇದಪುರುಷತ್ವಂ ಚ ದಶಧಾ ಚೈಕಧಾ ಪುನಃ ॥ **14** ॥ 303

ಸೌಮ್ಯಾಸೌಮ್ಯೈಸ್ತದಾ ಶಾಂತಾಽಶಾಂತೈಃ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಂ ಚ ಸ ಪ್ರಭುಃ।
ವಿಭೇದ ಬಹುಧಾ ದೇವಃ ಸ್ವರೂಪೈರಸಿತೈಃ ಸಿತೈಃ ॥ **15** ॥ 304

ತತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾಽಽತ್ಮಸಂಭೂತಂ ಪೂರ್ವಂ ಸ್ವಾಯಂಭುವಂ ಪ್ರಭುಃ।
ಆತ್ಮಾನಮೇವ ಕೃತವಾನ್ಪ್ರಜಾಪಾಲ್ಯೇ ಮನುಂ ದ್ವಿಜ ॥ **16** ॥ 305

ಶತರೂಪಾಂ ಚ ತಾಂ ನಾರೀಂ ತಪೋನಿರ್ಧೂತಕಲ್ಮಷಾಂ।
ಸ್ವಾಯಂಭುವೋ ಮನುರ್ದೇವಃ ಪತ್ನೀತ್ವೇ ಜಗೃಹೇ ಪ್ರಭುಃ ॥ **17** ॥ 306

ತಸ್ಮಾತ್ತು ಪುರುಷಾದ್ದೇವೀ ಶತರೂಪಾ ವ್ಯಜಾಯತ।
ಪ್ರಿಯವ್ರತೋತ್ತಾನಪಾದೌ ಪ್ರಸೂತ್ಯಾಕೂತಿಸಂಜ್ಞಿತಂ ॥ **18** ॥ 307

ಕನ್ಯಾದ್ವಯಂ ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞ ರೂಪೌದಾರ್ಯಗುಣಾನ್ವಿತಂ।
ದದೌ ಪ್ರಸೂತಿಂ ದಕ್ಷಾಯ ಆಕೂತಿಂ ರುಚಯೇ ಪುರಾ ॥ **19** ॥ 308

ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಸ ಜಗ್ರಾಹ ತಯೋರ್ಜಜ್ಞೇ ಸದಕ್ಷಿಣಃ।
ಪುತ್ರೋ ಯಜ್ಞೋ ಮಹಾಭಾಗ ದಂಪತ್ಯೋರ್ಮಿಥುನಂ ತತಃ ॥ **20** ॥ 309

ಯಜ್ಞಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಾಯಾಂ ತು ಪುತ್ರಾ ದ್ವಾದಶ ಜಜ್ಞಿರೇ।
ಯಾಮಾ ಇತಿ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ದೇವಾಃ ಸ್ವಾಯಂಭುವೇ ಮನೌ ॥ **21** ॥ 310

ಪ್ರಸೂತ್ಯಾಂ ಚ ತಥಾ ದಕ್ಷಶ್ಚತಸ್ರೋ ವಿಂಶತಿಸ್ತಥಾ।
ಸಸರ್ಜ ಕನ್ಯಾಸ್ತಾಸಾಂ ಚ ಸಮ್ಯಙ್ ನಾಮಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು ॥ **22** ॥ 311

ಶ್ರದ್ಧಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಧೃತಿಸ್ತುಷ್ಟಿರ್ಮೇಧಾ ಪುಷ್ಟಿಸ್ತಥಾ ಕ್ರಿಯಾ।
ಬುದ್ಧಿರ್ಲಜ್ಜಾ ವಪುಃ ಶಾಂತಿಃ ಸಿದ್ಧಿಃ ಕೀರ್ತಿಸ್ತ್ರಯೋದಶೀ ॥ **23** ॥ 312

ಪತ್ನ್ಯರ್ಥಂ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಧರ್ಮೋ ದಾಕ್ಷಾಯಣೀಃ ಪ್ರಭುಃ।
ತಾಭ್ಯಃ ಶಿಷ್ಟಾಃ ಯವೀಯಸ್ಯ ಏಕಾದಶ ಸುಲೋಚನಾಃ ॥ **24** ॥ 313

ಖ್ಯಾತಿಃ ಸತ್ಯಥ ಸಂಭೂತಿಃ ಸ್ಮೃತಿಃ ಪ್ರೀತಿಃ ಕ್ಷಮಾ ತಥಾ।
ಸಂತತಿಶ್ಚಾನಸೂಯಾ ಚ ಊರ್ಜಾ ಸ್ವಾಹಾ ಸ್ವಧಾ ತಥಾ ॥ **25** ॥ 314

ಭೃಗುರ್ಗವೋ ಮರೀಚಿಶ್ಚ ತಥಾ ಚೈವಾಂಗಿರಾ ಮುನಿಃ।
ಪುಲಸ್ತ್ಯಃ ಪುಲಹಶ್ಚೈವ ಕ್ರತುಶ್ಚರ್ಷಿವರಸ್ತಥಾ ॥ **26** ॥ 315

ಅತ್ರಿರ್ವಸಿಷ್ಠೋ ವಹ್ನಿಶ್ಚ ಪಿತರಶ್ಚ ಯಥಾಕ್ರಮಂ।
ಖ್ಯಾತ್ಯಾದ್ಯಾ ಜಗೃಹುಃ ಕನ್ಯಾ ಮುನಯೋ ಮುನಿಸತ್ತಮ ॥ **27** ॥ 316

ಶ್ರದ್ಧಾ ಕಾಮಂ ಚಲಾ ದರ್ಪಂ ನಿಯಮಂ ಧೃತಿರಾತ್ಮಜಂ।
ಸಂತೋಷಂ ಚ ತಥಾ ತುಷ್ಟಿರ್ಲೋಭಂ ಪುಷ್ಟಿರಸೂಯತ ॥ **28** ॥ 317

ಮೇಧಾ ಶ್ರುತಂ ಕ್ರಿಯಾ ದಂಡಂ ನಯಂ ವಿನಯಮೇವ ಚ ॥ **29** ॥ 318

ಬೋಧಂ ಬುದ್ಧಿಸ್ತಥಾ ಲಜ್ಜಾ ವಿನಯಂ ವಪುರಾತ್ಮಜಂ।
ವ್ಯವಸಾಯಂ ಪ್ರಜಜ್ಞೇ ವೈ ಕ್ಷೇಮಂ ಶಾಂತಿರಸೂಯತ ॥ **30** ॥ 319

ಸುಖಂ ಸಿದ್ಧಿರ್ಯಶಃ ಕೀರ್ತಿರಿತ್ಯೇತೇ ಧರ್ಮಸೂನವಃ।
ಕಾಮಾದ್ರತಿಃ ಸುತಂ ಹರ್ಷ ಧರ್ಮಪೌತ್ರಮಸೂಯತ ॥ **31** ॥ 320

ಹಿಂಸಾ ಭಾರ್ಯಾ ತ್ವಧರ್ಮಸ್ಯ ತತೋ ಜಜ್ಞೇ ತಥಾನೃತಂ।
ಕನ್ಯಾ ಚ ನಿಕೃತಿಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಭಯಂ ನರಕಮೇವ ಚ ॥ **32** ॥ 321

ಮಾಯಾ ಚ ವೇದನಾ ಚೈವ ಮಿಥುನಂ ತ್ವಿದಮೇತಯೋಃ।
ತಯೋರ್ಜಜ್ಞೇಽಥ ವೈ ಮಾಯಾ ಮೃತ್ಯುಂ ಭೂತಾಪಹಾರಿಣಂ ॥ **33** ॥ 322

ವೇದನಾ ಸ್ವಸುತಂ ಚಾಪಿ ದುಃಖಂ ಜಜ್ಞೇಽಥ ರೌರವಾತ್।
ಮೃತ್ಯೋರ್ವ್ಯಾಧಿಜರಾಶೋಕತೃಷ್ಣಾಕ್ರೋಧಾಶ್ಚ ಜಜ್ಞಿರೇ ॥ **34** ॥ 323

ದುಃಖೋತ್ತರಾಃ ಸ್ಮೃತಾ ಹ್ಯೇತೇ ಸರ್ವೇ ಚಾಧರ್ಮಲಕ್ಷಣಾಃ।
ನೈಷಾಂ ಪುತ್ರೋಽಸ್ತಿ ವೈ ಭಾರ್ಯಾ ತೇ ಸರ್ವೇ ಹ್ಯೂರ್ಧ್ವರೇತಸಃ ॥ **35** ॥ 324

ರೌದ್ರಾಣ್ಯೇತಾನಿ ರೂಪಾಣಿ ವಿಷ್ಣೋರ್ಮುನಿವರಾತ್ಮಜ।
ನಿತ್ಯಪ್ರಲಯಹೇತುತ್ವಂ ಜಗತೋಽಸ್ಯ ಪ್ರಯಾಂತಿ ವೈ॥ **36** ॥ 325

ದಕ್ಷೋ ಮರೀಚಿರತ್ರಿಶ್ಚ ಭೃಗ್ವಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಪ್ರಜೇಶ್ವರಾಃ।
ಜಗತ್ಯತ್ರ ಮಹಾಭಾಗ ನಿತ್ಯಸರ್ಗಸ್ಯ ಹೇತವಃ ॥ **37** ॥ 326

ಮನವೋ ಮನುಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಭೂಪಾ ವೀರ್ಯಧರಾಶ್ಚ ಯೇ।
ಸನ್ಮಾರ್ಗನಿರತಾಃ ಶೂರಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ಸ್ಥಿತಿಕಾರಿಣಃ ॥ **38** ॥ 327

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಯೇಯಂ ನಿತ್ಯಾ ಸ್ಥಿತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಿತ್ಯಸರ್ಗಸ್ತಥೇರಿತಃ।
ನಿತ್ಯಾಭಾವಶ್ಚ ತೇಷಾಂ ವೈ ಸ್ವರೂಪಂ ಮಮ ಕಥ್ಯತಾಂ ॥ **39** ॥ 328

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಸರ್ಗಸ್ಥಿತಿವಿನಾಶಾಂಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ಮಧುಸೂದನಃ।
ತೈಸ್ತೈ ರೂಪೈರಚಿಂತ್ಯಾತ್ಮಾ ಕರೋತ್ಯವ್ಯಾಹತೋ ವಿಭುಃ ॥ **40** ॥ 329

ನೈಮಿತ್ತಿಕಃ ಪ್ರಾಕೃತಿಕಸ್ತಥೈವಾತ್ಯಂತಿಕೋ ದ್ವಿಜ।
ನಿತ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಲಯೋಽಯಂ ಚತುರ್ವಿಧಃ ॥ **41** ॥ 330

ಬ್ರಾಹ್ಮೋ ನೈಮಿತ್ತಿಕಸ್ತತ್ರ ಶೇತೇಽಯಂ ಜಗತೀಪತಿಃ।
ಪ್ರಯಾತಿ ಪ್ರಾಕೃತೇ ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂ ಪ್ರಕೃತೌ ಲಯಂ ॥ **42** ॥ 331

ಜ್ಞಾನಾದಾತ್ಯಂತಿಕಃ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ಯೋಗಿನಃ ಪರಮಾತ್ಮನಿ।
ನಿತ್ಯಃ ಸದೈವ ಭೂತಾನಾಂ ಯೋ ವಿನಾಶೋ ದಿವಾನಿಶಂ ॥ **43** ॥ 332

ಪ್ರಸೂತಿಃ ಪ್ರಕೃತೇರ್ಯಾ ತು ಸಾ ಸೃಷ್ಟಿಃ ಪ್ರಾಕೃತಾ ಸ್ಮೃತಾ।
ದೈನಂದಿನೀ ತಥಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಯಾಂತರಪ್ರಲಯಾದನು ॥ **44** ॥ 333

ಭೂತಾನ್ಯನುದಿನಂ ಯತ್ರ ಜಾಯಂತೇ ಮುನಿಸತ್ತಮ।
ನಿತ್ಯಸರ್ಗೋ ಹಿ ಸ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪುರಾಣಾರ್ಥವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥ **45** ॥ 334

ಏವಂ ಸರ್ವಶರೀರೇಷು ಭಗವಾನ್ಭೂತಭಾವನಃ।
ಸಂಸ್ಥಿತಃ ಕುರುತೇ ವಿಷ್ಣುರುತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಸಂಯಮಾನ್ ॥ **46** ॥ 335

ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿವಿನಾಶಾನಾಂ ಶಕ್ತಯಃ ಸರ್ವದೇಹಿಷು।
ವೈಷ್ಣವ್ಯಃ ಪರಿವರ್ತಂತೇ ಮೈತ್ರೇಯಾಹರ್ನಿಶಂ ಸಮಾಃ ॥ **47** ॥ 336

ಗುಣತ್ರಯಮಯಂ ಹ್ಯೇತದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಶಕ್ತಿತ್ರಯಂ ಮಹತ್।
ಯೋಽತಿಯಾತಿ ಸ ಯಾತ್ಯೇವ ಪರಂ ನಾವರ್ತತೇ ಪುನಃ ॥ **48** ॥ 337

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಅಷ್ಟಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಕಥಿತಸ್ತಾಮಸಃ ಸರ್ಗೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತೇ ಮಹಾಮುನೇ।
ರುದ್ರಸರ್ಗಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತನ್ಮೇ ನಿಗದತಃ ಶೃಣು ॥ **1** ॥ 338

ಕಲ್ಪಾದಾವಾತ್ಮನಸ್ತುಲ್ಯಂ ಸುತಂ ಪ್ರಧ್ಯಾಯತಸ್ತತಃ।
ಪ್ರಾದುರಾಸೀತ್ಪ್ರಭೋರಂಕೇ ಕುಮಾರೋ ನೀಲಲೋಹಿತಃ ॥ **2** ॥ 339

ರುರೋದ ಸುಸ್ವರಂ ಸೋಽಥ ಪ್ರಾದ್ರವದ್ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ।
ಕಿಂ ತ್ವಂ ರೋದಿಷಿ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ರುದಂತಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ ॥ **3** ॥ 340

ನಾಮ ದೇಹೀತಿ ತಂ ಸೋಽಥ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ।
ರುದ್ರಸ್ತ್ವಂ ದೇವ ನಾಮ್ನಾಸಿ ಮಾ ರೋದೀರ್ಧೈರ್ಯಮಾವಹ।
ಏವಮುಕ್ತಃ ಪುನಃ ಸೋಽಥ ಸಪ್ತಕೃತ್ವೋ ರುರೋದ ವೈ ॥ **4** ॥ 341

ತತೋಽನ್ಯಾನಿ ದದೌ ತಸ್ಮೈ ಸಪ್ತ ನಾಮಾನಿ ವೈ ಪ್ರಭುಃ।
ಸ್ಥಾನಾನಿ ಚೈಷಾಮಷ್ಟಾನಾಂ ಪತ್ನೀಃ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ಸ ಪ್ರಭುಃ ॥ **5** ॥ 342

ಭವಂ ಶರ್ವಮಥೇಶಾನಂ ತಥಾ ಪಶುಪತಿಂ ದ್ವಿಜ।
ಭೀಮಮುಗ್ರಂ ಮಹಾದೇವಮುವಾಚ ಸ ಪಿತಾಮಹಃ ॥ **6** ॥ 343

ಚಕ್ರೇ ನಾಮಾನ್ಯಥೈತಾನಿ ಸ್ಥಾನಾನ್ಯೇಷಾಂ ಚಕಾರ ಸಃ।
ಸೂರ್ಯೋ ಜಲಂ ಮಹೀ ವಾಯುರ್ವಹ್ನಿರಾಕಾಶಮೇವ ಚ।
ದೀಕ್ಷಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸೋಮ ಇತ್ಯೇತಾಸ್ತನವಃ ಕ್ರಮಾತ್ ॥ **7** ॥ 344

ಸುವರ್ಚಲಾ ತಥೈವೋಷಾ ವಿಕೇಶೇ ಚಾಪರಾ ಶಿವಾ।
ಸ್ವಾಹಾ ದಿಶಸ್ತಥಾ ದೀಕ್ಷಾ ರೋಹಿಣೀ ಚ ಯಥಾಕ್ರಮಂ ॥ **8** ॥ 345

ಸೂರ್ಯಾದೀನಾಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ರುದ್ರಾದ್ಯೈರ್ನಾಮಭಿಃ ಸಹ।
ಪತ್ನ್ಯಃ ಸ್ಮೃತಾ ಮಹಾಭಾಗ ತದಪತ್ಯಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು ॥ **9** ॥ 346

ಏಷಾಂ ಸೂತಿಪ್ರಸೂತಿಭ್ಯಾಮಿದಮಾಪೂರಿತಂ ಜಗತ್ ॥ **10** ॥ 347

ಶನೈಶ್ಚರಸ್ತಥಾ ಶುಕ್ರೋ ಲೋಹಿತಾಂಗೋ ಮನೋಜವಃ।
ಸ್ಕಂದಃ ಸರ್ಗೋಽಥ ಸಂತಾನೋ ಬುಧಶ್ಚಾನುಕ್ರಮಾತ್ಸುತಾಃ ॥ **11** ॥ 348

ಏವಂಪ್ರಕಾರೋ ರುದ್ರೋಽಸೌ ಸತೀಂ ಭಾರ್ಯಾಮನಿಂದಿತಾಂ।
ಉಪಯೇಮೇ ದುಹಿತರಂ ದಕ್ಷಸ್ಯೈವ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ ॥ **12** ॥ 349

ದಕ್ಷಕೋಪಾಚ್ಚ ತತ್ಯಾಜ ಸಾ ಸತೀ ಸ್ವಕಲೇವರಂ।
ಹಿಮವದ್ದುಹಿತಾ ಸಾಽಭೂನ್ಮೇನಾಯಾಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ॥ **13** ॥ 350

ಉಪಯೇಮೇ ಪುನಶ್ಚೋಮಾಮನನ್ಯಾಂ ಭಗವಾನ್ಹರಃ ॥ **14** ॥ 351

ದೇವೌ ಧಾತೃವಿಧಾತಾರೌ ಭೃಗೋಃ ಖ್ಯಾತಿರಸೂಯತ।
ಶ್ರಿಯಂ ಚ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಪತ್ನೀ ನಾರಾಯಣಸ್ಯ ಯಾ ॥ **15** ॥ 352

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧೌ ಶ್ರೀಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ಶ್ರೂಯತೇಽಮೃತಮಂಥನೇ।
ಭೃಗೋಃ ಖ್ಯಾತ್ಯಾಂ ಸಮುತ್ಪನ್ನೇತ್ಯೇತದಾಹ ಕಥಂ ಭವಾನ್ ॥ **16** ॥ 353

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ನಿತ್ಯೈವೈಷಾ ಜಗನ್ಮಾತಾ ವಿಷ್ಣೋಃ ಶ್ರೀರನಪಾಯಿನೀ।
ಯಥಾ ಸರ್ವಗತೋ ವಿಷ್ಣುಸ್ತಥೈವೇಯಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ॥ **17** ॥ 354

ಅಥೋೕ ವಿಷ್ಣುರಿಯಂ ವಾಣೀ ನೀತಿರೇಷಾ ನಯೋ ಹರಿಃ।
ಬೋಧೋ ವಿಷ್ಣುರಿಯಂ ಬುದ್ಧಿರ್ಧರ್ಮೋಽಸೌ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾ ತ್ವಿಯಂ ॥ **18** ॥ 355

ಸ್ರಷ್ಟಾ ವಿಷ್ಣುರಿಯಂ ಸೃಷ್ಟಿಃ ಶ್ರೀರ್ಭೂಮಿರ್ಭೂಧರೋ ಹರಿಃ।
ಸಂತೋಷೋ ಭಗವಾ~ಮ್ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ತುಷ್ಟಿರ್ಮೈತ್ರೇಯ ಶಾಶ್ವತೀ ॥ **19** ॥ 356

ಇಚ್ಛಾ ಶ್ರೀಭಗವಾನ್ಕಾಮೋ ಯಜ್ಞೋಽಸೌ ದಕ್ಷಿಣಾ ತ್ವಿಯಂ।
ಆಜ್ಯಾಹುತಿರಸೌ ದೇವೀ ಪುರೋಡಾಶೋ ಜನಾರ್ದನಃ ॥ **20** ॥ 357

ಪತ್ನೀಶಾಲಾ ಮುನೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಪ್ರಾಗ್ವಂಶೋ ಮಧುಸೂದನಃ।
ಚಿತಿರ್ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಹರಿರ್ಯೂಪ ಇಧ್ಮಾ ಶ್ರೀರ್ಭಗವಾನ್ಕುಶಃ ॥ **21** ॥ 358

ಸಾಮಸ್ವರೂಪೀ ಭಗವಾನುದ್ಗೀತಿಃ ಕಮಲಾಲಯಾ।
ಸ್ವಾಹಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಜಗನ್ನಾಥೋ ವಾಸುದೇವೋ ಹುತಾಶನಃ ॥ **22** ॥ 359

ಶಂಕರೋ ಭಗವಾಂಛೌರಿಗೌರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ।
ಮೈತ್ರೇಯ ಕೇಶವಃ ಸೂರ್ಯಸ್ತತ್ಪ್ರಭಾ ಕಮಲಾಲಯಾ ॥ **23** ॥ 360

ವಿಷ್ಣುಃ ಪಿತೃಗಣಃ ಪದ್ಮಾ ಸ್ವಧಾ ಶಾಶ್ವತಪುಷ್ಟಿದಾ।
ದ್ಯೌಃ ಶ್ರೀಃ ಸರ್ವಾತ್ಮಕೋ ವಿಷ್ಣುರವಕಾಶೋಽತಿವಿಸ್ತರಃ ॥ **24** ॥ 361

ಶಶಾಂಕಃ ಶ್ರೀಧರಃ ಕಾಂತಿಃ ಶ್ರೀಸ್ತಥೈವಾನಪಾಯಿನೀ।
ಧೃತಿರ್ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಜಗಚ್ಚೇಷ್ಟಾ ವಾಯುಃ ಸರ್ವತ್ರಗೋ ಹರಿಃ ॥ **25** ॥ 362

ಜಲಧಿರ್ದ್ವಿಜ ಗೋವಿಂದಸ್ತದ್ವೇಲಾ ಶ್ರೀರ್ಮಹಾಮುನೇ।
ಲಕ್ಷ್ಮೀಸ್ವರೂಪಮಿಂದ್ರಾಣೀ ದೇವೇಂದ್ರೋ ಮಧುಸೂದನಃ ॥ **26** ॥ 363

ಯಮಶ್ಚಕ್ರಧರಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧೂರ್ಮೋರ್ಣಾ ಕಮಲಾಲಯಾ।
ಋದ್ಧಿಃ ಶ್ರೀಃ ಶ್ರೀಧರೋ ದೇವಃ ಸ್ವಯಮೇವ ಧನೇಶ್ವರಃ ॥ **27** ॥ 364

ಗೌರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಮಹಾಭಾಗಾ ಕೇಶವೋ ವರುಣಃ ಸ್ವಯಂ।
ಶ್ರೀರ್ದೇವಸೇನಾ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ದೇವಸೇನಾಪತಿರ್ಹರಿಃ ॥ **28** ॥ 365

ಅವಷ್ಟಂಭೋ ಗದಾಪಾಣಿಃ ಶಕ್ತಿರ್ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ।
ಕಾಷ್ಠಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ನಿಮೇಷೋಽಸೌ ಮುಹೂರ್ತೋಽಸೌ ಕಲಾ ತ್ವಿಯಂ ॥ **29** ॥ 366

ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಪ್ರದೀಪೋಽಸೌ ಸರ್ವಃ ಸರ್ವೇಶ್ವರೋ ಹರಿಃ।
ಲತಾಭೂತಾ ಜಗನ್ಮಾತಾ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುರ್ದ್ರುಮಸಂಜ್ಞಿತಃ ॥ **30** ॥ 367

ವಿಭಾವರೀ ಶ್ರೀರ್ದಿವಸೋ ದೇವಶ್ಚಕ್ರಗದಾಧರಃ।
ವರಪ್ರದೋ ವರೋ ವಿಷ್ಣುರ್ವಧೂಃ ಪದ್ಮವನಾಲಯಾ ॥ **31** ॥ 368

ನದಸ್ವರೂಪೀ ಭಗವಾಂಶ್ಚೀರ್ನದೀರೂಪಸಂಸ್ಥಿತಾ।
ಧ್ವಜಶ್ಚ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಃ ಪತಾಕಾ ಕಮಲಾಲಯಾ ॥ **32** ॥ 369

ತೃಷ್ಣಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ಜಗನ್ನಾಥೋ ಲೋಭೋ ನಾರಾಯಣಃ ಪರಃ।
ರತೀ ರಾಗಶ್ಚ ಮೈತ್ರೇಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಗೋರ್ವಿಂದ ಏವ ಚ ॥ **33** ॥ 370

ಕಿಂ ಚಾತಿಬಹುನೋಕ್ತೇನ ಸಂಕ್ಷೇಪೇಣೇದಮುಚ್ಯತೇ ॥ **34** ॥ 371

ದೇವತಿರ್ಯಙ್ಮನುಷ್ಯಾದೌ ಪುನ್ನಾಮಾ ಭಗವಾನ್ಹರಿಃ।
ಸ್ತ್ರೀನಾಮ್ನೀ ಶ್ರೀಶ್ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ನಾನಯೋರ್ವಿದ್ಯತೇ ಪರಂ ॥ **35** ॥ 372

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಅಷ್ಟಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ನವಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇದಂ ಚ ಶೃಣು ಮೈತ್ರೇಯ ಯತ್ಪೃಷ್ಟೋಽಹಮಿಹ ತ್ವಯಾ।
ಶ್ರೀಸಂಬಂಧಂ ಮಯಾಪ್ಯೇತಚ್ಛ್ರುತಮಾಸೀನ್ಮರೀಚಿತಃ ॥ **1** ॥ 373

ದುರ್ವಾಸಾಃ ಶಂಕರಸ್ಯಾಂಶಶ್ಚಚಾರ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ।
ಸ ದದರ್ಶ ಸ್ರಜಂ ದಿವ್ಯಾಮೃಷಿರ್ವಿದ್ಯಾಧರೀಕರೇ ॥ **2** ॥ 374

ಸಂತಾನಕಾನಾಮಖಿಲಂ ಯಸ್ಯಾ ಗಂಧೇನ ವಾಸಿತಂ।
ಅತಿಸೇವ್ಯಮಭೂದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ ತದ್ವನಂ ವನಚಾರಿಣಾಂ ॥ **3** ॥ 375

ಉನ್ಮತ್ತವ್ರತಧೃಗ್ವಿಪ್ರಸ್ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶೋಭನಾಂ ಸ್ರಜಂ।
ತಾಂ ಯಯಾಚೇ ವರಾರೋಹಾಂ ವಿದ್ಯಾಧರವಧೂಂ ತತಃ ॥ **4** ॥ 376

ಯಾಚಿತಾ ತೇನ ತನ್ವಂಗೀ ಮಾಲಾಂ ವಿದ್ಯಾಧರಾಂಗನಾ।
ದದೌ ತಸ್ಮೈ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ ಸಾದರಂ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ತಂ ॥ **5** ॥ 377

ತಾಮಾದಾಯಾತ್ಮನೋ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಸ್ರಜಮುನ್ಮತ್ತರೂಪಧೃಕ್।
ಕೃತ್ವಾ ಸ ವಿಪ್ರೋ ಮೈತ್ರೇಯ ಪರಿಬಭ್ರಾಮ ಮೇದಿನೀಂ ॥ **6** ॥ 378

ಸ ದದರ್ಶ ತಮಾಯಾಂತಮುನ್ಮತ್ತೈರಾವತೇ ಸ್ಥಿತಂ।
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾಧಿಪತಿಂ ದೇವಂ ಸಹ ದೇವೈಃ ಶಚೀಪತಿಂ ॥ **7** ॥ 379

ತಾಮಾತ್ಮನಃ ಸ ಶಿರಸಃ ಸ್ರಜಮುನ್ಮತ್ತಷಟ್ಪದಾಂ।
ಆದಾಯಾಮರರಾಜಾಯ ಚಿಕ್ಷೇಪೋನ್ಮತ್ತವನ್ಮುನಿಃ ॥ **8** ॥ 380

ಗೃಹೀತ್ವಾಽಮರರಾಜೇನ ಸ್ರಗ್ಮೈರಾವತಮೂರ್ದ್ಧನಿ।
ನ್ಯಸ್ತಾ ರರಾಜ ಕೈಲಾಸಶಿಖರೇ ಜಾಹ್ನವೀ ಯಥಾ ॥ **9** ॥ 381

ಮದಾಂಧಕಾರಿತಾಕ್ಷೋಽಸೌ ಗಂಧಾಕೃಷ್ಟೇನ ವಾರಣಃ।
ಕರೇಣಾಘ್ರಾಯ ಚಿಕ್ಷೇಪ ತಾಂ ಸ್ರಜಂ ಧರಣೀತಲೇ ॥ **10** ॥ 382

ತತಶ್ಚುಕ್ರೋಧ ಭಗವಾಂದುರ್ವಾಸಾ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ।
ಮೈತ್ರೇಯ ದೇವರಾಜಂ ತಂ ಕ್ರುದ್ಧಶ್ಚೈತದುವಾಚ ಹ ॥ **11** ॥ 383

ದುರ್ವಾಸಾ ಉವಾಚ

ಐಶ್ವರ್ಯಮದದುಷ್ಟಾತ್ಮನ್ನತಿಸ್ತಬ್ಧೋಽಸಿ ವಾಸವ।
ಶ್ರಿಯೋ ಧಾಮ ಸ್ರಜಂ ಯಸ್ತ್ವಂ ಮದ್ದತ್ತಾಂ ನಾಭಿನಂದಸಿ ॥ **12** ॥ 384

ಪ್ರಸಾದ ಇತಿ ನೋಕ್ತಂ ತೇ ಪ್ರಣಿಪಾತಪುರಃಸರಂ।
ಹರ್ಷೋತ್ಫುಲ್ಲಕಪೋಲೇನ ನ ಚಾಪಿ ಶಿರಸಾ ಧೃತಾ ॥ **13** ॥ 385

ಮಯಾ ದತ್ತಾಮಿಮಾಂ ಮಾಲಾಂ ಯಸ್ಮಾನ್ನ ಬಹು ಮನ್ಯಸೇ।
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಶ್ರೀರತೋ ಮೂಢ ವಿನಾಶಮುಪಯಾಸ್ಯತಿ ॥ **14** ॥ 386

ಮಾಂ ಮನ್ಯಸೇ ತ್ವಂ ಸದೃಶಂ ನೂನಂ ಶಕ್ರೇತರದ್ವಿಜೈಃ।
ಅತೋಽವಮಾನಮಸ್ಮಾಸು ಮಾನಿನಾ ಭವತಾ ಕೃತಂ ॥ **15** ॥ 387

ಮದ್ದತ್ತಾ ಭವತಾ ಯಸ್ಮಾತ್ಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಮಾಲಾ ಮಹೀತಲೇ।
ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಣಷ್ಟಲಕ್ಷ್ಮೀಕಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **16** ॥ 388

ಯಸ್ಯ ಸಂಜಾತಕೋಪಸ್ಯ ಭಯಮೇತಿ ಚರಾಚರಂ।
ತಂ ತ್ವಂ ಮಾಮತಿಗರ್ವೇಣ ದೇವರಾಜಾವಮನ್ಯಸೇ ॥ **17** ॥ 389

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಮಹೇಂದ್ರೋ ವಾರಣಸ್ಕಂಧಾದವತೀರ್ಯ ತ್ವರಾನ್ವಿತಃ।
ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸ ಮುನಿಂ ದುರ್ವಾಸಸಮಕಲ್ಮಷಂ ॥ **18** ॥ 390

ಪ್ರಸಾದ್ಯಮಾನಃ ಸ ತದಾ ಪ್ರಣಿಪಾತಪುರಃಸರಂ।
ಇತ್ಯುವಾಚ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಂ ದುರ್ವಾಸಾ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ ॥ **19** ॥ 391

ದುರ್ವಾಸಾ ಉವಾಚ

ನಾಹಂ ಕೃಪಾಲುಹೃದಯೋ ನ ಚ ಮಾಂ ಭಜತೇ ಕ್ಷಮಾ।
ಅನ್ಯೇ ತೇ ಮುನಯಃ ಶಕ್ರ ದುರ್ವಾಸಸಮವೇಹಿ ಮಾಂ ॥ **20** ॥ 392

ಗೌತಮಾದಿಭಿರನ್ಯೈಸ್ತ್ವಂ ಗರ್ವಮಾರೋಪಿತೋ ಮುಧಾ।
ಅಕ್ಷಾಂತಿಸಾರಸರ್ವಸ್ವಂ ದುರ್ವಾಸಸಮವೇಹಿ ಮಾಂ ॥ **21** ॥ 393

ವಸಿಷ್ಠಾದ್ಯೈರ್ದಯಾಸಾರೈಸ್ತ್ವೋತ್ರಂ ಕುರ್ವದ್ಭಿರುಚ್ಚಕೈಃ।
ಗರ್ವಂ ಗತೋಽಸಿ ಯೇನೈವಂ ಮಾಮಪ್ಯದ್ಯಾವಮನ್ಯಸೇ ॥ **22** ॥ 394

ಜ್ವಲಜ್ಜಟಾಕಲಾಪಸ್ಯ ಭೃಕುಟೀಕುಟಿಲಂ ಮುಖಂ।
ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಕಸ್ತ್ರಿಭುವನೇ ಮಮ ಯೋ ನ ಗತೋ ಭಯಂ ॥ **23** ॥ 395

ನಾಹಂ ಕ್ಷಮಿಷ್ಯೇ ಬಹುನಾ ಕಿಮುಕ್ತೇನ ಶತಕ್ರತೋ।
ವಿಡಂಬನಾಮಿಮಾಂ ಭೂಯಃ ಕರೋಷ್ಯನುನಯಾತ್ಮಿಕಾಂ ॥ **24** ॥ 396

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಯಯೌ ವಿಪ್ರೋ ದೇವರಾಜೋಽಪಿ ತಂ ಪುನಃ।
ಆರುಹ್ಯೈರಾವತಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಪ್ರಯಯಾವಮರಾವತೀಂ ॥ **25** ॥ 397

ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ನಿಃಶ್ರೀಕಂ ಸಶಕ್ರಂ ಭುವನತ್ರಯಂ।
ಮೈತ್ರೇಯಾಸೀದಪಧ್ವಸ್ತಂ ಸಂಕ್ಷೀಣೌಷಧಿವೀರುಧಂ ॥ **26** ॥ 398

ನ ಯಜ್ಞಾಃ ಸಮವರ್ತ್ತಂತ ನ ತಪಸ್ಯಂತಿ ತಾಪಸಾಃ।
ನ ಚ ದಾನಾದಿಧರ್ಮೇಷು ಮನಶ್ಚಕ್ರೇ ತದಾ ಜನಃ ॥ **27** ॥ 399

ನಿಃಸತ್ತ್ವಾಃ ಸಕಲಾ ಲೋಕಾ ಲೋಭಾದ್ಯುಪಹತೇಂದ್ರಿಯಾಃ।
ಸ್ವಲ್ಪೇಽಪಿ ಹಿ ಬಭೂವುಸ್ತೇ ಸಾಭಿಲಾಷಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ॥ **28** ॥ 400

ಯತಃ ಸತ್ತ್ವಂ ತತೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸತ್ತ್ವಂ ಭೂತ್ಯನುಸಾರಿ ಚ।
ನಿಃಶ್ರೀಕಾಣಾಂ ಕುತಃ ಸತ್ತ್ವಂ ವಿನಾ ತೇನ ಗುಣಾಃ ಕುತಃ ॥ **29** ॥ 401

ಬಲಶೌರ್ಯಾದ್ಯಭಾವಶ್ಚ ಪುರುಷಾಣಾಂ ಗುಣೈರ್ವಿನಾ।
ಲಂಘನೀಯಃ ಸಮಸ್ತಸ್ಯ ಬಲಶೌರ್ಯವಿವರ್ಜಿತಃ ॥ **30** ॥ 402

ಭವತ್ಯಪಧ್ವಸ್ತಮತಿರ್ಲಂಘಿತಃ ಪ್ರಥಿತಃ ಪುಮಾನ್ ॥ **31** ॥ 403

ಏವಮತ್ಯಂತನಿಃ ಶ್ರೀಕೇ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ಸತ್ತ್ವವರ್ಜಿತೇ।
ದೇವಾನ್ ಪ್ರತಿ ಬಲೋದ್ಯೋಗಂ ಚಕ್ರುರ್ದೈತೇಯದಾನವಾಃ ॥ **32** ॥ 404

ಲೋಭಾಭಿಭೂತಾ ನಿಃಶ್ರೀಕಾ ದೈತ್ಯಾಃ ಸತ್ತ್ವವಿವರ್ಜಿತಾಃ।
ಶ್ರಿಯಾ ವಿಹೀನೈರ್ನಿಃಸತ್ತ್ವೈರ್ದೇವೈಶ್ಚಕ್ರುಸ್ತತೋ ರಣಂ ॥ **33** ॥ 405

ವಿಜಿತಾಸ್ತ್ರಿದಶಾ ದೈತ್ಯೈರಿಂದ್ರಾದ್ಯಾಃ ಶರಣಂ ಯಯುಃ।
ಪಿತಾಮಹಂ ಮಹಾಭಾಗಂ ಹುತಾಶನಪುರೋಗಮಾಃ ॥ **34** ॥ 406

ಯಥಾವತ್ಕಥಿತೋ ದೇವೈರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪ್ರಾಹ ತತಃ ಸುರಾನ್।
ಪರಾವರೇಶಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜಧ್ವಮಸುರಾರ್ದನಂ ॥ **35** ॥ 407

ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿನಾಶಾನಾಮಹೇತುಂ ಹೇತುಮೀಶ್ವರಂ।
ಪ್ರಜಾಪತಿಪತಿಂ ವಿಷ್ಣುಮನಂತಮಪರಾಜಿತಂ ॥ **36** ॥ 408

ಪ್ರಧಾನಪುಂಸೋರಜಯೋಃ ಕಾರಣಂ ಕಾರ್ಯಭೂತಯೋಃ।
ಪ್ರಣತಾರ್ತಿಹರಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಸ ವಃ ಶ್ರೇಯೋ ವಿಧಾಸ್ಯತಿ ॥ **37** ॥ 409

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸುರಾನ್ಸರ್ವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ।
ಕ್ಷೀರೋದಸ್ಯೋತ್ತರಂ ತೀರಂ ತೈರೇವ ಸಹಿತೋ ಯಯೌ ॥ **38** ॥ 410

ಸ ಗತ್ವಾ ತ್ರಿದಶೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಸಮವೇತಃ ಪಿತಾಮಹಃ।
ತುಷ್ಟಾವ ವಾಗ್ಭಿರಿಷ್ಟಾಭಿಃ ಪರಾವರಪತಿಂ ಹರಿಂ ॥ **39** ॥ 411

ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ

ನಮಾಮಿ ಸರ್ವಂ ಸರ್ವೇಶಮನಂತಮಜಮವ್ಯಯಂ।
ಲೋಕಧಾಮ ಧರಾಧಾರಮಪ್ರಕಾಶಮಭೇದಿನಂ ॥ **40** ॥ 412

ನಾರಾಯಣಮಣೀಯಾಂಸಮಶೇಷಾಣಾಮಣೀಯಸಾಂ।
ಸಮಸ್ತಾನಾಂ ಗರಿಷ್ಠಂ ಚ ಭೂರಾದೀನಾಂ ಗರೀಯಸಾಂ ॥ **41** ॥ 413

ಯತ್ರ ಸರ್ವಂ ಯತಃ ಸರ್ವಮುತ್ಪನ್ನಂ ಮತ್ಪುರಃಸರಂ।
ಸರ್ವಭೂತಶ್ಚ ಯೋ ದೇವಃ ಪರಾಣಾಮಪಿ ಯಃ ಪರಃ ॥ **42** ॥ 414

ಪರಃ ಪರಸ್ಮಾತ್ಪುರುಷಾತ್ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪಧೃಕ್।
ಯೋಗಿಭಿಶ್ಚಿಂತ್ಯತೇ ಯೋಽಸೌ ಮುಕ್ತಿಹೇತೋರ್ಮುಮುಕ್ಷುಭಿಃ ॥ **43** ॥ 415

ಸತ್ತ್ವಾದಯೋ ನ ಸಂತೀಶೇ ಯತ್ರ ಚ ಪ್ರಾಕೃತಾ ಗುಣಾಃ।
ಸ ಶುದ್ಧಃ ಸರ್ವಶುದ್ಧೇಭ್ಯಃ ಪುಮಾನಾದ್ಯಃ ಪ್ರಸೀದತು ॥ **44** ॥ 416

ಕಲಾಕಾಷ್ಠಾಮುಹೂರ್ತಾದಿಕಾಲಸೂತ್ರಸ್ಯ ಗೋಚರೇ।
ಯಸ್ಯ ಶಕ್ತಿರ್ನ ಶುದ್ಧಸ್ಯ ಸ ನೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರಸೀದತು ॥ **45** ॥ 417

ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಪರಮೇಶೋ ಹಿ ಯಃ ಶುದ್ಧೋಽಪ್ಯುಪಚಾರತಃ।
ಪ್ರಸೀದತು ಸ ನೋ ವಿಷ್ಣುರಾತ್ಮಾ ಯಃ ಸರ್ವದೇಹಿನಾಂ ॥ **46** ॥ 418

ಯಃ ಕಾರಣಂ ಚ ಕಾರ್ಯಂ ಚ ಕಾರಣಸ್ಯಾಪಿ ಕಾರಣಂ।
ಕಾರ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಚ ಯಃ ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಸೀದತು ಸ ನೋ ಹರಿಃ ॥ **47** ॥ 419

ಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯಸ್ಯ ಯತ್ಕಾರ್ಯಂ ತತ್ಕಾರ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಯಃ ಸ್ವಯಂ।
ತತ್ಕಾರ್ಯಕಾರ್ಯಭೂತೋ ಯಸ್ತತಶ್ಚ ಪ್ರಣತಾಃ ಸ್ಮ ತಂ ॥ **48** ॥ 420

ಕಾರಣಂ ಕಾರಣಸ್ಯಾಪಿ ತಸ್ಯ ಕಾರಣಕಾರಣಂ।
ತತ್ಕಾರಣಾನಾಂ ಹೇತುಂ ತಂ ಪ್ರಣತಾಃ ಸ್ಮ ಪರೇಶ್ವರಂ ॥ **49** ॥ 421

ಭೋಕ್ತಾರಂ ಭೋಗ್ಯಭೂತಂ ಚ ಸ್ರಷ್ಟಾರಂ ಸೃಜ್ಯಮೇವ ಚ।
ಕಾರ್ಯಕರ್ತೃಸ್ವರೂಪಂ ತಂ ಪ್ರಣತಾಃ ಸ್ಮ ಪರಂ ಪದಂ ॥ **50** ॥ 422

ವಿಶುದ್ಧಬೋಧವನ್ನಿತ್ಯಮಜಮಕ್ಷಯಮವ್ಯಯಂ।
ಅವ್ಯಕ್ತಮವಿಕಾರಂ ಯತ್ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ ॥ **51** ॥ 423

ನ ಸ್ಥೂಲಂ ನ ಚ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಯನ್ನ ವಿಶೇಷಣಗೋಚರಂ।
ತತ್ಪದಂ ಪರಮಂ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪ್ರಣಮಾಮಃ ಸದಾಽಮಲಂ ॥ **52** ॥ 424

ಯಸ್ಯಾಯುತಾಯುತಾಂಶಾಂಶೇ ವಿಶ್ವಶಕ್ತಿರಿಯಂ ಸ್ಥಿತಾ।
ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪಂ ಯತ್ಪ್ರಣಮಾಮಸ್ತಮವ್ಯಯಂ ॥ **53** ॥ 425

ಯದ್ಯೋಗಿನಃ ಸದೋದ್ಯುಕ್ತಾಃ ಪುಣ್ಯಪಾಪಕ್ಷಯೇಽಕ್ಷಯಂ।
ಪಶ್ಯಂತಿ ಪ್ರಣವೇ ಚಿಂತ್ಯಂ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ ॥ **54** ॥ 426

ಯನ್ನ ದೇವಾ ನ ಮುನಯೋ ನ ಚಾಹಂ ನ ಚ ಶಂಕರಃ।
ಜಾನಂತಿ ಪರಮೇಶಸ್ಯ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ ॥ **55** ॥ 427

ಶಕ್ತಯೋ ಯಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವಾತ್ಮಿಕಾಃ।
ಭವಂತ್ಯಭೂತಪೂರ್ವಸ್ಯ ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ ॥ **56** ॥ 428

ಸರ್ವೇಶ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮನ್ಸರ್ವ ಸರ್ವಾಶ್ರಯಾಚ್ಯುತ।
ಪ್ರಸೀದ ವಿಷ್ಣೋ ಭಕ್ತಾನಾಂ ವ್ರಜ ನೋ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರಂ ॥ **57** ॥ 429

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುದೀರಿತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತ್ರಿದಶಾಸ್ತತಃ।
ಪ್ರಣಮ್ಯೋಚುಃ ಪ್ರಸೀದೇತಿ ವ್ರಜ ನೋ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರಂ ॥ **58** ॥ 430

ಯನ್ನಾಯಂ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಜಾನಾತಿ ಪರಮಂ ಪದಂ।
ತನ್ನತಾಃ ಸ್ಮ ಜಗದ್ಧಾಮ ತವ ಸರ್ವಗತಾಚ್ಯುತ ॥ **59** ॥ 431

ಇತ್ಯಂತೇ ವಚಸಸ್ತೇಷಾಂ ದೇವಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತಥಾ।
ಊಚುರ್ದೇವರ್ಷಯಸ್ಸರ್ವೇ ಬೃಹಸ್ಪತಿಪುರೋಗಮಾಃ ॥ **60** ॥ 432

ಆದ್ಯೋ ಯಜ್ಞಪುಮಾನೀಡ್ಯಃ ಪೂರ್ವೇಷಾಂ ಯಶ್ಚ ಪೂರ್ವಜಃ।
ತನ್ನತಾಃ ಸ್ಮ ಜಗತ್ಸ್ರಷ್ಟುಃ ಸ್ರಷ್ಟಾರಮವಿಶೇಷಣಂ ॥ **61** ॥ 433

ಭಗವನ್ಭೂತಭವ್ಯೇಶ ಯಜ್ಞಮೂರ್ತ್ತಿಧರಾವ್ಯಯ।
ಪ್ರಸೀದ ಪ್ರಣತಾನಾಂ ತ್ವಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ದೇಹಿ ದರ್ಶನಂ ॥ **62** ॥ 434

ಏಷ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸಹಾಸ್ಮಾಭಿಃ ಸಹರುದ್ರೈಸ್ತ್ರಿಲೋಚನಃ।
ಸರ್ವಾದಿತ್ಯೈಃ ಸಮಂ ಪೂಷಾ ಪಾವಕೋಽಯಂ ಸಹಾಗ್ನಿಭಿಃ ॥ **63** ॥ 435

ಅಶ್ವಿನೌ ವಸವಶ್ಚೇಮೇ ಸರ್ವೇ ಚೈತೇ ಮರುದ್ಗಣಾಃ।
ಸಾಧ್ಯಾ ವಿಶ್ವೇ ತಥಾ ದೇವಾ ದೇವೇಂದ್ರಶ್ಚಾಯಮೀಶ್ವರಃ ॥ **64** ॥ 436

ಪ್ರಣಾಮಪ್ರವಣಾ ನಾಥ ದೈತ್ಯಸೈನ್ಯೈಃ ಪರಾಜಿತಾಃ।
ಶರಣಂ ತ್ವಾಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸಮಸ್ತಾ ದೇವತಾಗಣಾಃ ॥ **65** ॥ 437

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ತು ಭಗವಾಂಛಂಖಚಕ್ರಧೃಕ್।
ಜಗಾಮ ದರ್ಶನಂ ತೇಷಾಂ ಮೈತ್ರೇಯ ಪರಮೇಶ್ವರಃ ॥ **66** ॥ 438

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೇ ತದಾ ದೇವಾಃ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರಂ।
ಅಪೂರ್ವರೂಪಸಂಸ್ಥಾನಂ ತೇಜಸಾಂ ರಾಶಿಮೂರ್ಜಿತಂ ॥ **67** ॥ 439

ಪ್ರಣಮ್ಯ ಪ್ರಣತಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಂಕ್ಷೋಭಸ್ತಿಮಿತೇಕ್ಷಣಾಃ।
ತುಷ್ಟುವುಃ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಪಿತಾಮಹಪುರೋಗಮಾಃ ॥ **68** ॥ 440

ದೇವಾ ಊಚುಃ

ನಮೋ ನಮೋಽವಿಶೇಷಸ್ತ್ವಂ ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತ್ವಂ ಪಿನಾಕಧೃಕ್।
ಇಂದ್ರಸ್ತ್ವಮಗ್ನಿಃ ಪವನೋ ವರುಣಃ ಸವಿತಾ ಯಮಃ ॥ **69** ॥ 441

ವಸವೋ ಮರುತಃ ಸಾಧ್ಯಾ ವಿಶ್ವೇದೇವಗಣಾಃ ಭವಾನ್।
ಯೋಽಯಂ ತವಾಗ್ರತೋ ದೇವ ಸಮೀಪಂ ದೇವತಾಗಣಃ।
ಸ ತ್ವಮೇವ ಜಗತ್ಸ್ರಷ್ಟಾ ಯತಃ ಸರ್ವಗತೋ ಭವಾನ್ ॥ **70** ॥ 442

ತ್ವಂ ಯಜ್ಞಸ್ತ್ವಂ ವಷಟ್ಕಾರಸ್ತ್ವಮೋಂಕಾರಃಪ್ರಜಾಪತಿಃ।
ವಿದ್ಯಾ ವೇದ್ಯಂ ಚ ಸರ್ವಾತ್ಮಂಸ್ತ್ವನ್ಮಯಂ ಚಾಖಿಲಂ ಜಗತ್ ॥ **71** ॥ 443

ತ್ವಾಮಾರ್ತ್ತಾಃ ಶರಣಂ ವಿಷ್ಣೋ ಪ್ರಯಾತಾ ದೈತ್ಯನಿರ್ಜಿತಾಃ।
ವಯಂ ಪ್ರಸೀದ ಸರ್ವಾತ್ಮಂಸ್ತೇಜಸಾಪ್ಯಾಯಯಸ್ವ ನಃ ॥ **72** ॥ 444

ತಾವದಾರ್ತ್ತಿಸ್ತಥಾ ವಾಂಛಾ ತಾವನ್ಮೋಹಸ್ತಥಾಽಸುಖಂ।
ಯಾವನ್ನ ಯಾತಿ ಶರಣಂ ತ್ವಾಮಶೇಷಾಘನಾಶನಂ ॥ **73** ॥ 445

ತ್ವಂ ಪ್ರಸಾದಂ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮನ್ ಪ್ರಪನ್ನಾನಾಂ ಕುರುಷ್ವ ನಃ।
ತೇಜಸಾಂ ನಾಥ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸ್ವಶಕ್ತ್ಯಾಪ್ಯಾಯನಂ ಕುರು ॥ **74** ॥ 446

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ತು ಪ್ರಣತೈರಮರೈರ್ಹರಿಃ।
ಪ್ರಸನ್ನದೃಷ್ಟಿರ್ಭಗವಾನಿದಮಾಹ ಸ ವಿಶ್ವಕೃತ್ ॥ **75** ॥ 447

ತೇಜಸೋ ಭವತಾಂ ದೇವಾಃ ಕರಿಷ್ಯಾಮ್ಯುಪಬೃಂಹಣಂ।
ವದಾಮ್ಯಹಂ ಯತ್ಕ್ರಿಯತಾಂ ಭವದ್ಭಿಸ್ತದಿದಂ ಸುರಾಃ ॥ **76** ॥ 448

ಆನೀಯ ಸಹಿತಾ ದೈತ್ಯೈಃ ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧೌ ಸಕಲೌಷಧೀಃ।
ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ಯಾತ್ರಾಮೃತಾರ್ಥಂ ತಾಃ ಸಕಲಾ ದೈತ್ಯದಾನವೈಃ।
ಮಂಥಾನಂ ಮಂದರಂ ಕೃತ್ವಾ ನೇತ್ರಂ ಕೃತ್ವಾ ಚ ವಾಸುಕಿಂ ॥ **77** ॥ 449

ಮಥ್ಯತಾಮಮೃತಂ ದೇವಾಃ ಸಹಾಯೇ ಮಯ್ಯವಸ್ಥಿತೇ ॥ **78** ॥ 450

ಸಾಮಪೂರ್ವಂ ಚ ದೈತೇಯಾಸ್ತತ್ರ ಸಾಹಾಯ್ಯಕರ್ಮಣಿ ।
ಸಾಮಾನ್ಯಫಲಭೋಕ್ತಾರೋ ಯೂಯಂ ವಾಚ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯಥ ॥ **79** ॥ 451

ಮಥ್ಯಮಾನೇ ಚ ತತ್ರಾಬ್ಧೌ ಯತ್ಸಮುತ್ಪತ್ಸ್ಯತೇಽಮೃತಂ ।
ತತ್ಪಾನಾದ್ಬಲಿನೋ ಯೂಯಮಮರಾಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಥ ॥ **80** ॥ 452

ತಥಾ ಚಾಹಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಯಥಾ ತ್ರಿದಶದ್ವಿಷಃ ।
ನ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಂತ್ಯಮೃತಂ ದೇವಾಃ ಕೇವಲಂ ಕ್ಲೇಶಭಾಗಿನಃ ॥ **81** ॥ 453

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತಾ ದೇವದೇವೇನ ಸರ್ವ ಏವ ತದಾ ಸುರಾಃ ।
ಸಂಧಾನಮಸುರೈಃ ಕೃತ್ವಾ ಯತ್ನವಂತೋಽಮೃತೇಽಭವನ್ ॥ **82** ॥ 454

ನಾನೌಷಧೀಃ ಸಮಾನೀಯ ದೇವದೈತೇಯದಾನವಾಃ ।
ಕ್ಷಿಪ್ತ್ವಾ ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಪಯಸಿ ಶರದಭ್ರಾಮಲತ್ವಿಷಿ ॥ **83** ॥ 455

ಮಂಥಾನಂ ಮಂದರಂ ಕೃತ್ವಾ ನೇತ್ರಂ ಕೃತ್ವಾ ಚ ವಾಸುಕಿಂ ।
ತತೋ ಮಥಿತುಮಾರಬ್ಧಾ ಮೈತ್ರೇಯ ತರಸಾಽಮೃತಂ ॥ **84** ॥ 456

ವಿಬುಧಾಃ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಯತಃ ಪುಚ್ಛಂ ತತಃ ಕೃತಾಃ ।
ಕೃಷ್ಣೇನ ವಾಸುಕೇರ್ದೈತ್ಯಾಃ ಪೂರ್ವಕಾಯೇ ನಿವೇಶಿತಾಃ ॥ **85** ॥ 457

ತೇ ತಸ್ಯ ಮುಖನಿಶ್ವಾಸವಹ್ನಿತಾಪಹತತ್ವಿಷಃ ।
ನಿಸ್ತೇಜಸೋಽಸುರಾಃ ಸರ್ವೇ ಬಭೂವುರಮಿತೌಜಸಃ ॥ **86** ॥ 458

ತೇನೈವ ಮುಖನಿಶ್ವಾಸವಾಯುನಾಸ್ತಬಲಾಹಕೈಃ ।
ಪುಚ್ಛಪ್ರದೇಶೇ ವರ್ಷದ್ಭಿಸ್ತದಾ ಚಾಪ್ಯಾಯಿತಾಃ ಸುರಾಃ ॥ **87** ॥ 459

ಕ್ಷೀರೋದಮಧ್ಯೇ ಭಗವಾನ್ಕೂರ್ಮರೂಪೀ ಸ್ವಯಂ ಹರಿಃ।
ಮಂಥನಾದ್ರೇರಧಿಷ್ಠಾನಂ ಭ್ರಮತೋಽಭೂನ್ಮಹಾಮುನೇ ॥ **88** ॥ 460

ರೂಪೇಣಾನ್ಯೇನ ದೇವಾನಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಚಕ್ರಗದಾಧರಃ।
ಚಕರ್ಷ ನಾಗರಾಜಾನಂ ದೈತ್ಯಮಧ್ಯೇಽಪರೇಣ ಚ ॥ **89** ॥ 461

ಉಪರ್ಯಾಕ್ರಾಂತವಾಂಶ್ಚೈಲಂ ಬೃಹದ್ರೂಪೇಣ ಕೇಶವಃ।
ತಥಾಪರೇಣ ಮೈತ್ರೇಯ ಯನ್ನ ದೃಷ್ಟಂ ಸುರಾಸುರೈಃ ॥ **90** ॥ 462

ತೇಜಸಾ ನಾಗರಾಜಾನಂ ತಥಾಪ್ಯಾಯಿತವಾನ್ಹರಿಃ।
ಅನ್ಯೇನ ತೇಜಸಾ ದೇವಾನುಪಬೃಂಹಿತವಾನ್ಪ್ರಭುಃ ॥ **91** ॥ 463

ಮಥ್ಯಮಾನೇ ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧೌ ದೇವದಾನವೈಃ।
ಹವಿರ್ಧಾಮಾಽಭವತ್ಪೂರ್ವಂ ಸುರಭಿಃ ಸುರಪೂಜಿತಾ ॥ **92** ॥ 464

ಜಗ್ಮುರ್ಮುದಂ ತತೋ ದೇವಾ ದಾನವಾಶ್ಚ ಮಹಾಮುನೇ।
ವ್ಯಾಕ್ಷಿಪ್ತಚೇತಸಶ್ಚೈವ ಬಭೂವುಃ ಸ್ತಿಮಿತೇಕ್ಷಣಾಃ ॥ **93** ॥ 465

ಕಿಮೇತದಿತಿ ಸಿದ್ಧಾನಾಂ ದಿವಿ ಚಿಂತಯತಾಂ ತತಃ।
ಬಭೂವ ವಾರುಣೀ ದೇವೀ ಮದಾಘೂರ್ಣಿತಲೋಚನಾ ॥ **94** ॥ 466

ಕೃತಾವರ್ತಾತ್ತತಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಕ್ಷೀರೋದಾದ್ವಾಸಯಂಜಗತ್।
ಗಂಧೇನ ಪಾರಿಜಾತೋಽಭೂದ್ದೇವಸ್ತ್ರೀನಂದನಸ್ತರುಃ ॥ **95** ॥ 467

ರೂಪೌದಾರ್ಯಗುಣೋಪೇತಸ್ತಥಾ ಚಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣಃ।
ಕ್ಷೀರೋದಧೇಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನೋ ಮೈತ್ರೇಯ ಪರಮಾದ್ಭುತಃ ॥ **96** ॥ 468

ತತಃ ಶೀತಾಂಶುರಭವಜ್ಜಗೃಹೇ ತಂ ಮಹೇಶ್ವರಃ।
ಜಗೃಹುಶ್ಚ ವಿಷಂ ನಾಗಾಃ ಕ್ಷೀರೋದಾಬ್ಧಿಸಮುತ್ಥಿತಂ ॥ **97** ॥ 469

ತತೋ ಧನ್ವಂತರಿರ್ದೇವಃ ಶ್ವೇತಾಂಬರಧರಸ್ತ್ರಯಂ।
ಬಿಭ್ರತ್ಕಮಂಡಲುಂ ಪೂರ್ಣಮಮೃತಸ್ಯ ಸಮುತ್ಥಿತಃ ॥ **98** ॥ 470

ತತಃ ಸ್ವಸ್ಥಮನಸ್ಕಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ದೈತೇಯದಾನವಾಃ।
ಬಭೂವುರ್ಮುದಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಮೈತ್ರೇಯ ಮುನಿಭಿಃ ಸಹ ॥ **99** ॥ 471

ತತಃ ಸ್ಫುರತ್ಕಾಂತಿಮತೀ ವಿಕಾಸಿಕಮಲೇ ಸ್ಥಿತಾ।
ಶ್ರೀರ್ದೇವೀ ಪಯಸಸ್ತಸ್ಮಾದುದ್ಭೂತಾ ಧೃತಪಂಕಜಾ ॥ **100** ॥ 472

ತಾಂ ತುಷ್ಟುವುರ್ಮುದಾ ಯುಕ್ತಾಃ ಶ್ರೀಸೂಕ್ತೇನ ಮಹರ್ಷಯಃ ॥ **101** ॥ 473

ವಿಶ್ವಾವಸುಮುಖಾಸ್ತಸ್ಯಾ ಗಂಧರ್ವಾಃ ಪುರತೋ ಜಗುಃ।
ಘೃತಾಚೀಪ್ರಮುಖಾಸ್ತತ್ರ ನನೃತುಶ್ಚಾಪ್ಸರೋಗಣಾಃ ॥ **102** ॥ 474

ಗಂಗಾದ್ಯಾಃ ಸರಿತಸ್ತೋಯೈಃ ಸ್ನಾನಾರ್ಥಮುಪತಸ್ಥಿರೇ।
ದಿಗ್ಗಜಾ ಹೇಮಪಾತ್ರಸ್ಥಮಾದಾಯ ವಿಮಲಂ ಜಲಂ।
ಸ್ನಾಪಯಾಂಚಕ್ರಿರೇ ದೇವೀಂ ಸರ್ವಲೋಕಮಹೇಶ್ವರೀಂ ॥ **103** ॥ 475

ಕ್ಷೀರೋದೋ ರೂಪಧೃಕ್ತಸ್ಯೈ ಮಾಲಾಮಮ್ಲಾನಪಂಕಜಾಂ।
ದದೌ ವಿಭೂಷಣಾನ್ಯಂಗೇ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಚಕಾರ ಹ ॥ **104** ॥ 476

ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಾಂಬರಧರಾ ಸ್ನಾತಾ ಭೂಷಣಭೂಷಿತಾ।
ಪಶ್ಯತಾಂ ಸರ್ವದೇವಾನಾಂ ಯಯೌ ವಕ್ಷಃಸ್ಥಲಂ ಹರೇಃ ॥ **105** ॥ 477

ತಯಾ ವಿಲೋಕಿತಾ ದೇವಾ ಹರಿವಕ್ಷಃಸ್ಥಲಸ್ಥಯಾ।
ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ಮೈತ್ರೇಯ ಸಹಸಾ ಪರಾಂ ನಿರ್ವೃತಿಮಾಗತಾಃ ॥ **106** ॥ 478

ಉದ್ವೇಗಂ ಪರಮಂ ಜಗ್ಮುರ್ದೈತ್ಯಾ ವಿಷ್ಣುಪರಾಙ್ಮುಖಾಃ।
ತ್ಯಕ್ತಾ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ಮಹಾಭಾಗ ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿಪುರೋಗಮಾಃ ॥ **107** ॥ 479

ತತಸ್ತೇ ಜಗೃಹುರ್ದೈತ್ಯಾ ಧನ್ವಂತರಿಕರಸ್ಥಿತಂ।
ಕಮಂಡಲುಂ ಮಹಾವೀರ್ಯಾ ಯತ್ರಾಸ್ತೇಽಮೃತಮುತ್ತಮಂ ॥ **108** ॥ 480

ಮಾಯಯಾ ಮೋಹಯಿತ್ವಾ ತಾನ್ವಿಷ್ಣುಃ ಸ್ತ್ರೀರೂಪಸಂಸ್ಥಿತಃ।
ದಾನವೇಭ್ಯಸ್ತದಾದಾಯ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದದೌ ಪ್ರಭುಃ ॥ **109** ॥ 481

ತತಃ ಪಪುಃ ಸುರಗಣಾಃ ಶಕ್ರಾದ್ಯಾಸ್ತತ್ತದಾಽಮೃತಂ।
ಉದ್ಯತಾಯುಧನಿಸ್ತ್ರಿಂಶಾ ದೈತ್ಯಾಸ್ತಾಂಶ್ಚ ಸಮಭ್ಯಯುಃ॥ **110**॥ 482

ಪೀತೇಽಮೃತೇ ಚ ಬಲಿಭಿರ್ದೇವೈರ್ದೈತ್ಯಚಮೂಸ್ತದಾ।
ಬಧ್ಯಮಾನಾ ದಿಶೋ ಭೇಜೇ ಪಾತಾಲಂ ಚ ವಿವೇಶ ವೈ॥ **111**॥ 483

ತತೋ ದೇವಾ ಮುದಾ ಯುಕ್ತಾಃ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಭೃತಂ।
ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಯಥಾಪೂರ್ವಮಾಶಾಸತ್ತತ್ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಂ॥ **112**॥ 484

ತತಃ ಪ್ರಸನ್ನಭಾಃ ಸೂರ್ಯಃ ಪ್ರಯಯೌ ಸ್ವೇನ ವರ್ತ್ಮನಾ।
ಜ್ಯೋತೀಂಷಿ ಚ ಯಥಾಮಾರ್ಗಂ ಪ್ರಯಯುರ್ಮುನಿಸತ್ತಮ॥ **113**॥ 485

ಜಜ್ವಾಲ ಭಗವಾಂಶ್ಚೋಚ್ಚೈಶ್ಚಾರುದೀಪ್ತಿರ್ವಿಭಾವಸುಃ।
ಧರ್ಮೇ ಚ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತದಾ ಮತಿರಜಾಯತ॥ **114**॥ 486

ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಚ ಶ್ರಿಯಾ ಜುಷ್ಟಂ ಬಭೂವ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ।
ಶಕ್ರಶ್ಚ ತ್ರಿದಶಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪುನಃ ಶ್ರೀಮಾನಜಾಯತ॥ **115**॥ 487

ಸಿಂಹಾಸನಗತಃ ಶಕ್ರಸ್ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ತ್ರಿದಿವಂ ಪುನಃ।
ದೇವರಾಜ್ಯೇ ಸ್ಥಿತೋ ದೇವೀಂ ತುಷ್ಟಾವಾಬ್ಜಕರಾಂ ತತಃ॥ **116**॥ 488

ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ

ನಮಸ್ಯೇ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ಜನನೀಮಬ್ಜಸಂಭವಾಂ।
ಶ್ರಿಯಮುನ್ನಿದ್ರಪದ್ಮಾಕ್ಷೀಂ ವಿಷ್ಣುವಕ್ಷಃಸ್ಥಲಸ್ಥಿತಾಂ॥ **117**॥ 489

ಪದ್ಮಾಲಯಾಂ ಪದ್ಮಕರಾಂ ಪದ್ಮಪತ್ರನಿಭೇಕ್ಷಣಾಂ।
ವಂದೇ ಪದ್ಮಮುಖೀಂ ದೇವೀಂ ಪದ್ಮನಾಭಪ್ರಿಯಾಮಹಂ॥ **118**॥ 490

ತ್ವಂ ಸಿದ್ಧಿಸ್ತ್ವಂ ಸ್ವಧಾ ಸ್ವಾಹ್ಯ ಸುಧಾ ತ್ವಂ ಲೋಕಪಾವನೀ।
ಸಂಧ್ಯಾ ರಾತ್ರಿಃ ಪ್ರಭಾ ಭೂತಿರ್ಮೇಧಾ ಶ್ರದ್ಧಾ ಸರಸ್ವತೀ॥ **119**॥ 491

ಯಜ್ಞವಿದ್ಯಾ ಮಹಾವಿದ್ಯಾ ಗುಹ್ಯವಿದ್ಯಾ ಚ ಶೋಭನೇ।
ಆತ್ಮವಿದ್ಯಾ ಚ ದೇವಿ ತ್ವಂ ವಿಮುಕ್ತಿಫಲದಾಯಿನೀ ॥ **120** ॥ 492

ಆನ್ವೀಕ್ಷಿಕೀ ತ್ರಯೀವಾರ್ತಾ ದಂಡನೀತಿಸ್ತ್ವಮೇವ ಚ।
ಸೌಮ್ಯಾಸೌಮ್ಯೈರ್ಜಗದ್ರೂಪೈಸ್ತ್ವಯೈತದ್ದೇವಿ ಪೂರಿತಂ ॥ **121** ॥ 493

ಕಾ ತ್ವನ್ಯಾ ತ್ವಾಮೃತೇ ದೇವಿ ಸರ್ವಯಜ್ಞಮಯಂ ವಪುಃ।
ಅಧ್ಯಾಸ್ತೇ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಯೋಗಿಚಿಂತ್ಯಂ ಗದಾಭೃತಃ ॥ **122** ॥ 494

ತ್ವಯಾ ದೇವಿ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಂ ಸಕಲಂ ಭುವನತ್ರಯಂ।
ವಿನಷ್ಟಪ್ರಾಯಮಭವತ್ತ್ವಯೇದಾನೀಂ ಸಮೇಧಿತಂ ॥ **123** ॥ 495

ದಾರಾಃ ಪುತ್ರಾಸ್ತಥಾಗಾರಸುಹೃದ್ಧಾನ್ಯಧನಾದಿಕಂ।
ಭವತ್ಯೇತನ್ಮಹಾಭಾಗೇ ನಿತ್ಯಂ ತ್ವದ್ವೀಕ್ಷಣಾನ್ನೃಣಾಂ ॥ **124** ॥ 496

ಶರೀರಾರೋಗ್ಯಮೈಶ್ವರ್ಯಮರಿಪಕ್ಷಕ್ಷಯಃ ಸುಖಂ।
ದೇವಿ ತ್ವದ್ದೃಷ್ಟಿದೃಷ್ಟಾನಾಂ ಪುರುಷಾಣಾಂ ನ ದುರ್ಲಭಂ ॥ **125** ॥ 497

ತ್ವಂ ಮಾತಾ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ದೇವದೇವೋ ಹರಿಃ ಪಿತಾ।
ತ್ವಯೈತದ್ವಿಷ್ಣುನಾ ಚಾಂಬ ಜಗದ್ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಚರಾಚರಂ ॥ **126** ॥ 498

ಮಾ ನಃ ಕೋಶಂ ತಥಾ ಗೋಷ್ಠಂ ಮಾ ಗೃಹಂ ಮಾ ಪರಿಚ್ಛದಂ।
ಮಾ ಶರೀರಂ ಕಲತ್ರಂ ಚ ತ್ಯಜೇಥಾಃ ಸರ್ವಪಾವನಿ ॥ **127** ॥ 499

ಮಾ ಪುತ್ರಾನ್ಮಾ ಸುಹೃದ್ವರ್ಗಂ ಮಾ ಪಶೂನ್ಮಾ ವಿಭೂಷಣಂ।
ತ್ಯಜೇಥಾ ಮಮ ದೇವಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋರ್ವಕ್ಷಃ ಸ್ಥಲಾಲಯೇ ॥ **128** ॥ 500

ಸತ್ತ್ವೇನ ಸತ್ಯಶೌಚಾಭ್ಯಾಂ ತಥಾ ಶೀಲಾದಿಭಿರ್ಗುಣೈಃ।
ತ್ಯಜ್ಯಂತೇ ತೇ ನರಾಃ ಸದ್ಯಃ ಸಂತ್ಯಕ್ತಾ ಯೇ ತ್ವಯಾಮಲೇ ॥ **129** ॥ 501

ತ್ವಯಾ ವಿಲೋಕಿತಾಃ ಸದ್ಯಃ ಶೀಲಾದ್ಯೈರಖಿಲೈರ್ಗುಣೈಃ।
ಕುಲೈಶ್ವರ್ಯೈಶ್ಚ ಯುಜ್ಯಂತೇ ಪುರುಷಾ ನಿರ್ಗುಣಾ ಅಪಿ ॥ **130** ॥ 502

ಸ ಶ್ಲಾಘ್ಯಃ ಸ ಗುಣೀ ಧನ್ಯಃ ಸ ಕುಲೀನಃ ಸ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್।
ಸ ಶೂರಃ ಸ ಚ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ಯಸ್ತ್ವಯಾ ದೇವಿ ವೀಕ್ಷಿತಃ ॥ **131** ॥ 503

ಸದ್ಯೋ ವೈಗುಣ್ಯಮಾಯಾಂತಿ ಶೀಲಾದ್ಯಾಃ ಸಕಲಾ ಗುಣಾಃ।
ಪರಾಙ್ಮುಖೀ ಜಗದ್ಧಾತ್ರೀ ಯಸ್ಯ ತ್ವಂ ವಿಷ್ಣುವಲ್ಲಭೇ ॥ **132** ॥ 504

ನ ತೇ ವರ್ಣಯಿತುಂ ಶಕ್ತಾ ಗುಣಾಂಜಿಹ್ವಾಪಿ ವೇಧಸಃ।
ಪ್ರಸೀದ ದೇವಿ ಪದ್ಮಾಕ್ಷಿ ಮಾಸ್ಮಾಂಸ್ತ್ಯಾಕ್ಷೀಃ ಕದಾಚನ ॥ **133** ॥ 505

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಶ್ರೀಃ ಸಂಸ್ತುತಾ ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಾಹ ದೇವೀ ಶತಕ್ರತುಂ।
ಶೃಣ್ವತಾಂ ಸರ್ವದೇವಾನಾಂ ಸರ್ವಭೂತಸ್ಥಿತಾ ದ್ವಿಜ ॥ **134** ॥ 506

ಶ್ರೀರುವಾಚ

ಪರಿತುಷ್ಟಾಸ್ಮಿ ದೇವೇಶ ಸ್ತೋತ್ರೇಣಾನೇನ ತೇ ಹರೇ।
ವರಂ ವೃಣೀಷ್ವ ಯಸ್ತ್ವಿಷ್ಟೋ ವರದಾಹಂ ತವಾಗತಾ ॥ **135** ॥ 507

ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ

ವರದಾ ಯದಿ ಮೇ ದೇವಿ ವರಾರ್ಹೋ ಯದಿ ವಾಪ್ಯಹಂ।
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ನ ತ್ವಯಾ ತ್ಯಾಜ್ಯಮೇಷ ಮೇಽಸ್ತು ವರಃ ಪರಃ ॥ **136** ॥ 508

ಸ್ತೋತ್ರೇಣ ಯಸ್ತಥೈತೇನ ತ್ವಾಂ ಸ್ತೋಷ್ಯತ್ಯಬ್ಧಿಸಂಭವೇ।
ಸ ತ್ವಯಾ ನ ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯೋ ದ್ವಿತೀಯೋಽಸ್ತು ವರೋ ಮಮ ॥ **137** ॥ 509

ಶ್ರೀರುವಾಚ

ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ತ್ರಿದಶಶ್ರೇಷ್ಠ ನ ಸಂತ್ಯಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಾಸವ।
ದತ್ತೋ ವರೋ ಮಯಾ ಯಸ್ತೇ ಸ್ತೋತ್ರಾರಾಧನತುಷ್ಟಯಾ ॥ **138** ॥ 510

ಯಶ್ಚ ಸಾಯಂ ತಥಾ ಪ್ರಾತಃ ಸ್ತೋತ್ರೇಣಾನೇನ ಮಾನವಃ।
ಮಾಂ ಸ್ತೋಷ್ಯತಿ ನ ತಸ್ಯಾಹಂ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಪರಾಙ್ಮುಖೀ ॥ **139** ॥ 511

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏವಂ ದದೌ ವರಂ ದೇವೀ ದೇವರಾಜಾಯ ವೈ ಪುರಾ।
ಮೈತ್ರೇಯ ಶ್ರೀರ್ಮಹಾಭಾಗಾ ಸ್ತೋತ್ರಾರಾಧನತೋಷಿತಾ ॥ **140** ॥ 512

ಭೃಗೋಃ ಖ್ಯಾತ್ಯಾಂ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ಶ್ರೀಃ ಪೂರ್ವಮುದಧೇಃ ಪುನಃ।
ದೇವದಾನವಯತ್ನೇನ ಪ್ರಸೂತಾऽಮೃತಮಂಥನೇ ॥ **141** ॥ 513

ಏವಂ ಯದಾ ಜಗತ್ಸ್ವಾಮೀ ದೇವದೇವೋ ಜನಾರ್ದನಃ।
ಅವತಾರಂ ಕರೋತ್ಯೇಷಾ ತದಾ ಶ್ರೀಸ್ತತ್ಸಹಾಯಿನೀ ॥ **142** ॥ 514

ಪುನಶ್ಚ ಪದ್ಮಾದುತ್ಪನ್ನಾ ಆದಿತ್ಯೋऽಭೂದ್ಯದಾ ಹರಿಃ।
ಯದಾ ತು ಭಾರ್ಗವೋ ರಾಮಸ್ತದಾಭೂದ್ಧರಣೀ ತ್ವಿಯಂ ॥ **143** ॥ 515

ರಾಘವತ್ವೇऽಭವತ್ಸೀತಾ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಕೃಷ್ಣಜನ್ಮನಿ।
ಅನ್ಯೇಷು ಚಾವತಾರೇಷು ವಿಷ್ಣೋರೇಷಾನಪಾಯಿನೀ ॥ **144** ॥ 516

ದೇವತ್ವೇ ದೇವದೇಹೇಯಂ ಮನುಷ್ಯತ್ವೇ ಚ ಮಾನುಷೀ।
ವಿಷ್ಣೋರ್ದೇಹಾನುರೂಪಾಂ ವೈ ಕರೋತ್ಯೇಷಾತ್ಮನಸ್ತನುಂ ॥ **145** ॥ 517

ಯಶ್ಚೈತಚ್ಛೃಣುಯಾಜ್ಜನ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ಯಶ್ಚ ಪಠೇನ್ನರಃ।
ಶ್ರಿಯೋ ನ ವಿಚ್ಯುತಿಸ್ತಸ್ಯ ಗೃಹೇ ಯಾವತ್ಕುಲತ್ರಯಂ ॥ **146** ॥ 518

ಪಠ್ಯತೇ ಯೇಷು ಚೈವೇಯಂ ಗೃಹೇಷು ಶ್ರೀಸ್ತುತಿರ್ಮುನೇ।
ಅಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಕಲಹಾಧಾರಾ ನ ತೇಷ್ವಾಸ್ತೇ ಕದಾಚನ ॥ **147** ॥ 519

ಏತತ್ತೇ ಕಥಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛಸಿ।
ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧೌ ಶ್ರೀರ್ಯಥಾ ಜಾತಾ ಪೂರ್ವಂ ಭೃಗುಸುತಾ ಸತೀ ॥ **148** ॥ 520

ಇತಿ ಸಕಲವಿಭೂತ್ಯವಾಪ್ತಿಹೇತುಃ
ಸ್ತುತಿರಿಯಮಿಂದ್ರಮುಖೋದ್ಗತಾ ಹಿ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಃ।
ಅನುದಿನಮಿಹ ಪಠ್ಯತೇ ನೃಭಿರ್ಯೈ -
ರ್ವಸತಿ ನ ತೇಷು ಕದಾಚಿದಪ್ಯಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ॥ **149** ॥ 521

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ನವಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ದಶಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಕಥಿತಂ ಮೇ ತ್ವಯಾ ಸರ್ವಂ ಯತ್ಪೃಷ್ಟೋಽಸಿ ಮಯಾ ಮುನೇ।
ಭೃಗುಸರ್ಗಾತ್ಪ್ರಭೃತ್ಯೇಷ ಸರ್ಗೋ ಮೇ ಕಥ್ಯತಾಂ ಪುನಃ ॥ **1** ॥ 522

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಭೃಗೋಃ ಖ್ಯಾತ್ಯಾಂ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ವಿಷ್ಣುಪರಿಗ್ರಹಃ।
ತಥಾ ಧಾತೃವಿಧಾತಾರೌ ಖ್ಯಾತ್ಯಾಂ ಜಾತೌ ಸುತೌ ಭೃಗೋಃ ॥ **2** ॥ 523

ಆಯತಿರ್ನಿಯತಿಶ್ಚೈವ ಮೇರೋಃ ಕನ್ಯೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಭಾರ್ಯೇ ಧಾತೃವಿಧಾತ್ರೋಸ್ತೇ ತಯೋರ್ಜಾತೌ ಸುತಾವುಭೌ ॥ **3** ॥ 524

ಪ್ರಾಣಶ್ಚೈವ ಮೃಕಂಡುಶ್ಚ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯೋ ಮೃಕಂಡುತಃ।
ತತೋ ವೇದಶಿರಾ ಜಜ್ಞೇ ಪ್ರಾಣಸ್ಯಾಪಿ ಸುತಂ ಶೃಣು ॥ **4** ॥ 525

ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ದ್ಯುತಿಮಾನ್ಪುತ್ರೋ ರಾಜವಾಂಶ್ಚ ತತೋಽಭವತ್।
ತತೋ ವಂಶೋ ಮಹಾಭಾಗ ವಿಸ್ತರಂ ಭಾರ್ಗವೋ ಗತಃ ॥ **5** ॥ 526

ಪತ್ನೀ ಮರೀಚೇಃ ಸಂಭೂತಿಃ ಪೌರ್ಣಮಾಸಮಸೂಯತ।
ವಿರಜಾಃ ಪರ್ವತಶ್ಚೈವ ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೌ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **6** ॥ 527

ವಂಶಸಂಕೀರ್ತನೇ ಪುತ್ರಾನ್ವದಿಷ್ಯೇಽಹಂ ತತೋ ದ್ವಿಜ।
ಸ್ಮೃತಿಶ್ಚಾಂಗಿರಸಃ ಪತ್ನೀ ಪ್ರಸೂತಾ ಕನ್ಯಕಾಸ್ತಥಾ।
ಸಿನೀವಾಲೀ ಕುಹೂಶ್ಚೈವ ರಾಕಾ ಚಾನುಮತಿಸ್ತಥಾ ॥ **7** ॥ 528

ಅನಸೂಯಾ ತಥೈವಾತ್ರೇರ್ಜಜ್ಞೇ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷಾನ್ಸುತಾನ್।
ಸೋಮಂ ದುರ್ವಾಸಸಂ ಚೈವ ದತ್ತಾತ್ರೇಯಂ ಚ ಯೋಗಿನಂ ॥ **8** ॥ 529

ಪ್ರೀತ್ಯಾಂ ಪುಲಸ್ತ್ಯಭಾರ್ಯಾಯಾಂ ದತ್ತೋಲಿಸ್ತತ್ಸುತೋಽಭವತ್।
ಪೂರ್ವಜನ್ಮನಿ ಯೋಽಗಸ್ತ್ಯಃ ಸ್ಮೃತಃ ಸ್ವಾಯಂಭುವೇಽಂತರೇ ॥ **9** ॥ 530

ಕರ್ದಮಶ್ಚೋರ್ವರೀಯಾಂಶ್ಚ ಸಹಿಷ್ಣುಶ್ಚ ಸುತಾಸ್ತ್ರಯಃ।
ಕ್ಷಮಾ ತು ಸುಷುವೇ ಭಾರ್ಯಾ ಪುಲಹಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ ॥ **10** ॥ 531

ಷಷ್ಟಿಪುತ್ರಸಹಸ್ರಾಣಿ ಮುನೀನಾಮೂರ್ಧ್ವರೇತಸಾಂ।
ಅಂಗುಷ್ಠಪರ್ವಮಾತ್ರಾಣಾಂ ಜ್ವಲದ್ಭಾಸ್ಕರತೇಜಸಾಂ ॥ **11** ॥ 532

ಊರ್ಜಾಯಾಂ ತು ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಸಪ್ತಾಜಾಯಂತ ವೈ ಸುತಾಃ ॥ **12** ॥ 533

ರಜೋ ಗೋತ್ರೋರ್ದ್ಧ್ವಬಾಹುಶ್ಚ ಸವನಶ್ಚಾನಘಸ್ತಥಾ।
ಸುತಪಾಃ ಶುಕ್ರ ಇತ್ಯೇತೇ ಸರ್ವೇ ಸಪ್ತರ್ಷಯೋಽಮಲಾಃ ॥ **13** ॥ 534

ಯೋಽಸಾವಗ್ನ್ಯಭಿಮಾನೀ ಸ್ಯಾದ್ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತನಯೋಽಗ್ರಜಃ।
ತಸ್ಮಾತ್ಸ್ವಾಹಾ ಸುತಾ~ಮ್ಲೇಭೇ ತ್ರೀನುದಾರೌಜಸೋ ದ್ವಿಜ ॥ **14** ॥ 535

ಪಾವಕಂ ಪವಮಾನಂ ತು ಶುಚಿಂ ಚಾಪಿ ಜಲಾಶಿನಂ ॥ **15** ॥ 536

ತೇಷಾಂ ತು ಸಂತತಾವನ್ಯೇ ಚತ್ವಾರಿಂಶಚ್ಚ ಪಂಚ ಚ।
ಕಥ್ಯಂತೇ ವಹ್ನಯಶ್ಚೈತೇ ಪಿತಾಪುತ್ರತ್ರಯಂ ಚ ಯತ್ ॥ **16** ॥ 537

ಏವಮೇಕೋನಪಂಚಾಶದ್ವಹ್ನಯಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥ **17** ॥ 538

ಪಿತರೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸೃಷ್ಟಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾ ಯೇ ಮಯಾ ದ್ವಿಜ।
ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತಾ ಬರ್ಹಿಷದೋಽನಗ್ನಯಃ ಸಾಗ್ನಯಶ್ಚ ಯೇ ॥ **18** ॥ 539

ತೇಭ್ಯಃ ಸ್ವಧಾ ಸುತೇ ಜಜ್ಞೇ ಮೇನಾಂ ವೈ ಧಾರಿಣೀಂ ತಥಾ।
ತೇ ಉಭೇ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನ್ಯೌ ಯೋಗಿನ್ಯಾವಪ್ಯುಭೇ ದ್ವಿಜ ॥ **19** ॥ 540

ಉತ್ತಮಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನೇ ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತೈರ್ಗುಣೈಃ ॥ **20** ॥ 541

ಇತ್ಯೇಷಾ ದಕ್ಷಕನ್ಯಾನಾಂ ಕಥಿತಾಪತ್ಯಸಂತತಿಃ।
ಶ್ರದ್ಧಾವಾನ್ಸಂಸ್ಮರನ್ನೇತಾಮನಪತ್ಯೋ ನ ಜಾಯತೇ ॥ **21** ॥ 542

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ದಶಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಏಕಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಪ್ರಿಯವ್ರತೋತ್ತಾನಪಾದೌ ಮನೋಃ ಸ್ವಾಯಂಭುವಸ್ಯ ತು।
ದ್ವೌ ಪುತ್ರೌ ತು ಮಹಾವೀರ್ಯೌ ಧರ್ಮಜ್ಞೌ ಕಥಿತೌ ತವ ॥ **1** ॥ 543

ತಯೋರುತ್ತಾನಪಾದಸ್ಯ ಸುರುಚ್ಯಾಮುತ್ತಮಃ ಸುತಃ।
ಅಭೀಷ್ಟಾಯಾಮಭೂದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪಿತುರತ್ಯಂತವಲ್ಲಭಃ ॥ **2** ॥ 544

ಸುನೀತಿರ್ನಾಮ ಯಾ ರಾಜ್ಞಸ್ತಸ್ಯಾಸೀನ್ಮಹಿಷೀ ದ್ವಿಜ।
ಸ ನಾತಿಪ್ರೀತಿಮಾಂಸ್ತಸ್ಯಾಮಭೂದ್ಯಸ್ಯಾ ಧ್ರುವಃ ಸುತಃ ॥ **3** ॥ 545

ರಾಜಾಸನಸ್ಥಿತಸ್ಯಾಂಕಂ ಪಿತುರ್ಭ್ರಾತರಮಾಶ್ರಿತಂ।
ದೃಷ್ಟ್ವೋತ್ತಮಂ ಧ್ರುವಶ್ಚಕ್ರೇ ತಮಾರೋಢುಂ ಮನೋರಥಂ ॥ **4** ॥ 546

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಭೂಪತಿಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಸುರುಚ್ಯಾ ನಾಭ್ಯನಂದತ।
ಪ್ರಣಯೇನಾಗತಂ ಪುತ್ರಮುತ್ಸಂಗಾರೋಹಣೋತ್ಸುಕಂ ॥ **5** ॥ 547

ಸಪತ್ನೀತನಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮಂಕಾರೋಹಣೋತ್ಸುಕಂ।
ಸ್ವಪುತ್ರಂ ಚ ತಥಾರೂಢಂ ಸುರುಚಿರ್ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **6** ॥ 548

ಕ್ರಿಯತೇ ಕಿಂ ವೃಥಾ ವತ್ಸ ಮಹಾನೇಷ ಮನೋರಥಃ।
ಅನ್ಯಸ್ತ್ರೀಗರ್ಭಜಾತೇನ ಹ್ಯಸಂಭೂಯ ಮಮೋದರೇ ॥ **7** ॥ 549

ಉತ್ತಮೋತ್ತಮಮಪ್ರಾಪ್ಯಮವಿವೇಕೋ ಹಿ ವಾಂಛಸಿ।
ಸತ್ಯಂ ಸುತಸ್ತ್ವಮಪ್ಯಸ್ಯ ಕಿಂತು ನ ಸ್ತ್ವಂ ಮಯಾ ಧೃತಃ ॥ **8** ॥ 550

ಏತದ್ರಾಜಾಸನಂ ಸರ್ವಭೂಭೃತ್ಸಂಶ್ರಯಕೇತನಂ।
ಯೋಗ್ಯಂ ಮಮೈವ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಕಿಮಾತ್ಮಾ ಕ್ಲಿಶ್ಯತೇ ತ್ವಯಾ ॥ **9** ॥ 551

ಉಚ್ಚೈರ್ಮನೋರಥಸ್ತೇಽಯಂ ಮತ್ಪುತ್ರಸ್ಯೇವ ಕಿಂ ವೃಥಾ।
ಸುನೀತ್ಯಾಮಾತ್ಮನೋ ಜನ್ಮ ಕಿಂ ತ್ವಯಾ ನಾವಗಮ್ಯತೇ ॥ **10** ॥ 552

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಉತ್ಸೃಜ್ಯ ಪಿತರಂ ಬಾಲಸ್ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಮಾತೃಭಾಷಿತಂ।
ಜಗಾಮ ಕುಪಿತೋ ಮಾತುರ್ನಿಜಾಯಾ ದ್ವಿಜ ಮಂದಿರಂ ॥ **11** ॥ 553

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾವ ಕುಪಿತಂ ಪುತ್ರಮೀಷತ್ಪ್ರಸ್ಫುರಿತಾಧರಂ।
ಸುನೀತಿರಂಕಮಾರೋಪ್ಯ ಮೈತ್ರೇಯೇದಮಭಾಷತ ॥ **12** ॥ 554

ವತ್ಸ ಕಃ ಕೋಪಹೇತುಸ್ತೇ ಕಶ್ಚ ತ್ವಾಂ ನಾಭಿನಂದತಿ।
ಕೋಽವಜಾನಾತಿ ಪಿತರಂ ವತ್ಸ ಯಸ್ತೇಽಪರಾಧ್ಯತಿ ॥ **13** ॥ 555

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸಕಲಂ ಮಾತ್ರೇ ಕಥಯಾಮಾಸ ತದ್ಯಥಾ।
ಸುರುಚಿಃ ಪ್ರಾಹ ಭೂಪಾಲಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮತಿಗರ್ವಿತಾ ॥ **14** ॥ 556

ವಿನಿಃಶ್ವಸ್ಯೇತಿ ಕಥಿತೇ ತಸ್ಮಿನ್ಪುತ್ರೇಣ ದುರ್ಮನಾಃ।
ಶ್ವಾಸಕ್ಷಾಮೇಕ್ಷಣಾ ದೀನಾ ಸುನೀತಿರ್ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **15** ॥ 557

ಸುನೀತಿರುವಾಚ

ಸುರುಚಿಃ ಸತ್ಯಮಾಹೇದಂ ಮಂದಭಾಗ್ಯೋಽಸಿ ಪುತ್ರಕ।
ನ ಹಿ ಪುಣ್ಯವತಾಂ ವತ್ಸ ಸಪತ್ನ್ಯೈರೇವಮುಚ್ಯತೇ ॥ **16** ॥ 558

ನೋದ್ವೇಗಸ್ತಾತ ಕರ್ತ್ತವ್ಯಃ ಕೃತಂ ಯದ್ಭವತಾ ಪುರಾ।
ತತ್ಕೋಽಪಹರ್ತ್ತುಂ ಶಕ್ನೋತಿ ದಾತುಂ ಕಶ್ಚಾಕೃತಂ ತ್ವಯಾ ॥ **17** ॥ 559

ತತ್ತ್ವಯಾ ನಾತ್ರ ಕರ್ತ್ತವ್ಯಂ ದುಃಖಂ ತದ್ವಾಕ್ಯಸಂಭವಂ ॥ **18** ॥ 560

ರಾಜಾಸನಂ ರಾಜಚ್ಛತ್ರಂ ವರಾಶ್ವವರವಾರಣಾಃ।
ಯಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಾನಿ ತಸ್ಯೈತೇ ಮತ್ತೈತಚ್ಛಾಮ್ಯ ಪುತ್ರಕ ॥ **19** ॥ 561

ಅನ್ಯಜನ್ಮಕೃತೈಃ ಪುಣ್ಯೈಃ ಸುರುಚ್ಯಾಂ ಸುರುಚಿರ್ನೃಪಃ।
ಭಾರ್ಯೇತಿ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಚಾನ್ಯಾ ಮದ್ವಿಧಾ ಪುಣ್ಯವರ್ಜಿತಾ ॥ **20** ॥ 562

ಪುಣ್ಯೋಪಚಯಸಂಪನ್ನಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಪುತ್ರಸ್ತಥೋತ್ತಮಃ।
ಮಮ ಪುತ್ರಸ್ತಥಾ ಜಾತಃ ಸ್ವಲ್ಪಪುಣ್ಯೋ ಧ್ರುವೋ ಭವಾನ್ ॥ **21** ॥ 563

ತಥಾಪಿ ದುಃಖಂ ನ ಭವಾನ್ ಕರ್ತ್ತುಮರ್ಹತಿ ಪುತ್ರಕ।
ಯಸ್ಯ ಯಾವತ್ಸ ತೇನೈವ ಸ್ವೇನ ತುಷ್ಯತಿ ಮಾನವಃ ॥ **22** ॥ 564

ಯದಿ ತೇ ದುಃಖಮತ್ಯರ್ಥಂ ಸುರುಚ್ಯಾ ವಚಸಾಭವತ್।
ತತ್ಪುಣ್ಯೋಪಚಯೇ ಯತ್ನಂ ಕುರು ಸರ್ವಫಲಪ್ರದೇ ॥ **23** ॥ 565

ಸುಶೀಲೋ ಭವ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಮೈತ್ರಃ ಪ್ರಾಣಿಹಿತೇ ರತಃ।
ನಿಮ್ನಂ ಯಥಾಪಃ ಪ್ರವಣಾಃ ಪಾತ್ರಮಾಯಾಂತಿ ಸಂಪದಃ ॥ **24** ॥ 566

ಧ್ರುವ ಉವಾಚ

ಅಂಬ ಯತ್ತ್ವಮಿದಂ ಪ್ರಾತ್ಥ ಪ್ರಶಮಾಯ ವಚೋ ಮಮ।
ನೈತದ್ದುರ್ವಚಸಾ ಭಿನ್ನೇ ಹೃದಯೇ ಮಮ ತಿಷ್ಠತಿ ॥ **25** ॥ 567

ಸೋಽಹಂ ತಥಾ ಯತಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಸರ್ವೋತ್ತಮೋತ್ತಮಂ।
ಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಾಮ್ಯಶೇಷಾಣಾಂ ಜಗತಾಮಭಿಪೂಜಿತಂ ॥ **26** ॥ 568

ಸುರುಚಿರ್ದಯಿತಾ ರಾಜ್ಞಸ್ತಸ್ಯಾ ಜಾತೋಽಸ್ಮಿ ನೋದರಾತ್।
ಪ್ರಭಾವಂ ಪಶ್ಯ ಮೇಽಂಬ ತ್ವಂ ವೃದ್ಧಸ್ಯಾಪಿ ತವೋದರೇ ॥ **27** ॥ 569

ಉತ್ತಮಃ ಸ ಮಮ ಭ್ರಾತಾ ಯೋ ಗರ್ಭೇಣ ಧೃತಸ್ತಯಾ।
ಸ ರಾಜಾಸನಮಾಪ್ನೋತು ಪಿತ್ರಾ ದತ್ತಂ ತಥಾಸ್ತು ತತ್ ॥ **28** ॥ 570

ನಾನ್ಯದತ್ತಮಭೀಪ್ಸಾಮಿ ಸ್ಥಾನಮಂಬ ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ।
ಇಚ್ಛಾಮಿ ತದಹಂ ಸ್ಥಾನಂ ಯನ್ನ ಪ್ರಾಪ ಪಿತಾ ಮಮ ॥ **29** ॥ 571

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ನಿರ್ಜಗಾಮ ಗೃಹಾನ್ಮಾತುರಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮಾತರಂ ಧ್ರುವಃ।
ಪುರಾಚ್ಚ ನಿರ್ಗಮ್ಯ ತತಸ್ತದ್ವಾಹ್ಯೋಪವನಂ ಯಯೌ ॥ **30** ॥ 572

ಸ ದದರ್ಶ ಮುನೀಂಸ್ತತ್ರ ಸಪ್ತ ಪೂರ್ವಾಗತಾಂಧ್ರುವಃ।
ಕೃಷ್ಣಾಜಿನೋತ್ತರೀಯೇಷು ವಿಷ್ಟರೇಷು ಸಮಾಸ್ಥಿತಾನ್ ॥ **31** ॥ 573

ಸ ರಾಜಪುತ್ರಸ್ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಪ್ರಣಿಪತ್ಯಾಭ್ಯಭಾಷತ।
ಪ್ರಶ್ನಯಾವನತಃ ಸಮ್ಯಗಭಿವಾದನಪೂರ್ವಕಂ ॥ **32** ॥ 574

ಧ್ರುವ ಉವಾಚ

ಉತ್ತಾನಪಾದತನಯಂ ಮಾಂ ನಿಬೋಧತ ಸತ್ತಮಾಃ।
ಜಾತಂ ಸುನೀತ್ಯಾಂ ನಿರ್ವದಾದ್ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಂತಿಕಂ ॥ **33** ॥ 575

ಋಷಯ ಊಚುಃ

ಚತುಃಪಂಚಾಬ್ದಸಂಭೂತೋ ಬಾಲಸ್ತ್ವಂ ನೃಪನಂದನ।
ನಿರ್ವೇದಕಾರಣಂ ಕಿಂಚಿತ್ತವ ನಾದ್ಯಾಪಿ ವರ್ತತೇ ॥ **34** ॥ 576

ನ ಚಿಂತ್ಯಂ ಭವತಃ ಕಿಂಚಿದ್ಧ್ರಿಯತೇ ಭೂಪತಿಃ ಪಿತಾ।
ನ ಚೈವೇಷ್ಟವಿಯೋಗಾದಿ ತವ ಪಶ್ಯಾಮ ಬಾಲಕ ॥ **35** ॥ 577

ಶರೀರೇ ನ ಚ ತೇ ವ್ಯಾಧಿರಸ್ಮಾಭಿರುಪಲಕ್ಷ್ಯತೇ।
ನಿರ್ವೇದಃ ಕಿನ್ನಿಮಿತ್ತಸ್ತೇ ಕಥ್ಯತಾಂ ಯದಿ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **36** ॥ 578

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತತಃ ಸ ಕಥಯಾಮಾಸ ಸುರುಚ್ಯಾ ಯದುದಾಹೃತಂ।
ತನ್ನಿಶಮ್ಯ ತತಃ ಪ್ರೋಚುರ್ಮುನಯಸ್ತೇ ಪರಸ್ಪರಂ ॥ **37** ॥ 579

ಅಹೋ ಕ್ಷಾತ್ರಂ ಪರಂ ತೇಜೋ ಬಾಲಸ್ಯಾಪಿ ಯದಕ್ಷಮಾ।
ಸಪತ್ನ್ಯಾ ಮಾತುರುಕ್ತಂ ಯದ್ ಹೃದಯಾನ್ನಾಪಸರ್ಪತಿ ॥ **38** ॥ 580

ಭೋ ಭೋ ಕ್ಷತ್ರಿಯದಾಯಾದ ನಿರ್ವೇದಾದ್ಯತ್ತ್ವಯಾಧುನಾ।
ಕರ್ತುಂ ವ್ಯವಸಿತಂ ತನ್ನಃ ಕಥ್ಯತಾಂ ಯದಿ ರೋಚತೇ ॥ **39** ॥ 581

ಯಚ್ಚ ಕಾರ್ಯಂ ತವಾಸ್ಮಾಭಿಃ ಸಾಹಾಯ್ಯಮಮಿತದ್ಯುತೇ।
ತದುಚ್ಯತಾಂ ವಿವಕ್ಷುಸ್ತ್ವಮಸ್ಮಾಭಿರುಪಲಕ್ಷ್ಯಸೇ ॥ **40** ॥ 582

ಧ್ರುವ ಉವಾಚ

ನಾಹಮರ್ಥಮಭೀಪ್ಸಾಮಿ ನ ರಾಜ್ಯಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಾಃ।
ತತ್ಸ್ಥಾನಮೇಕಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭುಕ್ತಂ ನಾನ್ಯೇನ ಯತ್ಪುರಾ ॥ **41** ॥ 583

ಏತನ್ಮೇ ಕ್ರಿಯತಾಂ ಸಮ್ಯಕ್ ಕಥ್ಯತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಯಥಾ।
ಸ್ಥಾನಮಗ್ರ್ಯಂ ಸಮಸ್ತೇಭ್ಯಃ ಸ್ಥಾನೇಭ್ಯೋ ಮುನಿಸತ್ತಮಾಃ ॥ **42** ॥ 584

ಮರೀಚಿರುವಾಚ

ಅನಾರಾಧಿತಗೋವಿಂದೈರ್ನರೈಃ ಸ್ಥಾನಂ ನೃಪಾತ್ಮಜ।
ನ ಹಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ತಸ್ಮಾದಾರಾಧಯಾಚ್ಯುತಂ ॥ **43** ॥ 585

ಅತ್ರಿರುವಾಚ

ಪರಃ ಪರಾಣಾಂ ಪುರುಷೋ ಯಸ್ಯ ತುಷ್ಟೋ ಜನಾರ್ದನಃ।
ಸ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಕ್ಷಯಂ ಸ್ಥಾನಮೇತತ್ಸತ್ಯಂ ಮಯೋದಿತಂ ॥ **44** ॥ 586

ಅಂಗಿರಾ ಉವಾಚ

ಯಸ್ಯಾಂತಃ ಸರ್ವಮೇವೇದಮಚ್ಯುತಸ್ಯಾವ್ಯಯಾತ್ಮನಃ।
ತಮಾರಾಧಯ ಗೋವಿಂದಂ ಸ್ಥಾನಮಗ್ರ್ಯಂ ಯದೀಚ್ಛಸಿ ॥ **45** ॥ 587

ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ

ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಂ ಧಾಮ ಯೋಽಸೌ ಬ್ರಹ್ಮ ತಥಾ ಪರಂ।
ತಮಾರಾಧ್ಯ ಹರಿಂ ಯಾತಿ ಮುಕ್ತಿಮಪ್ಯತಿದುರ್ಲಭಾಂ ॥ **46** ॥ 588

ಪುಲಹ ಉವಾಚ

ಐಂದ್ರಮಿಂದ್ರಃ ಪರಂ ಸ್ಥಾನಂ ಯಮಾರಾಧ್ಯ ಜಗತ್ಪತಿಂ।
ಪ್ರಾಪ ಯಜ್ಞಪತಿಂ ವಿಷ್ಣುಂ ತಮಾರಾಧಯ ಸುವ್ರತ ॥ **47** ॥ 589

ಕ್ರತುರುವಾಚ

ಯೋ ಯಜ್ಞಪುರುಷೋ ಯಜ್ಞೋ ಯೋಗೇಶಃ ಪರಮಃ ಪುಮಾನ್।
ತಸ್ಮಿಂಸ್ತುಷ್ಟೇ ಯದಪ್ರಾಪ್ಯಂ ಕಿಂ ತದಸ್ತಿ ಜನಾರ್ದನೇ ॥ **48** ॥ 590

ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ

ಪ್ರಾಪ್ನೋಷ್ಯಾರಾಧಿತೇ ವಿಷ್ಣೌ ಮನಸಾ ಯದ್ಯದಿಚ್ಛಸಿ।
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾಂತರ್ಗತಂ ಸ್ಥಾನಂ ಕಿಮು ವತ್ಸೋತ್ತಮೋತ್ತಮಂ ॥ **49** ॥ 591

ಧ್ರುವ ಉವಾಚ

ಆರಾಧ್ಯಃ ಕಥಿತೋ ದೇವೋ ಭವದ್ಭಿಃ ಪ್ರಣತಸ್ಯ ಮೇ।
ಮಯಾ ತತ್ಪರಿತೋಷಾಯ ಯಜ್ಜಪ್ತವ್ಯಂ ತದುಚ್ಯತಾಂ ॥ **50** ॥ 592

ಯಥಾ ಚಾರಾಧನಂ ತಸ್ಯ ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಪ್ರಸಾದಸುಮುಖಾಸ್ತನ್ಮೇ ಕಥಯಂತು ಮಹರ್ಷಯಃ ॥ **51** ॥ 593

ಋಷಯ ಊಚುಃ

ರಾಜಪುತ್ರ ಯಥಾ ವಿಷ್ಣೋರಾರಾಧನಪರೈರ್ನರೈಃ।
ಕಾರ್ಯಮಾರಾಧನಂ ತನ್ನೋ ಯಥಾವಚ್ಛ್ರೋತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **52** ॥ 594

ಬಾಹ್ಯಾರ್ಥಾದಖಿಲಾಚ್ಚಿತ್ತಂ ತ್ಯಾಜಯೇತ್ಪ್ರಥಮಂ ನರಃ।
ತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಜಗದ್ಧಾಮ್ನಿ ತತಃ ಕುರ್ವೀತ ನಿಶ್ಚಲಂ ॥ **53** ॥ 595

ಏವಮೇಕಾಗ್ರಚಿತ್ತೇನ ತನ್ಮಯೇನ ಧೃತಾತ್ಮನಾ।
ಜಪ್ತವ್ಯಂ ಯನ್ನಿಬೋಧೈತತ್ತನ್ನಃ ಪಾರ್ಥಿವನಂದನಃ ॥ **54** ॥ 596

ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಪುರುಷಪ್ರಧಾನಾವ್ಯಕ್ತರೂಪಿಣೇ।
ಓಂ ನಮೋ ವಾಸುದೇವಾಯ ಶುದ್ಧಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಿಣೇ ॥ **55** ॥ 597

ಏತಜ್ಜಜಾಪ ಭಗವಾನ್ ಜಪ್ಯಂ ಸ್ವಾಯಂಭುವೋ ಮನುಃ।
ಪಿತಾಮಹಸ್ತವ ಪುರಾ ತಸ್ಯ ತುಷ್ಟೋ ಜನಾರ್ದನಃ ॥ **56** ॥ 598

ದದೌ ಯಥಾಭಿಲಷಿತಾಂ ಸಿದ್ಧಿಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದುರ್ಲಭಾಂ।
ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ಗೋವಿಂದಂ ತೋಷಯೈತತ್ಸದಾ ಜಪನ್ ॥ **57** ॥ 599

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಏಕಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ದ್ವಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ನಿಶಮ್ಯೈತದಶೇಷೇಣ ಮೈತ್ರೇಯ ನೃಪತೇಃ ಸುತಃ।
ನಿರ್ಜಗಾಮ ವನಾತ್ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಸ ತಾನೃಷೀನ್ ॥ **1** ॥ 600

ಕೃತಕೃತ್ಯಮಿವಾತ್ಮಾನಂ ಮನ್ಯಮಾನಸ್ತತೋ ದ್ವಿಜ।
ಮಧುಸಂಜ್ಞಂ ಮಹಾಪುಣ್ಯಂ ಜಗಾಮ ಯಮುನಾತಟಂ ॥ **2** ॥ 601

ಪುನಶ್ಚ ಮಧುಸಂಜ್ಞೇನ ದೈತ್ಯೇನಾಧಿಷ್ಠಿತಂ ಯತಃ।
ತತೋ ಮಧುವನಂ ನಾಮ್ನಾ ಖ್ಯಾತಮತ್ರ ಮಹೀತಲೇ ॥ **3** ॥ 602

ಹತ್ವಾ ಚ ಲವಣಂ ರಕ್ಷೋ ಮಧುಪುತ್ರಂ ಮಹಾಬಲಂ।
ಶತ್ರುಘ್ನೋ ಮಧುರಾಂ ನಾಮ ಪುರೀಂ ಯತ್ರ ಚಕಾರ ವೈ॥ **4** ॥ 603

ಯತ್ರ ವೈ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ ಹರಿಮೇಧಸಃ।
ಸರ್ವಪಾಪಹರೇ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಪಸ್ತೀರ್ಥೇ ಚಕಾರ ಸಃ ॥ **5** ॥ 604

ಮರೀಚಿಮುಖ್ಯೈರ್ಮುನಿಭಿರ್ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟಮಭೂತ್ತಥಾ।
ಆತ್ಮನ್ಯಶೇಷದೇವೇಶಂ ಸ್ಥಿತಂ ವಿಷ್ಣುಮಮನ್ಯತ ॥ **6** ॥ 605

ಅನನ್ಯಚೇತಸಸ್ತಸ್ಯ ಧ್ಯಾಯತೋ ಭಗವಾನ್ಹರಿಃ।
ಸರ್ವಭೂತಗತೋ ವಿಪ್ರ ಸರ್ವಭಾವಗತೋಽಭವತ್ ॥ **7** ॥ 606

ಮನಸ್ಯವಸ್ಥಿತೇ ತಸ್ಮಿನ್ವಿಷ್ಣೌ ಮೈತ್ರೇಯ ಯೋಗಿನಃ।
ನ ಶಶಾಕ ಧರಾ ಭಾರಮುದ್ವೋಢುಂ ಭೂತಧಾರಿಣೀ ॥ **8** ॥ 607

ವಾಮಪಾದಸ್ಥಿತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನನಾಮಾರ್ದ್ಧನ ಮೇದಿನೀ।
ದ್ವಿತೀಯಂ ಚ ನನಾಮಾರ್ದ್ಧಂ ಕ್ಷಿತೇರ್ದಕ್ಷಿಣತಃ ಸ್ಥಿತೇ ॥ **9** ॥ 608

ಪಾದಾಂಗುಷ್ಠೇನ ಸಂಪೀಡ್ಯ ಯದಾ ಸ ವಸುಧಾಂ ಸ್ಥಿತಃ।
ತದಾ ಸಮಸ್ತಾ ವಸುಧಾ ಚಚಾಲ ಸಹ ಪರ್ವತೈಃ ॥ **10** ॥ 609

ನದ್ಯೋ ನದಾಃ ಸಮುದ್ರಾಶ್ಚ ಸಂಕ್ಷೋಭಂ ಪರಮಂ ಯಯುಃ।
ತತ್ಕ್ಷೋಭಾದಮರಾಃ ಕ್ಷೋಭಂ ಪರಂ ಜಗ್ಮುರ್ಮಹಾಮುನೇ ॥ **11** ॥ 610

ಯಾಮಾ ನಾಮ ತದಾ ದೇವಾ ಮೈತ್ರೇಯ ಪರಮಾಕುಲಾಃ।
ಇಂದ್ರೇಣ ಸಹ ಸಮ್ಮಂತ್ರ್ಯ ಧ್ಯಾನಭಂಗಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮುಃ ॥ **12** ॥ 611

ಕೂಷ್ಮಾಂಡಾ ವಿವಿಧೈ ರೂಪೈರ್ಮಹೇಂದ್ರೇಣ ಮಹಾಮುನೇ।
ಸಮಾಧಿಭಂಗಮತ್ಯಂತಮಾರಬ್ಧಾಃ ಕರ್ತ್ತುಮಾತುರಾಃ ॥ **13** ॥ 612

ಸುನೀತಿರ್ನಾಮ ತನ್ಮಾತಾ ಸಾಸ್ತ್ರಾ ತತ್ಪರತಃ ಸ್ಥಿತಾ।
ಪುತ್ರೇತಿ ಕರುಣಾಂ ವಾಚಮಾಹ ಮಾಯಾಮಯೀ ತದಾ ॥ **14** ॥ 613

ಪುತ್ರಕಾಸ್ಮಾನ್ನಿವರ್ತ್ತಸ್ವ ಶರೀರಾತ್ಯಯದಾರುಣಾತ್।
ನಿರ್ಬಂಧತೋ ಮಯಾ ಲಬ್ಧೋ ಬಹುಭಿಸ್ತ್ವಂ ಮನೋರಥೈಃ ॥ **15** ॥ 614

ದೀನಾಮೇಕಾಂ ಪರಿತ್ಯಕ್ತುಮನಾಥಾಂ ನ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ।
ಸಪತ್ನೀವಚನಾದ್ವತ್ಸ ಅಗತೇಸ್ತ್ವಂ ಗತಿರ್ಮಮ ॥ **16** ॥ 615

ಕ್ವ ಚ ತ್ವಂ ಪಂಚವರ್ಷೀಯಃ ಕ್ವ ಚೈತದ್ದಾರುಣಂ ತಪಃ।
ನಿವರ್ತತಾಂ ಮನಃ ಕಷ್ಟಾನ್ನಿರ್ಬಂಧಾತ್ಫಲವರ್ಜಿತಾತ್ ॥ **17** ॥ 616

ಕಾಲಃ ಕ್ರೀಡನಕಾನಾಂತೇ ತದಂತೇಽಧ್ಯಯನಸ್ಯ ತೇ।
ತತಃ ಸಮಸ್ತಭೋಗಾನಾಂ ತದಂತೇ ಚೇಷ್ಯತೇ ತಪಃ ॥ **18** ॥ 617

ಕಾಲಃ ಕ್ರೀಡನಕಾನಾಂ ಯಸ್ತವ ಬಾಲಸ್ಯ ಪುತ್ರಕ।
ತಸ್ಮಿಂಸ್ತ್ವಮಿಚ್ಛಸಿ ತಪಃ ಕಿಂ ನಾಶಾಯಾತ್ಮನೋ ರತಃ ॥ **19** ॥ 618

ಮತ್ಪ್ರೀತಿಃ ಪರಮೋ ಧರ್ಮೋ ವಯೋಽವಸ್ಥಾಕ್ರಿಯಾಕ್ರಮಂ।
ಅನುವರ್ತ್ತಸ್ವ ಮಾ ಮೋಹಾನ್ನಿವರ್ತ್ತಾಸ್ಮಾದಧರ್ಮತಃ ॥ **20** ॥ 619

ಪರಿತ್ಯಜತಿ ವತ್ಸಾದ್ಯ ಯದ್ಯೇತನ್ನ ಭವಾಂಸ್ತಪಃ।
ತ್ಯಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯಹಮಿಹ ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತತೋ ವೈ ಪಶ್ಯತಸ್ತವ ॥ **21** ॥ 620

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತಾಂ ಪ್ರಲಾಪವತೀಮೇವಂ ಬಾಷ್ಪಾಕುಲವಿಲೋಚನಾಂ।
ಸಮಾಹಿತಮನಾ ವಿಷ್ಣೌ ಪಶ್ಯನ್ನಪಿ ನ ದೃಷ್ಟವಾನ್ ॥ **22** ॥ 621

ವತ್ಸ ವತ್ಸ ಸುಘೋರಾಣಿ ರಕ್ಷಾಂಸ್ಯೇತಾನಿ ಭೀಷಣೇ।
ವನೇಽಭ್ಯುದ್ಯತಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸಮಾಯಾಂತ್ಯಪಗಮ್ಯತಾಂ ॥ **23** ॥ 622

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಯಯೌ ಸಾಥ ರಕ್ಷಾಂಸ್ಯಾವಿರ್ಬಭುಸ್ತತಃ।
ಅಭ್ಯುದ್ಯತೋಗ್ರಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಾಕುಲೈರ್ಮುಖೈಃ ॥ **24** ॥ 623

ತತೋ ನಾದಾನತೀವೋಗ್ರಾನ್ರಾಜಪುತ್ರಸ್ಯ ತೇ ಪುರಃ।
ಮುಮುಚುರ್ದೀಪ್ತಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಭ್ರಾಮಯಂತೋ ನಿಶಾಚರಾಃ ॥ **25** ॥ 624

ಶಿವಾಶ್ಚ ಶತಶೋ ನೇದುಃ ಸಜ್ವಾಲಾಕವಲೈರ್ಮುಖೈಃ।
ತ್ರಾಸಾಯ ತಸ್ಯ ಬಾಲಸ್ಯ ಯೋಗಯುಕ್ತಸ್ಯ ಸರ್ವದಾ ॥ **26** ॥ 625

ಹನ್ಯತಾಂ ಹನ್ಯತಾಮೇಷ ಛಿದ್ಯತಾಂ ಛಿದ್ಯತಾಮಯಂ।
ಭಕ್ಷ್ಯತಾಂ ಭಕ್ಷ್ಯತಾಂ ಚಾಯಮಿತ್ಯೂಚುಸ್ತೇ ನಿಶಾಚರಾಃ ॥ **27** ॥ 626

ತತೋ ನಾನಾವಿಧಾನ್ನಾದಾನ್ ಸಿಂಹೋಷ್ಟ್ರಮಕರಾನನಾಃ।
ತ್ರಾಸಾಯ ರಾಜಪುತ್ರಸ್ಯ ನೇದುಸ್ತೇ ರಜನೀಚರಾಃ ॥ **28** ॥ 627

ರಕ್ಷಾಂಸಿ ತಾನಿ ತೇ ನಾದಾಃ ಶಿವಾಸ್ತಾನ್ಯಾಯುಧಾನಿ ಚ।
ಗೋವಿಂದಾಸಕ್ತಚಿತ್ತಸ್ಯ ಯಯುರ್ನೇಂದ್ರಿಯಗೋಚರಂ ॥ **29** ॥ 628

ಏಕಾಗ್ರಚೇತಾಃ ಸತತಂ ವಿಷ್ಣುಮೇವಾತ್ಮಸಂಶ್ರಯಂ।
ದೃಷ್ಟವಾನ್ಪೃಥಿವೀನಾಥಪುತ್ರೋ ನಾನ್ಯಂ ಕಥಂಚನ ॥ **30** ॥ 629

ತತಃ ಸರ್ವಾಸು ಮಾಯಾಸು ವಿಲೀನಾಸು ಪುನಃ ಸುರಾಃ।
ಸಂಕ್ಷೋಭಂ ಪರಮಂ ಜಗ್ಮುಸ್ತತ್ಪರಾಭವಶಂಕಿತಾಃ ॥ **31** ॥ 630

ತೇ ಸಮೇತ್ಯ ಜಗದ್ಯೋನಿಮನಾದಿನಿಧನಂ ಹರಿಂ।
ಶರಣ್ಯಂ ಶರಣಂ ಯಾತಾಸ್ತಪಸಾ ತಸ್ಯ ತಾಪಿತಾಃ ॥ **32** ॥ 631

ದೇವಾ ಊಚುಃ

ದೇವದೇವ ಜಗನ್ನಾಥ ಪರೇಶ ಪುರುಷೋತ್ತಮ।
ಧ್ರುವಸ್ಯ ತಪಸಾ ತಪ್ತಾಸ್ತ್ವಾಂ ವಯಂ ಶರಣಂ ಗತಾಃ ॥ **33** ॥ 632

ದಿನೇ ದಿನೇ ಕಲಾಲೇಶೈಃ ಶಶಾಂಕಃ ಪೂರ್ಯತೇ ಯಥಾ।
ತಥಾಯಂ ತಪಸಾ ದೇವ ಪ್ರಯಾತ್ಯೃದ್ಧಿಮಹರ್ನಿಶಂ ॥ **34** ॥ 633

ಔತ್ತಾನಪಾದಿತಪಸಾ ವಯಮಿತ್ಥಂ ಜನಾರ್ದನ।
ಭೀತಾಸ್ತ್ವಾಂ ಶರಣಂ ಯಾತಾಸ್ತಪಸಸ್ತಂ ನಿವರ್ತಯ ॥ **35** ॥ 634

ನ ವಿದ್ಮಃ ಕಿಂ ಸ ಶಕ್ರತ್ವಂ ಸೂರ್ಯತ್ವಂ ಕಿಮಭೀಪ್ಸತಿ।
ವಿತ್ತಪಾಂಬುಪಸೋಮಾನಾಂ ಸಾಭಿಲಾಷಃ ಪದೇಷು ಕಿಂ ॥ **36** ॥ 635

ತದಸ್ಮಾಕಂ ಪ್ರಸೀದೇಶ ಹೃದಯಾಚ್ಛಲ್ಯಮುದ್ಧರ।
ಉತ್ತಾನಪಾದತನಯಂ ತಪಸಃ ಸನ್ನಿವರ್ತಯ ॥ **37** ॥ 636

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ನೇಂದ್ರತ್ವಂ ನ ಚ ಸೂರ್ಯತ್ವಂ ನೈವಾಂಬುಪಧನೇಶತಾಂ।
ಪ್ರಾರ್ಥಯತ್ಯೇಷ ಯಂ ಕಾಮಂ ತಂ ಕರೋಮ್ಯಖಿಲಂ ಸುರಾಃ ॥ **38** ॥ 637

ಯಾತ ದೇವಾ ಯಥಾಕಾಮಂ ಸ್ವಸ್ಥಾನಂ ವಿಗತಜ್ವರಾಃ।
ನಿವರ್ತ್ಯಯಾಮ್ಯಹಂ ಬಾಲಂ ತಪಸ್ಯಾಸಕ್ತಮಾನಸಂ ॥ **39** ॥ 638

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತಾ ದೇವದೇವೇನ ಪ್ರಣಮ್ಯ ತ್ರಿದಶಾಸ್ತತಃ।
ಪ್ರಯಯುಃ ಸ್ವಾನಿ ಧಿಷ್ಣ್ಯಾನಿ ಶತಕ್ರತುಪುರೋಗಮಾಃ ॥ **40** ॥ 639

ಭಗವಾನಪಿ ಸರ್ವಾತ್ಮಾ ತನ್ಮಯತ್ವೇನ ತೋಷಿತಃ।
ಗತ್ವಾ ಧ್ರುವಮುವಾಚೇದಂ ಚತುರ್ಭುಜವಪುರ್ಹರಿಃ ॥ **41** ॥ 640

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಔತ್ತಾನಪಾದೇ ಭದ್ರಂ ತೇ ತಪಸಾ ಪರಿತೋಷಿತಃ।
ವರದೋಽಹಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ವರಂ ವರಯ ಸುವ್ರತ ॥ **42** ॥ 641

ಬಾಹ್ಯಾರ್ಥನಿರಪೇಕ್ಷಂ ತೇ ಮಯಿ ಚಿತ್ತಂ ಯದಾಹಿತಂ।
ತುಷ್ಟೋಽಹಂ ಭವತಸ್ತೇನ ತದ್ವೃಣೀಷ್ವ ವರಂ ಪರಂ ॥ **43** ॥ 642

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಶ್ರುತ್ವೈತ್ಥಂ ಗದಿತಂ ತಸ್ಯ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಬಾಲಕಃ।
ಉನ್ಮೀಲಿತಾಕ್ಷೋ ದದೃಶೇ ಧ್ಯಾನದೃಷ್ಟಂ ಹರಿಂ ಪುರಃ ॥ **44** ॥ 643

ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಶಾರ್ಙ್ಗವರಾಸಿಧರಮಚ್ಯುತಂ।
ಕಿರೀಟಿನಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಜಗಾಮ ಶಿರಸಾ ಮಹೀಂ ॥ **45** ॥ 644

ರೋಮಾಂಚಿತಾಂಗಃ ಸಹಸಾ ಸಾಧ್ವಸಂ ಪರಮಂ ಗತಃ।
ಸ್ತವಾಯ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಸ ಚಕ್ರೇ ಮಾನಸಂ ಧ್ರುವಃ ॥ **46** ॥ 645

ಕಿಂ ವದಾಮಿ ಸ್ತುತಾವಸ್ಯ ಕೇನೋಕ್ತೇನಾಸ್ಯ ಸಂಸ್ತುತಿಃ।
ಇತ್ಯಾಕುಲಮತಿರ್ದೇವಂ ತಮೇವ ಶರಣಂ ಯಯೌ ॥ **47** ॥ 646

ಧ್ರುವ ಉವಾಚ

ಭಗವನ್ಯದಿ ಮೇ ತೋಷಂ ತಪಸಾ ಪರಮಂ ಗತಃ।
ಸ್ತೋತುಂ ತದಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವರಮೇನಂ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಮೇ ॥ **48** ॥ 647

[ಬ್ರಹ್ಮಾದ್ಯೈರ್ಯಸ್ಯ ವೇದಜ್ಞೈರ್ಜ್ಞಾಯತೇ ಯಸ್ಯ ನೋ ಗತಿಃ।
ತಂ ತ್ವಾಂ ಕಥಮಹಂ ದೇವ ಸ್ತೋತುಂ ಶಕ್ನೋಮಿ ಬಾಲಕಃ ॥] 648

[ತ್ವದ್ಭಕ್ತಿಪ್ರವಣಂ ಹ್ಯೇತತ್ಪರಮೇಶ್ವರ ಮೇ ಮನಃ।
ಸ್ತೋತುಂ ಪ್ರವೃತ್ತಂ ತ್ವತ್ಪಾದೌ ತತ್ರ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಮೇ ॥] 649

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಶಂಖಪ್ರಾಂತೇನ ಗೋವಿಂದಸ್ತಂ ಪಸ್ಪರ್ಶ ಕೃತಾಂಜಲಿಂ।
ಉತ್ತಾನಪಾದತನಯಂ ದ್ವಿಜವರ್ಯ ಜಗತ್ಪತಿಃ ॥ **49** ॥ 650

ಅಥ ಪ್ರಸನ್ನವದನಃ ಸ ಕ್ಷಣಾನ್ನೃಪನಂದನಃ।
ತುಷ್ಟಾವ ಪ್ರಣತೋ ಭೂತ್ವಾ ಭೂತಧಾತಾರಮಚ್ಯುತಂ ॥ **50** ॥ 651

ಧ್ರುವ ಉವಾಚ

ಭೂಮಿರಾಪೋಽನಲೋ ವಾಯುಃ ಖಂ ಮನೋ ಬುದ್ಧಿರೇವ ಚ।
ಭೂತಾದಿರಾದಿಪ್ರಕೃತಿರ್ಯಸ್ಯ ರೂಪಂ ನತೋಽಸ್ಮಿ ತಂ ॥ **51** ॥ 652

ಶುದ್ಧಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮೋಽಖಿಲವ್ಯಾಪೀ ಪ್ರಧಾನಾತ್ಪರತಃ ಪುಮಾನ್।
ಯಸ್ಯ ರೂಪಂ ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಪುರುಷಾಯ ಗುಣಾಶಿನೇ ॥ **52** ॥ 653

ಭೂರಾದೀನಾಂ ಸಮಸ್ತಾನಾಂ ಗಂಧಾದೀನಾಂ ಚ ಶಾಶ್ವತಃ।
ಬುದ್ಧ್ಯಾದೀನಾಂ ಪ್ರಧಾನಸ್ಯ ಪುರುಷಸ್ಯ ಚ ಯಃ ಪರಃ ॥ **53** ॥ 654

ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಮಾತ್ಮಾನಮಶೇಷಜಗತಃ ಪತಿಂ।
ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಶರಣಂ ಶುದ್ಧಂ ತ್ವದ್ರೂಪಂ ಪರಮೇಶ್ವರ ॥ **54** ॥ 655

ಬೃಹತ್ತ್ವಾದ್ಬೃಂಹಣತ್ವಾಚ್ಚ ಯದ್ರೂಪಂ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಜ್ಞಿತಂ।
ತಸ್ಮೈ ನಮಸ್ತೇ ಸರ್ವಾತ್ಮನ್ಯೋಗಿಚಿಂತ್ಯಾವಿಕಾರಿಣೇ ॥ **55** ॥ 656

ಸಹಸ್ರಶೀರ್ಷಾ ಪುರುಷಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಹಸ್ರಪಾತ್।
ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ಭುವಃ ಸ್ಪರ್ಶಾದತ್ಯತಿಷ್ಠದ್ದಶಾಂಗುಲಂ ॥ **56** ॥ 657

ಯದ್ಭೂತಂ ಯಚ್ಚ ವೈ ಭವ್ಯಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ತದ್ಭವಾನ್।
ತ್ವತ್ತೋ ವಿರಾಟ್ ಸ್ವರಾಟ್ ಸಮ್ರಾಟ್ ತ್ವತ್ತಶ್ಚಾಪ್ಯಧಿಪೂರುಷಃ ॥ **57** ॥ 658

ಅತ್ಯರಿಚ್ಯತ ಸೋಽಧಶ್ಚ ತಿರ್ಯಗೂರ್ಧ್ವಂ ಚ ವೈ ಭುವಃ।
ತ್ವತ್ತೋ ವಿಶ್ವಮಿದಂ ಜಾತಂ ತ್ವತ್ತೋ ಭೂತಭವಿಷ್ಯತೀ ॥ **58** ॥ 659

ತ್ವದ್ರೂಪಧಾರಿಣಶ್ಚಾಂತರ್ಭೂತಂ ಸರ್ವಮಿದಂ ಜಗತ್।
ತ್ವತ್ತೋ ಯಜ್ಞಃ ಸರ್ವಹುತಃ ಪೃಷದಾಜ್ಯಂ ಪಶುರ್ದ್ವಿಧಾ ॥ **59** ॥ 660

ತ್ವತ್ತಃ ಋಚೋಽಥ ಸಾಮಾನಿ ತ್ವತ್ತಶ್ಛಂದಾಂಸಿ ಜಜ್ಞಿರೇ।
ತ್ವತ್ತೋ ಯಜೂಂಷ್ಯಜಾಯಂತ ತ್ವತ್ತೋಽಶ್ವಾಶ್ಚೈಕತೋ ದತಃ ॥ **60** ॥ 661

ಗಾವಸ್ತ್ವತ್ತಃ ಸಮುದ್ಭೂತಾಸ್ತ್ವತ್ತೋಽಜಾ ಅವಯೋ ಮೃಗಾಃ।
ತ್ವನ್ಮುಖಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತ್ವತ್ತೋ ಬಾಹೋಃ ಕ್ಷತ್ರಮಜಾಯತ ॥ **61** ॥ 662

ವೈಶ್ಯಾಸ್ತವೋರುಜಾಃ ಶೂದ್ರಾಸ್ತವ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಸಮುದ್ಗತಾಃ।
ಅಕ್ಷ್ಣೋಃ ಸೂರ್ಯೋಽನಿಲಃ ಪ್ರಾಣಾಚ್ಚಂದ್ರಮಾ ಮನಸಸ್ತವ ॥ **62** ॥ 663

ಪ್ರಾಣೋಽಂತಃ ಸುಷಿರಾಜ್ಜಾತೋ ಮುಖಾದಗ್ನಿರಜಾಯತ।
ನಾಭಿತೋ ಗಗನಂ ದ್ಯೌಶ್ಚ ಶಿರಸಃ ಸಮವರ್ತತ ॥ **63** ॥ 664

ದಿಶಃ ಶ್ರೋತ್ರಾತ್ಕ್ಷಿತಿಃ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ತ್ವತ್ತಃ ಸರ್ವಮಭೂದಿದಂ ॥ **64** ॥ 665

ನ್ಯಗ್ರೋಧಃ ಸುಮಹಾನಲ್ಪೇ ಯಥಾ ಬೀಜೇ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ।
ಸಂಯಮೇ ವಿಶ್ವಮಖಿಲಂ ಬೀಜಭೂತೇ ತಥಾ ತ್ವಯಿ ॥ **65** ॥ 666

ಬೀಜಾದಂಕುರಸಂಭೂತೋ ನ್ಯಗ್ರೋಧಸ್ತು ಸಮುತ್ಥಿತಃ।
ವಿಸ್ತಾರಂ ಚ ಯಥಾ ಯಾತಿ ತ್ವತ್ತಃ ಸೃಷ್ಟೌ ತಥಾ ಜಗತ್ ॥ **66** ॥ 667

ಯಥಾ ಹಿ ಕದಲೀ ನಾನ್ಯಾ ತ್ವಕ್ಪತ್ರಾದಪಿ ದೃಶ್ಯತೇ।
ಏವಂ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ನಾನ್ಯಸ್ತ್ವಂ ತ್ವತ್ಸ್ಥಾಯೀಶ್ವರ ದೃಶ್ಯತೇ ॥ **67** ॥ 668

ಹ್ಲಾದಿನೀ ಸಂಧಿನೀ ಸಂವಿತ್ತ್ವಯ್ಯೇಕಾ ಸರ್ವಸಂಸ್ಥಿತೌ।
ಹ್ಲಾದತಾಪಕರೀ ಮಿಶ್ರಾ ತ್ವಯಿ ನೋ ಗುಣವರ್ಜಿತೇ ॥ **68** ॥ 669

ಪೃಥಗ್ಭೂತೈಕಭೂತಾಯ ಭೂತಭೂತಾಯ ತೇ ನಮಃ।
ಪ್ರಭೂತಭೂತಭೂತಾಯ ತುಭ್ಯಂ ಭೂತಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ॥ **69** ॥ 670

ವ್ಯಕ್ತಂ ಪ್ರಧಾನಪುರುಷೌ ವಿರಾಟ್ ಸಮ್ರಾಟ್ ಸ್ವರಾಟ್ ತಥಾ।
ವಿಭಾವ್ಯತೇಽಂತಃಕರಣೇ ಪುರುಷೇಷ್ವಕ್ಷಯೋ ಭವಾನ್ ॥ **70** ॥ 671

ಸರ್ವಸ್ಮಿನ್ಸರ್ವಭೂತಸ್ತ್ವಂ ಸರ್ವಃ ಸರ್ವಸ್ವರೂಪಧೃಕ್।
ಸರ್ವಂ ತ್ವತ್ತಸ್ತತಶ್ಚ ತ್ವಂ ನಮಃ ಸರ್ವಾತ್ಮನೇಽಸ್ತು ತೇ ॥ **71** ॥ 672

ಸರ್ವಾತ್ಮಕೋಽಸಿ ಸರ್ವೇಶ ಸರ್ವಭೂತಸ್ಥಿತೋ ಯತಃ।
ಕಥಯಾಮಿ ತತಃ ಕಿಂ ತೇ ಸರ್ವಂ ವೇತ್ಸಿ ಹೃದಿ ಸ್ಥಿತಂ ॥ **72** ॥ 673

ಸರ್ವಾತ್ಮನ್ಸರ್ವಭೂತೇಶ ಸರ್ವಸತ್ತ್ವಸಮುದ್ಭವ।
ಸರ್ವಭೂತೋ ಭವಾನ್ವೇತ್ತಿ ಸರ್ವಸತ್ತ್ವಮನೋರಥಂ ॥ **73** ॥ 674

ಯೋ ಮೇ ಮನೋರಥೋ ನಾಥ ಸಫಲಃ ಸ ತ್ವಯಾ ಕೃತಃ।
ತಪಶ್ಚ ತಪ್ತಂ ಸಫಲಂ ಯದ್ದೃಷ್ಟೋಽಸಿ ಜಗತ್ಪತೇ ॥ **74** ॥ 675

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ತಪಸಸ್ತತ್ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಯದ್ದೃಷ್ಟೋಽಹಂ ತ್ವಯಾ ಧ್ರುವ।
ಮದ್ದರ್ಶನಂ ಹಿ ವಿಫಲಂ ರಾಜಪುತ್ರ ನ ಜಾಯತೇ ॥ **75** ॥ 676

ವರಂ ವರಯ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಯಥಾಭಿಮತಮಾತ್ಮನಃ।
ಸರ್ವಂ ಸಂಪದ್ಯತೇ ಪುಂಸಾಂ ಮಯಿ ದೃಷ್ಟಿಪಥಂ ಗತೇ ॥ **76** ॥ 677

ಧ್ರುವ ಉವಾಚ

ಭಗವನ್ಭೂತಭವ್ಯೇಶ ಸರ್ವಸ್ಯಾಸ್ತೇ ಭವಾನ್ ಹೃದಿ।
ಕಿಮಜ್ಞಾತಂ ತವ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮನಸಾ ಯನ್ಮಯೇಕ್ಷಿತಂ ॥ **77** ॥ 678

ತಥಾಪಿ ತುಭ್ಯಂ ದೇವೇಶ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯನ್ಮಯಾ।
ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯತೇ ದುರ್ವಿನೀತೇನ ಹೃದಯೇನಾತಿದುರ್ಲಭಂ ॥ **78** ॥ 679

ಕಿಂ ವಾ ಸರ್ವಜಗತ್ಸ್ರಷ್ಟಃ ಪ್ರಸನ್ನೇ ತ್ವಯಿ ದುರ್ಲಭಂ।
ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಫಲಂ ಭುಂಕ್ತೇ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಮಘವಾನಪಿ ॥ **79** ॥ 680

ನೈತದ್ರಾಜಾಸನಂ ಯೋಗ್ಯಮಜಾತಸ್ಯ ಮಮೋದರಾತ್।
ಇತಿಗರ್ವಾದವೋಚನ್ಮಾಂ ಸಪತ್ನೀ ಮಾತುರುಚ್ಚಕೈಃ ॥ **80** ॥ 681

ಆಧಾರಭೂತಂ ಜಗತಃ ಸರ್ವೇಷಾಮುತ್ತಮೋತ್ತಮಂ।
ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಿ ಪ್ರಭೋ ಸ್ಥಾನಂ ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾದತೋಽವ್ಯಯಂ ॥ **81** ॥ 682

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಯತ್ತ್ವಯಾ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯತೇ ಸ್ಥಾನಮೇತತ್ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತಿ ವೈ ಭವಾನ್।
ತ್ವಯಾಽಹಂ ತೋಷಿತಃ ಪೂರ್ವಮನ್ಯಜನ್ಮನಿ ಬಾಲಕ ॥ **82** ॥ 683

ತ್ವಮಾಸೀರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪೂರ್ವಂ ಮಯ್ಯೇಕಾಗ್ರಮತಿಃ ಸದಾ।
ಮಾತಾಪಿತ್ರೋಶ್ಚ ಶುಶ್ರೂಷುರ್ನಿಜಧರ್ಮಾನುಪಾಲಕಃ ॥ **83** ॥ 684

ಕಾಲೇನ ಗಚ್ಛತಾ ಮಿತ್ರಂ ರಾಜಪುತ್ರಸ್ತವಾಭವತ್।
ಯೌವನೇಽಖಿಲಭೋಗಾಢ್ಯೋ ದರ್ಶನೀಯೋಜ್ಜ್ವಲಾಕೃತಿಃ ॥ **84** ॥ 685

ತತ್ಸಂಗಾತ್ತಸ್ಯ ತಾಮೃದ್ಧಿಮವಲೋಕ್ಯಾತಿದುರ್ಲಭಾಂ।
ಭವೇಯಂ ರಾಜಪುತ್ರೋಽಹಮಿತಿ ವಾಂಛಾ ತ್ವಯಾ ಕೃತಾ ॥ **85** ॥ 686

ತತೋ ಯಥಾಭಿಲಷಿತಾ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ತೇ ರಾಜಪುತ್ರತಾ।
ಉತ್ತಾನಪಾದಸ್ಯ ಗೃಹೇ ಜಾತೋಽಸಿ ಧ್ರುವ ದುರ್ಲಭೇ ॥ **86** ॥ 687

ಅನ್ಯೇಷಾಂ ದುರ್ಲಭಂ ಸ್ಥಾನಂ ಕುಲೇ ಸ್ವಾಯಂಭುವಸ್ಯ ಯತ್ ॥ **87** ॥ 688

ತಸ್ಯೈತದಪರಂ ಬಾಲ ಯೇನಾಹಂ ಪರಿತೋಷಿತಃ।
ಮಾಮಾರಾಧ್ಯ ನರೋ ಮುಕ್ತಿಮವಾಪ್ನೋತ್ಯವಿಲಂಬಿತಾಂ ॥ **88** ॥ 689

ಮಯ್ಯರ್ಪಿತಮನಾ ಬಾಲ ಕಿಮು ಸ್ವರ್ಗಾದಿಕಂ ಪದಂ ॥ **89** ॥ 690

ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾದಧಿಕೇ ಸ್ಥಾನೇ ಸರ್ವತಾರಾಗ್ರಹಾಶ್ರಯಃ।
ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂದೇಹೋ ಮತ್ಪ್ರಸಾದಾದ್ಧ್ರುವಾಂಧ್ರುವ ॥ **90** ॥ 691

ಸೂರ್ಯಾತ್ಸೋಮಾತ್ತಥಾ ಭೌಮಾತ್ಸೋಮಪುತ್ರಾದ್ಬೃಹಸ್ಪತೇಃ।
ಸಿತಾರ್ಕತನಯಾದೀನಾಂ ಸರ್ವರ್ಕ್ಷಾಣಾಂ ತಥಾ ಧ್ರುವ ॥ **91** ॥ 692

ಸಪ್ತರ್ಷೀಣಾಮಶೇಷಾಣಾಂ ಯೇ ಚ ವೈಮಾನಿಕಾಃ ಸುರಾಃ।
ಸರ್ವೇಷಾಮುಪರಿ ಸ್ಥಾನಂ ತವ ದತ್ತಂ ಮಯಾ ಧ್ರುವ ॥ **92** ॥ 693

ಕೇಚಿಚ್ಚತುರ್ಯುಗಂ ಯಾವತ್ಕೇಚಿನ್ಮನ್ವಂತರಂ ಸುರಾಃ।
ತಿಷ್ಠಂತಿ ಭವತೋ ದತ್ತಾ ಮಯಾ ವೈ ಕಲ್ಪಸಂಸ್ಥಿತಿಃ ॥ **93** ॥ 694

ಸುನೀತಿರಪಿ ತೇ ಮಾತಾ ತ್ವದಾಸನ್ನಾತಿನಿರ್ಮಲಾ।
ವಿಮಾನೇ ತಾರಕಾ ಭೂತ್ವಾ ತಾವತ್ಕಾಲಂ ನಿವತ್ಸ್ಯತಿ ॥ **94** ॥ 695

ಯೇ ಚ ತ್ವಾಂ ಮಾನವಾಃ ಪ್ರಾತಃ ಸಾಯಂ ಚ ಸುಸಮಾಹಿತಾಃ।
ಕೀರ್ತ್ತಯಿಷ್ಯಂತಿ ತೇಷಾಂ ಚ ಮಹತ್ಪುಣ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **95** ॥ 696

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಪೂರ್ವಂ ಜಗನ್ನಾಥಾದ್ದೇವದೇವಾಜ್ಜನಾರ್ದನಾತ್।
ವರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಧ್ರುವಃ ಸ್ಥಾನಮಧ್ಯಾಸ್ತೇ ಸ ಮಹಾಮತೇ ॥ **96** ॥ 697

ಸ್ವಯಂ ಶುಶ್ರೂಷಣಾದ್ಧರ್ಮ್ಯಾನ್ಮಾತಾಪಿತ್ರೋಶ್ಚ ವೈ ತಥಾ।
ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯತ್ತಪಸಶ್ಚ ಪ್ರಭಾವತಃ ॥ **97** ॥ 698

ತಸ್ಯಾಭಿಮಾನಮೃದ್ಧಿಂ ಚ ಮಹಿಮಾನಂ ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಹಿ।
ದೇವಾಸುರಾಣಾಮಾಚಾರ್ಯಃ ಶ್ಲೋಕಮತ್ರೋಶನಾ ಜಗೌ ॥ **98** ॥ 699

ಅಹೋಽಸ್ಯ ತಪಸೋ ವೀರ್ಯಮಹೋಽಸ್ಯ ತಪಸಃ ಫಲಂ।
ಯದೇನಂ ಪುರತಃ ಕೃತ್ವಾ ಧ್ರುವಂ ಸಪ್ತರ್ಷಯಃ ಸ್ಥಿತಾಃ ॥ **99** ॥ 700

ಧ್ರುವಸ್ಯ ಜನನೀ ಚೇಯಂ ಸುನೀತಿರ್ನಾಮ ಸೂನೃತಾ।
ಅಸ್ಯಾಶ್ಚ ಮಹಿಮಾನಂ ಕಃ ಶಕ್ತೋ ವರ್ಣಯಿತುಂ ಭುವಿ ॥ **100** ॥ 701

ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಾಶ್ರಯತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪರಂ ಸ್ಥಾನಂ ಸ್ಥಿರಾಯತಿ।
ಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಪರಂ ಧೃತ್ವಾ ಯಾ ಕುಕ್ಷಿವಿವರೇ ಧ್ರುವಂ ॥ **101** ॥ 702

ಯಶ್ಚೈತತ್ಕೀರ್ತ್ತಯೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಧ್ರುವಸ್ಯಾರೋಹಣಂ ದಿವಿ।
ಸರ್ವಪಾಪವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ॥ **102** ॥ 703

ಸ್ಥಾನಭ್ರಂಶಂ ನ ಚಾಪ್ನೋತಿ ದಿವಿ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಭುವಿ।
ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಸಂಯುಕ್ತೋ ದೀರ್ಘಕಾಲಂ ಸ ಜೀವತಿ ॥ **103** ॥ 704

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ದ್ವಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ತ್ರಯೋದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಧ್ರುವಾಚ್ಛಿಷ್ಟಿಂ ಚ ಭವ್ಯಂ ಚ ಭವ್ಯಾಚ್ಚಂಭುರ್ವ್ಯಜಾಯತ।
ಶಿಷ್ಟೇರಾಧತ್ತ ಸುಚ್ಛಾಯಾ ಪಂಚಪುತ್ರಾನಕಲ್ಮಷಾನ್ ॥ **1** ॥ 705

ರಿಪುಂ ರಿಪುಂಜಯಂ ವಿಪ್ರಂ ವೃಕಲಂ ವೃಕತೇಜಸಂ।
ರಿಪೋರಾಧತ್ತ ಬೃಹತೀ ಚಾಕ್ಷುಷಂ ಸರ್ವತೇಜಸಂ ॥ **2** ॥ 706

ಅಜೀಜನತ್ಪುಷ್ಕರಿಣ್ಯಾಂ ವಾರುಣ್ಯಾಂ ಚಾಕ್ಷುಷೋ ಮನುಂ।
ಪ್ರಜಾಪತೇರಾತ್ಮಜಾಯಾಂ ವೀರಣಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **3** ॥ 707

ಮನೋರಜಾಯಂತ ದಶ ನಡ್ವಲಾಯಾಂ ಮಹೌಜಸಃ।
ಕನ್ಯಾಯಾಂ ತಪತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೈರಾಜಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ ॥ **4** ॥ 708

ಕುರುಃ ಪುರುಃ ಶತದ್ಯುಮ್ನಸ್ತಪಸ್ವೀ ಸತ್ಯವಾಂಛುಚಿಃ।
ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮೋಽತಿರಾತ್ರಶ್ಚ ಸುದ್ಯುಮ್ನಶ್ಚೇತಿ ತೇ ನವ।
ಅಭಿಮನ್ಯುಶ್ಚ ದಶಮೋ ನಡ್ವಲಾಯಾಂ ಮಹೌಜಸಃ ॥ **5** ॥ 709

ಕುರೋರಜನಯತ್ಪುತ್ರಾನ್ ಷಡಾಗ್ನೇಯೀ ಮಹಾಪ್ರಭಾನ್।
ಅಂಗಂ ಸುಮನಸಂ ಖ್ಯಾತಿಂ ಕ್ರತುಮಂಗಿರಸಂ ಶಿಬಿಂ ॥ **6** ॥ 710

ಅಂಗಾತ್ಸುನೀಥಾಪತ್ಯಂ ವೈ ವೇನಮೇಕಮಜಾಯತ।
ಪ್ರಜಾರ್ಥಮೃಷಯಸ್ತಸ್ಯ ಮಮಂಥುರ್ದಕ್ಷಿಣಂ ಕರಂ ॥ **7** ॥ 711

ವೇನಸ್ಯ ಪಾಣೌ ಮಥಿತೇ ಸಂಬಭೂವ ಮಹಾಮುನೇ।
ವೈನ್ಯೋ ನಾಮ ಮಹೀಪಾಲೋ ಯಃ ಪೃಥುಃ ಪರಿಕೀರ್ತ್ತಿತಃ ॥ **8** ॥ 712

ಯೇನ ದುಗ್ಧಾ ಮಹೀ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಹಿತಕಾರಣಾತ್ ॥ **9** ॥ 713

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಕಿಮರ್ಥಂ ಮಥಿತಃ ಪಾಣಿರ್ವೇನಸ್ಯ ಪರಮರ್ಷಿಭಿಃ।
ಯತ್ರ ಜಜ್ಞೇ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಸ ಪೃಥುರ್ಮುನಿಸತ್ತಮ ॥ **10** ॥ 714

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಸುನೀಥಾ ನಾಮ ಯಾ ಕನ್ಯಾ ಮೃತ್ಯೋಃ ಪ್ರಥಮತೋಽಭವತ್।
ಅಂಗಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಸಾ ದತ್ತಾ ತಸ್ಯಾಂ ವೇನೋ ವ್ಯಜಾಯತ ॥ **11** ॥ 715

ಸ ಮಾತಾಮಹದೋಷೇಣ ತೇನ ಮೃತ್ಯೋಃ ಸುತಾತ್ಮಜಃ।
ನಿಸರ್ಗಾದೇಷ ಮೈತ್ರೇಯ ದುಷ್ಟ ಏವ ವ್ಯಜಾಯತ ॥ **12** ॥ 716

ಅಭಿಷಿಕ್ತೋ ಯದಾ ರಾಜ್ಯೇ ಸ ವೇನಃ ಪರಮರ್ಷಿಭಿಃ।
ಘೋಷಯಾಮಾಸ ಸ ತದಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ ॥ **13** ॥ 717

ನ ಯಷ್ಟವ್ಯಂ ನ ದಾತವ್ಯಂ ನ ಹೋತವ್ಯಂ ಕಥಂಚನ।
ಭೋಕ್ತಾ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಕಸ್ತ್ವನ್ಯೋ ಹ್ಯಹಂ ಯಜ್ಞಪತಿಃ ಪ್ರಭುಃ ॥ **14** ॥ 718

ತತಸ್ತಮೃಷಯಃ ಪೂರ್ವಂ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಪೃಥಿವೀಪತಿಂ।
ಊಚುಃ ಸಾಮಕಲಂ ವಾಕ್ಯಂ ಮೈತ್ರೇಯ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಾಃ ॥ **15** ॥ 719

ಋಷಯ ಊಚುಃ

ಭೋ ಭೋ ರಾಜನ್ ಶೃಣುಷ್ವ ತ್ವಂ ಯದ್ವದಾಮ ಮಹೀಪತೇ।
ರಾಜ್ಯದೇಹೋಪಕಾರಾಯ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಚ ಹಿತಂ ಪರಂ ॥ **16** ॥ 720

ದೀರ್ಘಸತ್ರೇಣ ದೇವೇಶಂ ಸರ್ವಯಜ್ಞೇಶ್ವರಂ ಹರಿಂ।
ಪೂಜಯಿಷ್ಯಾಮ ಭದ್ರಂ ತೇ ತಸ್ಯಾಂಶಸ್ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **17** ॥ 721

ಯಜ್ಞೇನ ಯಜ್ಞಪುರುಷೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಸಂಪ್ರೀಣಿತೋ ನೃಪ।
ಅಸ್ಮಾಭಿರ್ಭವತಃ ಕಾಮಾನ್ಸರ್ವಾನೇವ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ ॥ **18** ॥ 722

ಯಜ್ಞೈರ್ಯಜ್ಞೇಶ್ವರೋ ಯೇಷಾಂ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ಸಂಪೂಜ್ಯತೇ ಹರಿಃ।
ತೇಷಾಂ ಸರ್ವೇಪ್ಸಿತಾವಾಪ್ತಿಂ ದದಾತಿ ನೃಪ ಭೂಭೃತಾಂ ॥ **19** ॥ 723

ವೇನ ಉವಾಚ

ಮತ್ತಃ ಕೋಽಭ್ಯಧಿಕೋಽನ್ಯೋಽಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಾರಾಧ್ಯೋ ಮಮಾಪರಃ।
ಕೋಽಯಂ ಹರಿರಿತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಯೋ ವೋ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರೋ ಮತಃ ॥ **20** ॥ 724

ಬ್ರಹ್ಮಾ ಜನಾರ್ದನಃ ಶಂಭುರಿಂದ್ರೋ ವಾಯುರ್ಯಮೋ ರವಿಃ।
ಹುತಭುಗ್ವರುಣೋ ಧಾತಾ ಪೂಷಾ ಭೂಮಿರ್ನಿಶಾಕರಃ ॥ **21** ॥ 725

ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಯೇ ದೇವಾಃ ಶಾಪಾನುಗ್ರಹಕಾರಿಣಃ।
ನೃಪಸ್ಯೈತೇ ಶರೀರಸ್ಥಾಃ ಸರ್ವದೇವಮಯೋ ನೃಪಃ ॥ **22** ॥ 726

ಏವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮಯಾಜ್ಞಪ್ತಂ ಯದ್ಯಥಾ ಕ್ರಿಯತಾಂ ತಥಾ।
ನ ದಾತವ್ಯಂ ನ ಯಷ್ಟವ್ಯಂ ನ ಹೋತವ್ಯಂ ಚ ಭೋ ದ್ವಿಜಾಃ ॥ **23** ॥ 727

ಭರ್ತೃಶುಶ್ರೂಷಣಂ ಧರ್ಮೋ ಯಥಾ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪರೋ ಮತಃ।
ಮಮಾಜ್ಞಾಪಾಲನಂ ಧರ್ಮೋ ಭವತಾಂ ಚ ತಥಾ ದ್ವಿಜಾಃ ॥ **24** ॥ 728

ಋಷಯ ಊಚುಃ

ದೇಹ್ಯನುಜ್ಞಾಂ ಮಹಾರಾಜ ಮಾ ಧರ್ಮೋ ಯಾತು ಸಂಕ್ಷಯಂ।
ಹವಿಷಾಂ ಪರಿಣಾಮೋಽಯಂ ಯದೇತದಖಿಲಂ ಜಗತ್ ॥ **25** ॥ 729

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತಿ ವಿಜ್ಞಾಪ್ಯಮಾನೋಽಪಿ ಸ ವೇನಃ ಪರಮರ್ಷಿಭಿಃ।
ಯದಾ ದದಾತಿ ನಾನುಜ್ಞಾಂ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪುನಃ ಪುನಃ ॥ **26** ॥ 730

ತತಸ್ತೇ ಮುನಯಃ ಸರ್ವೇ ಕೋಪಾಮರ್ಷಸಮನ್ವಿತಾಃ।
ಹನ್ಯತಾಂ ಹನ್ಯತಾಂ ಪಾಪ ಇತ್ಯೂಚುಸ್ತೇ ಪರಸ್ಪರಂ ॥ **27** ॥ 731

ಯೋ ಯಜ್ಞಪುರುಷಂ ವಿಷ್ಣುಮನಾದಿನಿಧನಂ ಪ್ರಭುಂ।
ವಿನಿಂದತ್ಯಧಮಾಚಾರೋ ನ ಸ ಯೋಗ್ಯೋ ಭುವಃ ಪತಿಃ ॥ **28** ॥ 732

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮಂತ್ರಪೂತೈಸ್ತೈಃ ಕುಶೈರ್ಮುನಿಗಣಾ ನೃಪಂ।
ನಿಜಘ್ನುರ್ನಿಹತಂ ಪೂರ್ವಂ ಭಗವನ್ನಿಂದನಾದಿನಾ ॥ **29** ॥ 733

ತತಶ್ಚ ಮುನಯೋ ರೇಣುಂ ದದೃಶುಃ ಸರ್ವತೋ ದ್ವಿಜ।
ಕಿಮೇತದಿತಿ ಚಾಸನ್ನಾನ್ಪಪ್ರಚ್ಛುಸ್ತೇ ಜನಾಂಸ್ತದಾ ॥ **30** ॥ 734

ಆಖ್ಯಾತಂ ಚ ಜನೈಸ್ತೇಷಾಂ ಚೋರೀಭೂತೈರರಾಜಕೇ।
ರಾಷ್ಟ್ರೇ ತು ಲೋಕೈರಾರಬ್ಧಂ ಪರಸ್ವಾದಾನಮಾತುರೈಃ ॥ **31** ॥ 735

ತೇಷಾಮುದೀರ್ಣವೇಗಾನಾಂ ಚೋರಾಣಾಂ ಮುನಿಸತ್ತಮಾಃ।
ಸುಮಹಾನ್ ದೃಶ್ಯತೇ ರೇಣುಃ ಪರವಿತ್ತಾಪಹಾರಿಣಾಂ ॥ **32** ॥ 736

ತತಃ ಸಮ್ಮಂತ್ರ್ಯ ತೇ ಸರ್ವೇ ಮುನಯಸ್ತಸ್ಯ ಭೂಭೃತಃ।
ಮಮಂಥುರೂರುಂ ಪುತ್ರಾರ್ಥಮನಪತ್ಯಸ್ಯ ಯತ್ನತಃ ॥ **33** ॥ 737

ಮಥ್ಯಮಾನಾತ್ಸಮುತ್ತಸ್ಥೌ ತಸ್ಯೋರೋಃ ಪುರುಷಃ ಕಿಲ।
ದಗ್ಧಸ್ಥೂಣಾಪ್ರತೀಕಾಶಃ ಖರ್ವಾಟಾಸ್ಯೋಽತಿಹ್ರಸ್ವಕಃ ॥ **34** ॥ 738

ಕಿಂ ಕರೋಮೀತಿ ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಸ ವಿಪ್ರಾನಾಹ ಚಾತುರಃ।
ನಿಷೀದೇತಿ ತಮೂಚುಸ್ತೇ ನಿಷಾದಸ್ತೇನ ಸೋಽಭವತ್ ॥ **35** ॥ 739

ತತಸ್ತತ್ಸಂಭವಾ ಜಾತಾ ವಿಂಧ್ಯಶೈಲನಿವಾಸಿನಃ।
ನಿಷಾದಾ ಮುನಿಶಾರ್ದೂಲ ಪಾಪಕರ್ಮೋಪಲಕ್ಷಣಾಃ ॥ **36** ॥ 740

ತೇನ ದ್ವಾರೇಣ ತತ್ಪಾಪಂ ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಂ ತಸ್ಯ ಭೂಪತೇಃ।
ನಿಷಾದಾಸ್ತೇ ತತೋ ಜಾತಾ ವೇನಕಲ್ಮಷನಾಶನಾಃ ॥ **37** ॥ 741

ತಸ್ಯೈವ ದಕ್ಷಿಣಂ ಹಸ್ತಂ ಮಮಂಥುಸ್ತೇ ತತೋ ದ್ವಿಜಾಃ ॥ **38** ॥ 742

ಮಥ್ಯಮಾನೇ ಚ ತತ್ರಾಭೂತ್ಪೃಥುರ್ವೈನ್ಯಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್।
ದೀಪ್ಯಮಾನಃ ಸ್ವವಪುಷಾ ಸಾಕ್ಷಾದಗ್ನಿರಿವ ಜ್ವಲನ್ ॥ **39** ॥ 743

ಆದ್ಯಮಾಜಗವಂ ನಾಮ ಖಾತ್ಪಪಾತ ತತೋ ಧನುಃ।
ಶರಾಶ್ಚ ದಿವ್ಯಾ ನಭಸಃ ಕವಚಂ ಚ ಪಪಾತ ಹ ॥ **40** ॥ 744

ತಸ್ಮಿನ್ ಜಾತೇ ತು ಭೂತಾನಿ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟಾನಿ ಸರ್ವಶಃ ॥ **41** ॥ 745

ಸತ್ಪುತ್ರೇಣೈವ ಜಾತೇನ ವೇನೋಽಪಿ ತ್ರಿದಿವಂ ಯಯೌ।
ಪುನ್ನಾಮ್ನೋ ನರಕಾತ್ ತ್ರಾತಃ ಸುತೇನ ಸುಮಹಾತ್ಮನಾ ॥ **42** ॥ 746

ತಂ ಸಮುದ್ರಾಶ್ಚ ನದ್ಯಶ್ಚ ರತ್ನಾನ್ಯಾದಾಯ ಸರ್ವಶಃ।
ತೋಯಾನಿ ಚಾಭಿಷೇಕಾರ್ಥಂ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವೋಪತಸ್ಥಿರೇ ॥ **43** ॥ 747

ಪಿತಾಮಹಶ್ಚ ಭಗವಾಂದೇವೈರಾಂಗಿರಸೈಃ ಸಹ।
ಸ್ಥಾವರಾಣಿ ಚ ಭೂತಾನಿ ಜಂಗಮಾನಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ।
ಸಮಾಗಮ್ಯ ತದಾ ವೈನ್ಯಮಭ್ಯಸಿಂಚನ್ನರಾಧಿಪಂ ॥ **44** ॥ 748

ಹಸ್ತೇ ತು ದಕ್ಷಿಣೇ ಚಕ್ರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಸ್ಯ ಪಿತಾಮಹಃ।
ವಿಷ್ಣೋರಂಶಂ ಪೃಥುಂ ಮತ್ವಾ ಪರಿತೋಷಂ ಪರಂ ಯಯೌ ॥ **45** ॥ 749

ವಿಷ್ಣುಚಕ್ರಂ ಕರೇ ಚಿಹ್ನಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚಕ್ರವರ್ತಿನಾಂ।
ಭವತ್ಯವ್ಯಾಹತೋ ಯಸ್ಯ ಪ್ರಭಾವಸ್ತ್ರಿದಶೈರಪಿ ॥ **46** ॥ 750

ಮಹತಾ ರಾಜರಾಜ್ಯೇನ ಪೃಥುರ್ವೈನ್ಯಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್।
ಸೋಽಭಿಷಿಕ್ತೋ ಮಹಾತೇಜಾ ವಿಧಿವದ್ಧರ್ಮಕೋವಿದೈಃ ॥ **47** ॥ 751

ಪಿತ್ರಾಽಪರಂಜಿತಾಸ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಸ್ತೇನಾನುರಂಜಿತಾಃ।
ಅನುರಾಗಾತ್ತತಸ್ತಸ್ಯ ನಾಮ ರಾಜೇತ್ಯಜಾಯತ ॥ **48** ॥ 752

ಆಪಸ್ತಸ್ತಂಭಿರೇ ಚಾಸ್ಯ ಸಮುದ್ರಮಭಿಯಾಸ್ಯತಃ।
ಪರ್ವತಾಶ್ಚ ದದುರ್ಮಾರ್ಗಂ ಧ್ವಜಭಂಗಶ್ಚ ನಾಭವತ್ ॥ **49** ॥ 753

ಅಕೃಷ್ಟಪಚ್ಯಾ ಪೃಥಿವೀ ಸಿದ್ಧ್ಯಂತ್ಯನ್ನಾನಿ ಚಿಂತಯಾ।
ಸರ್ವಕಾಮದುಘಾ ಗಾವಃ ಪುಟಕೇ ಪುಟಕೇ ಮಧು ॥ **50** ॥ 754

ತಸ್ಯ ವೈ ಜಾತಮಾತ್ರಸ್ಯ ಯಜ್ಞೇ ಪೈತಾಮಹೇ ಶುಭೇ।
ಸೂತಃ ಸೂತ್ಯಾಂ ಸಮುತ್ಪನ್ನಃ ಸೌತ್ಯೇಽಹನಿ ಮಹಾಮತಿಃ ॥ **51** ॥ 755

ತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಮಹಾಯಜ್ಞೇ ಜಜ್ಞೇ ಪ್ರಾಜ್ಞೋಽಥ ಮಾಗಧಃ।
ಪ್ರೋಕ್ತೌ ತದಾ ಮುನಿವರೈಸ್ತಾವುಭೌ ಸೂತಮಾಗಧೌ ॥ **52** ॥ 756

ಸ್ತೂಯತಾಮೇಷ ನೃಪತಿಃ ಪೃಥುರ್ವೇನ್ಯಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್।
ಕರ್ಮ್ಯೇತದನುರೂಪಂ ವಾಂ ಪಾತ್ರಂ ಸ್ತೋತ್ರಸ್ಯ ಚಾಪರಂ ॥ **53** ॥ 757

ತತಸ್ತಾವೂಚತುರ್ವಿಪ್ರಾನ್ಸರ್ವಾನೇವ ಕೃತಾಂಜಲೀ।
ಅದ್ಯ ಜಾತಸ್ಯ ನೋ ಕರ್ಮ ಜ್ಞಾಯತೇಽಸ್ಯ ಮಹೀಪತೇಃ ॥ **54** ॥ 758

ಗುಣಾ ನ ಚಾಸ್ಯ ಜ್ಞಾಯಂತೇ ನ ಚಾಸ್ಯ ಪ್ರಥಿತಂ ಯಶಃ।
ಸ್ತೋತ್ರಂ ಕಿಮಾಶ್ರಯಂ ತ್ವಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಮಸ್ಮಾಭಿರುಚ್ಯತಾಂ ॥ **55** ॥ 759

ಋಷಯ ಊಚುಃ

ಕರಿಷ್ಯತ್ಯೇಷ ಯತ್ಕರ್ಮ ಚಕ್ರವರ್ತೀ ಮಹಾಬಲಃ।
ಗುಣಾ ಭವಿಷ್ಯಾ ಯೇ ಚಾಸ್ಯ ತೈರಯಂ ಸ್ತೂಯತಾಂ ನೃಪಃ ॥ **56** ॥ 760

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತತಃ ಸ ನೃಪತಿಸ್ತೋಷಂ ತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಪರಮಂ ಯಯೌ।
ಸದ್ಗುಣೈಃ ಶ್ಲಾಘ್ಯತಾಮೇತಿ ತಸ್ಮಾಲ್ಲಭ್ಯಾ ಗುಣಾ ಮಮ ॥ **57** ॥ 761

ತಸ್ಮಾದ್ಯದದ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರೇಣ ಗುಣನಿರ್ವರ್ಣನಂ ತ್ವಿಮೌ।
ಕರಿಷ್ಯೇತೇ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತದೇವಾಹಂ ಸಮಾಹಿತಃ ॥ **58** ॥ 762

ಯದಿಮೌ ವರ್ಜನೀಯಂ ಚ ಕಿಂಚಿದತ್ರ ವದಿಷ್ಯತಃ।
ತದಹಂ ವರ್ಜಯಿಷ್ಯಾಮೀತ್ಯೇವಂ ಚಕ್ರೇ ಮತಿಂ ನೃಪಃ ॥ **59** ॥ 763

ಅಥ ತೌ ಚಕ್ರತುಃ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಪೃಥೋರ್ವೈನ್ಯಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ಭವಿಷ್ಯೈಃ ಕರ್ಮಭಿಃ ಸಮ್ಯಕ್ ಸುಸ್ವರೌ ಸೂತಮಾಗಧೌ ॥ **60** ॥ 764

ಸತ್ಯವಾಗ್ದಾನಶೀಲೋಽಯಂ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ನರೇಶ್ವರಃ।
ಹ್ರೀಮಾನ್ಮೈತ್ರಃ ಕ್ಷಮಾಶೀಲೋ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ದುಷ್ಟಶಾಸನಃ ॥ **61** ॥ 765

ಧರ್ಮಜ್ಞಶ್ಚ ಕೃತಜ್ಞಶ್ಚ ದಯಾವಾನ್ ಪ್ರಿಯಭಾಷಕಃ।
ಮಾನ್ಯಾನ್ಮಾನಯಿತಾ ಯಜ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಃ ಸಾಧುಸಮ್ಮತಃ ॥ **62** ॥ 766

ಸಮಃ ಶತ್ರೌ ಚ ಮಿತ್ರೇ ಚ ವ್ಯವಹಾರಸ್ಥಿತೌ ನೃಪಃ ॥ **63** ॥ 767

ಸೂತೇನೋಕ್ತಾನ್ ಗುಣಾನಿತ್ಥಂ ಸ ತದಾ ಮಾಗಧೇನ ಚ।
ಚಕಾರ ಹೃದಿ ತಾದೃಕ್ ಚ ಕರ್ಮಣಾ ಕೃತವಾನಸೌ ॥ **64** ॥ 768

ತತಸ್ತು ಪೃಥಿವೀಪಾಲಃ ಪಾಲಯನ್ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಂ।
ಇಯಾಜ ವಿವಿಧೈರ್ಯಜ್ಞೈರ್ಮಹದ್ಭಿರ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೈಃ ॥ **65** ॥ 769

ತಂ ಪ್ರಜಾಃ ಪೃಥಿವೀನಾಥಮುಪತಸ್ಥುಃ ಕ್ಷುಧಾರ್ದಿತಾಃ।
ಓಷಧೀಷು ಪ್ರಣಷ್ಟಾಸು ತಸ್ಮಿನ್ಕಾಲೇ ಹ್ಯರಾಜಕೇ।
ತಮೂಚುಸ್ತೇ ನತಾಃ ಪೃಷ್ಟಾಸ್ತತ್ರಾಗಮನಕಾರಣಂ ॥ **66** ॥ 770

ಪ್ರಜಾ ಊಚುಃ

ಅರಾಜಕೇ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರಿತ್ರ್ಯಾ ಸಕಲೌಷಧೀಃ।
ಗ್ರಸ್ತಾಸ್ತತಃ ಕ್ಷಯಂ ಯಾಂತಿ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜೇಶ್ವರ ॥ **67** ॥ 771

ತ್ವನ್ನೋ ವೃತ್ತಿಪ್ರದೋ ಧಾತ್ರಾ ಪ್ರಜಾಪಾಲೋ ನಿರೂಪಿತಃ।
ದೇಹಿ ನಃ ಕ್ಷುತ್ಪರೀತಾನಾಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಜೀವನೌಷಧೀಃ ॥ **68** ॥ 772

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತತಸ್ತು ನೃಪತಿರ್ದಿವ್ಯಮಾದಾಯಾಜಗವಂ ಧನುಃ।
ಶರಾಂಶ್ಚ ದಿವ್ಯಾನ್ಕುಪಿತಃ ಸೋನ್ವಧಾವದ್ವಸುಂಧರಾಂ ॥ **69** ॥ 773

ತತೋ ನನಾಶ ತ್ವರಿತಾ ಗೌರ್ಭೂತ್ವಾ ಚ ವಸುಂಧರಾ।
ಸಾ ಲೋಕಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾದೀನ್ಸಂತ್ರಾಸಾದಗಮನ್ಮಹೀ ॥ **70** ॥ 774

ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಯಯೌ ದೇವೀ ಸಾ ತದಾ ಭೂತಧಾರಿಣೀ।
ತತ್ರ ತತ್ರ ತು ಸಾ ವೈನ್ಯಂ ದದೃಶೇಽಭ್ಯುದ್ಯತಾಯುಧಂ ॥ **71** ॥ 775

ತತಸ್ತಂ ಪ್ರಾಹ ವಸುಧಾ ಪೃಥುಂ ಪೃಥುಪರಾಕ್ರಮಂ।
ಪ್ರವೇಪಮಾನಾ ತದ್ಬಾಣಪರಿತ್ರಾಣಪರಾಯಣಾ ॥ **72** ॥ 776

ಪೃಥಿವ್ಯುವಾಚ

ಸ್ತ್ರೀವಧೇ ತ್ವಂ ಮಹಾಪಾಪಂ ಕಿಂ ನರೇಂದ್ರ ನ ಪಶ್ಯಸಿ।
ಯೇನ ಮಾಂ ಹಂತುಮತ್ಯರ್ಥಂ ಪ್ರಕರೋಷಿ ನೃಪೋದ್ಯಮಂ ॥ **73** ॥ 777

ಪೃಥುರುವಾಚ

ಏಕಸ್ಮಿನ್ ಯತ್ರ ನಿಧನಂ ಪ್ರಾಪಿತೇ ದುಷ್ಟಕಾರಿಣಿ।
ಬಹೂನಾಂ ಭವತಿ ಕ್ಷೇಮಂ ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಪ್ರದೋ ವಧಃ ॥ **74** ॥ 778

ಪೃಥಿವ್ಯುವಾಚ

ಪ್ರಜಾನಾಮುಪಕಾರಾಯ ಯದಿ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಹನಿಷ್ಯಸಿ।
ಆಧಾರಃ ಕಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ತೇ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **75** ॥ 779

ಪೃಥುರುವಾಚ

ತ್ವಾಂ ಹತ್ವಾ ವಸುಧೇ ಬಾಣೈರ್ಮಚ್ಛಾಸನಪರಾಙ್ಮುಖೀಂ।
ಆತ್ಮಯೋಗಬಲೇನೇಮಾ ಧಾರಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಪ್ರಜಾಃ ॥ **76** ॥ 780

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತತಃ ಪ್ರಣಮ್ಯ ವಸುಧಾ ತಂ ಭೂಯಃ ಪ್ರಾಹ ಪಾರ್ಥಿವಂ।
ಪ್ರವೇಪಿತಾಂಗೀ ಪರಮಂ ಸಾಧ್ವಸಂ ಸಮುಪಾಗತಾ ॥ **77** ॥ 781

ಪೃಥಿವ್ಯುವಾಚ

ಉಪಾಯತಃ ಸಮಾರಬ್ಧಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಿದ್ಧ್ಯಂತ್ಯುಪಕ್ರಮಾಃ।
ತಸ್ಮಾದ್ವದಾಮ್ಯುಪಾಯಂ ತೇ ತಂ ಕುರುಷ್ವ ಯದೀಚ್ಛಸಿ ॥ **78** ॥ 782

ಸಮಸ್ತಾ ಯಾ ಮಯಾ ಜೀರ್ಣಾ ನರನಾಥ ಮಹೌಷಧೀಃ।
ಯದೀಚ್ಛಸಿ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ತಾಃ ಕ್ಷೀರಪರಿಣಾಮಿನೀಃ ॥ **79** ॥ 783

ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಜಾಹಿತಾರ್ಥಾಯ ಮಮ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ।
ತಂ ತು ವತ್ಸಂ ಕುರುಷ್ವ ತ್ವಂ ಕ್ಷರೇಯಂ ಯೇನ ವತ್ಸಲಾ ॥ **80** ॥ 784

ಸಮಾಂ ಚ ಕುರು ಸರ್ವತ್ರ ಯೇನ ಕ್ಷೀರಂ ಸಮಂತತಃ।
ವರೌಷಧೀಬೀಜಭೂತಂ ಬೀಜಂ ಸರ್ವತ್ರ ಭಾವಯೇ ॥ **81** ॥ 785

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತತ ಉತ್ಸಾರಯಾಮಾಸ ಶೈಲಾನ್ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ।
ಧನುಷ್ಕೋಟ್ಯಾ ತದಾ ವೈನ್ಯಸ್ತೇನ ಶೈಲಾ ವಿವರ್ದ್ಧಿತಾಃ ॥ **82** ॥ 786

ನ ಹಿ ಪೂರ್ವವಿಸರ್ಗೇ ವೈ ವಿಷಮೇ ಪೃಥಿವೀತಲೇ।
ಪ್ರವಿಭಾಗಃ ಪುರಾಣಾಂ ವಾ ಗ್ರಾಮಾಣಾಂ ವಾ ಪುರಾಽಭವತ್ ॥ **83** ॥ 787

ನ ಸಸ್ಯಾನಿ ನ ಗೋರಕ್ಷ್ಯಂ ನ ಕೃಷಿರ್ನ ವಣಿಕ್ಪಥಃ।
ವೈನ್ಯಾತ್ಪ್ರಭೃತಿ ಮೈತ್ರೇಯ ಸರ್ವಸ್ಯೈತಸ್ಯ ಸಂಭವಃ ॥ **84** ॥ 788

ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಸಮಂ ತ್ವಸ್ಯಾ ಭೂಮೇರಾಸೀದ್ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ।
ತತ್ರ ತತ್ರ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾ ನಿವಾಸಂ ಸಮರೋಚಯನ್ ॥ **85** ॥ 789

ಆಹಾರಃ ಫಲಮೂಲಾನಿ ಪ್ರಜಾನಾಮಭವತ್ತದಾ।
ಕೃಚ್ಛ್ರೇಣ ಮಹತಾ ಸೋಽಪಿ ಪ್ರಣಷ್ಟಾಸ್ವೋಷಧೀಷು ವೈ॥ **86**॥ 790

ಸ ಕಲ್ಪಯಿತ್ವಾ ವತ್ಸಂ ತು ಮನುಂ ಸ್ವಾಯಂಭುವಂ ಪ್ರಭುಂ।
ಸ್ವಪಾಣೌ ಪೃಥಿವೀನಾಥೋ ದುದೋಹ ಪೃಥಿವೀಂ ಪೃಥುಃ।
ಸಸ್ಯಜಾತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ॥ **87**॥ 791

ತೇನಾನ್ನೇನ ಪ್ರಜಾಸ್ತಾತ ವರ್ತಂತೇಽದ್ಯಾಪಿ ನಿತ್ಯಶಃ॥ **88**॥ 792

ಪ್ರಾಣಪ್ರದಾತಾ ಸ ಪೃಥುರ್ಯಸ್ಮಾದ್ಭೂಮೇರಭೂತ್ಪಿತಾ।
ತತಸ್ತು ಪೃಥಿವೀಸಂಜ್ಞಾಮವಾಪಾಖಿಲಧಾರಿಣೀ॥ **89**॥ 793

ತತಶ್ಚ ದೇವೈರ್ಮುನಿಭಿರ್ದೈತ್ಯೈಶ್ಚ ರಕ್ಷೋಭಿರದ್ರಿಭಿಃ।
ಗಂಧರ್ವೈರುರಗೈರ್ಯಕ್ಷೈಃ ಪಿತೃಭಿಸ್ತರುಭಿಸ್ತಥಾ॥ **90**॥ 794

ತತ್ತತ್ಪಾತ್ರಮುಪಾದಾಯ ತತ್ತದ್ದುಗ್ಧಂ ಮುನೇ ಪಯಃ।
ವತ್ಸದೋಗ್ಧೃವಿಶೇಷಾಶ್ಚ ತೇಷಾಂ ತದ್ಯೋನಯೋಽಭವನ್॥ **91**॥ 795

ಸೈಷಾ ಧಾತ್ರೀ ವಿಧಾತ್ರೀ ಚ ಧಾರಿಣೀ ಪೋಷಣೀ ತಥಾ।
ಸರ್ವಸ್ಯ ತು ತತಃ ಪೃಥ್ವೀ ವಿಷ್ಣುಪಾದತಲೋದ್ಭವಾ॥ **92**॥ 796

ಏವಂ ಪ್ರಭಾವಸ್ಸ ಪೃಥುಃ ಪುತ್ರೋ ವೇನಸ್ಯ ವೀರ್ಯವಾನ್।
ಜಜ್ಞೇ ಮಹೀಪತಿಃ ಪೂರ್ವೋ ರಾಜಾಭೂಜ್ಜನರಂಜನಾತ್॥ **93**॥ 797

ಯ ಇದಂ ಜನ್ಮ ವೈನ್ಯಸ್ಯ ಪೃಥೋಃ ಸಂಕೀರ್ತ್ತಯೇನ್ನರಃ।
ನ ತಸ್ಯ ದುಷ್ಕೃತಂ ಕಿಂಚಿತ್ಫಲದಾಯಿ ಪ್ರಜಾಯತೇ॥ **94**॥ 798

ದುಸ್ಸ್ವಪ್ನೋಪಶಮಂ ನೃಣಾಂ ಶೃಣ್ವತಾಮೇತದುತ್ತಮಂ।
ಪೃಥೋರ್ಜನ್ಮ ಪ್ರಭಾವಶ್ಚ ಕರೋತಿ ಸತತಂ ನೃಣಾಂ॥ **95**॥ 799

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ತ್ರಯೋದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಚತುರ್ದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಪೃಥೋಃ ಪುತ್ರೌ ತು ಧರ್ಮಜ್ಞೌ ಜಜ್ಞಾತೇಽಂತರ್ಧಿವಾದಿನೌ।
ಶಿಖಂಡಿನೀ ಹವಿರ್ಧಾನಮಂತರ್ಧಾನಾದ್ವ್ಯಜಾಯತ ॥ **1** ॥ 800

ಹವಿರ್ಧಾನಾತ್ ಷಡಾಗ್ನೇಯೀ ಧಿಷಣಾऽಜನಯತ್ಸುತಾನ್।
ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿಷಂ ಶುಕ್ರಂ ಗಯಂ ಕೃಷ್ಣಂ ವ್ರಜಾಜಿನೌ ॥ **2** ॥ 801

ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿರ್ಭಗವಾನ್ಮಹಾನಾಸೀತ್ಪ್ರಜಾಪತಿಃ।
ಹವಿರ್ಧಾನಾನ್ಮಹಾಭಾಗ ಯೇನ ಸಂವರ್ಧಿತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ॥ **3** ॥ 802

ಪ್ರಾಚೀನಾಗ್ರಾಃ ಕುಶಾಸ್ತಸ್ಯ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ವಿಶ್ರುತಾ ಮುನೇ।
ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿರಭವತ್ಖ್ಯಾತೋ ಭುವಿ ಮಹಾಬಲಃ ॥ **4** ॥ 803

ಸಮುದ್ರತನಯಾಯಾಂ ತು ಕೃತದಾರೋ ಮಹೀಪತಿಃ।
ಮಹತಸ್ತಪಸಃ ಪಾರೇ ಸವರ್ಣಾಯಾಂ ಮಹಾಮತೇ ॥ **5** ॥ 804

ಸವರ್ಣಾಧತ್ತ ಸಾಮುದ್ರೀ ದಶ ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿಷಃ।
ಸರ್ವೇ ಪ್ರಚೇತಸೋ ನಾಮ ಧನುರ್ವೇದಸ್ಯ ಪಾರಗಾಃ ॥ **6** ॥ 805

ಅಪೃಥಗ್ಧರ್ಮಚರಣಾಸ್ತೇऽತಪ್ಯಂತ ಮಹತ್ತಪಃ।
ದಶವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸಮುದ್ರಸಲಿಲೇಶಯಾಃ ॥ **7** ॥ 806

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಯದರ್ಥಂ ತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನಸ್ತಪಸ್ತೇಪುರ್ಮಹಾಮುನೇ।
ಪ್ರಚೇತಸಃ ಸಮುದ್ರಾಂಭಸ್ಯೇತದಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **8** ॥ 807

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಪಿತ್ರಾ ಪ್ರಚೇತಸಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ಪ್ರಜಾರ್ಥಮಮಿತಾತ್ಮನಾ।
ಪ್ರಜಾಪತಿನಿಯುಕ್ತೇನ ಬಹುಮಾನಪುರಸ್ಸರಂ ॥ **9** ॥ 808

ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿರುವಾಚ

ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ದೇವದೇವೇನ ಸಮಾದಿಷ್ಟೋಽಸ್ಮ್ಯಹಂ ಸುತಾಃ।
ಪ್ರಜಾಃ ಸಂವರ್ದ್ಧನೀಯಾಸ್ತೇ ಮಯಾ ಚೋಕ್ತಂ ತಥೇತಿ ತತ್ ॥ **10** ॥ 809

ತನ್ಮಮ ಪ್ರೀತಯೇ ಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಜಾವೃದ್ಧಿಮತಂದ್ರಿತಾಃ।
ಕುರುಧ್ವಂ ಮಾನನೀಯಾ ವಃ ಸಮ್ಯಗಾಜ್ಞಾ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ ॥ **11** ॥ 810

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತತಸ್ತೇ ತತ್ಪಿತುಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚನಂ ನೃಪನಂದನಾಃ।
ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಚ ತಂ ಭೂಯಃ ಪಪ್ರಚ್ಛುಃ ಪಿತರಂ ಮುನೇ ॥ **12** ॥ 811

ಪ್ರಚೇತಸ ಊಚುಃ

ಯೇನ ತಾತ ಪ್ರಜಾವೃದ್ಧೌ ಸಮರ್ಥಾಃ ಕರ್ಮಣಾ ವಯಂ।
ಭವೇಮ ತತ್ ಸಮಸ್ತಂ ನಃ ಕರ್ಮ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **13** ॥ 812

ಪಿತೋವಾಚ

ಆರಾಧ್ಯ ವರದಂ ವಿಷ್ಣುಮಿಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಮಸಂಶಯಂ।
ಸಮೇತಿ ನಾನ್ಯಥಾ ಮರ್ತ್ಯಃ ಕಿಮನ್ಯತ್ಕಥಯಾಮಿ ವಃ ॥ **14** ॥ 813

ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಜಾವಿವೃದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಸರ್ವಭೂತಪ್ರಭುಂ ಹರಿಂ।
ಆರಾಧಯತ ಗೋವಿಂದಂ ಯದಿ ಸಿದ್ಧಿಮಭೀಪ್ಸಥ ॥ **15** ॥ 814

ಧರ್ಮಮರ್ಥಂ ಚ ಕಾಮಂ ಚ ಮೋಕ್ಷಂ ಚಾನ್ವಿಚ್ಛತಾಂ ಸದಾ।
ಆರಾಧನೀಯೋ ಭಗವಾನನಾದಿಪುರುಷೋತ್ತಮ ॥ **16** ॥ 815

ಯಸ್ಮಿನ್ನಾರಾಧಿತೇ ಸರ್ಗಂ ಚಕಾರಾದೌ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ।
ತಮಾರಾಧ್ಯಾಚ್ಯುತಂ ವೃದ್ಧಿಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ವೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **17** ॥ 816

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತಾಸ್ತೇ ಪಿತ್ರಾ ಪುತ್ರಾಃ ಪ್ರಚೇತಸೋ ದಶ।
ಮಗ್ನಾಃ ಪಯೋಧಿಸಲಿಲೇ ತಪಸ್ತೇಪುಃ ಸಮಾಹಿತಾಃ ॥ **18** ॥ 817

ದಶವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ನ್ಯಸ್ತಚಿತ್ತಾ ಜಗತ್ಪತೌ।
ನಾರಾಯಣೇ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಸರ್ವಲೋಕಪರಾಯಣೇ ॥ **19** ॥ 818

ತತ್ರೈವಾವಸ್ಥಿತಾ ದೇವಮೇಕಾಗ್ರಮನಸೋ ಹರಿಂ।
ತುಷ್ಟುವುರ್ಯಸ್ತುತಃ ಕಾಮಾನ್ ಸ್ತೋತುರಿಷ್ಟಾನ್ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ॥ **20** ॥ 819

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಸ್ತವಂ ಪ್ರಚೇತಸೋ ವಿಷ್ಣೋಃ ಸಮುದ್ರಾಂಭಸಿ ಸಂಸ್ಥಿತಾಃ।
ಚಕ್ರುಸ್ತನ್ಮೇ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಪುಣ್ಯಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **21** ॥ 820

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಶೃಣು ಮೈತ್ರೇಯ ಗೋವಿಂದಂ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಚೇತಸಃ।
ತುಷ್ಟುವುಸ್ತನ್ಮಯೀಭೂತಾಃ ಸಮುದ್ರಸಲಿಲೇಶಯಾಃ ॥ **22** ॥ 821

ಪ್ರಚೇತಸ ಊಚುಃ

ನತಾಃ ಸ್ಮ ಸರ್ವವಚಸಾಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಯತ್ರ ಶಾಶ್ವತೀ।
ತಮಾದ್ಯಂತಮಶೇಷಸ್ಯ ಜಗತಃ ಪರಮಂ ಪ್ರಭುಂ ॥ **23** ॥ 822

ಜ್ಯೋತಿರಾದ್ಯಮನೌಪಮ್ಯಮಣ್ವನಂತಮಪಾರವತ್।
ಯೋನಿಭೂತಮಶೇಷಸ್ಯ ಸ್ಥಾವರಸ್ಯ ಚರಸ್ಯ ಚ ॥ **24** ॥ 823

ಯಸ್ಯಾಹಃ ಪ್ರಥಮಂ ರೂಪಮರೂಪಸ್ಯ ತಥಾ ನಿಶಾ।
ಸಂಧ್ಯಾ ಚ ಪರಮೇಶಸ್ಯ ತಸ್ಮೈ ಕಾಲಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ॥ **25** ॥ 824

ಭುಜ್ಯತೇಽನುದಿನಂ ದೇವೈಃ ಪಿತೃಭಿಶ್ಚ ಸುಧಾತ್ಮಕಃ।
ಜೀವಭೂತಃ ಸಮಸ್ತಸ್ಯ ತಸ್ಮೈ ಸೋಮಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ॥ **26** ॥ 825

ಯಸ್ತಮಾಂಸ್ಯತ್ತಿ ತೀವ್ರಾತ್ಮಾ ಪ್ರಭಾಭಿರ್ಭಾಸಯನ್ನಭಃ।
ಧರ್ಮಶೀತಾಂಭಸಾಂ ಯೋನಿಸ್ತಸ್ಮೈ ಸೂರ್ಯಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ॥ **27** ॥ 826

ಕಾಠಿನ್ಯವಾನ್ ಯೋ ಬಿಭರ್ತ್ತಿ ಜಗದೇತದಶೇಷತಃ।
ಶಬ್ದಾದಿಸಂಶ್ರಯೋ ವ್ಯಾಪೀ ತಸ್ಮೈ ಭೂಮ್ಯಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ॥ **28** ॥ 827

ಯದ್ಯೋನಿಭೂತಂ ಜಗತೋ ಬೀಜಂ ಯತ್ಸರ್ವದೇಹಿನಾಂ।
ತತ್ತೋಯರೂಪಮೀಶಸ್ಯ ನಮಾಮೋ ಹರಿಮೇಧಸಃ ॥ **29** ॥ 828

ಯೋ ಮುಖಂ ಸರ್ವದೇವಾನಾಂ ಹವ್ಯಭುಕ್ ಕವ್ಯಭುಕ್ ತಥಾ।
ಪಿತೄಣಾಂ ಚ ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ವಿಷ್ಣವೇ ಪಾವಕಾತ್ಮನೇ ॥ **30** ॥ 829

ಪಂಚಧಾವಸ್ಥಿತೋ ದೇಹೇ ಯಶ್ಚೇಷ್ಟಾಂ ಕುರುತೇಽನಿಶಂ।
ಆಕಾಶಯೋನಿರ್ಭಗವಾಂಸ್ತಸ್ಮೈ ವಾಯ್ವಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ॥ **31** ॥ 830

ಅವಕಾಶಮಶೇಷಾಣಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ।
ಅನಂತಮೂರ್ತಿಮಾಂಛುದ್ಧಸ್ತಸ್ಮೈ ವ್ಯೋಮಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ॥ **32** ॥ 831

ಸಮಸ್ತೇಂದ್ರಿಯಸರ್ಗಸ್ಯ ಯಃ ಸದಾ ಸ್ಥಾನಮುತ್ತಮಂ।
ತಸ್ಮೈ ಶಬ್ದಾದಿರೂಪಾಯ ನಮಃ ಕೃಷ್ಣಾಯ ವೇಧಸೇ ॥ **33** ॥ 832

ಗೃಹ್ಣಾತಿ ವಿಷಯಾನ್ನಿತ್ಯಮಿಂದ್ರಿಯಾತ್ಮಾ ಕ್ಷರಾಕ್ಷರಃ।
ಯಸ್ತಸ್ಮೈ ಜ್ಞಾನಮೂಲಾಯ ನತಾಃ ಸ್ಮ ಹರಿಮೇಧಸೇ ॥ **34** ॥ 833

ಗೃಹೀತಾನಿಂದ್ರಿಯೈರರ್ಥಾನಾತ್ಮನೇ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ।
ಅಂತಃಕರಣರೂಪಾಯ ತಸ್ಮೈ ವಿಶ್ವಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ॥ **35** ॥ 834

ಯಸ್ಮಿನ್ನನಂತೇ ಸಕಲಂ ವಿಶ್ವಂ ಯಸ್ಮಾತ್ತಥೋದ್ಗತಂ।
ಲಯಸ್ಥಾನಂ ಚ ಯಸ್ತಸ್ಮೈ ನಮಃ ಪ್ರಕೃತಿಧರ್ಮಿಣೇ ॥ **36** ॥ 835

ಶುದ್ಧಃ ಸ~ಮ್ಲ್ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಭ್ರಾಂತ್ಯಾ ಗುಣವಾನಿವ ಯೋಽಗುಣಃ।
ತಮಾತ್ಮರೂಪಿಣಂ ದೇವಂ ನತಾಃ ಸ್ಮ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ॥ **37** ॥ 836

ಅವಿಕಾರಮಜಂ ಶುದ್ಧಂ ನಿರ್ಗುಣಂ ಯನ್ನಿರಂಜನಂ।
ನತಾಃ ಸ್ಮ ತತ್ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣೋರ್ಯತ್ಪರಮಂ ಪದಂ ॥ **38** ॥ 837

ಅದೀರ್ಘಹ್ರಸ್ವಮಸ್ಥೂಲಮನಣ್ವಶ್ಯಾಮಲೋಹಿತಂ।
ಅಸ್ನೇಹಚ್ಛಾಯಮತನುಮಸಕ್ತಮಶರೀರಿಣಂ ॥ **39** ॥ 838

ಅನಾಕಾಶಮಸಂಸ್ಪರ್ಶಮಗಂಧಮರಸಂ ಚ ಯತ್।
ಅಚಕ್ಷುಶ್ರೋತ್ರಮಚಲಮವಾಕ್ಪಾಣಿಮಮಾನಸಂ ॥ **40** ॥ 839

ಅನಾಮಗೋತ್ರಮಸುಖಮತೇಜಸ್ಕಮಹೇತುಕಂ।
ಅಭಯಂ ಭ್ರಾಂತಿರಹಿತಮನಿದ್ರಮಜರಾಮರಂ ॥ **41** ॥ 840

ಅರಜೋಽಶಬ್ದಮಮೃತಮಪ್ಲುತಂ ಯದಸಂವೃತಂ।
ಪೂರ್ವಾಪರೇ ನ ವೈ ಯಸ್ಮಿಂಸ್ತದ್ವಿಷ್ಣೋಃ ಪರಮಂ ಪದಂ ॥ **42** ॥ 841

ಪರಮೇಶತ್ವಗುಣವತ್ಸರ್ವಭೂತಮಸಂಶ್ರಯಂ।
ನತಾಃ ಸ್ಮ ತತ್ಪದಂ ವಿಷ್ಣೋರ್ಜಿಹ್ವಾದೃಗ್ಗೋಚರಂ ನ ಯತ್ ॥ **43** ॥ 842

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಪ್ರಚೇತಸೋ ವಿಷ್ಣುಂ ಸ್ತುವಂತಸ್ತತ್ಸಮಾಧಯಃ।
ದಶವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ತಪಶ್ಚೇರುರ್ಮಹಾರ್ಣವೇ ॥ **44** ॥ 843

ತತಃ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭಗವಾಂಸ್ತೇಷಾಮಂತರ್ಜಲೇ ಹರಿಃ।
ದದೌ ದರ್ಶನಮುನ್ನಿದ್ರನೀಲೋತ್ಪಲದಲಚ್ಛವಿಃ ॥ **45** ॥ 844

ಪತತ್ರಿರಾಜಮಾರೂಢಮವಲೋಕ್ಯ ಪ್ರಚೇತಸಃ।
ಪ್ರಣಿಪೇತುಃ ಶಿರೋಭಿಸ್ತಂ ಭಕ್ತಿಭಾರಾವನಾಮಿತೈಃ ॥ **46** ॥ 845

ತತಸ್ತಾನಾಹ ಭಗವಾಂದ್ರಿಯತಾಮೀಪ್ಸಿತೋ ವರಃ।
ಪ್ರಸಾದಸುಮುಖೋಽಹಂ ವೋ ವರದಃ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಃ ॥ **47** ॥ 846

ತತಸ್ತಮೂಚುರ್ವರದಂ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಪ್ರಚೇತಸಃ।
ಯಥಾ ಪಿತ್ರಾ ಸಮಾದಿಷ್ಟಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ ವೃದ್ಧಿಕಾರಣಂ ॥ **48** ॥ 847

ಸ ಚಾಪಿ ದೇವಸ್ತಂ ದತ್ತ್ವಾ ಯಥಾಭಿಲಷಿತಂ ವರಂ।
ಅಂತರ್ಧಾನಂ ಜಗಾಮಾಶು ತೇ ಚ ನಿಶ್ಚಕ್ರಮುರ್ಜಲಾತ್ ॥ **49** ॥ 848

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಚತುರ್ದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಪಂಚದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತಪಶ್ಚರತ್ಸು ಪೃಥಿವೀಂ ಪ್ರಚೇತಃಸು ಮಹೀರುಹಾಃ।
ಅರಕ್ಷ್ಯಮಾಣಾಮಾವವುರ್ಬಭೂವಾಥ ಪ್ರಜಾಕ್ಷಯಃ ॥ **1** ॥ 849

ನಾಶಕನ್ಮರುತೋ ವಾತುಂ ವೃತಂ ಖಮಭವದ್ಧ್ರಮೈಃ।
ದಶವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ನ ಶೇಕುಶ್ಚೇಷ್ಟಿತುಂ ಪ್ರಜಾಃ ॥ **2** ॥ 850

ತಾಂದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜಲನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಾಃ ಸರ್ವೇ ಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಪ್ರಚೇತಸಃ।
ಮುಖೇಭ್ಯೋ ವಾಯುಮಗ್ನಿಂ ಚ ತೇಽಸೃಜನ್ ಜಾತಮನ್ಯವಃ ॥ **3** ॥ 851

ಉನ್ಮೂಲಾನಥ ತಾನ್ವೃಕ್ಷಾನ್ಕೃತ್ವಾ ವಾಯುರಶೋಷಯತ್।
ತಾನಗ್ನಿರದಹದ್ಘೋರಸ್ತತ್ರಾಭೂದ್ಧ್ರುಮಸಂಕ್ಷಯಃ ॥ **4** ॥ 852

ದ್ರುಮಕ್ಷಯಮಥೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಿಂಚಿಚ್ಛಿಷ್ಟೇಷು ಶಾಖಿಷು।
ಉಪಗಮ್ಯಾಬ್ರವೀದೇತಾನ್ ರಾಜಾ ಸೋಮಃ ಪ್ರಜಾಪತೀನ್ ॥ **5** ॥ 853

ಕೋಪಂ ಯಚ್ಛತ ರಾಜಾನಃ ಶೃಣುಧ್ವಂ ಚ ವಚೋ ಮಮ।
ಸಂಧಾನಂ ವಃ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಹ ಕ್ಷಿತಿರುಹೈರಹಂ ॥ **6** ॥ 854

ರತ್ನಭೂತಾ ಚ ಕನ್ಯೇಯಂ ವಾಕ್ಷೇಯೀ ವರವರ್ಣಿನೀ।
ಭವಿಷ್ಯಜ್ಞಾನತಾ ಪೂರ್ವಂ ಮಯಾ ಗೋಭಿರ್ವಿವರ್ದ್ಧಿತಾ ॥ **7** ॥ 855

ಮಾರಿಷಾ ನಾಮ ನಾಮ್ನೈಷಾ ವೃಕ್ಷಾಣಾಮಿತಿ ನಿರ್ಮಿತಾ।
ಭಾರ್ಯಾಂ ವೋಽಸ್ತು ಮಹಾಭಾಗಾ ಧ್ರುವಂ ವಂಶವಿವರ್ದ್ಧಿನೀ ॥ **8** ॥ 856

ಯುಷ್ಮಾಕಂ ತೇಜಸೋಽರ್ದ್ಧೇನ ಮಮ ಚಾರ್ದ್ಧೇನ ತೇಜಸಃ।
ಅಸ್ಯಾಮುತ್ಪತ್ಸ್ಯತೇ ವಿದ್ವಾಂದಕ್ಷೋ ನಾಮ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥ **9** ॥ 857

ಮಮ ಚಾಂಶೇನ ಸಂಯುಕ್ತೋ ಯುಷ್ಮತ್ತೇಜೋಮಯೇನ ವೈ।
ತೇಜಸಾಗ್ನಿಸಮೋ ಭೂಯಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸಂವರ್ದ್ಧಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **10** ॥ 858

ಕಂಡುರ್ನಾಮ ಮುನಿಃ ಪೂರ್ವಮಾಸೀದ್ವೇದವಿದಾಂ ವರಃ।
ಸುರಮ್ಯೇ ಗೋಮತೀತೀರೇ ಸ ತೇಪೇ ಪರಮಂ ತಪಃ ॥ **11** ॥ 859

ತತ್ಕ್ಷೋಭಾಯ ಸುರೇಂದ್ರೇಣ ಪ್ರಮ್ಲೋಚಾಖ್ಯಾ ವರಾಪ್ಸರಾಃ।
ಪ್ರಯುಕ್ತಾ ಕ್ಷೋಭಯಾಮಾಸ ತಮೃಷಿಂ ಸಾ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾ ॥ **12** ॥ 860

ಕ್ಷೋಭಿತಃ ಸ ತಯಾ ಸಾರ್ದ್ಧಂ ವರ್ಷಾಣಾಮಧಿಕಂ ಶತಂ।
ಅತಿಷ್ಠನ್ಮಂದರದ್ರೋಣ್ಯಾಂ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಮಾನಸಃ ॥ **13** ॥ 861

ತಂ ಸಾ ಪ್ರಾಹ ಮಹಾಭಾಗ ಗಂತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ದಿವಂ।
ಪ್ರಸಾದಸುಮುಖೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನನುಜ್ಞಾಂ ದಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **14** ॥ 862

ತಯೈವಮುಕ್ತಃ ಸ ಮುನಿಸ್ತಸ್ಯಾಮಾಸಕ್ತಮಾನಸಃ।
ದಿನಾನಿ ಕತಿಚಿದ್ಭದ್ರೇ ಸ್ಥೀಯತಾಮಿತ್ಯಭಾಷತ ॥ **15** ॥ 863

ಏವಮುಕ್ತಾ ತತಸ್ತೇನ ಸಾಗ್ರಂ ವರ್ಷಶತಂ ಪುನಃ।
ಬುಭುಜೇ ವಿಷಯಾಂಸ್ತನ್ವೀ ತೇನ ಸಾಕಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ ॥ **16** ॥ 864

ಅನುಜ್ಞಾಂ ದೇಹಿ ಭಗವನ್ ವ್ರಜಾಮಿ ತ್ರಿದಶಾಲಯಂ।
ಉಕ್ತಸ್ತಥೇತಿ ಸ ಪುನಃ ಸ್ಥೀಯತಾಮಿತ್ಯಭಾಷತ ॥ **17** ॥ 865

ಪುನರ್ಗತೇ ವರ್ಷಶತೇ ಸಾಧಿಕೇ ಸಾ ಶುಭಾನನಾ।
ಯಾಮೀತ್ಯಾಹ ದಿವಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪ್ರಣಯಸ್ಮಿತಶೋಭನಂ ॥ **18** ॥ 866

ಉಕ್ತಸ್ತಯೈವಂ ಸ ಮುನಿರುಪಗುಹ್ಯಾಯತೇಕ್ಷಣಾಂ।
ಇಹಾಸ್ಯತಾಂ ಕ್ಷಣಂ ಸುಭ್ರು ಚಿರಕಾಲಂ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ ॥ **19** ॥ 867

ಸಾ ಕ್ರೀಡಮಾನಾ ಸುಶ್ರೋಣೀ ಸಹ ತೇನರ್ಷಿಣಾ ಪುನಃ।
ಶತದ್ವಯಂ ಕಿಂಚಿದೂನಂ ವರ್ಷಾಣಾಮನ್ವತಿಷ್ಠತ ॥ **20** ॥ 868

ಗಮನಾಯ ಮಹಾಭಾಗ ದೇವರಾಜನಿವೇಶನಂ।
ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪ್ರೋಕ್ತಸ್ತಯಾ ತನ್ವ್ಯಾ ಸ್ಥೀಯತಾಮಿತ್ಯಭಾಷತ ॥ **21** ॥ 869

ತಸ್ಯ ಶಾಪಭಯಾದ್ಭೀತಾ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯೇನ ಚ ದಕ್ಷಿಣಾ।
ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಪ್ರಣಯಭಂಗಾರ್ತ್ತಿವೇದಿನೀ ನ ಜಹೌ ಮುನಿಂ ॥ **22** ॥ 870

ತಯಾ ಚ ರಮತಸ್ತಸ್ಯ ಪರಮರ್ಷೇರಹರ್ನಿಶಂ।
ನವಂ ನವಮಭೂತ್ಪ್ರೇಮ ಮನ್ಮಥಾವಿಷ್ಟಚೇತಸಃ ॥ **23** ॥ 871

ಏಕದಾ ತು ತ್ವರಾಯುಕ್ತೋ ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮೋಟಜಾನ್ಮುನಿಃ।
ನಿಷ್ಕ್ರಮಂತಂ ಚ ಕುತ್ರೇತಿ ಗಮ್ಯತೇ ಪ್ರಾಹ ಸಾ ಶುಭಾ ॥ **24** ॥ 872

ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ತಯಾ ಪ್ರಾಹ ಪರಿವೃತ್ತಮಹಃ ಶುಭೇ।
ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸ್ತಿಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಕ್ರಿಯಾಲೋಪೋಽನ್ಯಥಾ ಭವೇತ್ ॥ **25** ॥ 873

ತತಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ ಸುದತೀ ತಂ ಸಾ ಪ್ರಾಹ ಮಹಾಮುನಿಂ।
ಕಿಮದ್ಯ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞ ಪರಿವೃತ್ತಮಹಸ್ತವ ॥ **26** ॥ 874

ಬಹೂನಾಂ ವಿಪ್ರ ವರ್ಷಾಣಾಂ ಪರಿವೃತ್ತಮಹಸ್ತವ।
ಗತಮೇತನ್ನ ಕುರುತೇ ವಿಸ್ಮಯಂ ಕಸ್ಯ ಕಥ್ಯತಾಂ ॥ **27** ॥ 875

ಮುನಿರುವಾಚ

ಪ್ರಾತಸ್ತ್ವಮಾಗತಾ ಭದ್ರೇ ನದೀತೀರಮಿದಂ ಶುಭಂ।
ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಾಸಿ ತನ್ವಂಗಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾಸಿ ಮಮಾಶ್ರಮಂ ॥ **28** ॥ 876

ಇಯಂ ಚ ವರ್ತತೇ ಸಂಧ್ಯಾ ಪರಿಣಾಮಮಹರ್ಗತಂ।
ಉಪಹಾಸಃ ಕಿಮರ್ಥೋಽಯಂ ಸದ್ಭಾವಃ ಕಥ್ಯತಾಂ ಮಮ ॥ **29** ॥ 877

ಪ್ರಮ್ಲೋಚೋವಾಚ

ಪ್ರತ್ಯೂಷಸ್ಯಾಗತಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಸತ್ಯಮೇತನ್ನ ತನ್ಮೃಷಾ।
ನನ್ವಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯ ಗತಾನ್ಯಬ್ದಶತಾನಿ ತೇ ॥ **30** ॥ 878

ಸೋಮ ಉವಾಚ

ತತಸ್ಸಸಾಧ್ವಸೋ ವಿಪ್ರಸ್ತಾಂ ಪಪ್ರಚ್ಛಾಯತೇಕ್ಷಣಾಂ।
ಕಥ್ಯತಾಂ ಭೀರು ಕಃ ಕಾಲಸ್ತ್ವಯಾ ಮೇ ರಮತಃ ಸಹ ॥ **31** ॥ 879

ಪ್ರಮ್ಲೋಚೋವಾಚ

ಸಪ್ತೋತ್ತರಾಣ್ಯತೀತಾನಿ ನವವರ್ಷಶತಾನಿ ತೇ।
ಮಾಸಾಶ್ಚ ಷಟ್ತಥೈವಾನ್ಯತ್ಸಮತೀತಂ ದಿನತ್ರಯಂ ॥ **32** ॥ 880

ಋಷಿರುವಾಚ

ಸತ್ಯಂ ಭೀರು ವದಸ್ಯೇತತ್ಪರಿಹಾಸೋಽಥ ವಾ ಶುಭೇ।
ದಿನಮೇಕಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ತ್ವಯಾ ಸಾರ್ದ್ಧಮಿಹಾಸಿತಂ ॥ **33** ॥ 881

ಪ್ರಮ್ಲೋಚೋವಾಚ

ವದಿಷ್ಯಾಮ್ಯನೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಕಥಮತ್ರ ತವಾಂತಿಕೇ।
ವಿಶೇಷೇಣಾದ್ಯ ಭವತಾ ಪೃಷ್ಟಾ ಮಾರ್ಗಾನುವರ್ತಿನಾ ॥ **34** ॥ 882

ಸೋಮ ಉವಾಚ

ನಿಶಮ್ಯ ತದ್ವಚಃ ಸತ್ಯಂ ಸ ಮುನಿರ್ಯಪನಂದನಾಃ।
ಧಿಗ್ಧಿಙ್ ಮಾಮಿತ್ಯತೀವೇತ್ಥಂ ನಿನಿಂದಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ ॥ **35** ॥ 883

ಮುನಿರುವಾಚ

ತಪಾಂಸಿ ಮಮ ನಷ್ಟಾನಿ ಹತಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ಧನಂ।
ಹತೋ ವಿವೇಕಃ ಕೇನಾಪಿ ಯೋಷಿನ್ಮೋಹಾಯ ನಿರ್ಮಿತಾ ॥ **36** ॥ 884

ಊರ್ಮಿಷಟ್ಕಾತಿಗಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಜ್ಞೇಯಮಾತ್ಮಜಯೇನ ಮೇ।
ಮತಿರೇಷಾ ಹೃತಾ ಯೇನ ಧಿಕ್ ತಂ ಕಾಮಂ ಮಹಾಗ್ರಹಂ ॥ **37** ॥ 885

ವ್ರತಾನಿ ವೇದವೇದ್ಯಾಪ್ತಿಕಾರಣಾನ್ಯಖಿಲಾನಿ ಚ।
ನರಕಗ್ರಾಮಮಾರ್ಗೇಣ ಸಂಗೇನಾಪಹೃತಾನಿ ಮೇ ॥ **38** ॥ 886

ವಿನಿಂದ್ಯೇತ್ಥಂ ಸ ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸ್ವಯಮಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ।
ತಾಮಪ್ಸರಸಮಾಸೀನಾಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **39** ॥ 887

ಗಚ್ಛ ಪಾಪೇ ಯಥಾಕಾಮಂ ಯತ್ಕಾರ್ಯಂ ತತ್ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ।
ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಮತ್ಕ್ಷೋಭಂ ಕುರ್ವಂತ್ಯಾ ಭಾವಚೇಷ್ಟಿತೈಃ ॥ **40** ॥ 888

ನ ತ್ವಾಂ ಕರೋಮ್ಯಹಂ ಭಸ್ಮ ಕ್ರೋಧತೀವ್ರೇಣ ವಹ್ನಿನಾ।
ಸತಾಂ ಸಪ್ತಪದಂ ಮೈತ್ರಮುಷಿತೋಽಹಂ ತ್ವಯಾ ಸಹ ॥ **41** ॥ 889

ಅಥವಾ ತವ ಕೋ ದೋಷಃ ಕಿಂ ವಾ ಕುಪ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತವ।
ಮಮೈವ ದೋಷೋ ನಿತರಾಂ ಯೇನಾಹಮಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ ॥ **42** ॥ 890

ಯಯಾ ಶಕ್ರಪ್ರಿಯಾರ್ಥಿನ್ಯಾ ಕೃತೋ ಮೇ ತಪಸೋ ವ್ಯಯಃ।
ತ್ವಯಾ ಧಿಕ್ತಾಂ ಮಹಾಮೋಹಮಂಜೂಷಾಂ ಸುಜುಗುಪ್ಸಿತಾಂ ॥ **43** ॥ 891

ಸೋಮ ಉವಾಚ

ಯಾವದಿತ್ಥಂ ಸ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಸ್ತಾಂ ಬ್ರವೀತಿ ಸುಮಧ್ಯಮಾಂ।
ತಾವದ್ಗಲತ್ಸ್ವೇದಜಲಾ ಸಾ ಬಭೂವಾತಿವೇಪಥುಃ ॥ **44** ॥ 892

ಪ್ರವೇಪಮಾನಾಂ ಸತತಂ ಸ್ವಿನ್ನಗಾತ್ರಲತಾಂ ಸತೀಂ।
ಗಚ್ಛ ಗಚ್ಛೇತಿ ಸಕ್ರೋಧಮುವಾಚ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ ॥ **45** ॥ 893

ಸಾ ತು ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸಿತಾ ತೇನ ವಿನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ತದಾಶ್ರಮಾತ್।
ಆಕಾಶಗಾಮಿನೀ ಸ್ವೇದಂ ಮಮಾರ್ಜ ತರುಪಲ್ಲವೈಃ ॥ **46** ॥ 894

ನಿರ್ಮಾರ್ಜಮಾನಾ ಗಾತ್ರಾಣಿ ಗಲತ್ಸ್ವೇದಜಲಾನಿ ವೈ।
ವೃಕ್ಷಾದ್ವೃಕ್ಷಂ ಯಯೌ ಬಾಲಾ ತದಗ್ರಾರುಣಪಲ್ಲವೈಃ ॥ **47** ॥ 895

ಋಷಿಣಾ ಯಸ್ತದಾ ಗರ್ಭಸ್ತಸ್ಯಾ ದೇಹೇ ಸಮಾಹಿತಃ।
ನಿರ್ಜಗಾಮ ಸ ರೋಮಾಂಚಸ್ವೇದರೂಪೀ ತದಂಗತಃ ॥ **48** ॥ 896

ತಂ ವೃಕ್ಷಾ ಜಗೃಹುರ್ಗರ್ಭಮೇಕಂ ಚಕ್ರೇ ತು ಮಾರುತಃ।
ಮಯಾ ಚಾಪ್ಯಾಯಿತೋ ಗೋಭಿಃ ಸ ತದಾ ವವೃಧೇ ಶನೈಃ ॥ **49** ॥ 897

ವೃಕ್ಷಾಗ್ರಗರ್ಭಸಂಭೂತಾ ಮಾರಿಷಾಖ್ಯಾ ವರಾನನಾ।
ತಾಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯಂತಿ ವೋ ವೃಕ್ಷಾಃ ಕೋಪ ಏಷ ಪ್ರಶಾಮ್ಯತಾಂ ॥ **50** ॥ 898

ಕಂಡೋರಪತ್ಯಮೇವಂ ಸಾ ವೃಕ್ಷೇಭ್ಯಶ್ಚ ಸಮುದ್ಗತಾ।
ಮಮಾಪತ್ಯಂ ತಥಾ ವಾಯೋಃ ಪ್ರಮ್ಲೋಚಾತನಯಾ ಚ ಸಾ ॥ **51** ॥ 899

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಸ ಚಾಪಿ ಭಗವಾನ್ ಕಂಡುಃ ಕ್ಷೀಣೇ ತಪಸಿ ಸತ್ತಮಃ।
ಪುರುಷೋತ್ತಮಾಖ್ಯಂ ಮೈತ್ರೇಯ ವಿಷ್ಣೋರಾಯತನಂ ಯಯೌ ॥ **52** ॥ 900

ತತ್ರೈಕಾಗ್ರಮತಿರ್ಭೂತ್ವಾ ಚಕಾರಾರಾಧನಂ ಹರೇಃ।
ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಮಯಂ ಕುರ್ವಂಜಪಮೇಕಾಗ್ರಮಾನಸಃ।
ಊರ್ಧ್ವಬಾಹುರ್ಮಹಾಯೋಗೀ ಸ್ಥಿತ್ವಾಸೌ ಭೂಪನಂದನಾಃ ॥ **53** ॥ 901

ಪ್ರಚೇತಸ ಊಚುಃ

ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಂ ಮುನೇಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಃ ಪರಮಂ ಸ್ತವಂ।
ಜಪತಾ ಕಂಡುನಾ ದೇವೋ ಯೇನಾರಾಧ್ಯತ ಕೇಶವಃ ॥ **54** ॥ 902

ಸೋಮ ಉವಾಚ

ಪಾರಂ ಪರಂ ವಿಷ್ಣುರಪಾರಪಾರಃ
ಪರಃ ಪರೇಭ್ಯಃ ಪರಮಾರ್ಥರೂಪೀ।

ಸ ಬ್ರಹ್ಮಪಾರಃ ಪರಪಾರಭೂತಃ
ಪರಃ ಪರಾಣಾಮಪಿ ಪಾರಪಾರಃ ॥ **55** ॥ 903

ಸ ಕಾರಣಂ ಕಾರಣತಸ್ತತೋಽಪಿ
ತಸ್ಯಾಪಿ ಹೇತುಃ ಪರಹೇತುಹೇತುಃ।
ಕಾರ್ಯೇಷು ಚೈವಂ ಸಹ ಕರ್ಮಕರ್ತೃ -
ರೂಪೈರಶೇಷೈರವತೀಹ ಸರ್ವಂ ॥ **56** ॥ 904

ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಭುರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಸ ಸರ್ವಭೂತೋ
ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಿರಚ್ಯುತೋಽಸೌ।
ಬ್ರಹ್ಮಾವ್ಯಯಂ ನಿತ್ಯಮಜಂ ಸ ವಿಷ್ಣು -
ರಪಕ್ಷಯಾದ್ಯೈರಖಿಲೈರಸಂಗಿ ॥ **57** ॥ 905

ಬ್ರಹ್ಮಾಕ್ಷರಮಜಂ ನಿತ್ಯಂ ಯಥಾಽಸೌ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ।
ತಥಾ ರಾಗಾದಯೋ ದೋಷಾಃ ಪ್ರಯಾಂತು ಪ್ರಶಮಂ ಮಮ ॥ **58** ॥ 906

ಏತದ್ಬ್ರಹ್ಮಪರಾಖ್ಯಂ ವೈ ಸಂಸ್ತವಂ ಪರಮಂ ಜಪನ್।
ಅವಾಪ ಪರಮಾಂ ಸಿದ್ಧಿಂ ಸ ತಮಾರಾಧ್ಯ ಕೇಶವಂ ॥ **59** ॥ 907

[ಇಮಂ ಸ್ತವಂ ಯಃ ಪಠತಿ ಶೃಣುಯಾದ್ವಾಪಿ ನಿತ್ಯಶಃ।
ಸ ಕಾಮದೋಷೈರಖಿಲೈರ್ಮುಕ್ತಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ವಾಂಛಿತಂ ॥] 908

ಇಯಂ ಚ ಮಾರಿಷಾ ಪೂರ್ವಮಾಸೀದ್ಯಾ ತಾಂ ಬ್ರವೀಮಿ ವಃ।
ಕಾರ್ಯಗೌರವಮೇತಸ್ಯಾಃ ಕಥನೇ ಫಲದಾಯಿ ವಃ ॥ **60** ॥ 909

ಅಪುತ್ರಾ ಪ್ರಾಗಿಯಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಮೃತೇ ಭರ್ತರಿ ಸತ್ತಮಾ।
ಭೂಪಪತ್ನೀ ಮಹಾಭಾಗಾ ತೋಷಯಾಮಾಸ ಭಕ್ತಿತಃ ॥ **61** ॥ 910

ಆರಾಧಿತಸ್ತಯಾ ವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರಾಹ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತಾಂ ಗತಃ।
ವರಂ ವೃಣೀಷ್ವೇತಿ ಶುಭೇ ಸಾ ಚ ಪ್ರಾಹಾತ್ಮವಾಂಛಿತಂ ॥ **62** ॥ 911

ಭಗವನ್ಬಾಲವೈಧವ್ಯಾದ್ ವೃಥಾಜನ್ಮಾಹಮೀದೃಶೀ।
ಮಂದಭಾಗ್ಯಾ ಸಮುದ್ಭೂತಾ ವಿಫಲಾ ಚ ಜಗತ್ಪತೇ ॥ **63** ॥ 912

ಭವಂತು ಪತಯಃ ಶ್ಲಾಘ್ಯಾ ಮಮ ಜನ್ಮನಿ ಜನ್ಮನಿ।
ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್ತಥಾ ಪುತ್ರಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಸಮೋಽಸ್ತು ಮೇ ॥ **64** ॥ 913

ಕುಲಂ ಶೀಲಂ ವಯಃ ಸತ್ಯಂ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿತಾ।
ಅವಿಸಂವಾದಿತಾ ಸತ್ತ್ವಂ ವೃದ್ಧಸೇವಾ ಕೃತಜ್ಞತಾ ॥ **65** ॥ 914

ರೂಪಸಂಪತ್ಸಮಾಯುಕ್ತಾ ಸರ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾ।
ಅಯೋನಿಜಾ ಚ ಜಾಯೇಯಂ ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾದಧೋಕ್ಷಜ ॥ **66** ॥ 915

ಸೋಮ ಉವಾಚ

ತಯ್ಯೈವಮುಕ್ತೋ ದೇವೇಶೋ ಹೃಷೀಕೇಶ ಉವಾಚ ತಾಂ।
ಪ್ರಣಾಮನಮ್ರಾಮುತ್ಥಾಪ್ಯ ವರದಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ ॥ **67** ॥ 916

ದೇವ ಉವಾಚ

ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಮಹಾವೀರ್ಯಾ ಏಕಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಜನ್ಮನಿ।
ಪ್ರಖ್ಯಾತೋದಾರಕರ್ಮಾಣೋ ಭವತ್ಯಾಃ ಪತಯೋ ದಶ ॥ **68** ॥ 917

ಪುತ್ರಂ ಚ ಸುಮಹಾವೀರ್ಯಂ ಮಹಾಬಲಪರಾಕ್ರಮಂ।
ಪ್ರಜಾಪತಿಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಂ ತ್ವಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಶೋಭನೇ ॥ **69** ॥ 918

ವಂಶಾನಾಂ ತಸ್ಯ ಕರ್ತೃತ್ವಂ ಜಗತ್ಯಸ್ಮಿನ್ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಖಿಲಾ ಸೂತಿಸ್ತಸ್ಯ ಚಾಪೂರಯಿಷ್ಯತಿ ॥ **70** ॥ 919

ತ್ವಂ ಚಾಪ್ಯಯೋನಿಜಾ ಸಾಧ್ವೀ ರೂಪೌದಾರ್ಯಗುಣಾನ್ವಿತಾ।
ಮನಃ ಪ್ರೀತಿಕರೀ ನೃಣಾಂ ಮತ್ಪ್ರಸಾದಾದ್ಭವಿಷ್ಯಸಿ ॥ **71** ॥ 920

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಂತರ್ದಧೇ ದೇವಸ್ತಾಂ ವಿಶಾಲವಿಲೋಚನಾಂ।
ಸಾ ಚೇಯಂ ಮಾರಿಷಾ ಜಾತಾ ಯುಷ್ಮತ್ಪತ್ನೀ ನೃಪಾತ್ಮಜಾಃ ॥ **72** ॥ 921

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತತಃ ಸೋಮಸ್ಯ ವಚನಾಜ್ಜಗೃಹುಸ್ತೇ ಪ್ರಚೇತಸಃ।
ಸಂಹೃತ್ಯ ಕೋಪಂ ವೃಕ್ಷೇಭ್ಯಃ ಪತ್ನೀಧರ್ಮೇಣ ಮಾರಿಷಾಂ ॥ **73** ॥ 922

ದಶಭ್ಯಸ್ತು ಪ್ರಚೇತೋಭ್ಯೋ ಮಾರಿಷಾಯಾಂ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ।
ಜಜ್ಞೇ ದಕ್ಷೋ ಮಹಾಭಾಗೋ ಯಃ ಪೂರ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽಭವತ್ ॥ **74** ॥ 923

ಸ ತು ದಕ್ಷೋ ಮಹಾಭಾಗಸ್ಸೃಷ್ಟ್ಯರ್ಥಂ ಸುಮಹಾಮತೇ।
ಪುತ್ರಾನುತ್ಪಾದಯಾಮಾಸ ಪ್ರಜಾಸೃಷ್ಟ್ಯರ್ಥಮಾತ್ಮನಃ ॥ **75** ॥ 924

ಅವರಾಂಶ್ಚ ವರಾಂಶ್ಚೈವ ದ್ವಿಪದೋಽಥ ಚತುಷ್ಪದಾನ್।
ಆದೇಶಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕುರ್ವನ್ ಸೃಷ್ಟ್ಯರ್ಥಂ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಃ ॥ **76** ॥ 925

ಸ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಮನಸಾ ದಕ್ಷಃ ಪಶ್ಚಾದಸೃಜತ ಸ್ತ್ರಿಯಃ।
ದದೌ ಸ ದಶ ಧರ್ಮಾಯ ಕಶ್ಯಪಾಯ ತ್ರಯೋದಶ।
ಕಾಲಸ್ಯ ನಯನೇ ಯುಕ್ತಾಃ ಸಪ್ತವಿಂಶತಿಮಿಂದವೇ ॥ **77** ॥ 926

ತಾಸು ದೇವಾಸ್ತಥಾ ದೈತ್ಯಾ ನಾಗಾ ಗಾವಸ್ತಥಾ ಖಗಾಃ।
ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಶ್ಚೈವ ದಾನವಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಜಜ್ಞಿರೇ ॥ **78** ॥ 927

ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ಮೈತ್ರೇಯ ಪ್ರಜಾ ಮೈಥುನಸಂಭವಾಃ।
ಸಂಕಲ್ಪಾದ್ದರ್ಶನಾತ್ಸ್ಪರ್ಶಾತ್ಪೂರ್ವೇಷಾಮಭವನ್ ಪ್ರಜಾಃ।
ತಪೋವಿಶೇಷೈಃ ಸಿದ್ಧಾನಾಂ ತದಾತ್ಯಂತತಪಸ್ವಿನಾಂ ॥ **79** ॥ 928

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಅಂಗುಷ್ಠಾದ್ದಕ್ಷಿಣಾದ್ದಕ್ಷಃ ಪೂರ್ವಂ ಜಾತೋ ಮಯಾ ಶ್ರುತಃ।
ಕಥಂ ಪ್ರಾಚೇತಸೋ ಭೂಯಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನೋ ಮಹಾಮುನೇ ॥ **80** ॥ 929

ಏಷ ಮೇ ಸಂಶಯೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಸುಮಹಾನ್ಹೃದಿ ವರ್ತ್ತತೇ।
ಯದೌಹಿತ್ರಶ್ಚ ಸೋಮಸ್ಯ ಪುನಃ ಶ್ವಶುರತಾಂ ಗತಃ ॥ **81** ॥ 930

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಉತ್ಪತ್ತಿಶ್ಚ ನಿರೋಧಶ್ಚ ನಿತ್ಯೋ ಭೂತೇಷು ಸರ್ವದಾ।
ಋಷಯೋಽತ್ರ ನ ಮುಹ್ಯಂತಿ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ದಿವ್ಯಚಕ್ಷುಷಃ ॥ **82** ॥ 931

ಯುಗೇ ಯುಗೇ ಭವಂತ್ಯೇತೇ ದಕ್ಷಾದ್ಯಾ ಮುನಿಸತ್ತಮ।
ಪುನಶ್ಚೈವಂ ನಿರುದ್ಧ್ಯಂತೇ ವಿದ್ವಾಂಸ್ತತ್ರ ನ ಮುಹ್ಯತಿ ॥ **83** ॥ 932

ಕಾನಿಷ್ಠ್ಯಂ ಜ್ಯೈಷ್ಠ್ಯಮಪ್ಯೇಷಾಂ ಪೂರ್ವಂ ನಾಭೂದ್ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ।
ತಪ ಏವ ಗರೀಯೋಽಭೂತ್ಪ್ರಭಾವಶ್ಚೈವ ಕಾರಣಂ ॥ **84** ॥ 933

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ದೇವಾನಾಂ ದಾನವಾನಾಂ ಚ ಗಂಧರ್ವೋರಗರಕ್ಷಸಾಂ।
ಉತ್ಪತ್ತಿಂ ವಿಸ್ತರೇಣೇಹ ಮಮ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪ್ರಕೀರ್ತ್ತಯ ॥ **85** ॥ 934

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಪ್ರಜಾಃ ಸೃಜೇತಿ ವ್ಯಾದಿಷ್ಟಃ ಪೂರ್ವಂ ದಕ್ಷಃ ಸ್ವಯಂಭುವಾ।
ಯಥಾ ಸಸರ್ಜ ಭೂತಾನಿ ತಥಾ ಶೃಣು ಮಹಾಮುನೇ ॥ **86** ॥ 935

ಮಾನಸಾನ್ಯೇವ ಭೂತಾನಿ ಪೂರ್ವಂ ದಕ್ಷೋಽಸೃಜತ್ತದಾ।
ದೇವಾನೃಷೀನ್ಸಗಂಧರ್ವಾನಸುರಾನ್ಪನ್ನಗಾಂಸ್ತಥಾ ॥ **87** ॥ 936

ಯದಾಸ್ಯ ಸೃಜಮಾನಸ್ಯ ನ ವ್ಯವರ್ಧಂತ ತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ।
ತತಃ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಸ ಪುನಃ ಸೃಷ್ಟಿಹೇತೋಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥ **88** ॥ 937

ಮೈಥುನೇನೈವ ಧರ್ಮೇಣ ಸಿಸೃಕ್ಷುರ್ವಿವಿಧಾಃ ಪ್ರಜಾಃ।
ಅಸಿಕ್ನೀಮಾವಹತ್ಕನ್ಯಾಂ ವೀರಣಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ।
ಸುತಾಂ ಸುತಪಸಾ ಯುಕ್ತಾಂ ಮಹತೀಂ ಲೋಕಧಾರಿಣೀಂ ॥ **89** ॥ 938

ಅಥ ಪುತ್ರಸಹಸ್ರಾಣಿ ವೈರುಣ್ಯಾಂ ಪಂಚ ವೀರ್ಯವಾನ್।
ಅಸಿಕ್ನ್ಯಾಂ ಜನಯಾಮಾಸ ಸರ್ಗಹೇತೋಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ॥ **90** ॥ 939

ತಾಂದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಾರದೋ ವಿಪ್ರ ಸಂವಿವರ್ದ್ಧಯಿಷೂನ್ಪ್ರಜಾಃ।
ಸಂಗಮ್ಯ ಪ್ರಿಯಸಂವಾದೋ ದೇವರ್ಷಿರಿದಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **91** ॥ 940

ಹೇ ಹರ್ಯಶ್ವಾ ಮಹಾವೀರ್ಯಾಃ ಪ್ರಜಾ ಯೂಯಂ ಕರಿಷ್ಯಥ।
ಈದೃಶೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಯತ್ನೋ ಭವತಾಂ ಶ್ರೂಯತಾಮಿದಂ ॥ **92** ॥ 941

ಬಾಲಿಶಾ ಬತ ಯೂಯಂ ವೈ ನಾಸ್ಯಾ ಜಾನೀತ ವೈ ಭುವಃ।
ಅಂತರೂರ್ದ್ವಮಧಶ್ಚೈವ ಕಥಂ ಸೃಕ್ಷ್ಯಥ ವೈ ಪ್ರಜಾಃ ॥ **93** ॥ 942

ಊರ್ದ್ವಂ ತಿರ್ಯಗಧಶ್ಚೈವ ಯದಾಽಪ್ರತಿಹತಾ ಗತಿಃ।
ತದಾ ಕಸ್ಮಾದ್ಭವೋ ನಾಂತಂ ಸರ್ವೇ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಥ ಬಾಲಿಶಾಃ ॥ **94** ॥ 943

ತೇ ತು ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಯಾತಾಃ ಸರ್ವತೋ ದಿಶಂ।
ಅದ್ಯಾಪಿ ನೋ ನಿವರ್ತಂತೇ ಸಮುದ್ರೇಭ್ಯ ಇವಾಪಗಾಃ ॥ **95** ॥ 944

ಹರ್ಯಶ್ವೇಷ್ವಥ ನಷ್ಟೇಷು ದಕ್ಷಃ ಪ್ರಾಚೇತಸಃ ಪುನಃ।
ವೈರುಣ್ಯಾಮಥ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಸಹಸ್ರಮಸೃಜತ್ಪ್ರಭುಃ ॥ **96** ॥ 945

ವಿವರ್ದ್ಧಯಿಷವಸ್ತೇ ತು ಶಬಲಾಶ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪುನಃ।
ಪೂರ್ವೋಕ್ತಂ ವಚನಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಾರದೇನೈವ ನೋದಿತಾಃ ॥ **97** ॥ 946

ಅನ್ಯೋಽನ್ಯಮೂಚುಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ಸಮ್ಯಗಾಹ ಮಹಾಮುನಿಃ।
ಭ್ರಾತೄಣಾಂ ಪದವೀ ಚೈವ ಗಂತವ್ಯಾ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ ॥ **98** ॥ 947

ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪ್ರಮಾಣಂ ಪೃಥ್ವ್ಯಾಶ್ಚ ಪ್ರಜಾಸ್ಸ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮಹೇ ತತಃ।
ತೇಽಪಿ ತೇನೈವ ಮಾರ್ಗೇಣ ಪ್ರಯಾತಾಃ ಸರ್ವತೋಮುಖಂ।
ಅದ್ಯಾಪಿ ನ ನಿವರ್ತ್ತಂತೇ ಸಮುದ್ರೇಭ್ಯ ಇವಾಪಗಾಃ ॥ **99** ॥ 948

ತತಃ ಪ್ರಭೃತಿ ವೈ ಭ್ರಾತಾ ಭ್ರಾತುರನ್ವೇಷಣೇ ದ್ವಿಜ।
ಪ್ರಯಾತೋ ನಶ್ಯತಿ ತಥಾ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಂ ವಿಜಾನತಾ ॥ **100** ॥ 949

ತಾಂಶ್ಚಾಪಿ ನಷ್ಟಾನ್ ವಿಜ್ಞಾಯ ಪುತ್ರಾನ್ ದಕ್ಷಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ।
ಕ್ರೋಧಂ ಚಕ್ರೇ ಮಹಾಭಾಗೋ ನಾರದಂ ಸ ಶಶಾಪ ಚ ॥ **101** ॥ 950

ಸರ್ಗಕಾಮಸ್ತತೋ ವಿದ್ವಾನ್ಸ ಮೈತ್ರೇಯ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ।
ಷಷ್ಟಿಂ ದಕ್ಷೋಽಸೃಜತ್ಕನ್ಯಾ ವೈರುಣ್ಯಾಮಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ ॥ **102** ॥ 951

ದದೌ ಸ ದಶ ಧರ್ಮಾಯ ಕಶ್ಯಪಾಯ ತ್ರಯೋದಶ।
ಸಪ್ತವಿಂಶತಿ ಸೋಮಾಯ ಚತಸ್ರೋಽರಿಷ್ಟನೇಮಿನೇ ॥ **103** ॥ 952

ದ್ವೇ ಚೈವ ಬಹುಪುತ್ರಾಯ ದ್ವೇ ಚೈವಾಂಗಿರಸೇ ತಥಾ।
ದ್ವೇ ಕೃಶಾಶ್ವಾಯ ವಿದುಷೇ ತಾಸಾಂ ನಾಮಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು ॥ **104** ॥ 953

ಅರುಂಧತೀ ವಸುರ್ಯಾಮಿರ್ಲಂಬಾ ಭಾನುರ್ಮರುತ್ವತೀ।
ಸಂಕಲ್ಪಾ ಚ ಮುಹೂರ್ತಾ ಚ ಸಾಧ್ಯಾ ವಿಶ್ವಾ ಚ ತಾದೃಶೀ।
ಧರ್ಮಪತ್ನ್ಯೋ ದಶ ತ್ವೇತಾಸ್ತಾಸ್ವಪತ್ಯಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು ॥ **105** ॥ 954

ವಿಶ್ವೇದೇವಾಸ್ತು ವಿಶ್ವಾಯಾಃ ಸಾಧ್ಯಾ ಸಾಧ್ಯಾನಜಾಯತ।
ಮರುತ್ವತ್ಯಾಂ ಮರುತ್ವಂತೋ ವಸೋಶ್ಚ ವಸವಃ ಸ್ಮೃತಾಃ।
ಭಾನೋಸ್ತು ಭಾನವಃ ಪುತ್ರಾ ಮುಹೂರ್ತಾಯಾಂ ಮುಹೂರ್ತಜಾಃ ॥ **106** ॥ 955

ಲಂಬಾಯಾಶ್ಚೈವ ಘೋಷೋಽಥ ನಾಗವೀಥೀ ತು ಯಾಮಿಜಾ ॥ **107** ॥ 956

ಪೃಥಿವೀವಿಷಯಂ ಸರ್ವಮರುಂಧತ್ಯಾಮಜಾಯತ।
ಸಂಕಲ್ಪಾಯಾಸ್ತು ಸರ್ವಾತ್ಮಾ ಜಜ್ಞೇ ಸಂಕಲ್ಪ ಏವ ಹಿ ॥ **108** ॥ 957

ಯೇ ತ್ವನೇಕವಸುಪ್ರಾಣದೇವಾ ಜ್ಯೋತಿಃಪುರೋಗಮಾಃ।
ವಸವೋಽಷ್ಟೌ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾಸ್ತೇಷಾಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿಸ್ತರಂ ॥ **109** ॥ 958

ಆಪೋ ಧ್ರುವಶ್ಚ ಸೋಮಶ್ಚ ಧರ್ಮಶ್ಚೈವಾನಿಲೋಽನಲಃ।
ಪ್ರತ್ಯೂಷಶ್ಚ ಪ್ರಭಾಸಶ್ಚ ವಸವೋ ನಾಮಭಿಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **110** ॥ 959

ಆಪಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ವೈತಂಡಃ ಶ್ರಮಃ ಶಾಂತೋ ಧ್ವನಿಸ್ತಥಾ।
ಧ್ರುವಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ಭಗವಾನ್ಕಾಲೋ ಲೋಕಪ್ರಕಾಲನಃ ॥ **111** ॥ 960

ಸೋಮಸ್ಯ ಭಗವಾನ್ವರ್ಚಾ ವರ್ಚಸ್ವೀ ಯೇನ ಜಾಯತೇ ॥ **112** ॥ 961

ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ದ್ರವಿಣೋ ಹುತಹವ್ಯವಹಸ್ತಥಾ।
ಮನೋಹರಾಯಾಂ ಶಿಶಿರಃ ಪ್ರಾಣೋಽಥ ವರುಣಸ್ತಥಾ ॥ **113** ॥ 962

ಅನಿಲಸ್ಯ ಶಿವಾ ಭಾರ್ಯಾ ತಸ್ಯಾಃ ಪುತ್ರೋ ಮನೋಜವಃ।
ಅವಿಜ್ಞಾತಗತಿಶ್ಚೈವ ದ್ವೌ ಪುತ್ರಾವನಿಲಸ್ಯ ತು ॥ **114** ॥ 963

ಅಗ್ನಿಪುತ್ರಃ ಕುಮಾರಸ್ತು ಶರಸ್ತಂಬೇ ವ್ಯಜಾಯತ।
ತಸ್ಯ ಶಾಖೋ ವಿಶಾಖಶ್ಚ ನೈಗಮೇಯಶ್ಚ ಪೃಷ್ಠಜಾಃ ॥ **115** ॥ 964

ಅಪತ್ಯಂ ಕೃತ್ತಿಕಾನಾಂ ತು ಕಾರ್ತ್ತಿಕೇಯ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ॥ **116** ॥ 965

ಪ್ರತ್ಯೂಷಸ್ಯ ವಿದುಃ ಪುತ್ರಂ ಋಷಿ ನಾಮ್ನಾಥ ದೇವಲಂ।
ದ್ವೌ ಪುತ್ರೌ ದೇವಲಸ್ಯಾಪಿ ಕ್ಷಮಾವಂತೌ ಮನೀಷಿಣೌ ॥ **117** ॥ 966

ಬೃಹಸ್ಪತೇಸ್ತು ಭಗಿನೀ ವರಸ್ತ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೀ।
ಯೋಗಸಿದ್ಧಾ ಜಗತ್ಕೃತ್ಸ್ನಮಸಕ್ತಾ ವಿಚರತ್ಯುತ।
ಪ್ರಭಾಸಸ್ಯ ತು ಸಾ ಭಾರ್ಯಾ ವಸೂನಾಮಷ್ಟಮಸ್ಯ ತು ॥ **118** ॥ 967

ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಮಹಾಭಾಗಸ್ತಸ್ಯಾಂ ಜಜ್ಞೇ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ।
ಕರ್ತಾ ಶಿಲ್ಪಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ತ್ರಿದಶಾನಾಂ ಚ ವರ್ದ್ಧಕೀ ॥ **119** ॥ 968

ಭೂಷಣಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕರ್ತಾ ಶಿಲ್ಪವತಾಂ ವರಃ।
ಯಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ವಿಮಾನಾನಿ ದೇವತಾನಾಂ ಚಕಾರ ಹ।
ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚೋಪಜೀವಂತಿ ಯಸ್ಯ ಶಿಲ್ಪಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **120** ॥ 969

ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಾಸ್ತು ಚತ್ವಾರಸ್ತೇಷಾಂ ನಾಮಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು।
ಅಜೈಕಪಾದಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯಸ್ತ್ವಷ್ಟಾ ರುದ್ರಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್।
ತ್ವಷ್ಟುಶ್ಚಾಪ್ಯಾತ್ಮಜಃ ಪುತ್ರೋ ವಿಶ್ವರೂಪೋ ಮಹಾತಪಾಃ ॥ **121** ॥ 970

ಹರಶ್ಚ ಬಹುರೂಪಶ್ಚ ತ್ರ್ಯಂಬಕಶ್ಚಾಪರಾಜಿತಃ।
ವೃಷಾಕಪಿಶ್ಚ ಶಂಭುಶ್ಚ ಕಪರ್ದೀ ರೈವತಃ ಸ್ಮೃತಃ ॥ **122** ॥ 971

ಮೃಗವ್ಯಾಧಶ್ಚ ಶರ್ವಶ್ಚ ಕಪಾಲೀ ಚ ಮಹಾಮುನೇ।
ಏಕಾದಶೈತೇ ಕಥಿತಾ ರುದ್ರಾಸ್ತ್ರಿಭುವನೇಶ್ವರಾಃ।
ಶತಂ ತ್ವೇಕಂ ಸಮಾಖ್ಯಾತಂ ರುದ್ರಾಣಾಮಮಿತೌಜಸಾಂ ॥ **123** ॥ 972

ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ತು ಭಾರ್ಯಾ ಯಾಸ್ತಾಸಾಂನಾಮಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು।
ಅದಿತಿರ್ದಿತಿರ್ದನುಶ್ಚೈವಾರಿಷ್ಟಾ ಚ ಸುರಸಾ ಖಸಾ ॥ **124** ॥ 973

ಸುರಭಿರ್ವಿನತಾ ಚೈವ ತಾಮ್ರಾ ಕ್ರೋಧವಶಾ ಇರಾ।
ಕದ್ರುರ್ಮುನಿಶ್ಚ ಧರ್ಮಜ್ಞ ತದಪತ್ಯಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು ॥ **125** ॥ 974

ಪೂರ್ವಮನ್ವಂತರೇ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ದ್ವಾದಶಾಸನ್ಸುರೋತ್ತಮಾಃ।
ತುಷಿತಾ ನಾಮ ತೇಽನ್ಯೋಽನ್ಯಮೂಚುರ್ವೈವಸ್ವತೇಽಂತರೇ ॥ **126** ॥ 975

ಉಪಸ್ಥಿತೇಽತಿಯಶಸಶ್ಚಾಕ್ಷುಷಸ್ಯಾಂತರೇ ಮನೋಃ।
ಸಮವಾಯೀಕೃತಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಪರಸ್ಪರಂ ॥ **127** ॥ 976

ಆಗಚ್ಛತ ದ್ರುತಂ ದೇವಾ ಅದಿತಿಂ ಸಂಪ್ರವಿಶ್ಯ ವೈ।
ಮನ್ವಂತರೇ ಪ್ರಸೂಯಾಮಸ್ತನ್ನಃ ಶ್ರೇಯೋ ಭವೇದಿತಿ ॥ **128** ॥ 977

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ತೇ ಸರ್ವೇ ಚಾಕ್ಷುಷಸ್ಯಾಂತರೇ ಮನೋಃ।
ಮಾರೀಚಾತ್ಕಶ್ಯಪಾಜ್ಜಾತಾ ಅದಿತ್ಯಾ ದಕ್ಷಕನ್ಯಯಾ ॥ **129** ॥ 978

ತತ್ರ ವಿಷ್ಣುಶ್ಚ ಶಕ್ರಶ್ಚ ಜಜ್ಞಾತೇ ಪುನರೇವ ಹಿ।
ಅರ್ಯಮಾ ಚೈವ ಧಾತಾ ಚ ತ್ವಷ್ಟಾ ಪೂಷಾ ತಥೈವ ಚ ॥ **130** ॥ 979

ವಿವಸ್ವಾನ್ಸವಿತಾ ಚೈವ ಮಿತ್ರೋ ವರುಣ ಏವ ಚ।
ಅಂಶುರ್ಭಗಶ್ಚಾತಿತೇಜಾ ಆದಿತ್ಯಾ ದ್ವಾದಶ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **131** ॥ 980

ಚಾಕ್ಷುಷಸ್ಯಾಂತರೇ ಪೂರ್ವಮಾಸನ್ಯೇ ತುಷಿತಾಃ ಸುರಾಃ।
ವೈವಸ್ವತೇಽಂತರೇ ತೇ ವೈ ಆದಿತ್ಯಾ ದ್ವಾದಶ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **132** ॥ 981

ಯಾಃ ಸಪ್ತವಿಂಶತಿಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ಸೋಮಪತ್ನ್ಯೋಽಥ ಸುವ್ರತಾಃ।
ಸರ್ವಾ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗಿನ್ಯಸ್ತನ್ನಾಮ್ನ್ಯಶ್ಚೈವ ತಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **133** ॥ 982

ತಾಸಾಮಪತ್ಯಾನ್ಯಭವಂದೀಪ್ತಾನ್ಯಮಿತತೇಜಸಾಂ।
ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಪತ್ನೀನಾಮಪತ್ಯಾನೀಹ ಷೋಡಶ ॥ **134** ॥ 983

ಬಹುಪುತ್ರಸ್ಯ ವಿದುಷಶ್ಚತಸ್ರೋ ವಿದ್ಯುತಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **135** ॥ 984

ಪ್ರತ್ಯಂಗಿರಸಜಾಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಋಚೋ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಸತ್ಕೃತಾಃ।
ಕೃಶಾಶ್ವಸ್ಯ ತು ದೇವರ್ಷೇರ್ದೇವಪ್ರಹರಣಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **136** ॥ 985

ಏತೇ ಯುಗಸಹಸ್ರಾಂತೇ ಜಾಯಂತೇ ಪುನರೇವ ಹಿ।
ಸರ್ವೇ ದೇವಗಣಾಸ್ತಾತ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶತ್ತು ಛಂದಜಾಃ ॥ **137** ॥ 986

ತೇಷಾಮಪೀಹ ಸತತಂ ನಿರೋಧೋತ್ಪತ್ತಿರುಚ್ಯತೇ ॥ **138** ॥ 987

ಯಥಾ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಮೈತ್ರೇಯ ಉದಯಾಸ್ತಮನಾವಿಹ।
ಏವಂ ದೇವನಿಕಾಯಾಸ್ತೇ ಸಂಭವಂತಿ ಯುಗೇ ಯುಗೇ ॥ **139** ॥ 988

ದಿತ್ಯಾ ಪುತ್ರದ್ವಯಂ ಜಜ್ಞೇ ಕಶ್ಯಪಾದಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಂ।
ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಶ್ಚೈವ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷಶ್ಚ ದುರ್ಜಯಃ ॥ **140** ॥ 989

ಸಿಂಹಿಕಾ ಚಾಭವತ್ಕನ್ಯಾ ವಿಪ್ರಚಿತ್ತೇಃ ಪರಿಗ್ರಹಃ ॥ **141** ॥ 990

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪೋಃ ಪುತ್ರಾಶ್ಚತ್ವಾರಃ ಪ್ರಥಿತೌಜಸಃ।
ಅನುಹ್ಲಾದಶ್ಚ ಹ್ಲಾದಶ್ಚ ಪ್ರಹ್ಲಾದಶ್ಚೈವ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್।
ಸಂಹ್ಲಾದಶ್ಚ ಮಹಾವೀರ್ಯಾ ದೈತ್ಯವಂಶವಿವರ್ದ್ಧನಾಃ ॥ **142** ॥ 991

ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಮಹಾಭಾಗ ಸರ್ವತ್ರ ಸಮದೃಗ್ವಶೀ।
ಪ್ರಹ್ಲಾದಃ ಪರಮಾಂ ಭಕ್ತಿಂ ಯ ಉವಾಚ ಜನಾರ್ದನೇ ॥ **143** ॥ 992

ದೈತ್ಯೇಂದ್ರದೀಪಿತೋ ವಹ್ನಿಃ ಸರ್ವಾಂಗೋಪಚಿತೋ ದ್ವಿಜ।
ನ ದದಾಹ ಚ ಯಂ ವಿಪ್ರ ವಾಸುದೇವೇ ಹೃದಿ ಸ್ಥಿತೇ ॥ **144** ॥ 993

ಮಹಾರ್ಣವಾಂತಃ ಸಲಿಲೇ ಸ್ಥಿತಸ್ಯ ಚಲತೋ ಮಹೀ।
ಚಚಾಲ ಸಕಲಾ ಯಸ್ಯ ಪಾಶಬದ್ಧಸ್ಯ ಧೀಮತಃ ॥ **145** ॥ 994

ನ ಭಿನ್ನಂ ವಿವಿಧೈಃ ಶಸ್ತ್ರೈರ್ಯಸ್ಯ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಪಾತಿತೈಃ।
ಶರೀರಮದ್ರಿಕಠಿನಂ ಸರ್ವತ್ರಾಚ್ಯುತಚೇತಸಃ ॥ **146** ॥ 995

ವಿಷಾನಲೋಜ್ಜ್ವಲಮುಖಾ ಯಸ್ಯ ದೈತ್ಯಪ್ರಚೋದಿತಾಃ।
ನಾಂತಾಯ ಸರ್ಪಪತಯೋ ಬಭೂವುರುರುತೇಜಸಃ ॥ **147** ॥ 996

ಶೈಲೈರಾಕ್ರಾಂತದೇಹೋಽಪಿ ಯಃ ಸ್ಮರನ್ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ।
ತತ್ಯಾಜ ನಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಾಣಾನ್ ವಿಷ್ಣುಸ್ಮರಣ ದಂಶಿತಃ ॥ **148** ॥ 997

ಪತಂತಮುಚ್ಚಾದವನಿರ್ಯಮುಪೇತ್ಯ ಮಹಾಮತಿಂ।
ದಧಾರ ದೈತ್ಯಪತಿನಾ ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಸ್ವರ್ಗನಿವಾಸಿನಾ ॥ **149** ॥ 998

ಯಸ್ಯ ಸಂಶೋಷಕೋ ವಾಯುರ್ದೇಹೇ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಯೋಜಿತಃ।
ಅವಾಪ ಸಂಕ್ಷಯಂ ಸದ್ಯಶ್ಚಿತ್ತಸ್ಥೇ ಮಧುಸೂದನೇ ॥ **150** ॥ 999

ವಿಷಾಣಭಂಗಮುನ್ಮತ್ತಾ ಮದಹಾನಿಂ ಚ ದಿಗ್ಗಜಾಃ।
ಯಸ್ಯ ವಕ್ಷಃಸ್ಥಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಪರಿಣಾಮಿತಾಃ ॥ **151** ॥ 1000

ಯಸ್ಯ ಚೋತ್ಪಾದಿತಾ ಕೃತ್ಯಾ ದೈತ್ಯರಾಜಪುರೋಹಿತೈಃ।
ಬಭೂವ ನಾಂತಾಯ ಪುರಾ ಗೋವಿಂದಾಸಕ್ತಚೇತಸಃ ॥ **152** ॥ 1001

ಶಂಬರಸ್ಯ ಚ ಮಾಯಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಮತಿಮಾಯಿನಃ।
ಯಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಯುಕ್ತಂ ಚಕ್ರೇಣ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ವಿತಥೀಕೃತಂ ॥ **153** ॥ 1002

ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಸೂದೋಪಹೃತಂ ಯಸ್ಯ ಹಾಲಾಹಲಂ ವಿಷಂ।
ಜರಯಾಮಾಸ ಮತಿಮಾನವಿಕಾರಮಮತ್ಸರೀ ॥ **154** ॥ 1003

ಸಮಚೇತಾ ಜಗತ್ಯಸ್ಮಿನ್ಯಃ ಸರ್ವೇಷ್ವೇವ ಜಂತುಷು।
ಯಥಾತ್ಮನಿ ತಥಾನ್ಯೇಷಾಂ ಪರಂ ಮೈತ್ರ್ಯಗುಣಾನ್ವಿತಃ ॥ **155** ॥ 1004

ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸತ್ಯಶೌರ್ಯಾದಿಗುಣಾನಾಮಾಕರಃ ಪರಃ।
ಉಪಮಾನಮಶೇಷಾಣಾಂ ಸಾಧೂನಾಂ ಯಃ ಸದಾಭವತ್ ॥ **156** ॥ 1005

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಪಂಚದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಷೋಡಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಕಥಿತೋ ಭವತಾ ವಂಶೋ ಮಾನವಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ।
ಕಾರಣಂ ಚಾಸ್ಯ ಜಗತೋ ವಿಷ್ಣುರೇವ ಸನಾತನಃ ॥ **1** ॥ 1006

ಯತ್ತ್ವೇತದ್ ಭಗವಾನಾಹ ಪ್ರಹ್ಲಾದಂ ದೈತ್ಯಸತ್ತಮಂ।
ದದಾಹ ನಾಗ್ನಿರ್ನಾಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ಕ್ಷುಣ್ಣಸ್ತತ್ಯಾಜ ಜೀವಿತಂ ॥ **2** ॥ 1007

ಜಗಾಮ ವಸುಧಾ ಕ್ಷೋಭಂ ಯತ್ಪಾಬ್ಧಿಸಲಿಲೇ ಸ್ಥಿತೇ।
ಪಾಶೈರ್ಬದ್ಧೇ ವಿಚಲತಿ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಾಂಗೈಃ ಸಮಾಹತಾ ॥ **3** ॥ 1008

ಶೈಲೈರಾಕ್ರಾಂತದೇಹೋಽಪಿ ನ ಮಮಾರ ಚ ಯಃ ಪುರಾ।
ತ್ವಯಾ ಚಾತೀವ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಕಥಿತಂ ಯಸ್ಯ ಧೀಮತಃ ॥ **4** ॥ 1009

ತಸ್ಯ ಪ್ರಭಾವಮತುಲಂ ವಿಷ್ಣೋರ್ಭಕ್ತಿಮತೋ ಮುನೇ।
ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಯಸ್ಯೈತಚ್ಚರಿತಂ ದೀಪ್ತತೇಜಸಃ ॥ **5** ॥ 1010

ಕಿನ್ನಿಮಿತ್ತಮಸೌ ಶಸ್ತ್ರೈರ್ವಿಕ್ಷಿಪ್ತೋ ದಿತಿಜೈರ್ಮುನೇ।
ಕಿಮರ್ಥಂ ಚಾಬ್ಧಿಸಲಿಲೇ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತೋ ಧರ್ಮತತ್ಪರಃ ॥ **6** ॥ 1011

ಆಕ್ರಾಂತಃ ಪರ್ವತೈಃ ಕಸ್ಮಾದ್ದಷ್ಟಶ್ಚೈವ ಮಹೋರಗೈಃ।
ಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಕಿಮದ್ರಿಶಿಖರಾತ್ಕಿಂ ವಾ ಪಾವಕಸಂಚಯೇ ॥ **7** ॥ 1012

ದಿಗ್ದಂತಿನಾಂ ದಂತಭೂಮಿಂ ಸ ಚ ಕಸ್ಮಾನ್ನಿರೂಪಿತಃ।
ಸಂಶೋಷಕೋಽನಿಲಶ್ಚಾಸ್ಯ ಪ್ರಯುಕ್ತಃ ಕಿಂ ಮಹಾಸುರೈಃ ॥ **8** ॥ 1013

ಕೃತ್ಯಾಂ ಚ ದೈತ್ಯಗುರವೋ ಯುಯುಜುಸ್ತತ್ರ ಕಿಂ ಮುನೇ।
ಶಂಬರಶ್ಚಾಪಿ ಮಾಯಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ಕಿಂ ಪ್ರಯುಕ್ತವಾನ್ ॥ **9** ॥ 1014

ಹಾಲಾಹಲಂ ವಿಷಮಹೋ ದೈತ್ಯಸೂದೈರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಕಸ್ಮಾದ್ದತ್ತಂ ವಿನಾಶಾಯ ಯಜ್ಜೀರ್ಣಂ ತೇನ ಧೀಮತಾ ॥ **10** ॥ 1015

ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಮಹಾಭಾಗ ಪ್ರಹ್ಲಾದಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಚರಿತಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಮಹಾಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಸೂಚಕಂ ॥ **11** ॥ 1016

ನ ಹಿ ಕೌತೂಹಲಂ ತತ್ರ ಯದ್ದೈತ್ಯೈರ್ನ ಹತೋ ಹಿ ಸಃ।
ಅನನ್ಯಮನಸೋ ವಿಷ್ಣೌ ಕಃ ಸಮರ್ಥೋ ನಿಪಾತನೇ ॥ **12** ॥ 1017

ತಸ್ಮಿಂಧರ್ಮಪರೇ ನಿತ್ಯಂ ಕೇಶವಾರಾಧನೋದ್ಯತೇ।
ಸ್ವವಂಶಪ್ರಭವೈರ್ದೈತ್ಯೈಃ ಕೃತೋ ದ್ವೇಷೋಽತಿದುಷ್ಕರಃ ॥ **13** ॥ 1018

ಧರ್ಮಾತ್ಮನಿ ಮಹಾಭಾಗೇ ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತೇ ವಿಮತ್ಸರೇ।
ದೈತೇಯೈಃ ಪ್ರಹೃತಂ ಕಸ್ಮಾತ್ತನ್ಮಮಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **14** ॥ 1019

ಪ್ರಹರಂತಿ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ವಿಪಕ್ಷಾ ಅಪಿ ನೇದೃಶೇ।
ಗುಣೈಸ್ಸಮನ್ವಿತೇ ಸಾಧೌ ಕಿಂ ಪುನರ್ಯಃ ಸ್ವಪಕ್ಷಜಃ ॥ **15** ॥ 1020

ತದೇತತ್ಕಥ್ಯತಾಂ ಸರ್ವಂ ವಿಸ್ತರಾನ್ಮುನಿಪುಂಗವ।
ದೈತ್ಯೇಶ್ವರಸ್ಯ ಚರಿತಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಶೇಷತಃ ॥ **16** ॥ 1021

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಷೋಡಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಸಪ್ತದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಮೈತ್ರೇಯ ಶ್ರೂಯತಾಂ ಸಮ್ಯಕ್ ಚರಿತಂ ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ।
ಪ್ರಹ್ಲಾದಸ್ಯ ಸದೋದಾರಚರಿತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **1** ॥ 1022

ದಿತೇಃ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಃ ಪುರಾ।
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ವಶಮಾನಿನ್ಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವರದರ್ಪಿತಃ ॥ **2** ॥ 1023

ಇಂದ್ರತ್ವಮಕರೋದ್ದೈತ್ಯಃ ಸ ಚಾಸೀತ್ಸವಿತಾ ಸ್ವಯಂ।
ವಾಯುರಗ್ನಿರಪಾಂ ನಾಥಃ ಸೋಮಶ್ಚಾಭೂನ್ಮಹಾಸುರಃ ॥ **3** ॥ 1024

ಧನಾನಾಮಧಿಪಃ ಸೋಽಭೂತ್ಸ ಏವಾಸೀತ್ಸ್ವಯಂ ಯಮಃ।
ಯಜ್ಞಭಾಗಾನಶೇಷಾಂಸ್ತು ಸ ಸ್ವಯಂ ಬುಭುಜೇಽಸುರಃ ॥ **4** ॥ 1025

ದೇವಾಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ತತ್ತ್ರಾಸಾನ್ಮುನಿಸತ್ತಮ।
ವಿಚೇರುರವನೌ ಸರ್ವೇ ಬಿಭ್ರಾಣಾ ಮಾನುಷೀಂ ತನುಂ ॥ **5** ॥ 1026

ಜಿತ್ವಾ ತ್ರಿಭುವನಂ ಸರ್ವಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೈಶ್ವರ್ಯದರ್ಪಿತಃ।
ಉಪಗೀಯಮಾನೋ ಗಂಧರ್ವೈರ್ಬುಭುಜೇ ವಿಷಯಾನ್ಪ್ರಿಯಾನ್ ॥ **6** ॥ 1027

ಪಾನಾಸಕ್ತಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಂ ತದಾ।
ಉಪಾಸಾನ್ ಚಕ್ರಿರೇ ಸರ್ವೇ ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವಪನ್ನಗಾಃ ॥ **7** ॥ 1028

ಅವಾದಯನ್ ಜಗುಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಜಯಶಬ್ದಂ ತಥಾಪರೇ।
ದೈತ್ಯರಾಜಸ್ಯ ಪುರತಶ್ಚಕ್ರುಃ ಸಿದ್ಧಾ ಮುದಾನ್ವಿತಾಃ ॥ **8** ॥ 1029

ತತ್ರ ಪ್ರನೃತ್ತಾಪ್ಸರಸಿ ಸ್ಫಾಟಿಕಾಭ್ರಮಯೇಽಸುರಃ।
ಪಪೌ ಪಾನಂ ಮುದಾ ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಾಸಾದೇ ಸುಮನೋಹರೇ ॥ **9** ॥ 1030

ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾಭಾಗಃ ಪ್ರಹ್ಲಾದೋ ನಾಮ ನಾಮತಃ।
ಪಪಾಠ ಬಾಲಪಾಠ್ಯಾನಿ ಗುರುಗೇಹಂಗತೋಽರ್ಭಕಃ ॥ **10** ॥ 1031

ಏಕದಾ ತು ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಜಗಾಮ ಗುರುಣಾ ಸಹ।
ಪಾನಾಸಕ್ತಸ್ಯ ಪುರತಃ ಪಿತುರ್ದೈತ್ಯಪತೇಸ್ತದಾ ॥ **11** ॥ 1032

ಪಾದಪ್ರಣಾಮಾವನತಂ ತಮುತ್ಥಾಪ್ಯ ಪಿತಾ ಸುತಂ।
ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಃ ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಹ್ಲಾದಮಮಿತೌಜಸಂ ॥ **12** ॥ 1033

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ಪಠ್ಯತಾಂ ಭವತಾ ವತ್ಸ ಸಾರಭೂತಂ ಸುಭಾಷಿತಂ।
ಕಾಲೇನೈತಾವತಾ ಯತ್ತೇ ಸದೋದ್ಯುಕ್ತೇನ ಶಿಕ್ಷಿತಂ ॥ **13** ॥ 1034

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ಶ್ರೂಯತಾಂ ತಾತ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಾರಭೂತಂ ತವಾಜ್ಞಯಾ।
ಸಮಾಹಿತಮನಾ ಭೂತ್ವಾ ಯನ್ಮೇ ಚೇತಸ್ಯವಸ್ಥಿತಂ ॥ **14** ॥ 1035

ಅನಾದಿಮಧ್ಯಾಂತಮಜಮವೃದ್ಧಿಕ್ಷಯಮಚ್ಯುತಂ।
ಪ್ರಣತೋಽಸ್ಮ್ಯಂತಸಂತಾನಂ ಸರ್ವಕಾರಣಕಾರಣಂ ॥ **15** ॥ 1036

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏತನ್ನಿಶಮ್ಯ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಃ ಸಕೋಪೋ ರಕ್ತಲೋಚನಃ।
ವಿಲೋಕ್ಯ ತದ್ಗುರುಂ ಪ್ರಾಹ ಸ್ಫುರಿತಾಧರಪಲ್ಲವಃ ॥ **16** ॥ 1037

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ಬ್ರಹ್ಮಬಂಧೋ ಕಿಮೇತತ್ತೇ ವಿಪಕ್ಷಸ್ತುತಿಸಂಹಿತಂ।
ಅಸಾರಂ ಗ್ರಾಹಿತೋ ಬಾಲೋ ಮಾಮವಜ್ಞಾಯ ದುರ್ಮತೇ ॥ **17** ॥ 1038

ಗುರುರುವಾಚ

ದೈತ್ಯೇಶ್ವರ ನ ಕೋಪಸ್ಯ ವಶಮಾಗಂತುಮರ್ಹಸಿ।
ಮಮೋಪದೇಶಜನಿತಂ ನಾಯಂ ವದತಿ ತೇ ಸುತಃ ॥ **18** ॥ 1039

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ಅನುಶಿಷ್ಟೋಽಸಿ ಕೇನೇದೃಗ್ವತ್ಸ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಕಥ್ಯತಾಂ।
ಮಯೋಪದಿಷ್ಟಂ ನೇತ್ಯೇಷ ಪ್ರಬ್ರವೀತಿ ಗುರುಸ್ತವ ॥ **19** ॥ 1040

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ಶಾಸ್ತಾ ವಿಷ್ಣುರಶೇಷಸ್ಯ ಜಗತೋ ಯೋ ಹೃದಿ ಸ್ಥಿತಃ।
ತಮೃತೇ ಪರಮಾತ್ಮಾನಂ ತಾತ ಕಃ ಕೇನ ಶಾಸ್ಯತೇ ॥ **20** ॥ 1041

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ಕೋಽಯಂ ವಿಷ್ಣುಃ ಸುದುರ್ಬುದ್ಧೇ ಯಂ ಬ್ರವೀಷಿ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ಜಗತಾಮೀಶ್ವರಸ್ಯೇಹ ಪುರತಃ ಪ್ರಸಭಂ ಮಮ ॥ **21** ॥ 1042

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ನ ಶಬ್ದಗೋಚರಂ ಯಸ್ಯ ಯೋಗಿಧ್ಯೇಯಂ ಪರಂ ಪದಂ।
ಯತೋ ಯಶ್ಚ ಸ್ವಯಂ ವಿಶ್ವಂ ಸ ವಿಷ್ಣುಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ ॥ **22** ॥ 1043

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ಪರಮೇಶ್ವರಸಂಜ್ಞೋಽಜ್ಞ ಕಿಮನ್ಯೋ ಮಯ್ಯವಸ್ಥಿತೇ।
ತಥಾಪಿ ಮರ್ತುಕಾಮಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಬ್ರವೀಷಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ॥ **23** ॥ 1044

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ನ ಕೇವಲಂ ತಾತ ಮಮ ಪ್ರಜಾನಾಂ
ಸ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ ಭವತಶ್ಚ ವಿಷ್ಣುಃ।
ಧಾತಾ ವಿಧಾತಾ ಪರಮೇಶ್ವರಶ್ಚ
ಪ್ರಸೀದ ಕೋಪಂ ಕುರುಷೇ ಕಿಮರ್ಥಂ ॥ **24** ॥ 1045

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ಪ್ರವಿಷ್ಟಃ ಕೋಽಸ್ಯ ಹೃದಯೇ ದುರ್ಬುದ್ಧೇರತಿಪಾಪಕೃತ್।
ಯೇನೇದೃಶಾನ್ಯಸಾಧೂನಿ ವದತ್ಯಾವಿಷ್ಟಮಾನಸಃ ॥ **25** ॥ 1046

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ನ ಕೇವಲಂ ಮದ್ಧೃದಯಂ ಸ ವಿಷ್ಣು-
ರಾಕ್ರಮ್ಯ ಲೋಕಾನಖಿಲಾನವಸ್ಥಿತಃ।
ಸ ಮಾಂ ತ್ವದಾದೀಂಶ್ಚ ಪಿತಸ್ಸಮಸ್ತಾ-
ನ್ಸಮಸ್ತಚೇಷ್ಟಾಸು ಯುನಕ್ತಿ ಸರ್ವಗಃ ॥ **26** ॥ 1047

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ನಿಷ್ಕಾಸ್ಯತಾಮಯಂ ಪಾಪಃ ಶಾಸ್ಯತಾಂ ಚ ಗುರೋರ್ಗೃಹೇ।
ಯೋಜಿತೋ ದುರ್ಮತಿಃ ಕೇನ ವಿಪಕ್ಷವಿಷಯಸ್ತುತೌ ॥ **27** ॥ 1048

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತೋಽಸೌ ತದಾ ದೈತ್ಯೈರ್ನೀತೋ ಗುರುಗೃಹಂ ಪುನಃ।
ಜಗ್ರಾಹ ವಿದ್ಯಾಮನಿಶಂ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೋದ್ಯತಃ ॥ **28** ॥ 1049

ಕಾಲೇಽತೀತೇಽಪಿ ಮಹತಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದಮಸುರೇಶ್ವರಃ।
ಸಮಾಹೂಯಾಬ್ರವೀದ್ಧಾಥಾ ಕಾಚಿತ್ಪುತ್ರಕ ಗೀಯತಾಂ ॥ **29** ॥ 1050

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ಯತಃ ಪ್ರಧಾನಪುರುಷೌ ಯತಶ್ಚೈತಚ್ಚರಾಚರಂ।
ಕಾರಣಂ ಸಕಲಸ್ಯಾಸ್ಯ ಸ ನೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರಸೀದತು ॥ **30** ॥ 1051

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ದುರಾತ್ಮಾ ವಧ್ಯತಾಮೇಷ ನಾನೇನಾರ್ಥೋಽಸ್ತಿ ಜೀವತಾ।
ಸ್ವಪಕ್ಷಹಾನಿಕರ್ತೃತ್ವಾದ್ಯಃ ಕುಲಾಂಗಾರತಾಂ ಗತಃ ॥ **31** ॥ 1052

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯಾಜ್ಞಪ್ತಾಸ್ತತಸ್ತೇನ ಪ್ರಗೃಹೀತಮಹಾಯುಧಾಃ।
ಉದ್ಯತಾಸ್ತಸ್ಯ ನಾಶಾಯ ದೈತ್ಯಾಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **32** ॥ 1053

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ವಿಷ್ಣುಃ ಶಸ್ತ್ರೇಷು ಯುಷ್ಮಾಸು ಮಯಿ ಚಾಸೌ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ।
ದೈತೇಯಾಸ್ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಮಾಕ್ರಮಂತ್ವಾಯುಧಾನಿ ಮೇ ॥ **33** ॥ 1054

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತತಸ್ತೈಶ್ಶತಶೋ ದೈತ್ಯೈಃ ಶಸ್ತ್ರೌಘೈರಾಹತೋಽಪಿ ಸನ್।
ನಾವಾಪ ವೇದನಾಮಲ್ಪಾಮಭೂಚ್ಚೈವ ಪುನರ್ನವಃ ॥ **34** ॥ 1055

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ವಿನಿವರ್ತಸ್ವ ವೈರಿಪಕ್ಷಸ್ತವಾದತಃ।
ಅಭಯಂ ತೇ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮಿ ಮಾತಿಮೂಢಮತಿರ್ಭವ ॥ **35** ॥ 1056

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ಭಯಂ ಭಯಾನಾಮಪಹಾರಿಣಿ ಸ್ಥಿತೇ
ಮನಸ್ಯನಂತೇ ಮಮ ಕುತ್ರ ತಿಷ್ಠತಿ।
ಯಸ್ಮಿನ್ನೃತೇ ಜನ್ಮಜರಾಂತಕಾದಿ -
ಭಯಾನಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯಪಯಾಂತಿ ತಾತ ॥ **36** ॥ 1057

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ಭೋ ಭೋ ಸರ್ಪಾಃ ದುರಾಚಾರಮೇನಮತ್ಯಂತದುರ್ಮತಿಂ।
ವಿಷಜ್ವಾಲಾಕುಲೈರ್ವಕ್ತ್ರೈಃ ಸದ್ಯೋ ನಯತ ಸಂಕ್ಷಯಂ ॥ **37** ॥ 1058

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತಾಸ್ತೇ ತತಃ ಸರ್ಪಾಃ ಕುಹಕಾಸ್ತಕ್ಷಕಾದಯಃ।
ಅದಶಂತ ಸಮಸ್ತೇಷು ಗಾತ್ರೇಷ್ವತಿವಿಷೋಲ್ಬಣಾಃ ॥ **38** ॥ 1059

ಸ ತ್ವಾಸಕ್ತಮತಿಃ ಕೃಷ್ಣೇ ದಶ್ಯಮಾನೋ ಮಹೋರಗೈಃ।
ನ ವಿವೇದಾತ್ಮನೋ ಗಾತ್ರಂ ತತ್ಸ್ಮೃತ್ಯಾಹ್ಲಾದಸುಸ್ಥಿತಃ ॥ **39** ॥ 1060

ಸರ್ಪಾ ಊಚುಃ

ದಂಷ್ಟ್ರಾ ವಿಶೀರ್ಣಾ ಮಣಯಃ ಸ್ಫುಟಂತಿ
ಫಣೇಷು ತಾಪೋ ಹೃದಯೇಷು ಕಂಪಃ।
ನಾಸ್ಯ ತ್ವಚಃ ಸ್ವಲ್ಪಮಪೀಹ ಭಿನ್ನಂ
ಪ್ರಶಾಧಿ ದೈತ್ಯೇಶ್ವರ ಕಾರ್ಯಮನ್ಯತ್ ॥ **40** ॥ 1061

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ಹೇ ದಿಗ್ಗಜಾಃ ಸಂಕಟದಂತಮಿಶ್ರಾ
ಘ್ನತೈನಮಸ್ಮದ್ರಿಪುಪಕ್ಷಭಿನ್ನಂ।
ತಜ್ಜಾ ವಿನಾಶಾಯ ಭವಂತಿ ತಸ್ಯ
ಯಥಾಽರಣೇಃ ಪ್ರಜ್ವಲಿತೋ ಹುತಾಶಃ ॥ **41** ॥ 1062

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತತಃ ಸ ದಿಗ್ಗಜೈರ್ಬಾಲೋ ಭೂಭೃಚ್ಛಿಖರಸನ್ನಿಭೈಃ।
ಪಾತಿತೋ ಧರಣೀಪೃಷ್ಠೇ ವಿಷಾಣೈರ್ವಾವಪೀಡಿತಃ ॥ **42** ॥ 1063

ಸ್ಮರತಸ್ತಸ್ಯ ಗೋವಿಂದಮಿಭದಂತಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ।
ಶೀರ್ಣಾ ವಕ್ಷಃಸ್ಥಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ ಪ್ರಾಹ ಪಿತರಂ ತತಃ ॥ **43** ॥ 1064

ದಂತಾ ಗಜಾನಾಂ ಕುಲಿಶಾಗ್ರನಿಷ್ಠುರಾಃ
ಶೀರ್ಣಾ ಯದೇತೇ ನ ಬಲಂ ಮಮೈತತ್।
ಮಹಾವಿಪತ್ತಾಪವಿನಾಶನೋಽಯಂ
ಜನಾರ್ದನಾನುಸ್ಮರಣಾನುಭಾವಃ ॥ **44** ॥ 1065

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ಜ್ವಾಲ್ಯತಾಮಸುರಾ ವಹ್ನಿರಪಸರ್ಪತ ದಿಗ್ಗಜಾಃ।
ವಾಯೋ ಸಮೇಧಯಾಗ್ನಿಂ ತ್ವಂ ದಹ್ಯತಾಮೇಷ ಪಾಪಕೃತ್ ॥ **45** ॥ 1066

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಮಹಾಕಾಷ್ಠಚಯಸ್ಥಂ ತಮಸುರೇಂದ್ರಸುತಂ ತತಃ।
ಪ್ರಜ್ವಾಲ್ಯ ದಾನವಾ ವಹ್ನಿಂ ದದಹುಃ ಸ್ವಾಮಿನೋದಿತಾಃ ॥ **46** ॥ 1067

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ತಾತೈಷ ವಹ್ನಿಃ ಪವನೇರಿತೋಽಪಿ
ನ ಮಾಂ ದಹತ್ಯತ್ರ ಸಮಂತತೋಽಹಂ।
ಪಶ್ಯಾಮಿ ಪದ್ಮಾಸ್ತರಣಾಸ್ತೃತಾನಿ
ಶೀತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ದಿಶಾಮ್ಮುಖಾನಿ ॥ **47** ॥ 1068

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಅಥ ದೈತ್ಯೇಶ್ವರಂ ಪ್ರೋಚುರ್ಭಾರ್ಗವಸ್ಯಾತ್ಮಜಾ ದ್ವಿಜಾಃ।
ಪುರೋಹಿತಾ ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಸಾಮ್ನಾ ಸಂಸ್ತೂಯ ವಾಗ್ಮಿನಃ ॥ **48** ॥ 1069

ಪುರೋಹಿತಾ ಊಚುಃ

ರಾಜನ್ನಿಯಮ್ಯತಾಂ ಕೋಪೋ ಬಾಲೇಽಪಿ ತನಯೇ ನಿಜೇ।
ಕೋಪೋ ದೇವನಿಕಾಯೇಷು ತೇಷು ತೇ ಸಫಲೋ ಯತಃ ॥ **49** ॥ 1070

ತಥಾತಥೈನಂ ಬಾಲಂ ತೇ ಶಾಸಿತಾರೋ ವಯಂ ನೃಪ।
ಯಥಾ ವಿಪಕ್ಷನಾಶಾಯ ವಿನೀತಸ್ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ **50** ॥ 1071

ಬಾಲತ್ವಂ ಸರ್ವದೋಷಾಣಾಂ ದೈತ್ಯರಾಜಾಸ್ಪದಂ ಯತಃ।
ತತೋಽತ್ರ ಕೋಪಮತ್ಯರ್ಥಂ ಯೋಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ನಾರ್ಭಕೇ ॥ **51** ॥ 1072

ನ ತ್ಯಕ್ಷ್ಯತಿ ಹರೇಃ ಪಕ್ಷಮಸ್ಮಾಕಂ ವಚನಾದ್ಯದಿ।
ತತಃ ಕೃತ್ಯಾಂ ವಧಾಯಾಸ್ಯ ಕರಿಷ್ಯಾಮೋಽನಿವರ್ತಿನೀಂ ॥ **52** ॥ 1073

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏವಮಭ್ಯರ್ಥಿತಸ್ತೈಸ್ತು ದೈತ್ಯರಾಜಃ ಪುರೋಹಿತೈಃ।
ದೈತ್ಯೈರ್ನಿಷ್ಕಾಸಯಾಮಾಸ ಪುತ್ರಂ ಪಾವಕಸಂಚಯಾತ್ ॥ **53** ॥ 1074

ತತೋ ಗುರುಗೃಹೇ ಬಾಲಃ ಸ ವಸನ್ಬಾಲದಾನವಾನ್।
ಅಧ್ಯಾಪಯಾಮಾಸ ಮುಹುರುಪದೇಶಾಂತರೇ ಗುರೋಃ ॥ **54** ॥ 1075

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ಶ್ರೂಯತಾಂ ಪರಮಾರ್ಥೋ ಮೇ ದೈತೇಯಾ ದಿತಿಜಾತ್ಮಜಾಃ।
ನ ಚಾನ್ಯಥೈತನ್ಮಂತವ್ಯಂ ನಾತ್ರ ಲೋಭಾದಿಕಾರಣಂ ॥ **55** ॥ 1076

ಜನ್ಮ ಬಾಲ್ಯಂ ತತಃ ಸರ್ವೋ ಜಂತುಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಯೌವನಂ।
ಅವ್ಯಾಹತೈವ ಭವತಿ ತತೋಽನುದಿವಸಂ ಜರಾ ॥ **56** ॥ 1077

ತತಶ್ಚ ಮೃತ್ಯುಮಭ್ಯೇತಿ ಜಂತುರ್ದೈತ್ಯೇಶ್ವರಾತ್ಮಜಾಃ।
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಚೈತದಸ್ಮಾಕಂ ಭವತಾಂ ತಥಾ ॥ **57** ॥ 1078

ಮೃತಸ್ಯ ಚ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಭವತ್ಯೇತಚ್ಚ ನಾನ್ಯಥಾ।
ಆಗಮೋಽಯಂ ತಥಾ ಯಚ್ಚ ನೋಪಾದಾನಂ ವಿನೋದ್ಭವಃ ॥ **58** ॥ 1079

ಗರ್ಭವಾಸಾದಿ ಯಾವತ್ತು ಪುನರ್ಜನ್ಮೋಪಪಾದನಂ।
ಸಮಸ್ತಾವಸ್ಥಕಂ ತಾವದ್ದುಃಖಮೇವಾವಗಮ್ಯತಾಂ ॥ **59** ॥ 1080

ಕ್ಷುತ್ತೃಷ್ಣೋಪಶಮಂ ತದ್ವಚ್ಛೀತಾದ್ಯುಪಶಮಂ ಸುಖಂ।
ಮನ್ಯತೇ ಬಾಲಬುದ್ಧಿತ್ವಾದ್ದುಃಖಮೇವ ಹಿ ತತ್ಪುನಃ ॥ **60** ॥ 1081

ಅತ್ಯಂತಸ್ತಿಮಿತಾಂಗಾನಾಂ ವ್ಯಾಯಾಮೇನ ಸುಖೈಷಿಣಾಂ।
ಭ್ರಾಂತಿಜ್ಞಾನಾವೃತಾಕ್ಷಾಣಾಂ ದುಃಖಮೇವ ಸುಖಾಯತೇ ॥ **61** ॥ 1082

ಕ್ವ ಶರೀರಮಶೇಷಾಣಾಂ ಶ್ಲೇಷ್ಮಾದೀನಾಂ ಮಹಾಚಯಃ।
ಕ್ವ ಕಾಂತಿಶೋಭಾಸೌಂದರ್ಯರಮಣೀಯಾದಯೋ ಗುಣಾಃ ॥ **62** ॥ 1083

ಮಾಂಸಾಸೃಕ್ಪೂಯವಿಣ್ಮೂತ್ರಸ್ನಾಯುಮಜ್ಜಾಸ್ಥಿಸಂಹತೌ।
ದೇಹೇ ಚೇತ್ಪ್ರೀತಿಮಾನ್ ಮೂಢೋ ಭವಿತಾ ನರಕೇಽಪ್ಯಸೌ ॥ **63** ॥ 1084

ಅಗ್ನೇಃ ಶೀತೇನ ತೋಯಸ್ಯ ತೃಷಾ ಭಕ್ತಸ್ಯ ಚ ಕ್ಷುಧಾ।
ಕ್ರಿಯತೇ ಸುಖಕರ್ತೃತ್ವಂ ತದ್ವಿಲೋಮಸ್ಯ ಚೇತರೈಃ ॥ **64** ॥ 1085

ಕರೋತಿ ಹೇ ದೈತ್ಯಸುತಾ ಯಾವನ್ಮಾತ್ರಂ ಪರಿಗ್ರಹಂ।
ತಾವನ್ಮಾತ್ರಂ ಸ ಏವಾಸ್ಯ ದುಃಖಂ ಚೇತಸಿ ಯಚ್ಛತಿ ॥ **65** ॥ 1086

ಯಾವತಃ ಕುರುತೇ ಜಂತುಃ ಸಂಬಂಧಾನ್ಮನಸಃ ಪ್ರಿಯಾನ್।
ತಾವಂತೋಽಸ್ಯ ನಿಖನ್ಯಂತೇ ಹೃದಯೇ ಶೋಕಶಂಕವಃ ॥ **66** ॥ 1087

ಯದ್ಯದ್ಗೃಹೇ ತನ್ಮನಸಿ ಯತ್ರ ತತ್ರಾವತಿಷ್ಠತಃ।
ನಾಶದಾಹೋಪಕರಣಂ ತಸ್ಯ ತತ್ರೈವ ತಿಷ್ಠತಿ ॥ **67** ॥ 1088

ಜನ್ಮನ್ಯತ್ರ ಮಹದ್ದುಃಖಂ ಮ್ರಿಯಮಾಣಸ್ಯ ಚಾಪಿ ತತ್।
ಯಾತನಾಸು ಯಮಸ್ಯೋಗ್ರಂ ಗರ್ಭಸಂಕ್ರಮಣೇಷು ಚ ॥ **68** ॥ 1089

ಗರ್ಭೇಷು ಸುಖಲೇಶೋಽಪಿ ಭವದ್ಭಿರನುಮೀಯತೇ।
ಯದಿ ತತ್ಕಥ್ಯತಾಮೇವಂ ಸರ್ವಂ ದುಃಖಮಯಂ ಜಗತ್ ॥ **69** ॥ 1090

ತದೇವಮತಿದುಃಖಾನಾಮಾಸ್ಪದೇಽತ್ರ ಭವಾರ್ಣವೇ।
ಭವತಾಂ ಕಥ್ಯತೇ ಸತ್ಯಂ ವಿಷ್ಣುರೇಕಃ ಪರಾಯಣಃ ॥ **70** ॥ 1091

ಮಾ ಜಾನೀತ ವಯಂ ಬಾಲಾ ದೇಹೀ ದೇಹೇಷು ಶಾಶ್ವತಃ।
ಜರಾಯೌವನಜನ್ಮಾದ್ಯಾ ಧರ್ಮಾ ದೇಹಸ್ಯ ನಾತ್ಮನಃ ॥ **71** ॥ 1092

ಬಾಲೋಽಹಂ ತಾವದಿಚ್ಛಾತೋ ಯತಿಷ್ಯೇ ಶ್ರೇಯಸೇ ಯುವಾ।
ಯುವಾಹಂ ವಾರ್ದ್ಧಕೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕರಿಷ್ಯಾಮ್ಯಾತ್ಮನೋ ಹಿತಂ ॥ **72** ॥ 1093

ವೃದ್ಧೋಽಹಂ ಮಮ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸಮಸ್ತಾನಿ ನ ಗೋಚರೇ।
ಕಿಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಂದಾತ್ಮಾ ಸಮರ್ಥೇನ ನ ಯತ್ಕೃತಂ ॥ **73** ॥ 1094

ಏವಂ ದುರಾಶಯಾ ಕ್ಷಿಪ್ತಮಾನಸಃ ಪುರುಷಃ ಸದಾ।
ಶ್ರೇಯಸೋಽಭಿಮುಖಂ ಯಾತಿ ನ ಕದಾಚಿತ್ಪಿಪಾಸಿತಃ ॥ **74** ॥ 1095

ಬಾಲ್ಯೇ ಕ್ರೀಡನಕಾಸಕ್ತಾ ಯೌವನೇ ವಿಷಯೋನ್ಮುಖಾಃ।
ಅಜ್ಞಾ ನಯಂತ್ಯಶಕ್ತ್ಯಾ ಚ ವಾರ್ದ್ಧಕಂ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಂ ॥ **75** ॥ 1096

ತಸ್ಮಾದ್ಬಾಲ್ಯೇ ವಿವೇಕಾತ್ಮಾ ಯತೇತ ಶ್ರೇಯಸೇ ಸದಾ।
ಬಾಲ್ಯಯೌವನವೃದ್ಧಾದ್ಯೈರ್ದೇಹಭಾವೈರಸಂಯುತಃ ॥ **76** ॥ 1097

ತದೇತದ್ವೋ ಮಯಾಖ್ಯಾತಂ ಯದಿ ಜಾನೀತ ನಾನೃತಂ।
ತದಸ್ಮತ್ಪ್ರೀತಯೇ ವಿಷ್ಣುಃ ಸ್ಮರ್ಯತಾಂ ಬಂಧಮುಕ್ತಿದಃ ॥ **77** ॥ 1098

ಪ್ರಯಾಸಃ ಸ್ಮರಣೇ ಕೋಽಸ್ಯ ಸ್ಮೃತೋ ಯಚ್ಛತಿ ಶೋಭನಂ।
ಪಾಪಕ್ಷಯಶ್ಚ ಭವತಿ ಸ್ಮರತಾಂ ತಮಹರ್ನಿಶಂ ॥ **78** ॥ 1099

ಸರ್ವಭೂತಸ್ಥಿತೇ ತಸ್ಮಿನ್ಮತಿರ್ಮೈತ್ರೀ ದಿವಾನಿಶಂ।
ಭವತಾಂ ಜಾಯತಾಮೇವಂ ಸರ್ವಕ್ಲೇಶಾನ್ಪ್ರಹಾಸ್ಯಥ ॥ **79** ॥ 1100

ತಾಪತ್ರಯೇಣಾಭಿಹತಂ ಯದೇತದಖಿಲಂ ಜಗತ್।
ತದಾ ಶೋಚ್ಯೇಷು ಭೂತೇಷು ದ್ವೇಷಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕರೋತಿ ಕಃ ॥ **80** ॥ 1101

ಅಥ ಭದ್ರಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಹೀನಶಕ್ತಿರಹಂ ಪರಂ।
ಮುದಂ ತದಾಪಿ ಕುರ್ವೀತ ಹಾನಿರ್ದ್ವೇಷಫಲಂ ಯತಃ ॥ **81** ॥ 1102

ಬದ್ಧವೈರಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ದ್ವೇಷಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಚೇತ್ತತಃ।
ಸುಶೋಚ್ಯಾನ್ಯತಿಮೋಹೇನ ವ್ಯಾಪ್ತಾನೀತಿ ಮನೀಷಿಣಾಂ ॥ **82** ॥ 1103

ಏತೇ ಭಿನ್ನದೃಶಾಂ ದೈತ್ಯಾ ವಿಕಲ್ಪಾಃ ಕಥಿತಾ ಮಯಾ।
ಕೃತ್ವಾಭ್ಯುಪಗಮಂ ತತ್ರ ಸಂಕ್ಷೇಪಃ ಶ್ರೂಯತಾಂ ಮಮ ॥ **83** ॥ 1104

ವಿಸ್ತಾರಃ ಸರ್ವಭೂತಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋಃ ಸರ್ವಮಿದಂ ಜಗತ್।
ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಮಾತ್ಮವತ್ತಸ್ಮಾದಭೇದೇನ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥ **84** ॥ 1105

ಸಮುತ್ಸೃಜ್ಯಾಸುರಂ ಭಾವಂ ತಸ್ಮಾದ್ಯೂಯಂ ತಥಾ ವಯಂ।
ತಥಾ ಯತ್ನಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮೋ ಯಥಾ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಾಮ ನಿರ್ವೃತಿಂ ॥ **85** ॥ 1106

ಯಾ ನಾಗ್ನಿನಾ ನ ಚಾರ್ಕೇಣ ನೇಂದುನಾ ಚ ನ ವಾಯುನಾ।
ಪರ್ಜನ್ಯವರುಣಾಭ್ಯಾಂ ವಾ ನ ಸಿದ್ಧ್ಯೇನ್ನ ಚ ರಾಕ್ಷಸೈಃ ॥ **86** ॥ 1107

ನ ಯಕ್ಷೈರ್ನ ಚ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರೈರ್ನೋರಗೈರ್ನ ಚ ಕಿನ್ನರೈಃ।
ನ ಮನುಷ್ಯೈರ್ನ ಪಶುಭಿರ್ನೋಷ್ಣೈರ್ನೈವಾತ್ಮಸಂಭವೈಃ ॥ **87** ॥ 1108

ಜ್ವರಾಕ್ಷಿರೋಗಾತೀಸಾರಪ್ಲೀಹಗುಲ್ಮಾದಿಕೈಸ್ತಥಾ।
ದ್ವೇಷೇರ್ಷ್ಯಾಮತ್ಸರಾದ್ಯೈರ್ವಾ ರಾಗಲೋಭಾದಿಭಿಃ ಕ್ಷಯಂ ॥ **88** ॥ 1109

ನ ಚಾನ್ಯೈರ್ನೀಯತೇ ಕೈಶ್ಚಿನ್ನಿತ್ಯಾ ಯಾತ್ಯಂತನಿರ್ಮಲಾ।
ತಾಮಾಪ್ನೋತ್ಯಮಲೇ ನ್ಯಸ್ಯ ಕೇಶವೇ ಹೃದಯಂ ನರಃ ॥ **89** ॥ 1110

ಅಸಾರಸಂಸಾರವಿವರ್ತನೇಷು
ಮಾ ಯಾತ ತೋಷಂ ಪ್ರಸಭಂ ಬ್ರವೀಮಿ।
ಸರ್ವತ್ರ ದೈತ್ಯಾಸ್ಸಮತಾಮುಪೇತ
ಸಮತ್ವಮಾರಾಧನಮಚ್ಯುತಸ್ಯ ॥ **90** ॥ 1111

ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಸನ್ನೇ ಕಿಮಿಹಾಸ್ತ್ಯಲಭ್ಯಂ
ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮೈರಲಮಲ್ಪಕಾಸ್ತೇ।
ಸಮಾಶ್ರಿತಾದ್ಬ್ರಹ್ಮತರೋರನಂತಾ -
ನ್ನಿಃಸಂಶಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಥ ವೈ ಮಹತ್ಫಲಂ ॥ **91** ॥ 1112

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಸಪ್ತದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಅಷ್ಟಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತಸ್ಯೈತಾಂ ದಾನವಾಶ್ಚೇಷ್ಟಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೈತ್ಯಪತೇರ್ಭಯಾತ್।
ಆಚಚಖ್ಯುಃ ಸ ಚೋವಾಚ ಸೂದಾನಾಹೂಯ ಸತ್ವರಃ ॥ **1** ॥ 1113

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ಹೇ ಸೂದಾ ಮಮ ಪುತ್ರೋಽಸಾವನ್ಯೇಷಾಮಪಿ ದುರ್ಮತಿಃ।
ಕುಮಾರ್ಗದೇಶಿಕೋ ದುಷ್ಟೋ ಹನ್ಯತಾಮವಿಲಂಬಿತಂ ॥ **2** ॥ 1114

ಹಾಲಾಹಲಂ ವಿಷಂ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಭಕ್ಷೇಷು ದೀಯತಾಂ।
ಅವಿಜ್ಞಾತಮಸೌ ಪಾಪೋ ಹನ್ಯತಾಂ ಮಾ ವಿಚಾರ್ಯತಾಂ ॥ **3** ॥ 1115

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತೇ ತಥೈವ ತತಶ್ಚಕ್ರುಃ ಪ್ರಹ್ಲಾದಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ।
ವಿಷದಾನಂ ಯಥಾಜ್ಞಪ್ತಂ ಪಿತ್ರಾ ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **4** ॥ 1116

ಹಾಲಾಹಲಂ ವಿಷಂ ಘೋರಮನಂತೋಚ್ಚಾರಣೇನ ಸಃ।
ಅಭಿಮಂತ್ರ್ಯ ಸಹಾನ್ನೇನ ಮೈತ್ರೇಯ ಬುಭುಜೇ ತದಾ ॥ **5** ॥ 1117

ಅವಿಕಾರಂ ಸ ತದ್ಭುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಹ್ಲಾದಃ ಸ್ವಸ್ಥಮಾನಸಃ।
ಅನಂತಖ್ಯಾತಿನಿರ್ವೀರ್ಯಂ ಜರಯಾಮಾಸ ತದ್ವಿಷಂ ॥ **6** ॥ 1118

ತತಃ ಸೂದಾ ಭಯತ್ರಸ್ತಾ ಜೀರ್ಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹದ್ವಿಷಂ।
ದೈತ್ಯೇಶ್ವರಮುಪಾಗಮ್ಯ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯೇದಮಬ್ರುವನ್ ॥ **7** ॥ 1119

ಸೂದಾ ಊಚುಃ

ದೈತ್ಯರಾಜ ವಿಷಂ ದತ್ತಮಸ್ಮಾಭಿರತಿಭೀಷಣಂ।
ಜೀರ್ಣಂ ತೇನ ಸಹಾನ್ನೇನ ಪ್ರಹ್ಲಾದೇನ ಸುತೇನ ತೇ ॥ **8** ॥ 1120

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ತ್ವರ್ಯತಾಂ ತ್ವರ್ಯತಾಂ ಹೇ ಹೇ ಸದ್ಯೋ ದೈತ್ಯಪುರೋಹಿತಾಃ।
ಕೃತ್ಯಾಂ ತಸ್ಯ ವಿನಾಶಾಯ ಉತ್ಪಾದಯತ ಮಾ ಚಿರಂ ॥ **9** ॥ 1121

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಸಕಾಶಮಾಗಮ್ಯ ತತಃ ಪ್ರಹ್ಲಾದಸ್ಯ ಪುರೋಹಿತಾಃ।
ಸಾಮಪೂರ್ವಮಥೋಚುಸ್ತೇ ಪ್ರಹ್ಲಾದಂ ವಿನಯಾನ್ವಿತಂ ॥ **10** ॥ 1122

ಪುರೋಹಿತಾ ಊಚುಃ

ಜಾತಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಖ್ಯಾತ ಆಯುಷ್ಮನ್ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಕುಲೇ।
ದೈತ್ಯರಾಜಸ್ಯ ತನಯೋ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪೋರ್ಭವಾನ್ ॥ **11** ॥ 1123

ಕಿಂ ದೇವೈಃ ಕಿಮನಂತೇನ ಕಿಮನ್ಯೇನ ತವಾಶ್ರಯಃ।
ಪಿತಾ ತೇ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ತ್ವಂ ತಥೈವ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ॥ **12** ॥ 1124

ತಸ್ಮಾತ್ಪರಿತ್ಯಜೈನಾಂ ತ್ವಂ ವಿಪಕ್ಷಸ್ತವಸಂಹಿತಾಂ।
ಶ್ಲಾಘ್ಯಃ ಪಿತಾ ಸಮಸ್ತಾನಾಂ ಗುರೂಣಾಂ ಪರಮೋ ಗುರುಃ ॥ **13** ॥ 1125

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ಏವಮೇತನ್ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಶ್ಲಾಘ್ಯಮೇತನ್ಮಹಾಕುಲಂ।
ಮರೀಚೇಃ ಸಕಲೇಽಪ್ಯಸ್ಮಿನ್ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ನಾನ್ಯಥಾ ವದೇತ್ ॥ **14** ॥ 1126

ಪಿತಾ ಚ ಮಮ ಸರ್ವಸ್ಮಿಂಜಗತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟಚೇಷ್ಟಿತಃ।
ಏತದಪ್ಯವಗಚ್ಛಾಮಿ ಸತ್ಯಮತ್ರಾಪಿ ನಾನೃತಂ ॥ **15** ॥ 1127

ಗುರೂಣಾಮಪಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪಿತಾ ಪರಮಕೋ ಗುರುಃ।
ಯದುಕ್ತಂ ಭ್ರಾಂತಿಸ್ತತ್ರಾಪಿ ಸ್ವಲ್ಪಾಪಿ ಹಿ ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **16** ॥ 1128

ಪಿತಾ ಗುರುರ್ನ ಸಂದೇಹಃ ಪೂಜನೀಯಃ ಪ್ರಯತ್ನತಃ।
ತತ್ರಾಪಿ ನಾಪರಾಧ್ಯಾಮೀತ್ಯೇವಂ ಮನಸಿ ಮೇ ಸ್ಥಿತಂ ॥ **17** ॥ 1129

ಯತ್ತ್ವೇತತ್ಕಿಮನಂತೇನೇತ್ಯುಕ್ತಂ ಯುಷ್ಮಾಭಿರೀದೃಶಂ।
ಕೋ ಬ್ರವೀತಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯ್ಯಂ ಕಿಂ ತು ನೈತದ್ವಚೋಽರ್ಥವತ್ ॥ **18** ॥ 1130

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸೋಽಭವನ್ಮೌನೀ ತೇಷಾಂ ಗೌರವಯಂತ್ರಿತಃ।
ಪ್ರಹಸ್ಯ ಚ ಪುನಃ ಪ್ರಾಹ ಕಿಮನಂತೇನ ಸಾಧ್ವಿತಿ ॥ **19** ॥ 1131

ಸಾಧು ಭೋ ಕಿಮನಂತೇನ ಸಾಧು ಭೋ ಗುರವೋ ಮಮ।
ಶ್ರೂಯತಾಂ ಯದನಂತೇನ ಯದಿ ಖೇದಂ ನ ಯಾಸ್ಯಥ ॥ **20** ॥ 1132

ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಮೋಕ್ಷಾಶ್ಚ ಪುರುಷಾರ್ಥಾ ಉದಾಹೃತಾಃ।
ಚತುಷ್ಟಯಮಿದಂ ಯಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮಾತ್ಕಿಂ ಕಿಮಿದಂ ವಚಃ ॥ **21** ॥ 1133

ಮರೀಚಿಮಿಶ್ರೈರ್ದಕ್ಷಾದ್ಯೈಸ್ತಥೈವಾನ್ಯೈರನಂತತಃ।
ಧರ್ಮಃ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತಥಾ ಚಾನ್ಯೈರರ್ಥಃ ಕಾಮಸ್ತಥಾಽಪರೈಃ ॥ **22** ॥ 1134

ತತ್ತತ್ತ್ವವೇದಿನೋ ಭೂತ್ವಾ ಜ್ಞಾನಧ್ಯಾನಸಮಾಧಿಭಿಃ।
ಅವಾಪುರ್ಮುಕ್ತಿಮಪರೇ ಪುರುಷಾ ಧ್ವಸ್ತಬಂಧನಾಃ ॥ **23** ॥ 1135

ಸಂಪದೈಶ್ವರ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಜ್ಞಾನಸಂತತಿಕರ್ಮಣಾಂ।
ವಿಮುಕ್ತೇಶ್ಚೈಕತೋ ಲಭ್ಯಂ ಮೂಲಮಾರಾಧನಂ ಹರೇಃ ॥ **24** ॥ 1136

ಯತೋ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಾಖ್ಯಂ ಮುಕ್ತಿಶ್ಚಾಪಿ ಫಲಂ ದ್ವಿಜಾಃ।
ತೇನಾಪಿ ಕಿಂ ಕಿಮಿತ್ಯೇವಮನಂತೇನ ಕಿಮುಚ್ಯತೇ ॥ **25** ॥ 1137

ಕಿಂ ಚಾಪಿ ಬಹುನೋಕ್ತೇನ ಭವಂತೋ ಗುರವೋ ಮಮ।
ವದಂತು ಸಾಧು ವಾಸಾಧು ವಿವೇಕೋಽಸ್ಮಾಕಮಲ್ಪಕಃ ॥ **26** ॥ 1138

ಬಹುನಾತ್ರ ಕಿಮುಕ್ತೇನ ಸ ಏವ ಜಗತಃ ಪತಿಃ।
ಸ ಕರ್ತಾ ಚ ವಿಕರ್ತಾ ಚ ಸಂಹರ್ತಾ ಚ ಹೃದಿ ಸ್ಥಿತಃ ॥ **27** ॥ 1139

ಸ ಭೋಕ್ತಾ ಭೋಜ್ಯಮಪ್ಯೇವಂ ಸ ಏವ ಜಗದೀಶ್ವರಃ।
ಭವದ್ಭಿರೇತತ್ಕ್ಷಂತವ್ಯಂ ಬಾಲ್ಯಾದುಕ್ತಂ ತು ಯನ್ಮಯಾ ॥ **28** ॥ 1140

ಪುರೋಹಿತಾ ಊಚುಃ

ದಹ್ಯಮಾನಸ್ತ್ವಮಸ್ಮಾಭಿರಗ್ನಿನಾ ಬಾಲ ರಕ್ಷಿತಃ।
ಭೂಯೋ ನ ವಕ್ಷ್ಯಸೀತ್ಯೇವಂ ನೈವ ಜ್ಞಾತೋಽಸ್ಯಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ॥ **29** ॥ 1141

ಯದಾಸ್ಮದ್ವಚನಾನ್ಮೋಹಗ್ರಾಹಂ ನ ತ್ಯಕ್ಷ್ಯತೇ ಭವಾನ್।
ತತಃ ಕೃತ್ಯಾಂ ವಿನಾಶಾಯ ತವ ಸ್ರಕ್ಷ್ಯಾಮ ದುರ್ಮತೇ ॥ **30** ॥ 1142

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ಕಃ ಕೇನ ಹನ್ಯತೇ ಜಂತುರ್ಜಂತುಃ ಕಃ ಕೇನ ರಕ್ಷ್ಯತೇ।
ಹಂತಿ ರಕ್ಷತಿ ಚೈವಾತ್ಮಾ ಹ್ಯಸತ್ಸಾಧು ಸಮಾಚರನ್ ॥ **31** ॥ 1143

ಕರ್ಮಣಾ ಜಾಯತೇ ಸರ್ವಂ ಕರ್ಮೈವ ಗತಿಸಾಧನಂ।
ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನ ಸಾಧುಕರ್ಮ ಸಮಾಚರೇತ್ ॥ **32** ॥ 1144

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತಾಸ್ತೇನ ತೇ ಕ್ರುದ್ಧಾ ದೈತ್ಯರಾಜಪುರೋಹಿತಾಃ।
ಕೃತ್ಯಾಮುತ್ಪಾದಯಾಮಾಸುರ್ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೋಜ್ಜ್ವಲಾಕೃತಿಂ ॥ **33** ॥ 1145

ಅತಿಭೀಮಾ ಸಮಾಗಮ್ಯ ಪಾದನ್ಯಾಸಕ್ಷತಕ್ಷಿತಿಃ।
ಶೂಲೇನ ಸಾಧು ಸಂಕ್ರುದ್ಧಾ ತಂ ಜಘಾನಾಶು ವಕ್ಷಸಿ ॥ **34** ॥ 1146

ತತ್ತಸ್ಯ ಹೃದಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಶೂಲಂ ಬಾಲಸ್ಯ ದೀಪ್ತಿಮತ್।
ಜಗಾಮ ಖಂಡಿತಂ ಭೂಮೌ ತತ್ರಾಪಿ ಶತಧಾ ಗತಂ ॥ **35** ॥ 1147

ಯತ್ರಾನಪಾಯೀ ಭಗವಾನ್ ಹೃದ್ಯಾಸ್ತೇ ಹರಿರೀಶ್ವರಃ।
ಭಂಗೋ ಭವತಿ ವಜ್ರಸ್ಯ ತತ್ರ ಶೂಲಸ್ಯ ಕಾ ಕಥಾ ॥ **36** ॥ 1148

ಅಪಾಪೇ ತತ್ರ ಪಾಪೈಶ್ಚ ಪಾತಿತಾ ದೈತ್ಯಯಾಜಕೈಃ।
ತಾನೇವ ಸಾ ಜಘಾನಾಶು ಕೃತ್ಯಾ ನಾಶಂ ಜಗಾಮ ಚ ॥ **37** ॥ 1149

ಕೃತ್ಯಯಾ ದಹ್ಯಮಾನಾಂಸ್ತಾನ್ವಿಲೋಕ್ಯ ಸ ಮಹಾಮತಿಃ।
ತ್ರಾಹಿ ಕೃಷ್ಣೇತ್ಯನಂತೇತಿ ವದನ್ನಭ್ಯವಪದ್ಯತ ॥ **38** ॥ 1150

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿನ್ ಜಗದ್ರೂಪ ಜಗತ್ಸ್ರಷ್ಟರ್ಜನಾರ್ದನ।
ಪಾಹಿ ವಿಪ್ರಾನಿಮಾನಸ್ಮಾದ್ದುಃಸಹಾನ್ಮಂತ್ರಪಾವಕಾತ್ ॥ **39** ॥ 1151

ಯಥಾ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ಜಗದ್ಗುರುಃ।
ವಿಷ್ಣುರೇವ ತಥಾ ಸರ್ವೇ ಜೀವಂತ್ವೇತೇ ಪುರೋಹಿತಾಃ ॥ **40** ॥ 1152

ಯಥಾ ಸರ್ವಗತಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಮನ್ಯಮಾನೋಽನಪಾಯಿನಂ।
ಚಿಂತಯಾಮ್ಯರಿಪಕ್ಷೇಽಪಿ ಜೀವಂತ್ವೇತೇ ಪುರೋಹಿತಾಃ ॥ **41** ॥ 1153

ಯೇ ಹಂತುಮಾಗತಾ ದತ್ತಂ ಯೈರ್ವಿಷಂ ಯೈರ್ಹುತಾಶನಃ।
ಯೈರ್ದಿಗ್ಗಜೈರಹಂ ಕ್ಷುಣ್ಣೋ ದಷ್ಟಃ ಸರ್ಪೈಶ್ಚ ಯೈರಪಿ ॥ **42** ॥ 1154

ತೇಷ್ವಹಂ ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ಸಮಃ ಪಾಪೋಽಸ್ಮಿ ನ ಕ್ವಚಿತ್।
ಯಥಾ ತೇನಾದ್ಯ ಸತ್ಯೇನ ಜೀವಂತ್ವಸುರಯಾಜಕಾಃ ॥ **43** ॥ 1155

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತಾಸ್ತೇನ ತೇ ಸರ್ವೇ ಸಂಸ್ಪೃಷ್ಟಾಶ್ಚ ನಿರಾಮಯಾಃ।
ಸಮುತ್ತಸ್ಥುರ್ದ್ವಿಜಾ ಭೂಯಸ್ತಮೂಚುಃ ಪ್ರಶ್ರಯಾನ್ವಿತಂ ॥ **44** ॥ 1156

ಪುರೋಹಿತಾ ಊಚುಃ

ದೀರ್ಘಾಯುರಪ್ರತಿಹತೋ ಬಲವೀರ್ಯಸಮನ್ವಿತಃ।
ಪುತ್ರಪೌತ್ರಧನೈಶ್ವರ್ಯೈರ್ಯುಕ್ತೋ ವತ್ಸ ಭವೋತ್ತಮಃ ॥ **45** ॥ 1157

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಂ ತತೋ ಗತ್ವಾ ಯಥಾವೃತ್ತಂ ಪುರೋಹಿತಾಃ।
ದೈತ್ಯರಾಜಾಯ ಸಕಲಮಾಚಚಕ್ಷುರ್ಮಹಾಮುನೇ ॥ **46** ॥ 1158

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಅಷ್ಟಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಏಕೋನವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಾಂ ಕೃತ್ಯಾಂ ವಿತಥೀಕೃತಾಂ।
ಆಹೂಯ ಪುತ್ರಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಪ್ರಭಾವಸ್ಯಾಸ್ಯ ಕಾರಣಂ ॥ **1** ॥ 1159

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಸುಪ್ರಭಾವೋಽಸಿ ಕಿಮೇತತ್ತೇ ವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ।
ಏತನ್ಮಂತ್ರಾದಿಜನಿತಮುತಾಹೋ ಸಹಜಂ ತವ ॥ **2** ॥ 1160

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಪೃಷ್ಟಸ್ತದಾ ಪಿತ್ರಾ ಪ್ರಹ್ಲಾದೋಽಸುರಬಾಲಕಃ।
ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಪಿತುಃ ಪಾದಾವಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್ ॥ **3** ॥ 1161

ನ ಮಂತ್ರಾದಿಕೃತಂ ತಾತ ನ ಚ ನೈಸರ್ಗಿಕೋ ಮಮ।
ಪ್ರಭಾವ ಏಷ ಸಾಮಾನ್ಯೋ ಯಸ್ಯ ಯಸ್ಯಾಚ್ಯುತೋ ಹೃದಿ ॥ **4** ॥ 1162

ಅನ್ಯೇಷಾಂ ಯೋ ನ ಪಾಪಾನಿ ಚಿಂತಯತ್ಯಾತ್ಮನೋ ಯಥಾ।
ತಸ್ಯ ಪಾಪಾಗಮಸ್ತಾತ ಹೇತ್ವಭಾವಾನ್ನ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **5** ॥ 1163

ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ಪರಪೀಡಾಂ ಕರೋತಿ ಯಃ।
ತದ್ಬೀಜಂ ಜನ್ಮ ಫಲತಿ ಪ್ರಭೂತಂ ತಸ್ಯ ಚಾಶುಭಂ ॥ **6** ॥ 1164

ಸೋಽಹಂ ನ ಪಾಪಮಿಚ್ಛಾಮಿ ನ ಕರೋಮಿ ವದಾಮಿ ವಾ।
ಚಿಂತಯನ್ಸರ್ವಭೂತಸ್ಥಮಾತ್ಮನ್ಯಪಿ ಚ ಕೇಶವಂ ॥ **7** ॥ 1165

ಶಾರೀರಂ ಮಾನಸಂ ದುಃಖಂ ದೈವಂ ಭೂತಭವಂ ತಥಾ।
ಸರ್ವತ್ರ ಶುಭಚಿತ್ತಸ್ಯ ತಸ್ಯ ಮೇ ಜಾಯತೇ ಕುತಃ ॥ **8** ॥ 1166

ಏವಂ ಸರ್ವೇಷು ಭೂತೇಷು ಭಕ್ತಿರವ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀ।
ಕರ್ತವ್ಯಾ ಪಂಡಿತೈರ್ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಸರ್ವಭೂತಮಯಂ ಹರಿಂ ॥ **9** ॥ 1167

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಃ ಪ್ರಾಸಾದಶಿಖರೇ ಸ್ಥಿತಃ।
ಕ್ರೋಧಾಂಧಕಾರಿತಮುಖಃ ಪ್ರಾಹ ದೈತೇಯಕಿಂಕರಾನ್ ॥ **10** ॥ 1168

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ದುರಾತ್ಮಾ ಕ್ಷಿಪ್ಯತಾಮಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಸಾದಾಚ್ಛತಯೋಜನಾತ್।
ಗಿರಿಪೃಷ್ಠೇ ಪತತ್ವಸ್ಮಿನ್ ಶಿಲಾಭಿನ್ನಾಂಗಸಂಹತಿಃ ॥ **11** ॥ 1169

ತತಸ್ತಂ ಚಿಕ್ಷಿಪುಃ ಸರ್ವೇ ಬಾಲಂ ದೈತೇಯದಾನವಾಃ।
ಪಪಾತ ಸೋಪ್ಯಧಃ ಕ್ಷಿಪ್ತೋ ಹೃದಯೇನೋದ್ವಹನ್ಹರಿಂ ॥ **12** ॥ 1170

ಪತಮಾನಂ ಜಗದ್ಧಾತ್ರೀ ಜಗದ್ಧಾತರಿ ಕೇಶವೇ।
ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಂ ದಧಾರೈನಮುಪಸಂಗಮ್ಯ ಮೇದಿನೀ ॥ **13** ॥ 1171

ತತೋ ವಿಲೋಕ್ಯ ತಂ ಸ್ವಸ್ಥಮವಿಶೀರ್ಣಾಸ್ಥಿಪಂಜರಂ।
ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಃ ಪ್ರಾಹ ಶಂಬರಂ ಮಾಯಿನಾಂ ವರಂ ॥ **14** ॥ 1172

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ನಾಸ್ಮಾಭಿಃ ಶಕ್ಯತೇ ಹಂತುಮಸೌ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಬಾಲಕಃ।
ಮಾಯಾಂ ವೇತ್ತಿ ಭವಾಂಸ್ತಸ್ಮಾನ್ಮಾಯಯೈನಂ ನಿಷೂದಯ ॥ **15** ॥ 1173

ಶಂಬರ ಉವಾಚ

ಸೂದಯಾಮ್ಯೇವ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರ ಪಶ್ಯ ಮಾಯಾಬಲಂ ಮಮ।
ಸಹಸ್ರಮತ್ರ ಮಾಯಾನಾಂ ಪಶ್ಯ ಕೋಟಿಶತಂ ತಥಾ ॥ **16** ॥ 1174

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತತಃ ಸ ಸಸೃಜೇ ಮಾಯಾಂ ಪ್ರಹ್ಲಾದೇ ಶಂಬರೋಽಸುರಃ।
ವಿನಾಶಮಿಚ್ಛಂದುರ್ಬುದ್ಧಿಃ ಸರ್ವತ್ರ ಸಮದರ್ಶಿನಿ ॥ **17** ॥ 1175

ಸಮಾಹಿತಮತಿರ್ಭೂತ್ವಾ ಶಂಬರೇಽಪಿ ವಿಮತ್ಸರಃ।
ಮೈತ್ರೇಯ ಸೋಽಪಿ ಪ್ರಹ್ಲಾದಃ ಸಸ್ಮಾರ ಮಧುಸೂದನಂ ॥ **18** ॥ 1176

ತತೋ ಭಗವತಾ ತಸ್ಯ ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಚಕ್ರಮುತ್ತಮಂ।
ಆಜಗಾಮ ಸಮಾಜ್ಞಪ್ತಂ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಿ ಸುದರ್ಶನಂ ॥ **19** ॥ 1177

ತೇನ ಮಾಯಾಸಹಸ್ರಂ ತಚ್ಛಂಬರಸ್ಯಾಶುಗಾಮಿನಾ।
ಬಾಲಸ್ಯ ರಕ್ಷತಾ ದೇಹಮೇಕೈಕಂ ಚ ವಿಶೋಧಿತಂ ॥ **20** ॥ 1178

ಸಂಶೋಷಕಂ ತಥಾ ವಾಯುಂ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಸ್ತ್ವಿದಮಬ್ರವೀತ್।
ಶೀಘ್ರಮೇಷ ಮಮಾದೇಶಾದ್ದುರಾತ್ಮಾ ನೀಯತಾಂ ಕ್ಷಯಂ ॥ **21** ॥ 1179

ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತು ಸೋಽಪ್ಯೇನಂ ವಿವೇಶ ಪವನೋ ಲಘು।
ಶೀತೋಽತಿರೂಕ್ಷಃ ಶೋಷಾಯ ತದ್ದೇಹಸ್ಯಾತಿದುಃಸಹಃ ॥ **22** ॥ 1180

ತೇನಾವಿಷ್ಟಮಥಾತ್ಮಾನಂ ಸ ಬುದ್ಧ್ವಾ ದೈತ್ಯಬಾಲಕಃ।
ಹೃದಯೇನ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ದಧಾರ ಧರಣೀಧರಂ ॥ **23** ॥ 1181

ಹೃದಯಸ್ಥಸ್ತತಸ್ತಸ್ಯ ತಂ ವಾಯುಮತಿಭೀಷಣಂ।
ಪಪೌ ಜನಾರ್ದನಃ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಸ ಯಯೌ ಪವನಃ ಕ್ಷಯಂ ॥ **24** ॥ 1182

ಕ್ಷೀಣಾಸು ಸರ್ವಮಾಯಾಸು ಪವನೇ ಚ ಕ್ಷಯಂ ಗತೇ।
ಜಗಾಮ ಸೋಽಪಿ ಭವನಂ ಗುರೋರೇವ ಮಹಾಮತಿಃ ॥ **25** ॥ 1183

ಅಹನ್ಯಹನ್ಯಥಾಚಾರ್ಯೋ ನೀತಿಂ ರಾಜ್ಯಫಲಪ್ರದಾಂ।
ಗ್ರಾಹಯಾಮಾಸ ತಂ ಬಾಲಂ ರಾಜ್ಞಾಮುಶನಸಾ ಕೃತಾಂ ॥ **26** ॥ 1184

ಗೃಹೀತನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಂ ತಂ ವಿನೀತಂ ಚ ಯದಾ ಗುರುಃ।
ಮೇನೇ ತದೈನಂ ತತ್ಪಿತ್ರೇ ಕಥಯಾಮಾಸ ಶಿಕ್ಷಿತಂ ॥ **27** ॥ 1185

ಆಚಾರ್ಯ ಉವಾಚ

ಗೃಹೀತನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಸ್ತೇ ಪುತ್ರೋ ದೈತ್ಯಪತೇ ಕೃತಃ।
ಪ್ರಹ್ಲಾದಸ್ತತ್ತ್ವತೋ ವೇತ್ತಿ ಭಾರ್ಗವೇಣ ಯದೀರಿತಂ ॥ **28** ॥ 1186

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ಮಿತ್ರೇಷು ವರ್ತೇತ ಕಥಮರಿವರ್ಗೇಷು ಭೂಪತಿಃ।
ಪ್ರಹ್ಲಾದ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಮಧ್ಯಸ್ಥೇಷು ಕಥಂ ಚರೇತ್ ॥ **29** ॥ 1187

ಕಥಂ ಮಂತ್ರಿಷ್ವಮಾತ್ಯೇಷು ಬಾಹ್ಯೇಷ್ವಾಭ್ಯಂತರೇಷು ಚ।
ಚಾರೇಷು ಪೌರವರ್ಗೇಷು ಶಂಕಿತೇಷ್ವಿತರೇಷು ಚ ॥ **30** ॥ 1188

ಕೃತ್ಯಾಕೃತ್ಯವಿಧಾನಂಚ ದುರ್ಗಾಟವಿಕಸಾಧನಂ।
ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಕಥ್ಯತಾಂ ಸಮ್ಯಕ್ ತಥಾ ಕಂಟಕಶೋಧನಂ ॥ **31** ॥ 1189

ಏತಚ್ಚಾನ್ಯಚ್ಚ ಸಕಲಮಧೀತಂ ಭವತಾ ಯಥಾ।
ತಥಾ ಮೇ ಕಥ್ಯತಾಂ ಜ್ಞಾತುಂ ತವೇಚ್ಛಾಮಿ ಮನೋಗತಂ ॥ **32** ॥ 1190

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಪಿತುಃ ಪಾದೌ ತದಾ ಪ್ರಶ್ರಯಭೂಷಣಃ।
ಪ್ರಹ್ಲಾದಃ ಪ್ರಾಹ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಂ ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟಸ್ತಥಾ ॥ **33** ॥ 1191

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ಮಮೋಪದಿಷ್ಟಂ ಸಕಲಂ ಗುರುಣಾ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ।
ಗೃಹೀತಂ ತು ಮಯಾ ಕಿಂತು ನ ಸದೇತನ್ಮತಂ ಮಮ ॥ **34** ॥ 1192

ಸಾಮ ಚೋಪಪ್ರದಾನಂ ಚ ಭೇದದಂಡೌ ತಥಾಪರೌ।
ಉಪಾಯಾಃ ಕಥಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಮಿತ್ರಾದೀನಾಂ ಚ ಸಾಧನೇ ॥ **35** ॥ 1193

ತಾನೇವಾಹಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಮಿತ್ರಾದೀಂಸ್ತಾತ ಮಾ ಕ್ರುಧಃ।
ಸಾಧ್ಯಾಭಾವೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಾಧನೈಃ ಕಿಂ ಪ್ರಯೋಜನಂ ॥ **36** ॥ 1194

ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಕೇ ತಾತ ಜಗನ್ನಾಥೇ ಜಗನ್ಮಯೇ।
ಪರಮಾತ್ಮನಿ ಗೋವಿಂದೇ ಮಿತ್ರಾಮಿತ್ರಕಥಾ ಕುತಃ ॥ **37** ॥ 1195

ತ್ವಯ್ಯಸ್ತಿ ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುರ್ಮಯಿ ಚಾನ್ಯತ್ರ ಚಾಸ್ತಿ ಸಃ।
ಯತಸ್ತತೋಽಯಂ ಮಿತ್ರಂ ಮೇ ಶತ್ರುಶ್ಚೇತಿ ಪೃಥಕ್ಕುತಃ ॥ **38** ॥ 1196

ತದೇಭಿರಲಮತ್ಯರ್ಥಂ ದುಷ್ಟಾರಂಭೋಕ್ತಿವಿಸ್ತರೈಃ।
ಅವಿದ್ಯಾಂತರ್ಗತೈರ್ಯತ್ನಃ ಕರ್ತವ್ಯಸ್ತಾತ ಶೋಭನೇ ॥ **39** ॥ 1197

ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿರವಿದ್ಯಾಯಾಮಜ್ಞಾನಾತ್ತಾತ ಜಾಯತೇ।
ಬಾಲೋಽಗ್ನಿಂ ಕಿಂ ನ ಖದ್ಯೋತಮಸುರೇಶ್ವರ ಮನ್ಯತೇ ॥ **40** ॥ 1198

ತತ್ಕರ್ಮ ಯನ್ನ ಬಂಧಾಯ ಸಾ ವಿದ್ಯಾ ಯಾ ವಿಮುಕ್ತಯೇ।
ಆಯಾಸಾಯಾಪರಂ ಕರ್ಮ ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾ ಶಿಲ್ಪನೈಪುಣಂ ॥ **41** ॥ 1199

ತದೇತದವಗಮ್ಯಾಹಮಸಾರಂ ಸಾರಮುತ್ತಮಂ।
ನಿಶಾಮಯ ಮಹಾಭಾಗ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಬ್ರವೀಮಿ ತೇ ॥ **42** ॥ 1200

ನ ಚಿಂತಯತಿ ಕೋ ರಾಜ್ಯಂ ಕೋ ಧನಂ ನಾಭಿವಾಂಛತಿ।
ತಥಾಪಿ ಭಾವ್ಯಮೇವೈತದುಭಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ನರೈಃ ॥ **43** ॥ 1201

ಸರ್ವ ಏವ ಮಹಾಭಾಗ ಮಹತ್ತ್ವಂ ಪ್ರತಿ ಸೋದ್ಯಮಾಃ।
ತಥಾಪಿ ಪುಂಸಾಂ ಭಾಗ್ಯಾನಿ ನೋದ್ಯಮಾ ಭೂತಿಹೇತವಃ ॥ **44** ॥ 1202

ಜಡಾನಾಮವಿವೇಕಾನಾಮಶೂರಾಣಾಮಪಿ ಪ್ರಭೋ।
ಭಾಗ್ಯಭೋಜ್ಯಾನಿ ರಾಜ್ಯಾನಿ ಸಂತ್ಯನೀತಿಮತಾಮಪಿ ॥ **45** ॥ 1203

ತಸ್ಮಾದ್ಯತೇತ ಪುಣ್ಯೇಷು ಯ ಇಚ್ಛೇನ್ಮಹತೀಂ ಶ್ರಿಯಂ।
ಯತಿತವ್ಯಂ ಸಮತ್ವೇ ಚ ನಿರ್ವಾಣಮಪಿ ಚೇಚ್ಛತಾ ॥ **46** ॥ 1204

ದೇವಾ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಶವಃ ಪಕ್ಷಿವೃಕ್ಷಸರೀಸೃಪಾಃ।
ರೂಪಮೇತದನಂತಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋರ್ಭಿನ್ನಮಿವ ಸ್ಥಿತಂ ॥ **47** ॥ 1205

ಏತದ್ವಿಜಾನತಾ ಸರ್ವಂ ಜಗತ್ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಂ।
ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಮಾತ್ಮವದ್ವಿಷ್ಣುರ್ಯತೋಽಯಂ ವಿಶ್ವರೂಪಧೃಕ್ ॥ **48** ॥ 1206

ಏವಂ ಜ್ಞಾತೇ ಸ ಭಗವಾನನಾದಿಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ।
ಪ್ರಸೀದತ್ಯಚ್ಯುತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಸನ್ನೇ ಕ್ಲೇಶಸಂಕ್ಷಯಃ ॥ **49** ॥ 1207

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ತು ಕೋಪೇನ ಸಮುತ್ಥಾಯ ವರಾಸನಾತ್।
ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಃ ಪುತ್ರಂ ಪದಾ ವಕ್ಷಸ್ಯತಾಡಯತ್ ॥ **50** ॥ 1208

ಉವಾಚ ಚ ಸ ಕೋಪೇನ ಸಾಮರ್ಷಃ ಪ್ರಜ್ವಲನ್ನಿವ।
ನಿಷ್ಪಿಷ್ಯ ಪಾಣಿನಾ ಪಾಣಿಂ ಹಂತುಕಾಮೋ ಜಗದ್ಯಥಾ ॥ **51** ॥ 1209

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ಹೇ ವಿಪ್ರಚಿತ್ತೇ ಹೇ ರಾಹೋ ಹೇ ಬಲೈಷ ಮಹಾರ್ಣವೇ।
ನಾಗಪಾಶೈರ್ದೃಢೈರ್ಬದ್ಧ್ವಾ ಕ್ಷಿಪ್ಯತಾಂ ಮಾ ವಿಲಂಬ್ಯತಾಂ ॥ **52** ॥ 1210

ಅನ್ಯಥಾ ಸಕಲಾ ಲೋಕಾಸ್ತಥಾ ದೈತೇಯದಾನವಾಃ।
ಅನುಯಾಸ್ಯಂತಿ ಮೂಢಸ್ಯ ಮತಮಸ್ಯ ದುರಾತ್ಮನಃ ॥ **53** ॥ 1211

ಬಹುಶೋ ವಾರಿತೋಽಸ್ಮಾಭಿರಯಂ ಪಾಪಸ್ತಥಾಪ್ಯರೇಃ।
ಸ್ತುತಿಂ ಕರೋತಿ ದುಷ್ಟಾನಾಂ ವಧ ಏವೋಪಕಾರಕಃ ॥ **54** ॥ 1212

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತತಸ್ತೇ ಸತ್ವರಾ ದೈತ್ಯಾ ಬದ್ಧಾವ ತಂ ನಾಗಬಂಧನೈಃ।
ಭರ್ತುರಾಜ್ಞಾಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಚಿಕ್ಷಿಪುಃ ಸಲಿಲಾರ್ಣವೇ ॥ **55** ॥ 1213

ತತಶ್ಚಚಾಲ ಚಲತಾ ಪ್ರಹ್ಲಾದೇನ ಮಹಾರ್ಣವಃ।
ಉದ್ವೇಲೋಽಭೂತ್ಪರಂ ಕ್ಷೋಭಮುಪೇತ್ಯ ಚ ಸಮಂತತಃ ॥ **56** ॥ 1214

ಭೂರ್ಲೋಕಮಖಿಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ಲಾವ್ಯಮಾನಂ ಮಹಾಂಭಸಾ।
ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರ್ದೈತ್ಯಾನಿದಮಾಹ ಮಹಾಮತೇ ॥ **57** ॥ 1215

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರುವಾಚ

ದೈತೇಯಾಃ ಸಕಲೈಃ ಶೈಲೈರತ್ರೈವ ವರುಣಾಲಯೇ।
ನಿಶ್ಚಿದ್ರೈಃ ಸರ್ವತಶ್ಚೀಯತಾಮೇಷ ದುರ್ಮತಿಃ ॥ **58** ॥ 1216

ನಾಗ್ನಿರ್ದಹತಿ ನೈವಾಯಂ ಶಸ್ತ್ರೈಶ್ಚಿನ್ನೋ ನ ಚೋರಗೈಃ।
ಕ್ಷಯಂ ನೀತೋ ನ ವಾತೇನ ನ ವಿಷೇಣ ನ ಕೃತ್ಯಯಾ ॥ **59** ॥ 1217

ನ ಮಾಯಾಭಿರ್ನ ಚೈವೋಚ್ಚಾತ್ಪಾತಿತೋ ನ ಚ ದಿಗ್ಗಜೈಃ।
ಬಾಲೋಽತಿದುಷ್ಟಚಿತ್ತೋಽಯಂ ನಾನೇನಾರ್ಥೋಽಸ್ತಿ ಜೀವತಾ ॥ **60** ॥ 1218

ತದೇಷ ತೋಯಮಧ್ಯೇ ತು ಸಮಾಕ್ರಾಂತೋ ಮಹೀಧರೈಃ।
ತಿಷ್ಠತ್ವಬ್ದಸಹಸ್ರಾಂತಂ ಪ್ರಾಣಾನ್ಹಾಸ್ಯತಿ ದುರ್ಮತಿಃ ॥ **61** ॥ 1219

ತತೋ ದೈತ್ಯಾ ದಾನವಾಶ್ಚ ಪರ್ವತೈಸ್ತಂ ಮಹೋದಧೌ।
ಆಕ್ರಮ್ಯ ಚಯನಂ ಚಕ್ರುರ್ಯೋಜನಾನಿ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **62** ॥ 1220

ಸ ಚಿತ್ತಃ ಪರ್ವತೈರಂತಃ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಮಹಾಮತಿಃ।
ತುಷ್ಟಾವಾಹ್ನಿಕವೇಲಾಯಾಮೇಕಾಗ್ರಮತಿರಚ್ಯುತಂ ॥ **63** ॥ 1221

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ನಮಸ್ತೇ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ನಮಸ್ತೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮ।
ನಮಸ್ತೇ ಸರ್ವಲೋಕಾತ್ಮನ್ನಮಸ್ತೇ ತಿಗ್ಮಚಕ್ರಿಣೇ ॥ **64** ॥ 1222

ನಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯದೇವಾಯ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಿತಾಯ ಚ।
ಜಗದ್ಧಿತಾಯ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಗೋವಿಂದಾಯ ನಮೋ ನಮಃ ॥ **65** ॥ 1223

ಬ್ರಹ್ಮತ್ವೇ ಸೃಜತೇ ವಿಶ್ವಂ ಸ್ಥಿತೌ ಪಾಲಯತೇ ಪುನಃ।
ರುದ್ರರೂಪಾಯ ಕಲ್ಪಾಂತೇ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ತ್ರಿಮೂರ್ತಯೇ ॥ **66** ॥ 1224

ದೇವಾ ಯಕ್ಷಾಸುರಾಃ ಸಿದ್ಧಾ ನಾಗಾ ಗಂಧರ್ವಕಿನ್ನರಾಃ।
ಪಿಶಾಚಾ ರಾಕ್ಷಸಾಶ್ಚೈವ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಶವಸ್ತಥಾ ॥ **67** ॥ 1225

ಪಕ್ಷಿಣಃ ಸ್ಥಾವರಾಶ್ಚೈವ ಪಿಪೀಲಿಕಸರೀಸೃಪಾಃ।
ಭೂಮ್ಯಾಪೋಽಗ್ನಿರ್ನಭೋ ವಾಯುಃ ಶಬ್ದಃ ಸ್ಪರ್ಶಸ್ತಥಾ ರಸಃ ॥ **68** ॥ 1226

ರೂಪಂ ಗಂಧೋ ಮನೋ ಬುದ್ಧಿರಾತ್ಮಾ ಕಾಲಸ್ತಥಾ ಗುಣಾಃ।
ಏತೇಷಾಂ ಪರಮಾರ್ಥಶ್ಚ ಸರ್ವಮೇತತ್ತ್ವಮಚ್ಯುತ ॥ **69** ॥ 1227

ವಿದ್ಯಾವಿದ್ಯೇ ಭವಾನ್ಸತ್ಯಮಸತ್ಯಂ ತ್ವಂ ವಿಷಾಮೃತೇ।
ಪ್ರವೃತ್ತಂ ಚ ನಿವೃತ್ತಂ ಚ ಕರ್ಮ ವೇದೋದಿತಂ ಭವಾನ್ ॥ **70** ॥ 1228

ಸಮಸ್ತಕರ್ಮಭೋಕ್ತಾ ಚ ಕರ್ಮೋಪಕರಣಾನಿ ಚ।
ತ್ವಮೇವ ವಿಷ್ಣೋ ಸರ್ವಾಣಿ ಸರ್ವಕರ್ಮಫಲಂ ಚ ಯತ್ ॥ **71** ॥ 1229

ಮಯ್ಯನ್ಯತ್ರ ತಥಾನ್ಯೇಷು ಭೂತೇಷು ಭುವನೇಷು ಚ।
ತವೈವ ವ್ಯಾಪ್ತಿರೈಶ್ವರ್ಯಗುಣಸಂಸೂಚಿಕೀ ಪ್ರಭೋ ॥ **72** ॥ 1230

ತ್ವಾಂ ಯೋಗಿನಶ್ಚಿಂತಯಂತಿ ತ್ವಾಂ ಯಜಂತಿ ಚ ಯಾಜಕಾಃ।
ಹವ್ಯಕವ್ಯಭುಗೇಕಸ್ತ್ವಂ ಪಿತೃದೇವಸ್ವರೂಪಧೃಕ್ ॥ **73** ॥ 1231

ರೂಪಂ ಮಹತ್ತೇ ಸ್ಥಿತಮತ್ರ ವಿಶ್ವಂ
ತತಶ್ಚ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಜಗದೇತದೀಶ।

ರೂಪಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಚ ಭೂತಭೇದಾ -
ಸ್ತೇಷ್ವಂತರಾತ್ಮಾಖ್ಯಮತೀವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ॥ **74** ॥ 1232

ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾದಿವಿಶೇಷಣಾನಾ -
ಮಗೋಚರೇ ಯತ್ಪರಮಾತ್ಮರೂಪಂ ।
ಕಿಮಪ್ಯಚಿಂತ್ಯಂ ತವ ರೂಪಮಸ್ತಿ
ತಸ್ಮೈ ನಮಸ್ತೇ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾಯ ॥ **75** ॥ 1233

ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಸರ್ವಾತ್ಮನ್ಯಾ ಶಕ್ತಿರಪರಾ ತವ ।
ಗುಣಾಶ್ರಯಾ ನಮಸ್ತಸ್ಯೈ ಶಾಶ್ವತಾಯೈ ಸುರೇಶ್ವರ ॥ **76** ॥ 1234

ಯಾತೀತಗೋಚರಾ ವಾಚಾಂ ಮನಸಾಂ ಚಾವಿಶೇಷಣಾ ।
ಜ್ಞಾನಿಜ್ಞಾನಪರಿಚ್ಛೇದ್ಯಾ ತಾಂ ವಂದೇ ಸ್ವೇಶ್ವರೀಂ ಪರಾಂ ॥ **77** ॥ 1235

ಓಂ ನಮೋ ವಾಸುದೇವಾಯ ತಸ್ಮೈ ಭಗವತೇ ಸದಾ ।
ವ್ಯತಿರಿಕ್ತಂ ನ ಯಸ್ಯಾಸ್ತಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತೋಽಖಿಲಸ್ಯ ಯಃ ॥ **78** ॥ 1236

ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಮಹಾತ್ಮನೇ ।
ನಾಮ ರೂಪಂ ನ ಯಸ್ಯೈಕೋ ಯೋಽಸ್ತಿತ್ವೇನೋಪಲಭ್ಯತೇ ॥ **79** ॥ 1237

ಯಸ್ಯಾವತಾರರೂಪಾಣಿ ಸಮರ್ಚಂತಿ ದಿವೌಕಸಃ ।
ಅಪಶ್ಯಂತಃ ಪರಂ ರೂಪಂ ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಮಹಾತ್ಮನೇ ॥ **80** ॥ 1238

ಯೋಽಂತಸ್ತಿಷ್ಠನ್ನಶೇಷಸ್ಯ ಪಶ್ಯತೀಶಃ ಶುಭಾಶುಭಂ ।
ತಂ ಸರ್ವಸಾಕ್ಷಿಣಂ ವಿಶ್ವಂ ನಮಸ್ಯೇ ಪರೇಶ್ವರಂ ॥ **81** ॥ 1239

ನಮೋಽಸ್ತು ವಿಷ್ಣವೇ ತಸ್ಮೈ ಯಸ್ಯಾಭಿನ್ನಮಿದಂ ಜಗತ್ ।
ಧ್ಯೇಯಃ ಸ ಜಗತಾಮಾದ್ಯಃ ಸ ಪ್ರಸೀದತು ಮೇಽವ್ಯಯಃ ॥ **82** ॥ 1240

ಯತ್ರೋತಮೇತತ್ಪ್ರೋತಂ ಚ ವಿಶ್ವಮಕ್ಷರಮವ್ಯಯಂ ।
ಆಧಾರಭೂತಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಸ ಪ್ರಸೀದತು ಮೇ ಹರಿಃ ॥ **83** ॥ 1241

ಓಂ ನಮೋ ವಿಷ್ಣವೇ ತಸ್ಮೈ ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಪುನಃ ಪುನಃ।
ಯತ್ರ ಸರ್ವಂ ಯತಃ ಸರ್ವಂ ಯಃ ಸರ್ವಂ ಸರ್ವಸಂಶ್ರಯಃ ॥ **84** ॥ 1242

ಸರ್ವಗತ್ವಾದನಂತಸ್ಯ ಸ ಏವಾಹಮವಸ್ಥಿತಃ।
ಮತ್ತಃ ಸರ್ವಮಹಂ ಸರ್ವಂ ಮಯಿ ಸರ್ವಂ ಸನಾತನೇ ॥ **85** ॥ 1243

ಅಹಮೇವಾಕ್ಷಯೋ ನಿತ್ಯಃ ಪರಮಾತ್ಮಾತ್ಮಸಂಶ್ರಯಃ।
ಬ್ರಹ್ಮಸಂಜ್ಞೋಽಹಮೇವಾಗ್ರೇ ತಥಾಂತೇ ಚ ಪರಃ ಪುಮಾನ್ ॥ **86** ॥ 1244

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಏಕೋನವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಸಂಚಿಂತಯನ್ವಿಷ್ಣುಮಭೇದೇನಾತ್ಮನೋ ದ್ವಿಜ।
ತನ್ಮಯತ್ವಮವಾಪ್ಯಾಗ್ರ್ಯಂ ಮೇನೇ ಚಾತ್ಮಾನಮಚ್ಯುತಂ ॥ **1** ॥ 1245

ವಿಸಸ್ಮಾರ ತಥಾತ್ಮಾನಂ ನಾನ್ಯತ್ಕಿಂಚಿದಜಾನತ।
ಅಹಮೇವಾವ್ಯಯೋಽನಂತಃ ಪರಮಾತ್ಮೇತ್ಯಚಿಂತಯತ್ ॥ **2** ॥ 1246

ತಸ್ಯ ತದ್ಭಾವನಾಯೋಗಾತ್ಕ್ಷೀಣಪಾಪಸ್ಯ ವೈ ಕ್ರಮಾತ್।
ಶುದ್ಧೇಽಂತಃಕರಣೇ ವಿಷ್ಣುಸ್ತಸ್ಥೌ ಜ್ಞಾನಮಯೋಽಚ್ಯುತಃ ॥ **3** ॥ 1247

ಯೋಗಪ್ರಭಾವಾತ್ಪ್ರಹ್ಲಾದೇ ಜಾತೇ ವಿಷ್ಣುಮಯೇಽಸುರೇ।
ಚಲತ್ಪುರಗಬಂಧೈಸ್ತೈರ್ಮೈತ್ರೇಯ ತ್ರುಟಿತಂ ಕ್ಷಣಾತ್ ॥ **4** ॥ 1248

ಭ್ರಾಂತಗ್ರಾಹಗಣಃ ಸೋರ್ಮಿರ್ಯಯೌ ಕ್ಷೋಭಂ ಮಹಾರ್ಣವಃ।
ಚಚಾಲ ಚ ಮಹೀ ಸರ್ವಾ ಸಶೈಲವನಕಾನನಾ ॥ **5** ॥ 1249

ಸ ಚ ತಂ ಶೈಲಸಂಘಾತಂ ದೈತ್ಯೈರ್ನ್ಯಸ್ತಮಧೋಪರಿ।
ಉತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ತಸ್ಮಾತ್ಸಲೀಲಾನ್ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಮಹಾಮತಿಃ ॥ **6** ॥ 1250

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಸ ಜಗದ್ಭೂಯೋ ಗಗನಾದ್ಯುಪಲಕ್ಷಣಂ।
ಪ್ರಹ್ಲಾದೋಽಸ್ಮೀತಿ ಸಸ್ಮಾರ ಪುನರಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಿ ॥ **7** ॥ 1251

ತುಷ್ಟಾವ ಚ ಪುನರ್ಧೀಮಾನನಾದಿಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ।
ಏಕಾಗ್ರಮತಿರವ್ಯಗ್ರೋ ಯತವಾಕ್ಕಾಯಮಾನಸಃ ॥ **8** ॥ 1252

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ಓಂ ನಮಃ ಪರಮಾರ್ಥಾರ್ಥ ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮಾಕ್ಷರಾಕ್ಷರ।
ವ್ಯಕ್ತಾವ್ಯಕ್ತ ಕಲಾತೀತ ಸಕಲೇಶ ನಿರಂಜನ ॥ **9** ॥ 1253

ಗುಣಾಂಜನ ಗುಣಾಧಾರ ನಿರ್ಗುಣಾತ್ಮನ್ ಗುಣಸ್ಥಿತ।
ಮೂರ್ತಾಮೂರ್ತಮಹಾಮೂರ್ತೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮಮೂರ್ತೇ ಸ್ಫುಟಾಸ್ಫುಟ ॥ **10** ॥ 1254

ಕರಾಲಸೌಮ್ಯರೂಪಾತ್ಮನ್ವಿದ್ಯಾವಿದ್ಯಾಮಯಾಚ್ಯುತ।
ಸದಸದ್ರೂಪಸದ್ಭಾವ ಸದಸದ್ಭಾವಭಾವನ ॥ **11** ॥ 1255

ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯಪ್ರಪಂಚಾತ್ಮನ್ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚಾಮಲಾಶ್ರಿತ।
ಏಕಾನೇಕ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ವಾಸುದೇವಾದಿಕಾರಣ ॥ **12** ॥ 1256

ಯಃ ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮಃ ಪ್ರಕಟಪ್ರಕಾಶೋ
ಯಃ ಸರ್ವಭೂತೋ ನ ಚ ಸರ್ವಭೂತಃ।
ವಿಶ್ವಂ ಯತಶ್ಚೈತದವಿಶ್ವಹೇತೋ -
ರ್ನಮೋಽಸ್ತು ತಸ್ಮೈ ಪುರುಷೋತ್ತಮಾಯ ॥ **13** ॥ 1257

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ತಸ್ಯ ತಚ್ಚೇತಸೋ ದೇವಃ ಸ್ತುತಿಮಿತ್ಥಂ ಪ್ರಕುರ್ವತಃ।
ಆವಿರ್ಬಭೂವ ಭಗವಾನ್ ಪೀತಾಂಬರಧರೋ ಹರಿಃ ॥ **14** ॥ 1258

ಸಸಂಭ್ರಮಸ್ತಮಾಲೋಕ್ಯ ಸಮುತ್ಥಾಯಾಕುಲಾಕ್ಷರಂ।
ನಮೋಽಸ್ತು ವಿಷ್ಣವೇತ್ಯೇತದ್ ವ್ಯಾಜಹಾರಾಸಕೃದ್ ದ್ವಿಜ ॥ **15** ॥ 1259

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾರ್ತಿಹರ ಪ್ರಸಾದಂ ಕುರು ಕೇಶವ।
ಅವಲೋಕನದಾನೇನ ಭೂಯೋ ಮಾಂ ಪಾವಯಾಚ್ಯುತ ॥ **16** ॥ 1260

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಕುರ್ವತಸ್ತೇ ಪ್ರಸನ್ನೋಽಹಂ ಭಕ್ತಿಮವ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀಂ।
ಯಥಾಭಿಲಷಿತೋ ಮತ್ತಃ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ವ್ರಿಯತಾಂ ವರಃ ॥ **17** ॥ 1261

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ನಾಥ ಯೋನಿಸಹಸ್ರೇಷು ಯೇಷು ಯೇಷು ವ್ರಜಾಮ್ಯಹಂ।
ತೇಷು ತೇಷ್ವಚ್ಯುತಾಭಕ್ತಿರಚ್ಯುತಾಸ್ತು ಸದಾ ತ್ವಯಿ ॥ **18** ॥ 1262

ಯಾ ಪ್ರೀತಿರವಿವೇಕಾನಾಂ ವಿಷಯೇಷ್ವನಪಾಯಿನೀ।
ತ್ವಾಮನುಸ್ಮರತಃ ಸಾ ಮೇ ಹೃದಯಾನ್ಮಾಪಸರ್ಪತು ॥ **19** ॥ 1263

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಮಯಿ ಭಕ್ತಿಸ್ತವಾಸ್ತ್ಯೇವ ಭೂಯೋಽಪ್ಯೇವಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ವರಸ್ತು ಮತ್ತಃ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ವ್ರಿಯತಾಂ ಯಸ್ತವೇಪ್ಸಿತಃ ॥ **20** ॥ 1264

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ಮಯಿ ದ್ವೇಷಾನುಬಂಧೋಽಭೂತ್ಸಂಸ್ತುತಾವುದ್ಯತೇ ತವ।
ಮತ್ಪಿತುಸ್ತತ್ಕೃತಂ ಪಾಪಂ ದೇವ ತಸ್ಯ ಪ್ರಣಶ್ಯತು ॥ **21** ॥ 1265

ಶಸ್ತ್ರಾಣಿ ಪಾತಿತಾನ್ಯಂಗೇ ಕ್ಷಿಪ್ತೋ ಯಚ್ಚಾಗ್ನಿಸಂಹತೌ।
ದಂಶಿತಶ್ಚೋರಗೈರ್ದತ್ತಂ ಯದ್ವಿಷಂ ಮಮ ಭೋಜನೇ ॥ **22** ॥ 1266

ಬದ್ಧಾ ಸಮುದ್ರೇ ಯತ್ಕ್ಷಿಪ್ತೋ ಯಚ್ಚಿತೋಽಸ್ಮಿ ಶಿಲೋಚ್ಚಯೈಃ।
ಅನ್ಯಾನಿ ಚಾಪ್ಯಸಾಧೂನಿ ಯಾನಿ ಪಿತ್ರಾ ಕೃತಾನಿ ಮೇ ॥ **23** ॥ 1267

ತ್ವಯಿ ಭಕ್ತಿಮತೋ ದ್ವೇಷಾದಘಂ ತತ್ಸಂಭವಂ ಚ ಯತ್।
ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್ಪ್ರಭೋ ಸದ್ಯಸ್ತೇನ ಮುಚ್ಯೇತ ಮೇ ಪಿತಾ ॥ **24** ॥ 1268

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಸರ್ವಮೇತತ್ತೇ ಮತ್ಪ್ರಸಾದಾದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ।
ಅನ್ಯಚ್ಚ ತೇ ವರಂ ದದ್ಮಿ ವ್ರಿಯತಾಮಸುರಾತ್ಮಜ ॥ **25** ॥ 1269

ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಉವಾಚ

ಕೃತಕೃತ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ಭಗವನ್ವರೇಣಾನೇನ ಯತ್ತ್ವಯಿ।
ಭವಿತ್ರೀ ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದೇನ ಭಕ್ತಿರವ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀ ॥ **26** ॥ 1270

ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮೈಃ ಕಿಂ ತಸ್ಯ ಮುಕ್ತಿಸ್ತಸ್ಯ ಕರೇ ಸ್ಥಿತಾ।
ಸಮಸ್ತಜಗತಾಂ ಮೂಲೇ ಯಸ್ಯ ಭಕ್ತಿಃ ಸ್ಥಿರಾ ತ್ವಯಿ ॥ **27** ॥ 1271

ಶ್ರೀಭಗವಾನುವಾಚ

ಯಥಾ ತೇ ನಿಶ್ಚಲಂ ಚೇತೋ ಮಯಿ ಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತಂ।
ತಥಾ ತ್ವಂ ಮತ್ಪ್ರಸಾದೇನ ನಿರ್ವಾಣಂ ಪರಮಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ॥ **28** ॥ 1272

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಂತರ್ದಧೇ ವಿಷ್ಣುಸ್ತಸ್ಯ ಮೈತ್ರೇಯ ಪಶ್ಯತಃ।
ಸ ಚಾಪಿ ಪುನರಾಗಮ್ಯ ಪ್ರಣನಾಮ ಚರಣೌ ಪಿತುಃ ॥ **29** ॥ 1273

ತಂ ಪಿತಾ ಮೂರ್ಧ್ನ್ಯುಪಾಘ್ರಾಯ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಚ ಪೀಡಿತಂ।
ಜೀವಸೀತ್ಯಾಹ ವತ್ಸೇತಿ ಬಾಷ್ಪಾರ್ದ್ರನಯನೋ ದ್ವಿಜ ॥ **30** ॥ 1274

ಪ್ರೀತಿಮಾಂಶ್ಚಾಭವತ್ತಸ್ಮಿನ್ನನುತಾಪೀ ಮಹಾಸುರಃ।
ಗುರುಪಿತ್ರೋಶ್ಚಕಾರೈವಂ ಶುಶ್ರೂಷಾಂ ಸೋಽಪಿ ಧರ್ಮವಿತ್ ॥ **31** ॥ 1275

ಪಿತರ್ಯುಪರತಿಂ ನೀತೇ ನರಸಿಂಹಸ್ವರೂಪಿಣಾ।
ವಿಷ್ಣುನಾ ಸೋಽಪಿ ದೈತ್ಯಾನಾಂ ಮೈತ್ರೇಯಾಭೂತ್ಪತಿಸ್ತತಃ ॥ **32** ॥ 1276

ತತೋ ರಾಜ್ಯದ್ಯುತಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕರ್ಮಶುದ್ಧಿಕರೀಂ ದ್ವಿಜ।
ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾಂಶ್ಚ ಸುಬಹೂನವಾಪ್ಯೈಶ್ವರ್ಯಮೇವ ಚ ॥ **33** ॥ 1277

ಕ್ಷೀಣಾಧಿಕಾರಃ ಸ ಯದಾ ಪುಣ್ಯಪಾಪವಿವರ್ಜಿತಃ।
ತದಾ ಸ ಭಗವದ್ಧ್ಯಾನಾತ್ಪರಂ ನಿರ್ವಾಣಮಾಪ್ತವಾನ್ ॥ **34** ॥ 1278

ಏವಂಪ್ರಭಾವೋ ದೈತ್ಯೋಽಸೌ ಮೈತ್ರೇಯಾಸೀನ್ಮಹಾಮತಿಃ।
ಪ್ರಹ್ಲಾದೋ ಭಗವದ್ಭಕ್ತೋ ಯಂ ತ್ವಂ ಮಾಮನುಪೃಚ್ಛಸಿ ॥ **35** ॥ 1279

ಯಸ್ತ್ವೇತಚ್ಚರಿತಂ ತಸ್ಯ ಪ್ರಹ್ಲಾದಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ಶೃಣೋತಿ ತಸ್ಯ ಪಾಪಾನಿ ಸದ್ಯೋ ಗಚ್ಛಂತಿ ಸಂಕ್ಷಯಂ ॥ **36** ॥ 1280

ಅಹೋರಾತ್ರಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಪ್ರಹ್ಲಾದಚರಿತಂ ನರಃ।
ಶೃಣ್ವನ್ ಪಠಂಶ್ಚ ಮೈತ್ರೇಯ ವ್ಯಪೋಹತಿ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ **37** ॥ 1281

ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಮಮಾವಾಸ್ಯಾಮಷ್ಟಮ್ಯಾಮಥ ವಾ ಪಠನ್।
ದ್ವಾದಶ್ಯಾಂ ವಾ ತದಾಪ್ನೋತಿ ಗೋಪ್ರದಾನಫಲಂ ದ್ವಿಜ ॥ **38** ॥ 1282

ಪ್ರಹ್ಲಾದಂ ಸಕಲಾಪತ್ಸು ಯಥಾ ರಕ್ಷಿತವಾನ್ಹರಿಃ।
ತಥಾ ರಕ್ಷತಿ ಯಸ್ತಸ್ಯ ಶೃಣೋತಿ ಚರಿತಂ ಸದಾ ॥ **39** ॥ 1283

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಏಕವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಸಂಹ್ಲಾದಪುತ್ರ ಆಯುಷ್ಮಾಂಛಿಬಿರ್ಬಾಷ್ಕಲ ಏವ ಚ।
ವಿರೋಚನಸ್ತು ಪ್ರಾಹ್ಲಾದಿರ್ಬಲಿರ್ಜಜ್ಞೇ ವಿರೋಚನಾತ್ ॥ **1** ॥ 1284

ಬಲೇಃ ಪುತ್ರಶತಂ ತ್ವಾಸೀದ್ವಾಣಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಮಹಾಮುನೇ।
ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷಸುತಾಶ್ಚಾಸನ್ಸರ್ವ ಏವ ಮಹಾಬಲಾಃ ॥ **2** ॥ 1285

ಉತ್ಕುರಃ ಶಕುನಿಶ್ಚೈವ ಭೂತಸಂತಾಪನಸ್ತಥಾ।
ಮಹಾನಾಭೋ ಮಹಾಬಾಹುಃ ಕಾಲನಾಭಸ್ತಥಾಪರಃ ॥ **3** ॥ 1286

ಅಭವಂದನುಪುತ್ರಾಶ್ಚ ದ್ವಿಮೂರ್ದ್ಧಾ ಶಂಬರಸ್ತಥಾ।
ಅಯೋಮುಖಃ ಶಂಕುಶಿರಾಃ ಕಪಿಲಃ ಶಂಕರಸ್ತಥಾ ॥ **4** ॥ 1287

ಏಕಚಕ್ರೋ ಮಹಾಬಾಹುಸ್ತಾರಕಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ।
ಸ್ವರ್ಭಾನುರ್ವೃಷಪರ್ವಾ ಚ ಪುಲೋಮಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಃ ॥ **5** ॥ 1288

ಏತೇ ದನೋಃ ಸುತಾಃ ಖ್ಯಾತಾ ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್ ॥ **6** ॥ 1289

ಸ್ವರ್ಭಾನೋಸ್ತು ಪ್ರಭಾ ಕನ್ಯಾ ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ವಾರ್ಷಪರ್ವಣೀ।
ಉಪದಾನೀ ಹಯಶಿರಾಃ ಪ್ರಖ್ಯಾತಾ ವರಕನ್ಯಕಾಃ ॥ **7** ॥ 1290

ವೈಶ್ವಾನರಸುತೇ ಚೋಭೇ ಪುಲೋಮಾ ಕಾಲಕಾ ತಥಾ।
ಉಭೇ ಸುತೇ ಮಹಾಭಾಗೇ ಮಾರೀಚೇಸ್ತು ಪರಿಗ್ರಹಃ ॥ **8** ॥ 1291

ತಾಭ್ಯಾಂ ಪುತ್ರಸಹಸ್ರಾಣಿ ಷಷ್ಟಿರ್ದಾನವಸತ್ತಮಾಃ।
ಪೌಲೋಮಾಃ ಕಾಲಕೇಯಾಶ್ಚ ಮಾರೀಚತನಯಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥ **9** ॥ 1292

ತತೋಽಪರೇ ಮಹಾವೀರ್ಯಾ ದಾರುಣಾಸ್ತ್ವತಿನಿರ್ಘೃಣಾಃ।
ಸಿಂಹಿಕಾಯಾಮಥೋತ್ಪನ್ನಾ ವಿಪ್ರಚಿತ್ತೇಃ ಸುತಾಸ್ತಥಾ ॥ **10** ॥ 1293

ವ್ಯಂಶಃ ಶಲ್ಯಶ್ಚ ಬಲವಾನ್ ನಭಶ್ಚೈವ ಮಹಾಬಲಃ।
ವಾತಾಪೀ ನಮುಚಿಶ್ಚೈವ ಇಲ್ವಲಃ ಖಸೃಮಸ್ತಥಾ ॥ **11** ॥ 1294

ಅಂಧಕೋ ನರಕಶ್ಚೈವ ಕಾಲನಾಭಸ್ತಥೈವ ಚ।
ಸ್ವರ್ಭಾನುಶ್ಚ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ವಕ್ತ್ರಯೋಧೀ ಮಹಾಸುರಃ ॥ **12** ॥ 1295

ಏತೇ ವೈ ದಾನವಾಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ದನುವಂಶವಿವರ್ದ್ಧನಾಃ।
ಏತೇಷಾಂ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾಶ್ಚ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **13** ॥ 1296

ಪ್ರಹ್ಲಾದಸ್ಯ ತು ದೈತ್ಯಸ್ಯ ನಿವಾತಕವಚಾಃ ಕುಲೇ।
ಸಮುತ್ಪನ್ನಾಃ ಸುಮಹತಾ ತಪಸಾ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಃ ॥ **14** ॥ 1297

ಷಟ್ ಸುತಾಃ ಸುಮಹಾಸತ್ತ್ವಾಸ್ತಾಮ್ರಾಯಾಃ ಪರಿಕೀರ್ತ್ತಿತಾಃ।
ಶುಕೀ ಶ್ಯೇನೀ ಚ ಭಾಸೀ ಚ ಸುಗ್ರೀವೀಶುಚಿಗೃದ್ಧಿಕಾಃ ॥ **15** ॥ 1298

ಶುಕೀ ಶುಕಾನಜನಯದುಲೂಕಪ್ರತ್ಯುಲೂಕಿಕಾನ್।
ಶ್ಯೇನೀ ಶ್ಯೇನಾಂಸ್ತಥಾ ಭಾಸೀ ಭಾಸಾನ್ಗೃಧ್ರಾಂಶ್ಚ ಗೃಧ್ರ್ಯಪಿ ॥ **16** ॥ 1299

ಶುಚ್ಯೌದಕಾನ್ಪಕ್ಷಿಗಣಾನ್ಸುಗ್ರೀವೀ ತು ವ್ಯಜಾಯತ।
ಅಶ್ವಾನುಷ್ಟ್ರಾನ್ಗರ್ದಭಾಂಶ್ಚ ತಾಮ್ರಾವಂಶಃ ಪ್ರಕೀರ್ತ್ತಿತಃ ॥ **17** ॥ 1300

ವಿನತಾಯಾಸ್ತು ದ್ವೌ ಪುತ್ರೌ ವಿಖ್ಯಾತೌ ಗರುಡಾರುಣೌ।
ಸುಪರ್ಣಃ ಪತತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ದಾರುಣಃ ಪನ್ನಗಾಶನಃ ॥ **18** ॥ 1301

ಸುರಸಾಯಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ತು ಸರ್ಪಾಣಾಮಮಿತೌಜಸಾಂ।
ಅನೇಕಶಿರಸಾಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಖೇಚರಾಣಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ ॥ **19** ॥ 1302

ಕಾದ್ರವೇಯಾಸ್ತು ಬಲಿನಃ ಸಹಸ್ರಮಮಿತೌಜಸಃ।
ಸುಪರ್ಣವಶಗಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಜಜ್ಞಿರೇ ನೈಕಮಸ್ತಕಾಃ ॥ **20** ॥ 1303

ತೇಷಾಂ ಪ್ರಧಾನಭೂತಾಸ್ತು ಶೇಷವಾಸುಕಿತಕ್ಷಕಾಃ।
ಶಂಖಶ್ವೇತೋ ಮಹಾಪದ್ಮಃ ಕಂಬಲಾಶ್ವತರೌ ತಥಾ ॥ **21** ॥ 1304

ಏಲಾಪುತ್ರಸ್ತಥಾ ನಾಗಃ ಕರ್ಕೋಟಕಧನಂಜಯೌ।
ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ದಂದಶೂಕಾ ವಿಷೋಲ್ಬಣಾಃ ॥ **22** ॥ 1305

ಗಣಂ ಕ್ರೋಧವಶಂ ವಿದ್ಧಿ ತಸ್ಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಚ ದಂಷ್ಟ್ರಿಣಃ।
ಸ್ಥಲಜಾಃ ಪಕ್ಷಿಣೋಽಬ್ಜಾಶ್ಚ ದಾರುಣಾಃ ಪಿಶಿತಾಶನಾಃ ॥ **23** ॥ 1306

ಕ್ರೋಧಾ ತು ಜನಯಾಮಾಸ ಪಿಶಾಚಾಂಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಾನ್।
ಗಾಸ್ತು ವೈ ಜನಯಾಮಾಸ ಸುರಭಿರ್ಮಹಿಷಾಂಸ್ತಥಾ।
ಇರಾವೃಕ್ಷಲತಾವಲ್ಲೀಸ್ತೃಣಜಾತೀಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ ॥ **24** ॥ 1307

ಖಸಾ ತು ಯಕ್ಷರಕ್ಷಾಂಸಿ ಮುನಿರಪ್ಸರಸಸ್ತಥಾ।
ಅರಿಷ್ಟಾ ತು ಮಹಾಸತ್ತ್ವಾನ್ ಗಂಧರ್ವಾನ್ಸಮಜೀಜನತ್ ॥ **25** ॥ 1308

ಏತೇ ಕಶ್ಯಪದಾಯಾದಾಃ ಕೀರ್ತ್ತಿತಾಃ ಸ್ಥಾಣುಜಂಗಮಾಃ।
ತೇಷಾಂ ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಪೌತ್ರಾಶ್ಚ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ ॥ **26** ॥ 1309

ಏಷ ಮನ್ವಂತರೇ ಸರ್ಗೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಸ್ವಾರೋಚಿಷೇ ಸ್ಮೃತಃ ॥ **27** ॥ 1310

ವೈವಸ್ವತೇ ಚ ಮಹತಿ ವಾರುಣೇ ವಿತತೇ ಕೃತೌ।
ಜುಹ್ವಾನಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವೈ ಪ್ರಜಾಸರ್ಗ ಇಹೋಚ್ಯತೇ ॥ **28** ॥ 1311

ಪೂರ್ವಂ ಯತ್ರ ತು ಸಪ್ತರ್ಷೀನುತ್ಪನ್ನಾನ್ಸಪ್ತಮಾನಸಾನ್।
ಪಿತೃತ್ವೇ ಕಲ್ಪಯಾಮಾಸ ಸ್ವಯಮೇವ ಪಿತಾಮಹಃ।
ಗಂಧರ್ವಭೋಗಿದೇವಾನಾಂ ದಾನವಾನಾಂ ಚ ಸತ್ತಮ ॥ **29** ॥ 1312

ದಿತಿರ್ವಿನಷ್ಟಪುತ್ರಾ ವೈ ತೋಷಯಾಮಾಸ ಕಾಶ್ಯಪಂ।
ತಯಾ ಚಾರಾಧಿತಃ ಸಮ್ಯಕ್ ಕಾಶ್ಯಪಸ್ತಪತಾಂ ವರಃ ॥ **30** ॥ 1313

ವರೇಣಚ್ಛಂದಯಾಮಾಸ ಸಾ ಚ ವವ್ರೇ ತತೋ ವರಂ।
ಪುತ್ರಮಿಂದ್ರವಧಾರ್ಥಾಯ ಸಮರ್ಥಮಮಿತೌಜಸಂ ॥ **31** ॥ 1314

ಸ ಚ ತಸ್ಮೈ ವರಂ ಪ್ರಾದಾದ್ಭಾರ್ಯಾಯೈ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ।
ದತ್ತ್ವಾ ಚ ವರಮತ್ಯುಗ್ರಂ ಕಶ್ಯಪಸ್ತಾಮುವಾಚ ಹ ॥ **32** ॥ 1315

ಶಕ್ರಂ ಪುತ್ರೋ ನಿಹಂತಾ ತೇ ಯದಿ ಗರ್ಭಂ ಶರಚ್ಛತಂ।
ಸಮಾಹಿತಾತಿಪ್ರಯತಾ ಶೌಚಿನೀ ಧಾರಯಿಷ್ಯಸಿ ॥ **33** ॥ 1316

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ತಾಂ ದೇವೀಂ ಸಂಗತಃ ಕಶ್ಯಪೋ ಮುನಿಃ।
ದಧಾರ ಸಾ ಚ ತಂ ಗರ್ಭಂ ಸಮ್ಯಕ್ಶೌಚಸಮನ್ವಿತಾ ॥ **34** ॥ 1317

ಗರ್ಭಮಾತ್ಮವಧಾರ್ಥಾಯ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತಂ ಮಘವಾನಪಿ।
ಶುಶ್ರೂಷುಸ್ತಾಮಥಾಗಚ್ಛದ್ವಿನಯಾದಮರಾಧಿಪಃ ॥ **35** ॥ 1318

ತಸ್ಯಾಶ್ಚೈವಾಂತರಪ್ರೇಪ್ಸುರತಿಷ್ಠತ್ಪಾಕಶಾಸನಃ।
ಊನೇ ವರ್ಷಶತೇ ಚಾಸ್ಯಾ ದದರ್ಶಾಂತರಮಾತ್ಮನಾ ॥ **36** ॥ 1319

ಅಕೃತ್ವಾ ಪಾದಯೋಃ ಶೌಚಂ ದಿತಿಃ ಶಯನಮಾವಿಶತ್।
ನಿದ್ರಾ ಚಾಹಾರಯಾಮಾಸ ತಸ್ಯಾಃ ಕುಕ್ಷಿಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಸಃ ॥ **37** ॥ 1320

ವಜ್ರಪಾಣಿರ್ಮಹಾಗರ್ಭಂ ಚಿಚ್ಛೇದಾಥ ಸ ಸಪ್ತಧಾ।
ಸಂಪೀಡ್ಯಮಾನೋ ವಜ್ರೇಣ ಸ ರುರೋದಾತಿದಾರುಣಂ ॥ **38** ॥ 1321

ಮಾ ರೋದೀರಿತಿ ತಂ ಶಕ್ರಃ ಪುನಃ ಪುನರಭಾಷತ।
ಸೋಽಭವತ್ಸಪ್ತಧಾ ಗರ್ಭಸ್ತಮಿಂದ್ರಃ ಕುಪಿತಃ ಪುನಃ ॥ **39** ॥ 1322

ಏಕೈಕಂ ಸಪ್ತಧಾ ಚಕ್ರೇ ವಜ್ರೇಣಾರಿವಿದಾರಿಣಾ।
ಮರುತೋ ನಾಮ ದೇವಾಸ್ತೇ ಬಭೂವುರತಿವೇಗಿನಃ ॥ **40** ॥ 1323

ಯದುಕ್ತಂ ವೈ ಭಗವತಾ ತೇನೈವ ಮರುತೋಽಭವನ್।
ದೇವಾ ಏಕೋನಪಂಚಾಶತ್ಸಹಾಯಾ ವಜ್ರಪಾಣಿನಃ ॥ **41** ॥ 1324

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ಏಕವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

॥ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ದ್ವಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಯದಾಭಿಷಿಕ್ತಃ ಸ ಪೃಥುಃ ಪೂರ್ವಂ ರಾಜ್ಯೇ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ।
ತತಃ ಕ್ರಮೇಣ ರಾಜ್ಯಾನಿ ದದೌ ಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ ॥ **1** ॥ 1325

ನಕ್ಷತ್ರಗ್ರಹವಿಪ್ರಾಣಾಂ ವೀರುಧಾಂ ಚಾಪ್ಯಶೇಷತಃ।
ಸೋಮಂ ರಾಜ್ಯೇ ದಧದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಯಜ್ಞಾನಾಂ ತಪಸಾಮಪಿ ॥ **2** ॥ 1326

ರಾಜ್ಞಾಂ ವೈಶ್ರವಣಂ ರಾಜ್ಯೇ ಜಲಾನಾಂ ವರುಣಂ ತಥಾ।
ಆದಿತ್ಯಾನಾಂ ಪತಿಂ ವಿಷ್ಣುಂ ವಸೂನಾಮಥ ಪಾವಕಂ ॥ **3** ॥ 1327

ಪ್ರಜಾಪತೀನಾಂ ದಕ್ಷಂ ತು ವಾಸವಂ ಮರುತಾಮಪಿ।
ದೈತ್ಯಾನಾಂ ದಾನವಾನಾಂ ಚ ಪ್ರಹ್ಲಾದಮಧಿಪಂ ದದೌ ॥ **4** ॥ 1328

ಪಿತೄಣಾಂ ಧರ್ಮರಾಜಂ ತಂ ಯಮಂ ರಾಜ್ಯೇಽಭ್ಯಷೇಚಯತ್।
ಐರಾವತಂ ಗಜೇಂದ್ರಾಣಾಮಶೇಷಾಣಾಂ ಪತಿಂ ದದೌ ॥ **5** ॥ 1329

ಪತತ್ರಿಣಾಂ ತು ಗರುಡಂ ದೇವಾನಾಮಪಿ ವಾಸವಂ।
ಉಚ್ಚೈಃಶ್ರವಸಮಶ್ವಾನಾಂ ವೃಷಭಂ ತು ಗವಾಮಪಿ ॥ **6** ॥ 1330

ಮೃಗಾಣಾಂ ಚೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ರಾಜ್ಯೇ ಸಿಂಹಂ ದದೌ ಪ್ರಭುಃ।
ಶೇಷಂ ತು ದಂದಶೂಕಾನಾಮಕರೋತ್ಪತಿಮವ್ಯಯಃ ॥ **7** ॥ 1331

ಹಿಮಾಲಯಂ ಸ್ಥಾವರಾಣಾಂ ಮುನೀನಾಂ ಕಪಿಲಂ ಮುನಿಂ।
ನಖಿನಾಂ ದಂಷ್ಟ್ರಿಣಾಂ ಚೈವ ಮೃಗಾಣಾಂ ವ್ಯಾಘ್ರಮೀಶ್ವರಂ ॥ **8** ॥ 1332

ವನಸ್ಪತೀನಾಂ ರಾಜಾನಾಂ ಪ್ಲಕ್ಷಮೇವಾಭ್ಯಷೇಚಯತ್।
ಏವಮೇವಾನ್ಯಜಾತೀನಾಂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನಾಕರೋತ್ಪ್ರಭೂನ್ ॥ **9** ॥ 1333

ಏವಂ ವಿಭಜ್ಯ ರಾಜ್ಯಾನಿ ದಿಶಾಂ ಪಾಲಾನನಂತರಂ।
ಪ್ರಜಾಪತಿಪತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಸರ್ವತಃ ॥ **10** ॥ 1334

ಪೂರ್ವಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ರಾಜಾನಂ ವೈರಾಜಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ।
ದಿಶಾಪಾಲಂ ಸುಧನ್ವಾನಂ ಸುತಂ ವೈ ಸೋಽಭ್ಯಷೇಚಯತ್ ॥ **11** ॥ 1335

ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ತಥಾ ಕರ್ದಮಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ।
ಪುತ್ರಂ ಶಂಖಪದಂ ನಾಮ ರಾಜಾನಂ ಸೋಽಭ್ಯಷೇಚಯತ್ ॥ **12** ॥ 1336

ಪಶ್ಚಿಮಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ತಥಾ ರಜಸಃ ಪುತ್ರಮಚ್ಯುತಂ।
ಕೇತುಮಂತಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ರಾಜಾನಂ ಸೋಽಭ್ಯಷೇಚಯತ್ ॥ **13** ॥ 1337

ತಥಾ ಹಿರಣ್ಯರೋಮಾಣಂ ಪರ್ಜನ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ।
ಉದೀಚ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ದುರ್ಧರ್ಷಂ ರಾಜಾನಮಭ್ಯಷೇಚಯತ್ ॥ **14** ॥ 1338

ತೈರಿಯಂ ಪೃಥಿವೀ ಸರ್ವಾ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಾ ಸಪತ್ತನಾ।
ಯಥಾಪ್ರದೇಶಮದ್ಯಾಪಿ ಧರ್ಮತಃ ಪರಿಪಾಲ್ಯತೇ ॥ **15** ॥ 1339

ಏತೇ ಸರ್ವೇ ಪ್ರವೃತ್ತಸ್ಯ ಸ್ಥಿತೌ ವಿಷ್ಣೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ವಿಭೂತಿಭೂತಾ ರಾಜಾನೋ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಮುನಿಸತ್ತಮ ॥ **16** ॥ 1340

ಯೇ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಯೇ ಭೂತಾಃ ಸರ್ವೇ ಭೂತೇಶ್ವರಾ ದ್ವಿಜ।
ತೇ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವಭೂತಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋರಂಶಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ॥ **17** ॥ 1341

ಯೇ ತು ದೇವಾಧಿಪತಯೋ ಯೇ ಚ ದೈತ್ಯಾಧಿಪಾಸ್ತಥಾ।
ದಾನವಾನಾಂ ಚ ಯೇ ನಾಥಾ ಯೇ ನಾಥಾಃ ಪಿಶಿತಾಶಿನಾಂ ॥ **18** ॥ 1342

ಪಶೂನಾಂ ಯೇ ಚ ಪತಯಃ ಪತಯೋ ಯೇ ಚ ಪಕ್ಷಿಣಾಂ।
ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಚ ಸರ್ಪಾಣಾಂ ನಾಗಾನಾಮಧಿಪಾಶ್ಚ ಯೇ ॥ **19** ॥ 1343

ವೃಕ್ಷಾಣಾಂ ಪರ್ವತಾನಾಂ ಚ ಗ್ರಹಾಣಾಂ ಚಾಪಿ ಯೇಽಧಿಪಾಃ।
ಅತೀತಾ ವರ್ತ್ತಮಾನಾಶ್ಚ ಯೇ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಚಾಪರೇ।
ತೇ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವಭೂತಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋರಂಶಸಮುದ್ಭವಾಃ ॥ **20** ॥ 1344

ನ ಹಿ ಪಾಲನಸಾಮರ್ಥ್ಯಮೃತೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರಂ ಹರಿಂ।
ಸ್ಥಿತಂ ಸ್ಥಿತೌ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಭವತ್ಯನ್ಯಸ್ಯ ಕಸ್ಯಚಿತ್ ॥ **21** ॥ 1345

ಸೃಜತ್ಯೇಷ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟೌ ಸ್ಥಿತೌ ಪಾತಿ ಸನಾತನಃ।
ಹಂತಿ ಚೈವಾಂತಕತ್ವೇನ ರಜಃ ಸತ್ತ್ವಾದಿಸಂಶ್ರಯಃ ॥ **22** ॥ 1346

ಚತುರ್ವಿಭಾಗಃ ಸಂಸೃಷ್ಟೌ ಚತುರ್ಧಾ ಸಂಸ್ಥಿತಃ ಸ್ಥಿತೌ।
ಪ್ರಲಯಂ ಚ ಕರೋತ್ಯಂತೇ ಚತುರ್ಭೇದೋ ಜನಾರ್ದನಃ ॥ **23** ॥ 1347

ಏಕೇನಾಂಶೇನ ಬ್ರಹ್ಮಾಸೌ ಭವತ್ಯವ್ಯಕ್ತಮೂರ್ತ್ತಿಮಾನ್।
ಮರೀಚಿಮಿಶ್ರಾಃ ಪತಯಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಚಾನ್ಯಭಾಗಶಃ ॥ **24** ॥ 1348

ಕಾಲಸ್ಮೃತೀಯಸ್ತಸ್ಯಾಂಶಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಚಾಪರಃ।
ಇತ್ಥಂ ಚತುರ್ಧಾ ಸಂಸೃಷ್ಟೌ ವರ್ತ್ತತೇಽಸೌ ರಜೋಗುಣಃ ॥ **25** ॥ 1349

ಏಕಾಂಶೇನಾಸ್ಥಿತೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಕರೋತಿ ಪ್ರತಿಪಾಲನಂ।
ಮನ್ವಾದಿರೂಪಶ್ಚಾನ್ಯೇನ ಕಾಲರೂಪೋಽಪರೇಣ ಚ ॥ **26** ॥ 1350

ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಚಾನ್ಯೇನ ಸಂಸ್ಥಿತಃ ಕುರುತೇ ಸ್ಥಿತಿಂ।
ಸತ್ತ್ವಂ ಗುಣಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಜಗತಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ ॥ **27** ॥ 1351

ಆಶ್ರಿತ್ಯ ತಮಸೋ ವೃತ್ತಿಮಂತಕಾಲೇ ತಥಾ ಪುನಃ।
ರುದ್ರಸ್ವರೂಪೋ ಭಗವಾನೇಕಾಂಶೇನ ಭವತ್ಯಜಃ ॥ **28** ॥ 1352

ಅಗ್ನ್ಯಂತಕಾದಿರೂಪೇಣ ಭಾಗೇನಾನ್ಯೇನ ವರ್ತ್ತತೇ।
ಕಾಲಸ್ವರೂಪೋ ಭಾಗೋ ಯಸ್ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಚಾಪರಃ ॥ **29** ॥ 1353

ವಿನಾಶಂ ಕುರ್ವತಸ್ತಸ್ಯ ಚತುರ್ದ್ಧೈವಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ।
ವಿಭಾಗಕಲ್ಪನಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಕಥ್ಯತೇ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕೀ ॥ **30** ॥ 1354

ಬ್ರಹ್ಮಾ ದಕ್ಷಾದಯಃ ಕಾಲಸ್ತಥೈವಾಖಿಲಜಂತವಃ।
ವಿಭೂತಯೋ ಹರೇರೇತಾ ಜಗತಃ ಸೃಷ್ಟಿಹೇತವಃ ॥ **31** ॥ 1355

ವಿಷ್ಣುರ್ಮನ್ವಾದಯಃ ಕಾಲಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಚ ದ್ವಿಜ।
ಸ್ಥಿತೇರ್ನಿಮಿತ್ತಭೂತಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋರೇತಾ ವಿಭೂತಯಃ ॥ **32** ॥ 1356

ರುದ್ರಃ ಕಾಲಾಂತಕಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಸಮಸ್ತಾಶ್ಚೈವ ಜಂತವಃ।
ಚತುರ್ಧಾ ಪ್ರಲಯಾಯೈತಾ ಜನಾರ್ದನವಿಭೂತಯಃ ॥ **33** ॥ 1357

ಜಗದಾದೌ ತಥಾ ಮಧ್ಯೇ ಸೃಷ್ಟಿರಾಪ್ರಲಯಾದ್ ದ್ವಿಜ।
ಧಾತ್ರಾ ಮರೀಚಿಮಿಶ್ರೈಶ್ಚ ಕ್ರಿಯತೇ ಜಂತುಭಿಸ್ತಥಾ ॥ **34** ॥ 1358

ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸೃಜತ್ಯಾದಿಕಾಲೇ ಮರೀಚಿಪ್ರಮುಖಾಸ್ತತಃ।
ಉತ್ಪಾದಯಂತ್ಯಪತ್ಯಾನಿ ಜಂತವಶ್ಚ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ ॥ **35** ॥ 1359

ಕಾಲೇನ ನ ವಿನಾ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸೃಷ್ಟಿನಿಷ್ಪಾದಕೋ ದ್ವಿಜ।
ನ ಪ್ರಜಾಪತಯಃ ಸರ್ವೇ ನ ಚೈವಾಖಿಲಜಂತವಃ ॥ **36** ॥ 1360

ಏವಮೇವ ವಿಭಾಗೋಽಯಂ ಸ್ಥಿತಾವಪ್ಯುಪದಿಶ್ಯತೇ।
ಚತುರ್ಧಾ ತಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಮೈತ್ರೇಯ ಪ್ರಲಯೇ ತಥಾ ॥ **37** ॥ 1361

ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ಸೃಜ್ಯತೇ ಯೇನ ಸತ್ತ್ವಜಾತೇನ ವೈ ದ್ವಿಜ।
ತಸ್ಯ ಸೃಜ್ಯಸ್ಯ ಸಂಭೂತೌ ತತ್ಸರ್ವಂ ವೈ ಹರೇಸ್ತನುಃ ॥ **38** ॥ 1362

ಹಂತಿ ಯಾವಚ್ಚ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ತತ್ತ್ವಂ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಂ।
ಜನಾರ್ದನಸ್ಯ ತದ್ರೌದ್ರಂ ಮೈತ್ರೇಯಾಂತಕರಂ ವಪುಃ ॥ **39** ॥ 1363

ಏವಮೇಷ ಜಗತ್ಸ್ರಷ್ಟಾ ಜಗತ್ಪಾತಾ ತಥಾ ಜಗತ್।
ಜಗದ್ಭಕ್ಷಯಿತಾ ದೇವಃ ಸಮಸ್ತಸ್ಯ ಜನಾರ್ದನಃ ॥ **40** ॥ 1364

ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತ್ಯಂತಕಾಲೇಷು ತ್ರಿಧೈವಂ ಸಂಪ್ರವರ್ತತೇ।
ಗುಣಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾ ಪರಮಂ ಪದಂ ತಸ್ಯಾಗುಣಂ ಮಹತ್ ॥ **41** ॥ 1365

ತಚ್ಚ ಜ್ಞಾನಮಯಂ ವ್ಯಾಪಿ ಸ್ವಸಂವೇದ್ಯಮನೌಪಮಂ।
ಚತುಷ್ಪ್ರಕಾರಂ ತದಪಿ ಸ್ವರೂಪಂ ಪರಮಾತ್ಮನಃ ॥ **42** ॥ 1366

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಚತುಷ್ಪ್ರಕಾರತಾಂ ತಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಸ್ಯ ಹೇ ಮುನೇ।
ಮಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಯದುಕ್ತಂ ಪರಮಂ ಪದಂ ॥ **43** ॥ 1367

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ಮೈತ್ರೇಯ ಕಾರಣಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸಾಧನಂ ಸರ್ವವಸ್ತುಷು।
ಸಾಧ್ಯಂ ಚ ವಸ್ತ್ವಭಿಮತಂ ಯತ್ಸಾಧಯಿತುಮಾತ್ಮನಃ ॥ **44** ॥ 1368

ಯೋಗಿನೋ ಮುಕ್ತಿಕಾಮಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಾದಿಸಾಧನಂ।
ಸಾಧ್ಯಂ ಚ ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪುನರ್ನಾವರ್ತತೇ ಯತಃ ॥ **45** ॥ 1369

ಸಾಧನಾಲಂಬನಂ ಜ್ಞಾನಂ ಮುಕ್ತಯೇ ಯೋಗಿನಾಂ ಹಿ ಯತ್।
ಸ ಭೇದಃ ಪ್ರಥಮಸ್ತಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಸ್ಯ ವೈ ಮುನೇ ॥ **46** ॥ 1370

ಯುಂಜತಃ ಕ್ಲೇಶಮುಕ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಸಾಧ್ಯಂ ಯದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಯೋಗಿನಃ।
ತದಾಲಂಬನವಿಜ್ಞಾನಂ ದ್ವಿತೀಯೋಂಽಶೋ ಮಹಾಮುನೇ ॥ **47** ॥ 1371

ಉಭಯೋಸ್ತ್ವವಿಭಾಗೇನ ಸಾಧ್ಯಸಾಧನಯೋರ್ಹಿ ಯತ್।
ವಿಜ್ಞಾನಮದ್ವೈತಮಯಂ ತದ್ಭಾಗೋಽನ್ಯೋ ಮಯೋದಿತಃ ॥ **48** ॥ 1372

ಜ್ಞಾನತ್ರಯಸ್ಯ ವೈ ತಸ್ಯ ವಿಶೇಷೋ ಯೋ ಮಹಾಮುನೇ।
ತನ್ನಿರಾಕರಣದ್ವಾರಾ ದರ್ಶಿತಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವತ್ ॥ **49** ॥ 1373

ನಿರ್ವ್ಯಾಪಾರಮನಾಖ್ಯೇಯಂ ವ್ಯಾಪ್ತಿಮಾತ್ರಮನೂಪಮಂ।
ಆತ್ಮಸಂಬೋಧವಿಷಯಂ ಸತ್ತಾಮಾತ್ರಮಲಕ್ಷಣಂ ॥ **50** ॥ 1374

ಪ್ರಶಾಂತಮಭಯಂ ಶುದ್ಧಂ ದುರ್ವಿಭಾವ್ಯಮಸಂಶ್ರಯಂ।
ವಿಷ್ಣೋರ್ಜ್ಞಾನಮಯಸ್ಯೋಕ್ತಂ ತಜ್ಜ್ಞಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಜ್ಞಿತಂ ॥ **51** ॥ 1375

ತತ್ರ ಜ್ಞಾನನಿರೋಧೇನ ಯೋಗಿನೋ ಯಾಂತಿ ಯೇ ಲಯಂ।
ಸಂಸಾರಕರ್ಷಣೋಪಾಯೈ ತೇ ಯಾಂತಿ ನಿರ್ಬೀಜತಾಂ ದ್ವಿಜ ॥ **52** ॥ 1376

ಏವಂಪ್ರಕಾರಮಮಲಂ ನಿತ್ಯಂ ವ್ಯಾಪಕಮಕ್ಷಯಂ।
ಸಮಸ್ತಹೇಯರಹಿತಂ ವಿಷ್ಣ್ವಾಖ್ಯಂ ಪರಮಂ ಪದಂ ॥ **53** ॥ 1377

ತದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಮಂ ಯೋಗೀ ಯತೋ ನಾವರ್ತ್ತತೇ ಪುನಃ।
ಶ್ರಯತ್ಯಪುಣ್ಯೋಪರಮೇ ಕ್ಷೀಣಕ್ಲೇಶೋಽತಿನಿರ್ಮಲಃ ॥ **54** ॥ 1378

ದ್ವೇ ರೂಪೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತಸ್ಯ ಮೂರ್ತ್ತಂ ಚಾಮೂರ್ತಮೇವ ಚ।
ಕ್ಷರಾಕ್ಷರಸ್ವರೂಪೇ ತೇ ಸರ್ವಭೂತೇಷ್ವವಸ್ಥಿತೇ ॥ **55** ॥ 1379

ಅಕ್ಷರಂ ತತ್ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಕ್ಷರಂ ಸರ್ವಮಿದಂ ಜಗತ್।
ಏಕದೇಶಸ್ಥಿತಸ್ಯಾಗ್ನೇರ್ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ವಿಸ್ತಾರಿಣೀ ಯಥಾ।
ಪರಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಶಕ್ತಿಸ್ತಥೇದಮಖಿಲಂ ಜಗತ್ ॥ **56** ॥ 1380

ತತ್ರಾಪ್ಯಾಸನ್ನದೂರತ್ವಾದ್ಬಹುತ್ವಸ್ವಲ್ಪತಾಮಯಃ।
ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಭೇದೋಽಸ್ತಿ ತಚ್ಛಕ್ತೇಸ್ತದ್ವನ್ನೈವಾತ್ರೇಯ ವಿದ್ಯತೇ ॥ **57** ॥ 1381

ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಶಿವಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಪ್ರಧಾನಾ ಬ್ರಹ್ಮಶಕ್ತಯಃ।
ತತಶ್ಚ ದೇವಾ ಮೈತ್ರೇಯ ನ್ಯೂನಾ ದಕ್ಷಾದಯಸ್ತತಃ ॥ **58** ॥ 1382

ತತೋ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಶವೋ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಸರೀಸೃಪಾಃ।
ನ್ಯೂನಾನ್ಯೂನತರಾಶ್ಚೈವ ವೃಕ್ಷಗುಲ್ಮಾದಯಸ್ತಥಾ ॥ **59** ॥ 1383

ತದೇತದಕ್ಷರಂ ನಿತ್ಯಂ ಜಗನ್ಮೂನಿವರಾಖಿಲಂ।
ಆವಿರ್ಭಾವತಿರೋಭಾವಜನ್ಮನಾಶವಿಕಲ್ಪವತ್ ॥ **60** ॥ 1384

ಸರ್ವಶಕ್ತಿಮಯೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಸ್ವರೂಪಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪರಂ।
ಮೂರ್ತಂ ಯದ್ಯೋಗಿಭಿಃ ಪೂರ್ವಂ ಯೋಗಾರಂಭೇಷು ಚಿಂತ್ಯತೇ ॥ **61** ॥ 1385

ಸಾಲಂಬನೋ ಮಹಾಯೋಗಃ ಸಬೀಜೋ ಯತ್ರ ಸಂಸ್ಥಿತಃ।
ಮನಸ್ಯವ್ಯಾಹತೇ ಸಮ್ಯಗ್ಯುಂಜತಾಂ ಜಾಯತೇ ಮುನೇ ॥ **62** ॥ 1386

ಸ ಪರಃ ಪರಶಕ್ತೀನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸಮನಂತರಂ।
ಮೂರ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಹಾಭಾಗ ಸರ್ವಬ್ರಹ್ಮಮಯೋ ಹರಿಃ ॥ **63** ॥ 1387

ತತ್ರ ಸರ್ವಮಿದಂ ಪ್ರೋತಮೋತಂ ಚೈವಾಖಿಲಂ ಜಗತ್।
ತತೋ ಜಗಜ್ಜಗತ್ತಸ್ಮಿನ್ನ ಜಗಚ್ಚಾಖಿಲಂ ಮುನೇ ॥ **64** ॥ 1388

ಕ್ಷರಾಕ್ಷರಮಯೋ ವಿಷ್ಣುರ್ಬಿಭರ್ತ್ಯಖಿಲಮೀಶ್ವರಃ।
ಪುರುಷಾವ್ಯಾಕೃತಮಯಂ ಭೂಷಣಾಸ್ತ್ರಸ್ವರೂಪವತ್ ॥ **65** ॥ 1389

ಶ್ರೀಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ

ಭೂಷಣಾಸ್ತ್ರಸ್ವರೂಪಸ್ಥಂ ಯಚ್ಚೈತದಖಿಲಂ ಜಗತ್।
ಬಿಭರ್ತ್ತಿ ಭಗವಾನ್ವಿಷ್ಣುಸ್ತನ್ಮಮಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ ॥ **66** ॥ 1390

ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಉವಾಚ

ನಮಸ್ಕೃತ್ಯಾಪ್ರಮೇಯಾಯ ವಿಷ್ಣವೇ ಪ್ರಭವಿಷ್ಣವೇ।
ಕಥಯಾಮಿ ಯಥಾಖ್ಯಾತಂ ವಸಿಷ್ಠೇನ ಮಮಾಭವತ್ ॥ **67** ॥ 1391

ಆತ್ಮಾನಮಸ್ಯ ಜಗತೋ ನಿರ್ಲೇಪಮಗುಣಾಮಲಂ।
ಬಿಭರ್ತ್ತಿ ಕೌಸ್ತುಭಮಣಿಸ್ವರೂಪಂ ಭಗವಾನ್ಹರಿಃ ॥ **68** ॥ 1392

ಶ್ರೀವತ್ಸಸಂಸ್ಥಾನಧರಮನಂತೇನ ಸಮಾಶ್ರಿತಂ।
ಪ್ರಧಾನಂ ಬುದ್ಧಿರಪ್ಯಸ್ತೇ ಗದಾರೂಪೇಣ ಮಾಧವೇ ॥ **69** ॥ 1393

ಭೂತಾದಿಮಿಂದ್ರಿಯಾದಿಂ ಚ ದ್ವಿಧಾಹಂಕಾರಮೀಶ್ವರಃ।
ಬಿಭರ್ತ್ತಿ ಶಂಖರೂಪೇಣ ಶಾರ್ಙ್ಗರೂಪೇಣ ಚ ಸ್ಥಿತಂ ॥ **70** ॥ 1394

ಚಲತ್ಸ್ವರೂಪಮತ್ಯಂತಂ ಜವೇನಾಂತರಿತಾನಿಲಂ।
ಚಕ್ರಸ್ವರೂಪಂ ಚ ಮನೋ ಧತ್ತೇ ವಿಷ್ಣುಕರೇ ಸ್ಥಿತಂ ॥ **71** ॥ 1395

ಪಂಚರೂಪಾ ತು ಯಾ ಮಾಲಾ ವೈಜಯಂತೀ ಗದಾಭೃತಃ।
ಸಾ ಭೂತಹೇತುಸಂಘಾತಾ ಭೂತಮಾಲಾ ಚ ವೈ ದ್ವಿಜ ॥ **72** ॥ 1396

ಯಾನೀಂದ್ರಿಯಾಣ್ಯಶೇಷಾಣಿ ಬುದ್ಧಿಕರ್ಮಾತ್ಮಕಾನಿ ವೈ।
ಶರರೂಪಾಣ್ಯಶೇಷಾಣಿ ತಾನಿ ಧತ್ತೇ ಜನಾರ್ದನಃ ॥ **73** ॥ 1397

ಬಿಭರ್ತ್ತಿ ಯಚ್ಚಾಸಿರತ್ನಮಚ್ಯುತೋಽತ್ಯಂತನಿರ್ಮಲಂ।
ವಿದ್ಯಾಮಯಂ ತು ತಜ್ಜ್ಞಾನಮವಿದ್ಯಾಕೋಶಸಂಸ್ಥಿತಂ ॥ **74** ॥ 1398

ಇತ್ಥಂ ಪುಮಾನ್ಪ್ರಧಾನಂ ಚ ಬುದ್ಧ್ಯಹಂಕಾರಮೇವ ಚ।
ಭೂತಾನಿ ಚ ಹೃಷೀಕೇಶೇ ಮನಃ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ।
ವಿದ್ಯಾವಿದ್ಯೇ ಚ ಮೈತ್ರೇಯ ಸರ್ವಮೇತತ್ಸಮಾಶ್ರಿತಂ ॥ **75** ॥ 1399

ಅಸ್ತ್ರಭೂಷಣಸಂಸ್ಥಾನಸ್ವರೂಪಂ ರೂಪವರ್ಜಿತಃ।
ಬಿಭರ್ತ್ತಿ ಮಾಯಾರೂಪೋಽಸೌ ಶ್ರೇಯಸೇ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಹರಿಃ ॥ **76** ॥ 1400

ಸವಿಕಾರಂ ಪ್ರಧಾನಂ ಚ ಪುಮಾಂಸಮಖಿಲಂ ಜಗತ್।
ಬಿಭರ್ತ್ತಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಸ್ತದೇವಂ ಪರಮೇಶ್ವರಃ ॥ **77** ॥ 1401

ಯಾವಿದ್ಯಾ ಯಾ ತಥಾವಿದ್ಯಾ ಯತ್ಸದ್ಯಚ್ಚಾಸದವ್ಯಯಂ।
ತತ್ಸರ್ವಂ ಸರ್ವಭೂತೇಶೇ ಮೈತ್ರೇಯ ಮಧುಸೂದನೇ ॥ **78** ॥ 1402

ಕಲಾಕಾಷ್ಠಾನಿಮೇಷಾದಿದಿನರ್ತ್ವಯನಹಾಯನೈಃ।
ಕಾಲಸ್ವರೂಪೋ ಭಗವಾನಪಾಪೋ ಹರಿರವ್ಯಯಃ ॥ **79** ॥ 1403

ಭೂರ್ಲೋಕೋಽಥ ಭುವರ್ಲೋಕಃ ಸ್ವರ್ಲೋಕೋ ಮುನಿಸತ್ತಮ।
ಮಹರ್ಜನಸ್ತಪಃ ಸತ್ಯಂ ಸಪ್ತ ಲೋಕಾ ಇಮೇ ವಿಭುಃ ॥ **80** ॥ 1404

ಲೋಕಾತ್ಮಮೂರ್ತಿಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ
ಪೂರ್ವೇಷಾಮಪಿ ಪೂರ್ವಜಃ।
ಆಧಾರಃ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾನಾಂ
ಸ್ವಯಮೇವ ಹರಿಃ ಸ್ಥಿತಃ ॥ **81** ॥ 1405

ದೇವಮಾನುಷಪಶ್ವಾದಿಸ್ವರೂಪೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಸ್ಥಿತಃ।
ತತಃ ಸರ್ವೇಶ್ವರೋಽನಂತೋ ಭೂತಮೂರ್ತಿರಮೂರ್ತಿಮಾನ್ ॥ **82** ॥ 1406

ಋಚೋ ಯಜೂಂಷಿ ಸಾಮಾನಿ ತಥೈವಾಥರ್ವಣಾನಿ ವೈ।
ಇತಿಹಾಸೋಪವೇದಾಶ್ಚ ವೇದಾಂತೇಷು ತಥೋಕ್ತಯಃ ॥ **83** ॥ 1407

ವೇದಾಂಗಾನಿ ಸಮಸ್ತಾನಿ ಮನ್ವಾದಿಗದಿತಾನಿ ಚ।
ಶಾಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಶೇಷಾಣ್ಯಾಖ್ಯಾನಾನ್ಯನುವಾಕಾಶ್ಚ ಯೇ ಕ್ವಚಿತ್ ॥ **84** ॥ 1408

ಕಾವ್ಯಾಲಾಪಾಶ್ಚ ಯೇ ಕೇಚಿದ್ಗೀತಕಾನ್ಯಖಿಲಾನಿ ಚ।
ಶಬ್ದಮೂರ್ತಿಧರಸ್ಯೈತದ್ವಪುರ್ವಿಷ್ಣೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ ॥ **85** ॥ 1409

ಯಾನಿ ಮೂರ್ತ್ಯಂತರಾಣಿ ಯಾನ್ಯತ್ರಾನ್ಯತ್ರ ವಾ ಕ್ವಚಿತ್।
ಸಂತಿ ವೈ ವಸ್ತುಜಾತಾನಿ ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ತದ್ವಪುಃ ॥ **86** ॥ 1410

ಅಹಂ ಹರಿಃ ಸರ್ವಮಿದಂ ಜನಾರ್ದನೋ
ನಾನ್ಯತ್ತತಃ ಕಾರಣಕಾರ್ಯಜಾತಂ।
ಈದೃಙ್ಮನೋ ಯಸ್ಯ ನ ತಸ್ಯ ಭೂಯೋ
ಭವೋದ್ಭವಾ ದ್ವಂದ್ವಗದಾ ಭವಂತಿ ॥ **87** ॥ 1411

ಇತ್ಯೇಷ ತೇಂಽಶಃ ಪ್ರಥಮಃ ಪುರಾಣಸ್ಯಾಸ್ಯ ವೈ ದ್ವಿಜ।
ಯಥಾವತ್ಕಥಿತೋ ಯಸ್ಮಿಂಶ್ರುತೇ ಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ॥ **88** ॥ 1412

ಕಾರ್ತಿಕ್ಯಾಂ ಪುಷ್ಕರಸ್ನಾನೇ ದ್ವಾದಶಾಬ್ದೇನ ಯತ್ಫಲಂ।
ತದಸ್ಯ ಶ್ರವಣಾತ್ಸರ್ವಂ ಮೈತ್ರೇಯಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ ॥ **89** ॥ 1413

ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃಗಂಧರ್ವಯಕ್ಷಾದೀನಾಂ ಚ ಸಂಭವಂ।
ಭವಂತಿ ಶೃಣ್ವತಃ ಪುಂಸೋ ದೇವಾದ್ಯಾ ವರದಾ ಮುನೇ ॥ **90** ॥ 1414

॥ ಇತಿ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಪ್ರಥಮೇಂಽಶೇ ದ್ವಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥